

TRADE WITHOUT BORDERS FOR THE COMPANIES OF GREECE - The former Yugoslav Republic of Macedonia INTERREGIONAL AREA

Π3.2.1 ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΑΝΑΔΟΧΟΙ: NOISIS ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Α.Ε.
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε.**

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ	5
1.1. Εισαγωγή.....	5
1.2. Παράγοντες Επιχειρησιακής Εξαγωγικής Ετοιμότητας.....	5
1.3. Ανάλυση SWOT.....	6
2. ΕΞΑΓΩΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	7
2.1. Εισαγωγή.....	7
2.2. Ανάλυση εξαγωγικών κινήτρων.....	7
2.2.1. <i>Ενδογενή κίνητρα</i>	8
2.2.2. <i>Εξωγενή κίνητρα</i>	8
3. ΠΡΟΪΟΝΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	10
3.1. Εισαγωγή.....	10
3.2. Μήτρα Στρατηγικής Ανάπτυξης Προϊόντος του Ansoff	10
4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ	13
4.1. Εισαγωγή.....	13
4.2. Διαδικασία της Έρευνας Αγοράς.....	13
5. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ ΜΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ EXPORT MARKETING PLAN.....	17
5.1. Εισαγωγή.....	17
5.2. Export marketing plan	17
6. ΤΡΟΠΟΙ (ΠΩΛΗΣΗ, ΔΙΑΝΟΜΗ, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΛΠ) ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	19
6.1. Εισαγωγή.....	19
6.2. Άμεσες εξαγωγές.....	19
6.3. Έμμεσες εξαγωγές.....	19
6.4. Συμμαχίες/Συνεργασίες.....	20
7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ), ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	21
7.1. Εισαγωγή.....	21
7.2. Εμπορικό Τιμολόγιο - Τιμολόγηση σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ.....	21
7.3. Ασφάλιση Εμπορευμάτων.....	24
7.4. Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.....	24
7.5. Τυποποίηση εμπορικών διαδικασιών.....	25

8. ΟΡΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ (INCOTERMS) ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ.	27
8.1. Όροι παράδοσης (Incoterms).	27
8.2. Όροι πληρωμής στις διεθνείς συναλλαγές.	28
9. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ.....	30
9.1. Πίνακας Συντομογραφιών.	30
9.2. Ενδοκοινοτικές Συναλλαγές.	30
9.2.1. Φορολογικό έδαφος της Κοινότητας.....	30
9.2.2. Ορισμός – στοιχεία ενδοκοινοτικής παράδοσης.	32
9.2.3. Καθεστώς ΦΠΑ (Ενδοκοινοτικών Συναλλαγών).	32
9.2.4. Διακίνηση αγαθών εντός Ε.Ε.	35
9.2.5. Υποχρεώσεις ενδοκοινοτικής παράδοσης ως φορολογητέας πράξης.....	36
9.2.6. Απόδειξη κοινοτικού χαρακτήρα εμπορευμάτων.....	36
9.2.7. Απόδειξη ενδοκοινοτικής παράδοσης για σκοπούς απαλλαγής από ΦΠΑ. ΦΠΑ στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.....	37
9.2.8. Σύστημα VIES – επαλήθευσης ΑΦΜ / ΦΠΑ.....	38
9.2.9. Listing.	39
9.2.10. Intrastat.	39
9.2.11. Τριγωνικές συναλλαγές.	40
9.2.12. Απαλλαγή από ΦΠΑ – Ειδικό Διπλότυπο Δελτίο Απαλλαγής (ΕΔΔΑ) ΦΠΑ.	42
9.2.13. Συναλλαγές με μη συνεργάσιμα και προνομιακά φορολογικά καθεστώτα.	42
9.2.14. Παροχή Υπηρεσιών.....	44
9.2.15. Τόπος Παροχής Υπηρεσιών στις Διακρατικές Συναλλαγές.....	46
9.2.16. Φορολογική Αποθήκη άρθρου 26 του Κώδικα ΦΠΑ.	48
9.3. Εξαγωγές.....	51
9.3.1. Θεσμικό πλαίσιο εξωτερικού εμπορίου και βασικές σχετικές αρχές (περιορισμοί, απαγορεύσεις κ.λπ.).	51
9.3.2. Μέτρα εμπορικής πολιτικής.	52
9.3.3. Βασικό θεσμικό πλαίσιο.....	53
9.3.4. Τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε.....	53
9.3.5. Τελωνειακά Καθεστώτα και Τελωνειακοί Προορισμοί.....	54
9.3.6. Καταγωγή εμπορευμάτων (προτιμησησική και μη) και αντίστοιχα πιστοποιητικά.	54
9.3.7. Δασμολόγιο και Δασμολογική κατάταξη.....	57
9.3.8. Δασμολογητέα αξία.	58
9.3.9. Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας (ΕΟΦ) ή Authorized Economic Operator (AEO).	59
9.3.10. EORI – Αριθμός Καταχώρησης και Αναγνώρισης Οικονομικών Φορέων (EORI-Economic Operator Registration and Identification).	60
9.3.11. Γενική Διεύθυνση Τελωνείων & ΕΦΚ του Υπουργείου Οικονομικών.	61
9.3.12. Αρμοδιότητα (και κατά τόπο) τελωνειακών αρχών.	62
9.3.13. Πρόσωπα δυνάμει να καταθέσουν διασάφηση (εκπρόσωποι επιχειρήσεων, εκτελωνιστές κ.λπ.).	63
9.3.14. Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ).....	65

9.3.15.	Ηλεκτρονικό Τελωνείο και ICISnet.	65
9.3.16.	Οριστική – προσωρινή εξαγωγή. Επανεξαγωγή.	67
9.3.17.	Ηλεκτρονική διασάφηση εξαγωγής (υποβολή, αποδοχή, διαχείριση, διόρθωση, ακύρωση κ.λπ.).	67
9.3.18.	Έγγραφα υποστήριξης εξαγωγής (τιμολόγιο, φορτωτική, πιστοποιητικά, άδειες εξαγωγής, εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. κ.λπ.).	71
9.3.19.	Εξέταση εμπορευμάτων (λήψη δειγμάτων κ.λπ.).	76
9.3.20.	Διαδικασία εξαγωγής προδρόμων ουσιών, ειδών διττής χρήσης και αγροτικών με επιδότηση κατά την εξαγωγή (προϋποθέσεις, διαδικασία, αρμόδιες υπηρεσίες).	77
9.3.21.	Ταχυδρομική διακίνηση εξαγομένων εμπορευμάτων.	80
9.3.22.	Απλουστευμένες διαδικασίες (εξαγωγής, καταγωγής κ.λπ.).	81
9.3.23.	Κυρώσεις για παραβάσεις διατάξεων περί εξαγωγής (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας).	82
9.3.24.	Αρμοδιότητα τελωνειακών αρχών για τήρηση άλλων διατάξεων και συνέπειες για τις εξαγωγές (π.χ. δίκαιο μεταφορών).	83
9.3.25.	Φορολογικές και τελωνειακές διαδικασίες ειδικών καθεστώτων (ελεύθερη ζώνη, ελεύθερη αποθήκη, αποταμίευση, μεταποίηση, τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και επανεισαγωγή).	84
9.3.26.	Διακίνηση εμπορευμάτων (διαμετακόμιση, Δελτίο TIR κ.λπ.).	88
9.3.27.	Carnet ATA.	91
9.3.28.	Διεθνείς οδικές κυρίως μεταφορές με τρίτες χώρες.	92
9.3.29.	Φορολογικές διαδικασίες κατά την εξαγωγή.	94
9.3.30.	Διαδικασία απαλλαγής προϊόντων από ΦΠΑ για ταξιδιώτες (πολίτες τρίτων χωρών).	94
9.3.31.	Ειδικά φορολογικά θέματα εξαγωγών (φορολογικός εκπρόσωπος, επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ και ΕΦΚ καυσίμων).	96
9.3.32.	Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθείσας τελωνειακής οφειλής και ρυθμίσεις – συμψηφισμός οφειλών (τελωνειακών και φορολογικών).	99
9.4.	Διαδικασίες για τα προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (συστήματα, εγγυήσεις, ενεργειακά προϊόντα, καπνά, αλκοολούχα).	100
9.4.1.	Χαρακτηριστικά των ΕΦΚ.	101
9.4.2.	Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης και ICISnet.	101
9.4.3.	Ισχύον νομικό πλαίσιο.	102
9.4.4.	Βασικές Κατηγορίες Επιτηδευματιών.	102
9.4.5.	Σύστημα ανταλλαγής δεδομένων για τους ΕΦΚ – SEED (System for Exchange of Excise Data) και SEED on EUROPA.	104
9.4.6.	Καθεστώς αναστολής προϊόντων υποκειμένων σε ΕΦΚ.	105
9.4.7.	Διακίνηση υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων υπό το «καθεστώς αναστολής».	105
9.4.8.	Διακίνηση υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων υπό «τελωνειακό καθεστώς αναστολής».	108
10.	ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΩΛΗΣΗΣ.	109
10.1.	Ιδιαιτερότητες, αρμοδιότητες και τρόποι επίλυσης διεθνών εμπορικών διαφορών.	109
10.2.	Υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης.	111
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.	114

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

1.1. Εισαγωγή

Είναι πολύ σημαντικό ως πρώτο βήμα στη διαδικασία της διεθνοποίησης μιας επιχείρησης να διαπιστωθεί αν η επιχείρηση που αναλαμβάνει αυτή τη διαδικασία είναι έτοιμη και βέβαιη ότι κατανοεί ακριβώς τι συνεπάγεται η εξαγωγική δραστηριότητα. Η τελευταία καταναλώνει τόσο χρόνο όσο και χρήμα, ενώ απαιτεί ταυτόχρονα πολύ ισχυρή δέσμευση της ηγεσίας για να ανταποκριθεί η επιχείρηση στην πρόκληση. Στα αρχικά στάδια, τα οποία απαιτούν συνήθως πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια, η διοίκηση της επιχείρησης θα χρειαστεί πολλές φορές να αποσπάσει την προσοχή της ακόμα και από τη συνήθη δραστηριότητα στο εσωτερικό της χώρας, αλλά για τις περισσότερες επιχειρήσεις αυτή η βραχυπρόθεσμη εντατικοποίηση της προσπάθειας και η συνεπαγόμενη πίεση θα επιφέρει πολύ σημαντικά μακροπρόθεσμα οφέλη. Σε γενικές γραμμές, για να επιτύχει η επιχείρηση στην εξαγωγική της προσπάθεια θα πρέπει να διαθέτει ένα σχέδιο, να διατηρεί τον έλεγχο των εξελίξεων και να μην επιτρέπει στις εξελίξεις να ελέγχουν την ίδια.

1.2. Παράγοντες Επιχειρησιακής Εξαγωγικής Ετοιμότητας

Για να πάρει κανείς την απόφαση να δραστηριοποιηθεί στο εξωτερικό και μάλιστα με επιτυχία, θα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον ένα προϊόν (ή μια υπηρεσία) που θα μπορούσε να προκαλέσει ζήτηση στην αγορά του εξωτερικού. Επίσης θα πρέπει να διαθέτει, όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, την απαραίτητη δέσμευση της ηγεσίας, τους πόρους για την απαιτούμενη επένδυση, καθώς και τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για να υποστηρίξει των εξαγωγικών δραστηριοτήτων σε βάθος χρόνου. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν μια Κουλτούρα (ή Εσωτερικό Περιβάλλον) της Επιχείρησης που ευνοεί την εξαγωγική δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Επιτροπή Εμπορίου της Αυστραλίας (Australian Trade Commission) και την Υπηρεσία του Επιτρόπου Εμπορίου του Καναδά (Canadian Trade Commissioner Service), τα ακόλουθα αποτελούν δέκα σημεία – κλειδιά για την εξαγωγική ετοιμότητα μιας επιχείρησης:

1. Απόλυτη δέσμευση της Ηγεσίας και ανάλογο καταμερισμό του χρόνου
2. Δυνατές βάσεις στην εγχώρια αγορά
3. Διαθεσιμότητα πόρων για την επένδυση καθώς και την υποστήριξη αυτής για εύλογο χρονικό διάστημα
4. Αποτελεσματικός σχεδιασμός επιχειρησιακών εξαγωγικών διαδικασιών
5. Γνώση και πληροφόρηση σχετικά με την εξαγωγική δραστηριότητα
6. Ξεκάθαροι και επιτεύξιμοι στόχοι
7. Προσωπικό ικανό να αντεπεξέλθει στην πρόκληση και να ξεπεράσει τα εμπόδια
8. Ικανότητα ικανοποίησης της πρόσθετης ζήτησης που θα προκύψει από την εξαγωγική δραστηριότητα
9. Πόροι και γνώσεις για την διεξαγωγή έρευνας αγοράς σχετικά με την εξαγωγική δραστηριότητα
10. Αποτελεσματικές μέθοδοι εισόδου σε νέες αγορές – υπερκέρους εμποδίων εισόδου

Επιπρόσθετα των παραπάνω, στο διαδίκτυο υπάρχουν αρκετοί τύποι ερωτηματολογίων με βάση τα οποία καθορίζεται αν κάποια επιχείρηση είναι ικανή να ξεκινήσει την εξαγωγική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

- Ερωτηματολόγιο U.S. Export Assistance Center: <http://export.gov/begin/assessment.asp>
- Ερωτηματολόγιο Canadian Trade Commissioner: <http://www.tradecommissioner.gc.ca/eng/step1.jsp#Quiz>

1.3. Ανάλυση SWOT

Δυνατά και αδύνατα σημεία

Εφόσον έχει ολοκληρωθεί η ανάλυση των Παραγόντων Εξαγωγικής Ετοιμότητας, διαμορφώνεται η ανάλυση των δυνατών και αδύνατων σημείων που αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία μπορεί να εντοπίζονται στο «μείγμα» μάρκετινγκ ή σε θέματα σχετικά με την οργάνωση της επιχείρησης. Ο σκοπός αυτής της ανάλυσης είναι να ενισχυθούν τα δυνατά και να εξαλειφθούν τα αδύνατα σημεία κατά σειρά σημαντικότητας. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αντικειμενική καταγραφή τους ώστε να μην υπάρξει αποπροσανατολισμός στην διαδικασία της διάγνωσης και αναπόφευκτη αλόγιστη σπατάλη πόρων στη συνέχεια.

Ευκαιρίες και απειλές

Η ανάλυση ευκαιριών και απειλών αφορά το εξωτερικό περιβάλλον. Περιγράφονται και καταγράφονται οι συνθήκες εκείνες που η επιχείρηση θα πρέπει να έχει προβλέψει, ώστε με τις κατάλληλες ενέργειες, είτε να τις εκμεταλλευτεί προς όφελός της, είτε να μειώσει τις αρνητικές συνέπειες που ενδέχεται να έχουν. Στην ανάλυση αυτή, περικλείονται πολλοί παράγοντες του ευρύτερου μακροπεριβάλλοντος.

Πίνακας SWOT

Η ανάλυση δυνατών και αδύνατων σημείων, καθώς και η ανάλυση ευκαιριών και απειλών συνοψίζονται σε ένα πίνακα που αναφέρει επιγραμματικά τα συμπεράσματα που έχουν καταγραφεί. Επιπλέον, αυτοί οι παράμετροι μπορεί να βαθμολογηθούν με μια κλίμακα σημαντικότητας ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγησή τους. Το πρόγραμμα μάρκετινγκ καλείται να δώσει λύση, ώστε η επιχείρηση να συνεχίσει με σωστούς ρυθμούς τα βήματα προς την εξαγωγική δραστηριότητα. Παραθέτουμε παρακάτω ένα παράδειγμα Ανάλυσης SWOT για εξαγωγική δραστηριότητα.

2. ΕΞΑΓΩΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2.1. Εισαγωγή

Οι εξαγωγές συνεπάγονται νέες ευκαιρίες και αυξημένες πωλήσεις για όλους τους εμπλεκόμενους. Με τις εξαγωγές, ακόμα και η μικρότερη επιχείρηση, αν βασιστεί σε προσεκτικό σχεδιασμό, μπορεί να τα καταφέρει στην παγκόσμια σκακιέρα. Ωστόσο, υπάρχουν πάρα πολλοί ακόμα λόγοι για κάποια επιχείρηση, ώστε να αποφασίσει να μπει στη διαδικασία των εξαγωγών. Εκτός από επιχειρησιακοί, οι λόγοι θα πρέπει να είναι πρωτίστως εθνικοί. Τα οφέλη της εθνικής οικονομίας από την εμπλοκή των εγχώριων επιχειρήσεων σε διεθνή δραστηριότητα περιλαμβάνουν (ενδεικτικά):

- Βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου
- Βελτίωση διακρατικών σχέσεων
- Αύξηση συναλλαγματικών αποθεμάτων
- Εκμετάλλευση των εθνικών πόρων
- Μείωση της ανεργίας
- Τεχνολογική πρόοδος
- Οικοδόμηση εικόνας της χώρας ως μάρκα (country as a brand)

Παρά τα εξόφθαλμα οφέλη που συνεπάγεται μια εξαγωγική δραστηριότητα, οι Ελληνικές επιχειρήσεις συνήθως διστάζουν να προχωρήσουν σε διεθνοποίηση και εξαγωγές. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά που τις εμποδίζουν αναλύονται παρακάτω:

- Έλλειψη οργανωμένης διοίκησης διεθνούς μάρκετινγκ
- Εξαγωγική δραστηριότητα βασιζόμενη σε τυχαίες παραγγελίες από το εξωτερικό (unsolicited orders from abroad)
- Σχεδόν καθόλου έρευνα αγοράς
- Πλημμελής γνώση κρατικής εξαγωγικής πολιτικής
- Ελλιπής γνώση περιβάλλοντος PEST (Political, Economical, Social, Technological) των χωρών-αγορών στόχων

Στις επόμενες σελίδες αναλύονται τα αμιγώς επιχειρησιακά κίνητρα που μπορούν να ωθήσουν μια επιχείρηση να αναλάβει εξαγωγική δραστηριότητα:

2.2. Ανάλυση εξαγωγικών κινήτρων

Με δεδομένο το πόσο πολύπλοκο και απαιτητικό κρίνεται το σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον των αγορών, πρέπει ο εκάστοτε επιχειρηματίας να διαθέτει ισχυρά κίνητρα για την ενασχόληση με το εξαγωγικό εμπόριο. Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν πάρα πολλές μέθοδοι και αναφορές σχετικά με την ομαδοποίηση των κινήτρων. Καθώς οι επιχειρήσεις αφενός συμπεριφέρονται σε προκλήσεις του εξωτερικού τους περιβάλλοντος, δηλαδή αντιδρούν σε εξωτερικά ερεθίσματα, αφετέρου πορεύονται βάσει προμελετημένης στρατηγικής, έχουν προκύψει οι παρακάτω κατηγορίες κινήτρων για την διεθνή δραστηριοποίηση της επιχείρησης:

- Ενδογενή κίνητρα
- Εξωγενή κίνητρα

2.2.1. Ενδογενή κίνητρα

1. Η Επίτευξη Οικονομιών Κλίμακας: Οι Εξαγωγές είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να απολαύσει μια επιχείρηση καθαρές οικονομίες κλίμακας, με προϊόντα που είναι πιο «παγκόσμιοποιημένα» και έχουν ένα ευρύτερο φάσμα αποδοχής σε όλο τον κόσμο (με άλλα λόγια, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε άλλα μέρη του κόσμου χωρίς μεγάλη προσαρμογή).

2. Η Διαφοροποίηση των Επιχειρηματικών Κινδύνων: Είναι επικίνδυνο για μια επιχείρηση να δεσμεύεται από την εγχώρια αγορά αποκλειστικά. Οι εξαγωγικές πωλήσεις μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση του κινδύνου στον οποίο η εταιρία μπορεί να εκτεθεί εξαιτίας των διακυμάνσεων των τοπικών (και ξένων) οικονομικών κύκλων.

3. Η Πλεονάζουσα παραγωγική δυναμικότητα: Όταν η παραγωγική δυναμικότητα της επιχείρησης είναι μεγαλύτερη από αυτήν που πραγματικά μπορεί να διοχετευτεί στην εγχώρια αγορά, τότε η διάθεση προϊόντων στις διεθνείς αγορές είναι ικανή να μειώσει την πλεονάζουσα ποσότητα προϊόντος της επιχείρησης, συνεισφέροντας στην κερδοφορία.

4. Η αύξηση κερδών: Σε πολλές περιπτώσεις, οι εξαγωγές μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση των κερδών, επειδή οι μέσες παραγγελίες από διεθνείς πελάτες είναι συχνά περισσότερες από ό, τι είναι από πελάτες στην εγχώρια αγορά, (επηρεάζοντας έτσι το σύνολο των πωλήσεων και των συνολικών κερδών). Ορισμένα προϊόντα - ιδίως εκείνα που είναι μοναδικά ή πολύ καινοτόμα - μπορούν επίσης να αποδώσουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους στο εξωτερικό από ό, τι στην τοπική αγορά.

5. Η Ποιοτική και Τεχνολογική Ανωτερότητα του Προϊόντος: Η παγκόσμια αγορά είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική και με τη συμμετοχή σε αυτήν, θα πρέπει η επιχείρηση να γίνει εξίσου αποτελεσματική και να έχει ως οδηγό την ποιότητα και την τεχνολογική καινοτομία. Οι επιτυχημένοι εξαγωγείς συνήθως είναι επίσης πολύ επιτυχημένοι στις εγχώριες αγορές τους, λόγω της αυξημένης αποτελεσματικότητάς τους και της στροφής στην ποιότητα και την καινοτομία.

6. Η Αύξηση των πωλήσεων: Οι Εξαγωγές είναι ένας τρόπος για την αύξηση των πωλήσεων. Επεκτείνει την «πίτα» των υποψήφιων πελατών, ενώ σε διαφορετική περίπτωση οι πωλήσεις εξαρτώνται μόνο από την εγχώρια αγορά. Επίσης είναι ένας καλός τρόπος επίτευξης «φωλεακής» τμηματοποίησης της αγοράς (niche marketing), προσεγγίζοντας ικανή πελατειακή βάση που δεν μπορεί να απαντηθεί σε εγχώριες αγορές.

7. Εξομάλυνση των Εποχιακών Πωλήσεων: Για τις εταιρείες που πωλούν εποχιακά προϊόντα, όπως οι καλλιεργητές φρούτων και οι κατασκευαστές ειδών θαλάσσης, η εξαγωγική δραστηριότητα βοηθά να επιτευχθεί μια μεγαλύτερη και πιο σταθερή πορεία των πωλήσεων με πωλήσεις σε αγορές με διαφορετική εποχική διακύμανση. Αυτό αυξάνει το δυναμικό των πωλήσεων για τα εν λόγω αγαθά και βοηθά επίσης να μειωθεί ο κίνδυνος της εποχικότητας.

8. Μοναδικό προϊόν: Μια εταιρία μπορεί να έχει ένα πολύ μοναδικό προϊόν που δεν είναι ακόμη διαθέσιμο σε άλλα μέρη του κόσμου. Σε αυτήν την περίπτωση, αυτές οι αναξιοποίητες αγορές είναι πιθανό να οδηγήσουν σε εξαγωγικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

2.2.2. Εξωγενή κίνητρα

1. Το Σκληρό Ανταγωνιστικό Περιβάλλον στην Τοπική Αγορά: Το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σαφής επιθετική πολιτική των εισαγωγέων στις τοπικές αγορές έχει εντείνει τον ανταγωνισμό, με αποτέλεσμα οι εγχώριες επιχειρήσεις να αναζητούν νέους τρόπους αναζήτησης πελατών. Ο πιο διαδεδομένος τρόπος είναι η εξαγωγική δραστηριότητα, με την οποία μπορεί να καλυφθεί το χάσμα από τις μειωμένες πωλήσεις.

2. Το Περιορισμένο Μέγεθος, οι Δυνατότητες και ο Κορεσμός της Τοπικής Αγοράς: Η διεύρυνση της επιχειρηματικής δράσης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την αύξηση των πωλήσεων και των κερδών. Ειδικά σε περιπτώσεις μοναδικών προϊόντων, η «πίτα» της εγχώριας αγοράς είναι ακόμα μικρότερη, καθώς απευθύνονται σε ένα πολύ συγκεκριμένο και περιορισμένο target-group. Επίσης, σε περιπτώσεις όπου

η Εγχώρια Αγορά δεν αντέχει άλλη διείσδυση (π.χ. τηλεπικοινωνίες), η διεύρυνση της πίτας των πελατών ως αποτέλεσμα της εξαγωγικής δραστηριότητας είναι ένα πολύ καλό εργαλείο ανάπτυξης.

3. Η Εμφάνιση Νέων Ευκαιριών σε Αλλοδαπές Αγορές: Με τη μείωση των κρατικών εμποδίων εισόδου σε ξένες αγορές (π.χ. άρση του καποτάζ), καθώς και με την αύξηση των αναπτυσσόμενων ή/και ανεπτυγμένων αγορών δημιουργούνται ολοένα και αυξανόμενες ευκαιρίες για εξαγωγική δραστηριότητα σε νέες αγορές.

4. Προσέγγιση από Νέους Ξένους Πελάτες: Η παγκοσμιοποίηση καθώς και τα νέα μέσα επικοινωνίας που αναπτύσσονται και έχουν παγκόσμια απήχηση (π.χ. δορυφορικά δίκτυα, διαδίκτυο, εκθέσεις), είναι πολύ πιθανό η εξαγωγική δραστηριότητα μιας επιχείρησης να είναι αποτέλεσμα πιέσεων από μια σίγουρη πελατειακή βάση που εκτείνεται πέρα από τα σύνορα της τοπικής αγοράς.

3. ΠΡΟΪΟΝΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

3.1. Εισαγωγή

Ο μόνιμος στόχος της στρατηγικής προϊόντος είναι η ανεύρεση του άριστου μίγματος προϊόντος. Επειδή το περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται κάθε επιχείρηση (και ειδικά για επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται για εξαγωγική δραστηριότητα) είναι δυναμικό, η στρατηγική προϊόντος πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα. Αυτό σημαίνει ότι το άριστο μίγμα προϊόντος δεν είναι στατικό. Το επιτυχές προϊόν σήμερα μπορεί να είναι τελείως άχρηστο αύριο. Για τις περισσότερες επιχειρήσεις, η αύξηση πωλήσεων και κερδών αποτελούν την κύρια επιδίωξή τους. Με βάση αυτό το στρατηγικό στόχο, η στρατηγική προϊόντος που συμβάλλει αποφασιστικά στην επίτευξή του μπορεί να είναι μία ή και περισσότερες από τις εξής τέσσερις:

- Διείσδυση Αγοράς
- Ανάπτυξη Αγοράς
- Ανάπτυξη Προϊόντος
- Διαφοροποίηση Προϊόντος

Οι παραπάνω στρατηγικές μπορούν να εξαχθούν από τη Μήτρα Ansoff η οποία αναλύεται στη συνέχεια.

3.2. Μήτρα Στρατηγικής Ανάπτυξης Προϊόντος του Ansoff

Η μήτρα Ansoff είναι ένα εργαλείο μάρκετινγκ που δημιουργήθηκε από τον Igor Ansoff. Η μήτρα απεικονίζει εναλλακτικές στρατηγικές ανάπτυξης προϊόντος, εστιάζοντας στο αν το προϊόν είναι υφιστάμενο ή νέο, καθώς και στο αν η αγορά είναι υφιστάμενη ή νέα. Με βάση τη μήτρα και σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα, δημιουργούνται τέσσερις πιθανές στρατηγικές:

- Διείσδυση αγοράς (Market Penetration) είναι μια στρατηγική προϊόντος με την οποία επιδιώκεται η αύξηση των πωλήσεων των ήδη παραγόμενων προϊόντων στην παρούσα αγορά-στόχο. Δηλαδή έχουμε το ίδιο ακριβώς προϊόν και τις ίδιες αγορές
- Ανάπτυξη αγοράς (Market Development) έχουμε όταν χωρίς να γίνει καμία αλλαγή στο προϊόν, η επιχείρηση προσπαθεί να αυξήσει τις πωλήσεις διά της κατάκτησης νέας αγοράς-στόχου. Δηλαδή έχουμε το ίδιο ακριβώς προϊόν σε νέες αγορές.
- Ανάπτυξη προϊόντος έχουμε όταν η επιχείρηση προσπαθεί να αυξήσει τις πωλήσεις στην παρούσα αγορά-στόχο, παρέχοντας νέα ή βελτιωμένα προϊόντα. Δηλαδή έχουμε νέα βελτιωμένα προϊόντα σε ίδες αγορές.
- Με τη Διαφοροποίηση προϊόντος, η επιχείρηση προσπαθεί να αυξήσει τις πωλήσεις της παράγοντας νέο προϊόν για νέα αγορά. Δηλαδή έχουμε νέο προϊόν σε νέες αγορές.

Αγορά \ Προϊόν	Προϊόν	Υφιστάμενο Προϊόν	Νέο Προϊόν
	Υφιστάμενη Αγορά	Διείσδυση Αγοράς	Ανάπτυξη Προϊόντος
Νέα Αγορά		Ανάπτυξη Αγοράς	Διαφοροποίηση Προϊόντος

Οι κύριες στρατηγικές που αφορούν την εξαγωγική δραστηριότητα είναι οι στρατηγικές που αφορούν την ανάπτυξη νέας αγοράς.

Στην **Ανάπτυξη Αγοράς**, η επιχείρηση αποφασίζει να εισέλθει στη νέα αγορά με ένα τυποποιημένο προϊόν. Ωστόσο, δεν αποκλείονται επεμβάσεις στα υπόλοιπα στοιχεία του μίγματος μάρκετινγκ (τιμολόγηση, κανάλια διανομής, μίγμα προβολής) που μπορούν να καταστήσουν το προϊόν ανταγωνιστικό στη νέα αγορά.

Η πολιτική της τυποποίησης έχει τα εξής πλεονεκτήματα για την επιχείρηση-παραγωγό:

- Γρηγορότερη αποπληρωμή της επένδυσης που πραγματοποιήθηκε για την παραγωγή του προϊόντος
- Οικονομίες στην παραγωγική διαδικασία
- Οικονομίες στην έρευνα και ανάπτυξη (R&D)
- Οικονομίες στην επικοινωνιακή πολιτική
- Οικονομίες στη φόρτωση και τη μεταφορά του εμπορεύματος
- Οικοδόμηση ενιαίας εικόνας για το προϊόν στην αντίληψη της διεθνούς αγοραστικής βάσης

Η πολιτική της τυποποίησης (όταν υιοθετείται παρά το ότι η αγορά υπαγορεύει κάποιο βαθμό προσαρμογής) έχει τα ακόλουθα μειονεκτήματα για την επιχείρηση-παραγωγό:

- Έμφαση στο τι μπορεί να παραχθεί από την επιχείρηση (production orientation) και όχι στο τι ζητάει η διεθνής αγορά (market orientation)
- Χαμηλότερο ύψος πωλήσεων, μεριδίου αγοράς και κερδοφορίας, λόγω αδυναμίας ικανοποίησης εξειδικευμένων αναγκών ορισμένων τμημάτων της διεθνούς αγοράς
- Ευκολότερη αντιγραφή του προϊόντος από τον ανταγωνισμό
- Αδυναμία αξιοποίησης των γνώσεων που διαθέτουν οι διοικητές ενός προϊόντος της επιχείρησης στις χώρες αγορές-στόχους, καθώς, λόγω της πολιτικής τυποποίησης, έχουν περισσότερο διακοσμητικό και λιγότερο ουσιαστικό ρόλο (ισχύει κυρίως για πολυεθνικές επιχειρήσεις)

Στη **Διαφοροποίηση Προϊόντος**, στο εξαγωγικό μάρκετινγκ αναφερόμαστε συνήθως στην προσαρμογή του προϊόντος στην αγορά στόχο, έτσι ώστε να υπάρχει νέα αγορά και βελτιωμένο προϊόν. Τα πλεονεκτήματα για την επιχείρηση-παραγωγό που επιλέγει να προσαρμόσει το προϊόν της στις ιδιαιτερότητες των διεθνών αγορών-στόχων είναι τα ακόλουθα:

- Δυνατότητα επικερδούς εκμετάλλευσης της επιλογής της επιχείρησης να στοχεύσει σε μικρά τμήματα (niche segments) μιας χώρας αγοράς-στόχου
- Πληρέστερη ικανοποίηση των εξειδικευμένων αναγκών ορισμένων τμημάτων μιας διεθνούς αγοράς
- Οικοδόμηση, στην αντίληψη του διεθνούς αγοραστή, εικόνας ότι η επιχείρηση: α) λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες του, β) αναγνωρίζει ότι αυτές μπορεί να διαφέρουν από τις αντίστοιχες των αγοραστών μιας άλλης αγοράς-στόχου, και γ) σέβεται τις ιδιαιτερότητες του πολιτικού, νομικού, τεχνολογικού και (κυρίως του) πολιτισμικού περιβάλλοντος της χώρας του
- Αποθάρρυνση προθέσεων αντιγραφής του προϊόντος της επιχείρησης-παραγωγού από τον ανταγωνισμό

Τα αντίστοιχα μειονεκτήματα είναι τα ακόλουθα:

- Υψηλό κόστος παραγωγής και διαμάχη μεταξύ στελεχών των λειτουργιών Μάρκετινγκ και παραγωγής
- Υψηλό κόστος R&D, καθώς πρέπει επί μονίμου βάσεως να καταγράφονται οι αλλαγές στις επιθυμίες των κατά τόπους αγοραστών και να μεταφράζονται σε τροποποιήσεις στο υπάρχον προϊόν ή σε κατάργησή του, με ταυτόχρονη ανάπτυξη ενός νέου προϊόντος
- Υψηλό κόστος επικοινωνιακής πολιτικής (λόγω ανάγκης τροποποίησης του μηνύματος από χώρα-αγορά σε χώρα-αγορά)
- Αδυναμία εκτέλεσης των διαδικασιών φόρτωσης και μεταφοράς του προϊόντος με προκαθορισμένο τρόπο, καθώς πιθανώς να απαιτούνται τροποποιήσεις στα υλικά συσκευασίας, στον τρόπο συσκευασίας (π.χ., stowage in loose vs. stowage on pallets), στις διαστάσεις της παλέτας, στις διαστάσεις του φορτηγού ή του εμπορευματοκιβωτίου (container)
- Αδυναμία οικοδόμησης ενιαίας εικόνας για το προϊόν στο διεθνές περιβάλλον (ισχύει μόνο σε περιπτώσεις που από χώρα-αγορά σε χώρα-αγορά πραγματοποιούνται πολλές και σημαντικές τροποποιήσεις στο προϊόν)

Παρά το ότι αποτελούν δυο διαφορετικές πολιτικές, η πλήρης τυποποίηση και η πλήρης προσαρμογή ενός προϊόντος στο διεθνές περιβάλλον σπανίως υιοθετούνται αμιγώς στην πράξη. Αντιθέτως, στις περισσότερες περιπτώσεις, η επιχείρηση-παραγωγός υιοθετεί μια πολιτική που βρίσκεται ενδιάμεσα των δυο άκρων του συνεχούς.

Οι δύο ακραίες πολιτικές σπανίως υιοθετούνται αμιγώς για διαφορετικούς λόγους:

- Η πλήρης τυποποίηση (παρότι θα ήταν επιθυμητή από την επιχείρηση-παραγωγό) δεν είναι πρακτικά δυνατό να εφαρμοστεί, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχουν διαφορές στο περιβάλλον PEST α) είτε μεταξύ της εγχωρίου και της εξαγωγικής αγοράς, β) είτε μεταξύ δυο ή περισσότερων εξαγωγικών αγορών στις οποίες δραστηριοποιείται ή προτίθεται να δραστηριοποιηθεί η επιχείρηση-παραγωγός.
- Η πλήρης προσαρμογή (που έτσι κι αλλιώς δεν θα επεδίωκε η επιχείρηση-παραγωγός) δεν υιοθετείται αμιγώς λόγω α) του υψηλού κόστους εφαρμογής της και β) της (σε πολλές περιπτώσεις) μη αναγκαιότητάς της, καθώς υπάρχει ένας ελάχιστος κοινός παρανομαστής (lowest common denominator) στις επιθυμίες των αγοραστών και στις μεταβλητές του περιβάλλοντος PEST μεταξύ της εγχωρίου και της εξαγωγικής αγοράς ή μεταξύ δυο ή περισσότερων εξαγωγικών αγορών

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

4.1. Εισαγωγή

Πριν ξεκινήσουμε να επενδύουμε χρόνο και χρήμα για να πετύχουμε την είσοδό μας σε μία αγορά καλό είναι πρώτα να κάνουμε μία ανάλυση-έρευνα της αγοράς αυτής. Θα πρέπει δηλαδή να γνωρίζουμε τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες της αγοράς οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν την είσοδό μας σε αυτή την αγορά. Ωστόσο, υπάρχουν μερικές ελάχιστες περιπτώσεις που η έρευνα αγοράς δεν είναι απαραίτητη για την είσοδο σε μια νέα αγορά, καθώς η επιχείρηση δεν επιδιώκει τη διεθνή της δραστηριοποίηση με δική της πρωτοβουλία, αλλά απλώς ανταποκρίνεται σε πρωτοβουλίες προσέγγισης που πραγματοποιούν επιχειρήσεις άλλων χωρών. Ο παθητικός τρόπος επιλογής διεθνούς αγοράς:

- Έχει χαμηλό κόστος εφαρμογής
- Δεν προϋποθέτει την ύπαρξη εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού εντός της επιχείρησης
- Χαρακτηρίζεται από χαμηλό βαθμό τυπικότητας και από την απουσία προκαθορισμένων βημάτων αναζήτησης διεθνών αγορών
- Οδηγεί (στις περισσότερες των περιπτώσεων) σε σποραδική εξαγωγική ή άλλη διεθνή δραστηριότητα
- Δεν επιτρέπει στην επιχείρηση να προβεί σε ασφαλείς προβλέψεις αναφορικά με τα έσοδα της από διεθνείς δραστηριότητες

Όπως αναλύεται παραπάνω, μπορεί η είσοδος σε μια νέα αγορά του εξωτερικού να είναι ακόμα και παθητική, στην πορεία όμως θα φανεί για την επιχείρηση αναγκαία η διεξαγωγή κάποιας μορφής έρευνα αγοράς. Οι μορφές και οι διαδικασίες έρευνας αγοράς αναλύονται στη συνέχεια.

4.2. Διαδικασία της Έρευνας Αγοράς

Μία έρευνα αγοράς αποτελείται από τα παρακάτω έξι στάδια:

1. Αναγνώριση-Διατύπωση του προβλήματος.
2. Ανάπτυξη αποτελεσματικής προσέγγισης.
3. Επιλογή και Σχεδιασμός κατάλληλης ερευνητικής μεθόδου.
4. Συλλογή δεδομένων.
5. Ανάλυση των δεδομένων.
6. Σύνθεση της αναφοράς και παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Τα είδη της έρευνας αγοράς είναι τρία και καθορίζονται από τη φύση του προβλήματος που η επιχείρηση επιθυμεί να επιλύσει.

- **Περιγραφική Έρευνα:** Η έρευνα αυτή περιγράφει τα χαρακτηριστικά ενός πληθυσμού, απαντώντας στις ερωτήσεις "ποιος", "πού", "πότε", "τι" και "πώς". Χρησιμοποιείται όταν οι στόχοι και οι ερωτήσεις της έρευνας έχουν ορισθεί ξεκάθαρα και απαιτούνται περιληπτικές μετρήσεις προκειμένου να απαντηθούν οι ερωτήσεις της έρευνας.
- **Αιτιολογική Έρευνα:** Στην αιτιολογική μελέτη ερευνάται η σχέση αιτίας-αιτιατού, δηλαδή εξετάζεται αν μία μεταβλητή αιτιολογεί την αξία μιας άλλης μεταβλητής.
- **Εξερευνητική Έρευνα:** Μέσα από αυτή την έρευνα εξερευνούνται προβλήματα, τα οποία δεν είναι γνωστά στην επιχείρηση και βοηθούν στον εντοπισμό λεπτομερειών σχετικά με κάποιο πρόβλημα.

Πρωτογενής Έρευνα

Η συλλογή των δεδομένων στη διαδικασία της έρευνας αγοράς πραγματοποιείται με τρεις τρόπους: την **ποιοτική**, την **ποσοτική** και την **μικτή**.

Ποιοτική Έρευνα (qualitative research)

Η έρευνα αυτή χρησιμοποιείται για τη συλλογή στοιχείων που δεν μπορούν να παρατηρηθούν και να μετρηθούν άμεσα. Πιο συγκεκριμένα διερευνά σε βάθος τις αντιλήψεις, τα κίνητρα, τα συναισθήματα και τις αντιδράσεις των καταναλωτών απέναντι σε προϊόντα ή υπηρεσίες, αλλά και τα βαθύτερα αίτια που τους οδηγούν σε αυτές τις συμπεριφορές. Οι μέθοδοι της ποιοτικής έρευνας είναι οι εξής:

- Ομάδες εστίασης (focus groups). Μια ομάδα εστίασης αποτελείται από 7-10 άτομα περίπου, τα οποία παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά σχετικά με το θέμα που θα συζητηθεί, αλλά δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Ένας συντονιστής χρησιμοποιεί την ομάδα ώστε να αντλήσει πληροφορίες.
- Σε βάθος συνεντεύξεις. Συνέντευξη θεωρείται η διαδικασία κατά την οποία ο ερευνητής συζητά με έναν ερωτώμενο προκειμένου να αντλήσει πληροφορίες για τις σκέψεις, τις απόψεις και τις εμπειρίες του ερωτώμενου στο σχετικό θέμα. Ο ερευνητής έχει τον έλεγχο της διαδικασίας.
- Προβολικές τεχνικές. Οι τεχνικές αυτές φέρνουν στην επιφάνεια συναισθήματα και σκέψεις του ερωτώμενου που δεν θα εμφανίζονταν με άλλες μεθόδους, καθώς δρουν στο υποσυνείδητό του.
- Τεχνικές παρατήρησης. Σε αυτές τις τεχνικές ο ερευνητής στηρίζεται στην παρατήρηση και όχι στην επικοινωνία με άλλα άτομα για να συλλέξει πληροφορίες και να αναλύσει τις συμπεριφορές τους.

Ποσοτική Έρευνα (quantitative research)

Η έρευνα αυτή χρησιμοποιείται όταν οι πληροφορίες που αναζητούνται είναι ακριβείς και συγκεκριμένες. Τα ποσοτικά δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για στατιστικές αναλύσεις οδηγώντας σε αξιόπιστα αποτελέσματα, αλλά για να συμβεί αυτό χρειάζεται το δείγμα που θα επιλεγεί να είναι αντιπροσωπευτικό. Η ποσοτική έρευνα βασίζεται στο σχεδιασμό ενός ερωτηματολογίου, δηλαδή μιας ομάδας τυποποιημένων ερωτήσεων για τη συλλογή συγκεκριμένων πληροφοριών. Τα ερωτηματολόγια διανέμονται στους ερωτώμενους με τους εξής τρόπους:

- Προσωπική μέθοδος. Ο ερευνητής έρχεται ο ίδιος σε επαφή με τον ερωτώμενο, του δίνει το ερωτηματολόγιο και είτε το συμπληρώνει μόνος του είτε ο ερευνητής γράφει τις απαντήσεις του. Η διεξαγωγή αυτής της μεθόδου είναι πιθανό να γίνει με προσωπική συνέντευξη στα σπίτια των ερωτώμενων, με συνέντευξη σε κεντρικά σημεία ή στο δρόμο ή ακόμη και στο χώρο εργασίας τους.
- Τηλεφωνική μέθοδος. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται μέσω τηλεφώνου, καθώς ο ερευνητής τηλεφωνεί στον ερωτώμενο και του απευθύνει συγκεκριμένες ερωτήσεις.
- Ταχυδρομική μέθοδος. Το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται στο σπίτι του ερωτώμενου προκειμένου να το συμπληρώσει μόνος του σε όσο χρόνο θέλει και να το στείλει πίσω στην επιχείρηση.
- Έρευνα μέσω διαδικτύου. Το ερωτηματολόγιο, καθώς και οι οδηγίες εκπόνησης του βρίσκονται στο διαδίκτυο και ο ερωτώμενος καλείται να το συμπληρώσει ηλεκτρονικά και να το στείλει στον ερευνητή.

Μικτή Έρευνα

Η έρευνα αυτή θεωρείται ο συνδυασμός της ποιοτικής και της ποσοτικής έρευνας. Κατά την μικτή έρευνα ο ερευνητής συλλέγει αρχικά ποιοτικά στοιχεία με μία από τις μεθόδους που παρουσιάστηκαν παραπάνω και στη συνέχεια με τη διεξαγωγή ενός ερωτηματολογίου προσπαθεί να αναλύσει ποσοτικά δεδομένα. Επίσης είναι πιθανό η ποσοτική έρευνα

να προηγείται της ποιοτικής. Σε αυτή την περίπτωση ο ερευνητής, αφού έχει συλλέξει ποσοτικά στοιχεία προκειμένου να αποσαφηνίσει τα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε, πραγματοποιεί και μία από τις μεθόδους ποιοτικής έρευνας.

Επειδή η πρωτογενής έρευνα αγοράς είναι συνήθως ακριβή και χρονοβόρα πολλές εταιρίες επιλέγουν τη δευτερογενή έρευνα αγοράς.

Δευτερογενής Έρευνα

Η Δευτερογενής Έρευνα διεξάγεται με τη συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων που έχουν ήδη συλλεχθεί στα πλαίσια προηγούμενης πρωτογενούς έρευνας ή από στοιχεία που συγκεντρώνονται από τον πελάτη στα πλαίσια των εμπορικών δραστηριοτήτων του ή από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Η Δευτερογενής έρευνα πρέπει να είναι το πρώτο είδος έρευνας που χρησιμοποιείται και μάλιστα να εξαντλείται πριν η επιχείρηση καταφύγει στην πρωτογενή έρευνα, εφόσον δεν έχει κατορθώσει τους σκοπούς της.

Παραδείγματα στοιχείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια δευτερογενούς έρευνας:

- Εσωτερικές έρευνες ικανοποίησης πελατών
- Στατιστικά Στοιχεία που συγκεντρώνονται από κρατικές πηγές (π.χ. τμήμα στατιστικής υπηρεσίας, διεθνείς οργανισμοί, Εμπορικά Επιμελητήρια, Πρεσβείες κλπ.)
- Προφίλ πελατών από εσωτερικά στοιχεία (π.χ. από βάσεις δεδομένων Customer Relationship Management (CRM) databases)
- ΜΜΕ
- Διεθνείς Ανταποκριτές
- Εμπορικές πηγές: πολλές επιχειρήσεις εξειδικεύονται στη συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών μάρκετινγκ, με πιο συνηθισμένες αυτές που αφορούν τις συνήθειες καταναλωτών. Οι πληροφορίες αυτές είναι λεπτομερείς και οι μέθοδοι συλλογής τους αυστηρές. Είναι προφανές ότι οι πληροφορίες αυτές είναι ακριβότερες από αυτές των κρατικών πηγών, αλλά συχνά φθηνότερες από τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων
- Έρευνα μέσω διαδικτύου
- Αποτελέσματα πανεπιστημιακών ερευνών

Κατηγοριοποίηση Δευτερογενών Στοιχείων

Τα δευτερογενή στοιχεία χωρίζονται σε εσωτερικά και εξωτερικά. Τα εσωτερικά στοιχεία έχουν συλλεγεί μέσα στις επιχειρήσεις για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται η έρευνα. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να είναι έτοιμα για να χρησιμοποιηθούν ή να χρειάζονται περαιτέρω επεξεργασία. Τα εξωτερικά στοιχεία συλλέχθηκαν από πηγές εκτός της επιχείρησης για λογαριασμό της οποίας διεξάγεται η έρευνα. Τα εξωτερικά στοιχεία διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

1. Δημοσιευμένο υλικό (π.χ. οδηγοί, κατάλογοι, μη κυβερνητικά στατιστικά στοιχεία, κυβερνητικές πηγές, στοιχεία απογραφών κτλ.)
2. Βάσεις δεδομένων (π.χ. βάσεις δεδομένων στο διαδίκτυο, βάσεις δεδομένων με νούμερα, βάσεις δεδομένων με κείμενο κτλ.)
3. Ομαδικές πηγές (π.χ. στοιχεία από ICAP, Nielsen κτλ.)

Αξιολόγηση Δευτερογενών Στοιχείων:

Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των δευτερογενών στοιχείων μπορεί να γίνει με τη βοήθεια πέντε ερωτήσεων:

- *Ποιος ήταν ο σκοπός της έρευνας;* Εάν ο σκοπός της έρευνας για την οποία είχαν συλλεγεί τα στοιχεία δεν είναι όμοιος με τον τωρινό σκοπό της έρευνας, ίσως τα δευτερογενή στοιχεία να μην είναι απολύτως κατάλληλα.
- *Από ποιον συλλέχθηκαν οι πληροφορίες;* Οι επιχειρήσεις που διεξάγουν έρευνες αγοράς διαφέρουν ως προς την ποιότητα των ερευνών τους και τους πόρους που διαθέτουν στην έρευνα. Σίγουρα, δευτερογενή στοιχεία που προέρχονται από μια γνωστή και μεγάλη εταιρία θεωρούνται πιο αξιόπιστα σε σχέση με στοιχεία που συλλέχθηκαν από μια μικρή άγνωστη εταιρία.
- *Τι πληροφορίες συλλέχθηκαν;* Ο ερευνητής πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχει κατανοήσει το είδος των πληροφοριών που είναι διαθέσιμα. Μπορεί οι δύο έρευνες να εστιάζουν στο ίδιο θέμα, αλλά τα δευτερογενή στοιχεία να προκύπτουν από διαφορετικές πληροφορίες.
- *Πώς συλλέχθηκαν οι πληροφορίες;* Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το μέγεθος, η ποιότητα του δείγματος, καθώς και το ποσοστό ανταπόκρισης των ερωτώμενων.
- *Πόσο σύμφωνα είναι τα αποτελέσματα με αυτά προηγούμενων ερευνών;* Αν τα αποτελέσματα μιας έρευνας συμφωνούν με αυτά προηγούμενων ερευνών, τότε αυτά θεωρούνται συνήθως πιο αξιόπιστα σε σχέση με στοιχεία που έρχονται π.χ. σε αντιπαράθεση.

5. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ ΜΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ EXPORT MARKETING PLAN

5.1. Εισαγωγή

Το export marketing plan φτιάχνεται για συγκεκριμένο προϊόν ή κατηγορία προϊόντων και περιλαμβάνει όλο το σκεπτικό, την στρατηγική, τους στόχους, τα μέσα και ενέργειες επίτευξης του και συνήθως αφορά σε μια συγκεκριμένη αγορά του εξωτερικού. Από την στιγμή που θα εγκριθεί, όλοι στο τμήμα εξαγωγικών πωλήσεων, marketing, operations, αποθήκη, εργοστάσιο, οικονομικό τμήμα, κλπ. το ακολουθούν και παρακολουθούν την πορεία του συστηματικά. Στην ουσία του είναι ένας «μπούσουλας» για τον προγραμματισμό και την υλοποίηση όλων των σχετικών ενεργειών, καθώς και για τον έλεγχο εάν αυτά που προγραμματίστηκαν, εκτελέστηκαν και εάν είχαν την αναμενόμενη επιτυχία. Συνήθως οι αλλαγές στην αγορά αναγκάζουν τις εταιρίες σε συχνές προσαρμογές του πλάνου τους.

Ένα export-marketing plan περιλαμβάνει περιγραφή της εταιρίας και των επιχειρηματικών της στόχων, πληροφορίες για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, ανάλυση της αγοράς που στοχεύει, έρευνα του ανταγωνισμού, έρευνα του καταναλωτή στην καινούρια αγορά, κανάλια διανομής, τιμολογιακή πολιτική κλπ. Στην συνέχεια θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά εργαλεία του παραδοσιακού marketing (πχ υλικά προβολής στα σημεία πώλησης, διακόσμηση βιτρινών, προωθητικές ενέργειες στα σημεία πώλησης ή πάνω στο προϊόν κτλ), του internet marketing (social media, διαφημίσεις στο internet, search engine optimizations σε συγκεκριμένες αγορές, pay per click) και του PR (δελτία τύπου στα τοπικά μέσα ενημέρωσης, press event για το λανσάρισμα της μάρκας στην κάθε αγορά κτλ).

Στη συνέχεια, αναλύονται τα περιεχόμενα που πρέπει να περιλαμβάνει ένα εξατομικευμένο Export Marketing Plan.

5.2. Export marketing plan

Ένα εξατομικευμένο Export Marketing Plan πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα παρακάτω:

- 1) Καθορισμός Στόχου:** Παρέχει μια σύντομη και περιεκτική παρουσίαση του Εξαγωγικού Μίγματος Μάρκετινγκ, συμπεριλαμβάνοντας το σκοπό του Σχεδίου και τους επιχειρησιακούς στόχους.
 - a. Σκοπός Export Marketing Plan
 - b. Βραχυπρόθεσμοι και Μακροπρόθεσμοι Στόχοι
 - c. Ανάλυση SWOT
- 2) Διάγνωση Επιπέδου Εξαγωγικής Ετοιμότητας:** Παρέχει μια σύντομη περιγραφή της ετοιμότητας της επιχείρησης, όσον αφορά στην υλοποίηση της στρατηγικής διεθνοποίησης. Η ανάλυση αυτή παρέχεται με βάση παρατηρήσεις των χαρακτηριστικών της επιχείρησης, καθώς και βάσει της Έρευνας Αγοράς (Δευτερογενών και Πρωτογενών Στοιχείων) που συγκεντρώθηκαν.
 - a. Ετοιμότητα της Επιχείρησης με βάση τα χαρακτηριστικά της (π.χ. Δέσμευση Ηγεσίας, Προσωπικού, Επάρκεια πόρων, Επιχειρησιακή ετοιμότητα κλπ.)
 - b. Έρευνα Αγοράς
 - i. Χαρακτηριστικά Πελατών – Δυνατότητα Τμηματοποίησης της Αγοράς
 - ii. Χαρακτηριστικά Ανταγωνισμού
- 3) Ανάλυση Προϊόντος**
 - a. Χαρακτηριστικά του Προϊόντος – Ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα
 - b. Συσκευασία και Ετικέτα-Σήματα-Επωνυμία
 - c. Ποιότητα - Υπηρεσίες μετά την πώληση
- 4) Ανάλυση Αγοράς – Στόχου**
 - a. Κριτήρια Επιλογής Αγοράς
 - b. Μέγεθος Αγοράς

- c. Ανάλυση Ανταγωνισμού
- d. Φορολογικά θέματα – Εμπόδια Εισόδου
- e. Άλλα θέματα που χρήζουν εξέτασης

5) Στρατηγική Εισόδου στη νέα Αγορά

- a. Συμφωνίες – Συμπράξεις
- b. Στόχοι Μάρκετινγκ
- c. Οικονομικοί Στόχοι
- d. Οργανωτικοί Στόχοι

6) Μίγμα Μάρκετινγκ

- a. Εξαγώμενο προϊόν
- b. Τιμολόγηση
- c. Διανομή
- d. Προώθηση

7) Σχέδιο Δράσης (Action Plan): Ανάλυση συγκεκριμένων ενεργειών και δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα που εμπλέκονται σε κάθε μια από αυτές, στο χρόνο που πρέπει να γίνουν (timetable – deadlines) και στο κόστος που κάθε μια συνεπάγεται (Τι, Ποιος, Πότε, Πόσο).

6. ΤΡΟΠΟΙ (ΠΩΛΗΣΗ, ΔΙΑΝΟΜΗ, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΛΠ) ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

6.1. Εισαγωγή

Με βάση την έρευνα αγοράς, η επιχείρηση θα πρέπει να γνωρίζει αρκετά καλά ποιες αγορές είναι πολλά υποσχόμενες για το προϊόν ή την υπηρεσία της. Το επόμενο βήμα είναι να επιλέξει μεταξύ κάποιων μεθόδων εισόδου στη νέα αγορά, ανάλογα με τις ανάγκες της και το εξωτερικό περιβάλλον. Η σειρά των ερωτημάτων στα οποία πρέπει να απαντήσει η επιχείρηση για να αποφασίσει σχετικά με το ποια μέθοδο εισόδου θα ακολουθήσει περιέχει ερωτήσεις όπως:

- Πώς διεξάγονται συνήθως οι επιχειρήσεις στην αγορά στόχο και στον επαγγελματικό τομέα της επιχείρησης;
- Ποια είναι τα δυνατά και αδύνατα σημεία της επιχείρησης αναφορικά με τις εξαγωγές;
- Ποια είναι η οικονομική δυνατότητα της επιχείρησης;
- Ποιο είναι το εξαγώμενο προϊόν;
- Ποιες υπηρεσίες κατά και μετά την πώληση απαιτούν συνήθως οι πελάτες;
- Ποιες εμπορικές συμφωνίες ή εμποδία (φόροι, πολιτικές, κανονισμοί) εφαρμόζονται στην αγορά – στόχο;

Με βάση τα παραπάνω, οι παραδοσιακές μορφές εισόδου και επέκτασης σε νέες αγορές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: Άμεσες Εξαγωγές, Έμμεσες Εξαγωγές και Συμμαχίες/Συνεργασίες. Υπάρχουν φυσικά και πιο εξειδικευμένες περιπτώσεις, όπως οι επενδύσεις, οι κοινοπραξίες και οι συμφωνίες αδειοδότησης.

6.2. Άμεσες εξαγωγές

Οι άμεσες εξαγωγές σε νέες αγορές (απευθείας πώληση προϊόντων/υπηρεσιών χωρίς τη μεσολάβηση ενδιάμεσου) παρέχουν μεγάλο ROI (Return on investment), συνήθως μεγαλύτερο από το αντίστοιχο άλλων μεθόδων. Επίσης, επιτρέπουν την άμεση επαφή με τους πελάτες ωστόσο έχουν σημαντικά μειονεκτήματα. Το κυριότερο μειονέκτημα είναι το μεγαλύτερο διάστημα που απαιτείται από την εταιρία ώστε να προσαρμοστεί στη νέα αγορά (δεδομένου ότι δεν υπάρχει κάποιος τοπικός παράγοντας να τη βοηθήσει), ενώ και οι πελάτες μπορεί να χρειαστούν μεγαλύτερο διάστημα για να γνωρίσουν τη – νεοεισαχθείσα στην αγορά τους – επιχείρηση.

6.3. Έμμεσες εξαγωγές

Για πολλούς νέους εξαγωγούς, η χρήση ενδιάμεσου μπορεί να είναι ο καλύτερος τρόπος για να καταφέρουν την είσοδο σε μια νέα αγορά. Η επιλογή του κατάλληλου ενδιάμεσου είναι μια απαιτητική διεργασία που οφείλει να απασχολήσει ιδιαίτερα την επιχείρηση πριν αποφασίσει για τον/τους επικρατέστερο/ους μεσάζοντα/ντες. Μπορούμε να διακρίνουμε τα παρακάτω είδη ενδιάμεσων:

Ο αντιπρόσωπος εξασφαλίζει την είσοδο σε αντάλλαγμα συνήθως μιας προμήθειας από τις πωλήσεις ή τα κέρδη. Συνήθως δρα σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό τόπο και προωθεί ίδιες ή παρεμφερείς γραμμές προϊόντων και υπηρεσιών. Η συμφωνία με ένα αντιπρόσωπο δίνει άμεσο συνήθως αποτέλεσμα όσον αφορά την παρουσία της επιχείρησης στην αγορά – στόχο. Συνήθως κοστίζει λιγότερο από την άμεση εξαγωγή, ενώ δίνει τον έλεγχο του προϊόντος και της τιμολόγησης στην επιχείρηση.

Οι ξένοι διανομείς, σε αντίθεση με τους αντιπροσώπους που απλά προωθούν τα προϊόντα, αγοράζουν οι ίδιοι το προϊόν ή την υπηρεσία και το μεταπωλούν στη νέα αγορά. Συνήθως καθορίζουν οι ίδιοι τις τιμές των προϊόντων καθώς και τη χρηματοδότηση και τις υπηρεσίες μετά την πώληση.

Οι Εταιρίες Διαχείρισης Εξαγωγών μπορούν να ασχοληθούν με όλες τις δραστηριότητες του εξαγωγέα, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη λύση που περιλαμβάνει την έρευνα αγοράς, τη διανομή, την προώθηση του προϊόντος και την παροχή αντιπροσώπων. Εξυπηρετούν επιχειρήσεις που λόγω μικρού μεγέθους αδυνατούν να χρηματοδοτήσουν την οργάνωση που απαιτείται για να αποκτήσουν πρόσβαση σε αγορές του εξωτερικού. Ωστόσο, λόγω της πληθώρας των πελατών της, συνήθως δεν μπορεί να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται συνήθως από εξαγωγείς για τα πρώτα τους βήματα μόνο, μέχρι να καθιερωθούν στη νέα αγορά.

6.4. Συμμαχίες/Συνεργασίες

Οι Συμμαχίες και Συνεργασίες είναι άλλη μια επιλογή για την είσοδο σε νέα αγορά του εξωτερικού που ενσωματώνει πολλά πλεονεκτήματα:

- Κάθε εταιρία εστιάζει σε αυτά που γνωρίζει καλύτερα
- Οι Συμμετέχοντες μοιράζονται τον κίνδυνο
- Οι ιδέες και οι πόροι βοηθούν όλους τους εμπλεκόμενους εκτείνοντας τις δυνατότητές τους
- Δυνατότητα ταυτόχρονης εισόδου σε πολλαπλές αγορές
- Διαθεσιμότητα τεχνολογίας, κεφαλαίου και πρόσβασης σε αγορές που δε θα ήταν δυνατό για κάθε συμμετέχοντα από μόνο του.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ), ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

7.1. Εισαγωγή.

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται οι εξωγενείς παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην διαδικασία εκτέλεσης παραγγελιών εξωτερικού, από οικονομικής πλευράς, επηρεάζοντας το κόστος του εξαγομένου προϊόντος και το χρόνο εκτέλεσης της παραγγελίας. Ακόμη αναφέρονται θέματα που αφορούν στην ασφάλιση των εμπορευμάτων και των εξαγωγικών πιστώσεων.

Ο ενδοκοινοτικός αποστολέας ή ο εξαγωγέας, πριν αρχίσει ενδοκοινοτικές αποστολές ή εξαγωγές, θα πρέπει να προβεί σε ορισμένες προκαταρκτικές ενέργειες, ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εγγραφόμενος και λαμβάνοντας Α.Φ.Μ./Φ.Π.Α., αριθμό Ε.Φ.Κ., εγγραφή/αριθμό EORI, ΓΕΜΗ ή να αποκτήσει κάποια ιδιότητα π.χ. εγκεκριμένου αποθηκευτή κ.λ.π. Παράλληλα και πριν ξεκινήσει την προετοιμασία της παραγγελίας θα πρέπει να έχει υπόψη του, πέραν των φορολογικών και τελωνειακών εγγράφων, έγγραφα που θα χρειασθούν τόσο από τις ελληνικές αρχές όσο και από την χώρα προορισμού του εμπορεύματος, ακόμη και από τις χώρες που θα διέλθει το εμπόρευμα. Δικαιολογητικά έγγραφα απαραίτητα στην πλειοψηφία των εξαγωγών είναι το εμπορικό τιμολόγιο, το πιστοποιητικό προέλευσης, το κιβωτολόγιο, το πιστοποιητικό συμμόρφωσης κ.λπ.

Ακόμη ένα θέμα που πρέπει να απασχολήσει τον αποστολέα / εξαγωγέα είναι η μεταφορά των αγαθών, ο τρόπος και το μέσο μεταφοράς, η συμπλήρωση φορτωτικών εγγράφων, ο τρόπος πληρωμής και, τέλος, η ασφάλιση των εμπορευμάτων και των εξαγωγικών πιστώσεων. Τα παραπάνω αναφέρονται διεξοδικά παρακάτω στο παρόν κεφάλαιο αλλά και στα κεφάλαια 8 και 9 του παρόντος εγχειριδίου. Το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται στην τιμολόγηση (σύμφωνα με τον Κώδικα Απεικόνισης Φορολογικών Συναλλαγών), στον τρόπο πληρωμής και στην ασφάλιση εμπορευμάτων και εξαγωγικών πιστώσεων.

7.2. Εμπορικό Τιμολόγιο - Τιμολόγηση σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ.

Έκδοση Εμπορικού Τιμολογίου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Κώδικα Απεικόνισης Φορολογικών Συναλλαγών (ΚΦΑΣ -ν.4093/12), όπως ισχύουν, ορίζονται οι κανόνες που διέπουν την έκδοση παραστατικών που καλύπτουν επαγγελματικές συναλλαγές, εναρμονίζοντας τις διατάξεις αυτές σε σχέση με τις προϊσχύουσες με αυτές της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ (Οδηγία ΦΠΑ).

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παραπάνω άρθρου:

Για την πώληση αγαθών για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου και την παροχή υπηρεσιών από υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών σε άλλο υπόχρεο, σε πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Κώδικα ΦΠΑ (ν.2859/00), ήτοι Δημόσιο, ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα κ.λ.π., ή σε αγρότες του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ ή σε πρόσωπα εκτός της χώρας, για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή την εκτέλεση του σκοπού τους, κατά περίπτωση, εκδίδεται τιμολόγιο, τουλάχιστον διπλότυπο.

Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών οφείλει να εξασφαλίζει την έκδοση τιμολογίου από τον ίδιο σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του προαναφερθέντος άρθρου, καθώς επίσης εξ ονόματός του και για λογαριασμό του από τον πελάτη του ή από τρίτον, για παραδόσεις αγαθών ή παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιούνται από αυτόν, είτε στο εσωτερικό της χώρας, είτε σε Κράτη – Μέλη (Κ-Μ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), είτε σε τρίτη χώρα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 9 του παραπάνω άρθρου:

Στο τιμολόγιο αναγράφονται η ημερομηνία έκδοσης αυτού, τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων, η ημερομηνία της συναλλαγής, εφόσον δεν συμπίπτει με την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου, και τα στοιχεία αυτής. Ακόμη, στο τιμολόγιο αναγράφονται ιδιαίτερα για τις ενδοκοινοτικές αποστολές και εξαγωγές υποχρεωτικά και οι ακόλουθες ενδείξεις:

- Όταν η πράξη απαλλάσσεται από το ΦΠΑ, η αντίστοιχη εθνική διάταξη ή διάταξη της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ (Οδηγία ΦΠΑ) σύμφωνα με την οποία η παράδοση αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών απαλλάσσεται από το φόρο.
- Επί ενδοκοινοτικής παράδοσης ενός καινούργιου μεταφορικού μέσου, τα στοιχεία που απαριθμούνται στην παράγραφο 4 του άρθρου 11 του Κώδικα ΦΠΑ (ν.2859/00).
- Όταν ο υπόχρεος στο ΦΠΑ είναι φορολογικός αντιπρόσωπος κατά την έννοια του άρθρου 35 του Κώδικα ΦΠΑ, τα πλήρη στοιχεία του προσώπου αυτού, καθώς και ο ΑΦΜ του.
- Όταν ο λήπτης είναι υπόχρεος καταβολής του φόρου, η αναφορά «Αντίστροφη επιβάρυνση».

Σύμφωνα με την παράγραφο 12 του παραπάνω άρθρου:

Στο τιμολόγιο που εκδίδει ο αντιπρόσωπος οίκου εξωτερικού, αναφέρει τον ΑΦΜ του, καθώς και το πλήρες ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του. Επίσης, εκδίδει τιμολόγιο με το ίδιο περιεχόμενο και στις περιπτώσεις που παίρνει προμήθεια και από τον παραγγελέα ή μόνο από αυτόν.

Σύμφωνα με την παράγραφο 14 του παραπάνω άρθρου:

Το τιμολόγιο εκδίδεται κατά την παράδοση ή την έναρξη της αποστολής των αγαθών στον παραλήπτη, κατά περίπτωση. Κατ' εξαίρεση, σε περιπτώσεις έκδοσης του τιμολογίου σε χρόνο μεταγενέστερο της παράδοσης ή αποστολής των αγαθών, όταν αυτές αφορούν ενδοκοινοτικές αποστολές ή παράδοση αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του Κώδικα ΦΠΑ, το τιμολόγιο εκδίδεται το αργότερο μέχρι τη 15η του επόμενου μήνα της παράδοσης ή αποστολής αγαθών και πάντως μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο των συμβαλλομένων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 17 του παραπάνω άρθρου:

Τα πρόσωπα που εκδίδουν τιμολόγια εξ ονόματος και για λογαριασμό του υπόχρεου απεικόνισης συναλλαγών μπορεί να είναι εγκαταστημένα στην Ελλάδα, σε άλλα Κ-Μ της Ε.Ε. ή σε τρίτη χώρα, με τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις.

- Τα πρόσωπα αυτά να είναι υποκείμενα στο φόρο στη χώρα εγκατάστασης τους.
- Να υπάρχει προηγούμενη συμφωνία, πριν την έκδοση του πρώτου τιμολογίου, μεταξύ τους που αποδεικνύεται με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο και από την οποία να προκύπτουν, μεταξύ άλλων, η ακριβής διεύθυνση της εγκατάστασης από την οποία θα εκδίδονται τα τιμολόγια, η ρητή αποδοχή της συγκεκριμένης διαδικασίας, που καθορίζεται με το άρθρο αυτό, οι όροι τιμολόγησης, καθώς και οι διαδικασίες αποδοχής του κάθε τιμολογίου από τον υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών.

Συνεπώς το τιμολόγιο πρέπει να το ετοιμάσει ο ενδοκοινοτικός αποστολέας /εξαγωγέας και θα συνοδεύει κάθε ενδοκοινοτική αποστολή / εξαγωγή από τη φόρτωση της. Ακόμη αυτό συμπληρώνεται και στην περίπτωση που τα εμπορεύματα αποστέλλονται ελεύθερα πληρωμής. Τα στοιχεία που αναγράφονται στο τιμολόγιο πρέπει να συμφωνούν απόλυτα με κάθε έγγραφο που θα χρησιμοποιηθεί στην ενδοκοινοτική αποστολή/εξαγωγή.

Συχνά ζητείται από τους εξαγωγείς να ετοιμάσουν ένα προτιμολόγιο (Proforma Invoice). Το έγγραφο αυτό χρησιμοποιείται υπό τύπον προσφοράς ή όταν η πληρωμή γίνεται προκαταβολικά και οι λέξεις proforma πρέπει να αναγράφονται ευκρινώς.

Όταν αποστέλλονται δείγματα χωρίς χρέωση σε τρίτη προς την Ε.Ε. χώρα, οι Τελωνειακές Αρχές ζητούν την υποβολή ενός τιμολογίου για τελωνειακούς και μόνο λόγους. Στην περίπτωση αυτή στο τιμολόγιο αναγράφεται η ρήτρα «Χωρίς εμπορική αξία. Αναγραφόμενη αξία μόνον για τελωνειακούς σκοπούς».

Ορισμένες χώρες ζητούν επικυρωμένα ή θεωρημένα τιμολόγια. Στην περίπτωση αυτή ο εξαγωγέας πρέπει να θεωρήσει το τιμολόγιο πριν από την αποστολή των εμπορευμάτων του. Η θεώρηση ή η επικύρωση γίνονται από το Εμπορικό Επιμελητήριο ή από την Πρεσβεία, ανάλογα με τις απαιτήσεις της χώρας προορισμού.

Σύμφωνα την παράγραφο 2 του άρθρου 2 της ΠΟΛ.1004/13 με θέμα «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου 1 του ΚΦΑΣ» προβλέπεται ότι τα βιβλία και τα στοιχεία (κατ αρχήν) τηρούνται στην ελληνική γλώσσα και στο ελληνικό νόμισμα (ευρώ), εκτός εάν νομίμως επιτρέπεται η τήρησή τους κατά διάφορο τρόπο. Ειδικότερα, όσον αφορά τα φορολογικά στοιχεία, αυτά μπορεί να διατυπώνονται σε ξένη γλώσσα και νόμισμα για τις συναλλαγές με το εξωτερικό, ενώ για τις συναλλαγές εντός της ελληνικής επικράτειας επιτρέπεται η διατύπωσή τους σε ξένη γλώσσα και νόμισμα μόνο για τα τιμολόγια και τα στοιχεία που επέχουν θέση τιμολογίου, συνενωμένα ή μη με στοιχεία διακίνησης. Σε κάθε περίπτωση, απαραίτητη προϋπόθεση είναι το ποσό του οφειλόμενου φόρου να εκφράζεται στο εθνικό νόμισμα του Κ-Μ στο οποίο πραγματοποιείται η παράδοση των αγαθών ή η παροχή των υπηρεσιών με τη χρήση του μηχανισμού μετατροπής που προβλέπεται στο άρθρο 91 της Οδηγίας ΦΠΑ.

Κατάργηση Δελτίου Αποστολής - Τρόπος παρακολούθησης μη τιμολογημένων αποθεμάτων.

Με τις μεταβατικές διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 14 του ΚΦΑΣ παύει να ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2014 το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, και ως εκ τούτου από την ημερομηνία αυτή έχει καταργηθεί η έκδοση των Δελτίων Αποστολής και η διακίνηση των εμπορευμάτων διενεργείται ουσιαστικά με το Τιμολόγιο.

Με την ΠΟΛ.1286/31-1-2013 και την ΠΟΛ.1023/20-1-2014 ορίζονται οι κατάλληλες δικλείδες για την παρακολούθηση των παραλαμβανομένων και μη τιμολογημένων ακόμη από τους προμηθευτές αποθεμάτων, καθώς και των αποθεμάτων που διακινούνται και εκκρεμεί η τιμολόγηση.

Με τις ανωτέρω ΠΟΛ, καθιερώνεται δικαιολογητικό έγγραφο για την παρακολούθηση της αποστολής, παράδοσης, διακίνησης, παραλαβής των μη τιμολογημένων αποθεμάτων, τα οποία διακινούνται με σκοπό αποκλειστικά, την πώληση τους, απευθείας ή μέσω τρίτου.

Το έγγραφο αυτό μπορεί να φέρει τίτλο οποιαδήποτε ένδειξη επιθυμούν οι υπόχρεοι, όπως «Δελτίο Αποστολής», «Συνοδευτικό Έγγραφο», «Συνοδευτικό Διακίνησης Αποθεμάτων», «Δελτίο Αποστολής Αποθεμάτων», « Έγγραφο Αποστολής Αποθεμάτων» κ.λπ..

Αποθέματα, για την εφαρμογή των υπόψη διατάξεων, είναι τα εμπορεύσιμα αγαθά (εμπορεύματα, έτοιμα προϊόντα, πρώτες ύλες κ.λπ.).

Σημειώνεται ότι, σε σχέση με το Δελτίο Αποστολής, στο έγγραφο μη τιμολογημένων αποθεμάτων δεν αναγράφεται, μεταξύ άλλων, η ώρα παράδοσης ή αποστολής, ο αριθμός κυκλοφορίας του φορτηγού αυτοκινήτου ή του πλωτού μέσου, ο τόπος αποστολής και ο τόπος προορισμού κ.λπ.

Το ανωτέρω έγγραφο συντάσσεται, κατά το χρόνο της αποστολής ή της παραλαβής ή της διακίνησης των αποθεμάτων, όταν υφίσταται διακίνηση αυτών, συνοδεύει τα αποθέματα μέχρι τον τελικό προορισμό τους και διαφυλάσσεται στις εγκαταστάσεις του προμηθευτή και του αγοραστή, πλην των ιδιωτών, των αποθεμάτων.

Το ανωτέρω έγγραφο, μπορεί να εκδίδεται σε άυλη (ηλεκτρονική) μορφή, εφόσον με κατάλληλες δικλείδες διασφαλίζεται ότι, ο χρόνος σύνταξης αυτού είναι πριν από την έναρξη της διακίνησης των αποθεμάτων.

Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης έκδοσης του δικαιολογητικού εγγράφου μη τιμολογημένων αποθεμάτων, είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται τυχόν υφιστάμενα αποθέματα εντύπων Δελτίου Αποστολής, μέχρι εξαντλήσεως αυτών ενώ μπορεί, προαιρετικά, να εκδίδονται τα υπόψη έγγραφα και σε άλλες περιπτώσεις με σκοπό διαφορετικό της πώλησης. Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιηθούν, τυχόν υφιστάμενα αποθέματα εντύπων συνενωμένων Δελτίων Αποστολής - Τιμολογίων, μέχρι εξαντλήσεως αυτών, για την αποστολή, παράδοση, διακίνηση τιμολογημένων αποθεμάτων.

Επίσης, κατά την διαδικασία εκτέλεσης παραγγελιών εξωτερικού, απαραίτητη είναι η έκδοση του Κιβωτολογίου εκ μέρους του αποστολέα / εξαγωγέα.

Στο σημείο **9.3.18** του παρόντος αναφέρονται διεξοδικά και όλα τα υπόλοιπα έγγραφα που απαιτούνται για την υποστήριξη της διασάφησης εξαγωγής, π.χ. πιστοποιητικά συμμόρφωσης, πιστοποιητικά προέλευσης ή καταγωγής κ.λ.π.

7.3. Ασφάλιση Εμπορευμάτων.

Οι εισαγωγείς ορισμένες φορές θέλουν ή πρέπει να ασφαλίσουν τα εμπορεύματα για τη μεταφορά. Στη περίπτωση αυτή, θα πρέπει να επισυναφθεί μια συμφωνία του εξαγωγέα ή του εισαγωγέα, ανάλογα με τον συμφωνηθέντα όρο μεταφοράς, με αρμόδια Ασφαλιστική Εταιρία η οποία και θα εκδώσει το σχετικό Πιστοποιητικό αφού υπογραφεί το Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο. Το Συμβόλαιο θα πρέπει να υπογραφεί πριν την φόρτωση και αναχώρηση των εμπορευμάτων και να παρέχει κάλυψη για ποσό όχι μικρότερο του αναγραφόμενου ποσού επί του τιμολογίου και καθ' όλη την διάρκεια της μεταφοράς μέχρι την παραλαβή των εμπορευμάτων.

Στο Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο θα πρέπει να γίνεται λεπτομερής περιγραφή των εμπορευμάτων και της συσκευασίας. Ιδιαίτερα πρέπει να αναφέρονται το όνομα του Ασφαλιστικού Φορέα και ιδιαίτερα του εκπροσώπου του (πλήρη στοιχεία) στη χώρα προορισμού, για να γνωρίζει ο παραλήπτης σε περίπτωση προβλήματος σε ποιον θα απευθυνθεί για να διεκδικήσει τις ασφαλιστικές απαιτήσεις του.

7.4. Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

Για το παρόν θέμα ο όρος «εξαγωγή» περιλαμβάνει κάθε αποστολή εμπορεύματος ή παροχή υπηρεσιών από μια χώρα προς χώρα Κ-Μ της Ε.Ε. ή τρίτη προς την Ε.Ε. χώρα.

Ως «ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων» νοείται το ασφαλιστικό προϊόν με το οποίο ο ασφαλιστής παρέχει ασφάλιση έναντι των εμπορικών και πολιτικών κινδύνων που συνδέονται με τις υποχρεώσεις πληρωμής σε μια εξαγωγική συναλλαγή.

Η ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων αποτελεί και ένα χρηματοδοτικό εργαλείο για τους εξαγωγείς, καθώς αυτοί μπορούν με την κατάθεση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες κλπ) να χρηματοδοτηθούν, τουλάχιστον ως προς ένα μεγάλο ποσοστό του ποσού που αναφέρεται στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Ως «εμπορεύσιμοι κίνδυνοι» νοούνται οι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι με μέγιστη περίοδο κινδύνου μικρότερη των δύο ετών, για κρατικούς και μη κρατικούς αγοραστές. Όλοι οι άλλοι κίνδυνοι θεωρούνται μη εμπορεύσιμοι. Σύμφωνα με την 52013XC1219/01 ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε., για το ημερολογιακό έτος 2014 και όσον αφορά τις βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις, χώρες με εμπορεύσιμους κινδύνους είναι όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. εκτός από την Ελλάδα, η Αυστραλία, ο Καναδάς, Ισλανδία, η Ιαπωνία, η Νέα Ζηλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Η ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων λειτουργεί υπό την δεσμευτική νομοθεσία του Ο.Ο.Σ.Α. και της Ε.Ε.

Εξαγωγές από την Ελλάδα.

Οι ασφαλίσεις εξαγωγικών πιστώσεων παρέχονται:

α) από τον Οργανισμό Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ). Ο ΟΑΕΠ ιδρύθηκε με τον ν. 1796/88, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, εποπτευόμενο από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΠ <http://oaep.gr> ο ενδιαφερόμενος εξαγωγέας μπορεί να αντλήσει κάθε χρήσιμη πληροφορία, όπως την ισχύουσα

νομοθεσία, τα προγράμματα ασφάλισης κλπ. Η διεύθυνση των Κεντρικών Γραφείων είναι Πανεπιστημίου 37, Αθήνα 10564, τηλ.2119966200, fax 2103244074 και email oaep@oaep.gr Η διεύθυνση των Γραφείων Θεσσαλονίκης είναι Πολυτεχνείου 51 και Β. Ουγκώ, Θεσσαλονίκη 54625, τηλ.2310548718, fax 2310548762 και email eciothes@oaep.gr

β) Στον τομέα αυτόν η παρουσία των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών είναι πολύ περιορισμένη. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται δύο ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες:

β.1 ATRADIUS CREDIT INSURANCE N.V, Λεωφ. Κηφισίας 97, 11523, Αθήνα, Τηλ.2107259179, 2107259184, Φαξ 2107259129, Email: info@gr.atradius.com, <http://www.atradius.gr/>

β.2 EULER HERMES EMPORIKI A.E., Λαοδικείας 16 & Νυμφαίου 1-3, 11528, Αθήνα, Τηλ. 2106900000, Φαξ 2106900001, Email: clientservice.gr@eulerhermes.com, www.eulerhermes.gr. Στο Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης τα στοιχεία είναι: Δωδεκανήσου 21, 54626, Θεσσαλονίκη, Τηλ. 2310226241.

Τα Προγράμματα Ασφάλισης Βραχυπρόθεσμων Εξαγωγικών Πιστώσεων που προσφέρει ο ΟΑΕΠ είναι δύο: Α. «Μεμονωμένων Φορτώσεων» και Β. «Καθολικής Ασφάλισης Εξαγωγών GLOBAL».

Το Πρόγραμμα «Μεμονωμένων Φορτώσεων» αφορά ασφάλιση συγκεκριμένων φορτώσεων με προορισμό συγκεκριμένο πελάτη ή πελάτες, σε συγκεκριμένη χώρα ή χώρες, ενώ το Πρόγραμμα «GLOBAL» προσφέρεται με συμβόλαιο ασφάλισης ετήσιας διάρκειας και αφορά όλες ανεξαιρέτως τις φορτώσεις που πραγματοποιεί ο ασφαλισμένος εξαγωγέας μέσα στο χρόνο, προς όλους τους πελάτες του, προς όλες τις χώρες που αυτοί βρίσκονται. Οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες προσφέρουν επίσης προγράμματα ασφάλισης, global ή με υποχρεωτικό minimum τζίρο και δεν ασφαλίζουν πολιτικούς κινδύνους.

7.5. Τυποποίηση εμπορικών διαδικασιών

Για διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών και κυρίως των εξαγωγών, δυνατότητα σύναψης νέων εμπορικών συμφωνιών και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, είναι απαραίτητη (απαίτηση αγοράς), πέραν της πιστοποίησης εσωτερικών διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών (σήματα συμμόρφωσης), η τυποποίηση σε όλες τις εμπορικές διαδικασίες.

Ενδεικτικά, η ανάγκη της μοναδικής ταυτοποίησης και αναγνώρισης των προϊόντων σε όλα τα επίπεδα συσκευασίας τους και σε όλο το φάσμα της διακίνησής τους στην εγχώρια ή διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, καλύπτεται με τα GS1 barcodes.

Τα barcodes:

- Είναι διεθνώς αναγνωρισμένοι μοναδικοί κωδικοί, ανεξάρτητοι από την χώρα προέλευσης και διακίνησης των προϊόντων.
- Χρησιμοποιούνται από 2.500.000 επιχειρήσεις στον κόσμο επί 40 χρόνια και αποτελούν την «παγκόσμια γλώσσα του εμπορίου».
- Εκδίδονται μοναδικά για κάθε επιχείρηση από τους εξουσιοδοτημένους Οργανισμούς (<http://www.gs1.org/contact>).
- Συμπεριλαμβάνονται στο επίσημο Παγκόσμιο Μητρώο Κωδικών του GS1, το GEPiR (www.gepir.org) που χρησιμοποιείται ως μέσον πιστοποίησης της εγκυρότητάς τους από τελωνειακές & άλλες δημόσιες αρχές, εμπορικούς συνεργάτες, καταναλωτές.
- Καταχωρούνται σε GS1 ηλεκτρονικούς καταλόγους (datapools) κάνοντας την επιχείρηση και τα προϊόντα της άμεσα «ορατά» και αναγνωρίσιμα οπουδήποτε στον κόσμο.

Με την χρήση των barcodes εξασφαλίζονται:

- Αξιόπιστες πληροφορίες & αυτοματοποιημένες διαδικασίες

- Αύξηση παραγωγικότητας & μείωση κόστους
- Προστιθέμενη αξία στα προϊόντα & ταχύτεροι χρόνοι εξυπηρέτησης
- Ασφάλεια, δυνατότητα πλήρους ιχνηλασιμότητας και διευκόλυνση ανακλήσεων

Τα barcodes μπορούν να ενσωματωθούν στα προϊόντα είτε κατά το στάδιο παραγωγής και εκτύπωσης της συσκευασίας τους είτε εκ των υστέρων.

Σε κάθε περίπτωση η επιχείρηση θα πρέπει να είναι έτοιμη να κοινοποιήσει τα barcodes στους συνεργάτες της κατά τη σύναψη της εμπορικής συμφωνίας (εφόσον ζητηθούν).

8. ΟΡΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ (INCOTERMS) ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ.

8.1. Όροι παράδοσης (Incoterms).

Οι Διεθνείς Εμπορικοί Όροι, γνωστοί ως **Incoterms** (συντομογραφία του **International Commercial Terms**) είναι κωδικοποιημένοι εμπορικοί όροι που έχει θεσπίσει το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (International Chamber of Commerce – ICC, ιστοσελίδα www.iccwbo.org) και αφορούν τη διακίνηση εμπορευμάτων. Οι εμπορικοί αυτοί όροι έχουν ομαδοποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε η κάθε ομάδα να προσδιορίζει με σαφήνεια ποιος (ο αγοραστής ή ο πωλητής) είναι υπεύθυνος για την διακίνηση εμπορευμάτων από τον αποστολέα έως τον παραλήπτη καθώς επίσης και ποιος οφείλει να καταβάλει τις δαπάνες που θα προκύψουν. Η κάθε ομάδα όρων περιγράφεται με τρεις λατινικούς χαρακτήρες (π.χ. EXW, CIF). Γίνονται ευρέως αποδεκτοί από κυβερνήσεις, τελωνειακές και δικαστικές αρχές αλλά και από τους συναλλασσόμενους. Ερμηνεύονται κατά τον ίδιο τρόπο από όλους περιορίζοντας τις παρερμηνείες καθώς επίσης περιορίζουν σημαντικά την ανάγκη σύνταξης ειδικής συμφωνίας για κάθε συναλλαγή. Η επιλογή του κατάλληλου Incoterm για κάθε αγοροπωλησία είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή. Οι κατηγορίες Incoterms παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (2010):

Κατηγορίες Incoterms (ισχύοντες Incoterms 2010):

Όρος	Επεξήγηση	Περιγραφή
1. Incoterms κατηγορίας E		
EXW	Εκ του εργοταξίου	Με τον όρο EXW ο πωλητής (εξαγωγέας) ελαχιστοποιεί τους κινδύνους του, καθώς τα εμπορεύματα τίθενται σε διάθεση του αγοραστή στις εγκαταστάσεις του πωλητή (εργοστάσιο ή αποθήκη). Από την στιγμή που τα αγαθά θα παραληφθούν και θα απομακρυνθούν από τον τόπο του πωλητή, ο αγοραστής αναλαμβάνει τα έξοδα μεταφοράς, εκτελωνισμού και ασφάλειας.
2. Incoterms κατηγορίας F (όροι όπου ο πωλητής καλείται να παραδώσει τα εμπορεύματα στον μεταφορέα που θα του υποδείξει ο αγοραστής)		
FAS	Ελεύθερο παράπλευρα του πλοίου	Ο πωλητής (εξαγωγέας) μεταφέρει τα αγαθά από την έδρα του στο λιμάνι δίπλα στο πλοίο και από το σημείο αυτό η ευθύνη μεταβαίνει στον αγοραστή
FCA	Ελεύθερο στο μεταφορέα	Ο πωλητής (εξαγωγέας) καθιστά τα αγαθά ελεύθερα προς εξαγωγή και τα παραδίδει στον μεταφορέα, στον τόπο που καθορίζει ο αγοραστής. Εάν ο τόπος αυτός είναι η έδρα του πωλητή, τότε ο πωλητής υποχρεούται να φορτώσει τα εμπορεύματα στο όχημα, αλλιώς την υποχρέωση αυτή έχει ο αγοραστής. Από το σημείο αυτό ο αγοραστής έχει την κυριότητα και αναλαμβάνει όλα τα έξοδα για την μεταφορά των αγαθών
FOB	Ελεύθερο επί του πλοίου	Ο πωλητής (εξαγωγέας) υποχρεούται να μεταφέρει τα αγαθά από την έδρα του στο λιμάνι, να τα φορτώσει στο πλοίο και να ετοιμάσει τις τελωνειακές δηλώσεις. Μόλις τα αγαθά ευρίσκονται πάνω στο πλοίο, μεταφέρεται η κατοχή και ο κίνδυνος στον αγοραστή (εισαγωγέα)
3. Incoterms κατηγορίας C (όροι όπου ο πωλητής υποχρεώνεται να συνάψει σύμβαση μεταφοράς αλλά χωρίς να αναλαμβάνει τον κίνδυνο της απώλειας ή της ζημιάς των εμπορευμάτων ή πρόσθετων εξόδων που ενδέχεται να ανακύψουν μετά την φόρτωση και αποστολή των εμπορευμάτων)		
CFR	Αξία και ναύλος	Ο πωλητής (εξαγωγέας) υποχρεούται να μεταφέρει τα αγαθά από την έδρα του στο λιμάνι, να τα φορτώσει στο πλοίο, να ετοιμάσει την τελωνειακή δήλωση και να καταβάλει τα έξοδα διεθνούς μεταφοράς. Ο αγοραστής αναλαμβάνει την κατοχή και το κίνδυνο μόλις τα αγαθά ευρίσκονται στο πλοίο
CIF	Αξία, ασφάλεια και ναύλος	Ο Incoterm CIF μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο όταν η διεθνής μεταφορά των αγαθών αφορά τουλάχιστον εν μέρει θαλάσσια μεταφορά. Ο πωλητής υποχρεούται να μεταφέρει τα αγαθά από την έδρα του στο λιμάνι, να τα φορτώσει στο πλοίο, να ετοιμάσει την τελωνειακή δήλωση, να καταβάλει τα έξοδα διεθνούς μεταφοράς καθώς και την ασφάλισή τους. Η μεταβίβαση της κατοχής γίνεται από τη στιγμή που τα εμπορεύματα έχουν φορτωθεί στο πλοίο

Όρος	Επεξήγηση	Περιγραφή
CPT	Μεταφορά πληρωμένη μέχρι ...	Ο πωλητής καθιστά τα εμπορεύματα ελεύθερα προς εξαγωγή, τα παραδίδει στον μεταφορέα και είναι υπεύθυνος για τα έξοδα μεταφοράς μέχρι τον τόπο προορισμού. Η μεταβίβαση της κατοχής γίνεται με την παράδοση στον μεταφορέα. Από το σημείο αυτό πρέπει ο αγοραστής να ασφαλίσει τα εμπορεύματα
CIP	Μεταφορά και ασφάλεια πληρωμένη μέχρι το λιμένα ...	Ο πωλητής μεταφέρει τα αγαθά μέχρι το λιμάνι (κατονομάζεται), ετοιμάζει τις τελωνειακές δηλώσεις και τα παραδίδει στον μεταφορέα, οπότε μεταφέρεται η κατοχή στον αγοραστή. Ο πωλητής αναλαμβάνει τα έξοδα μεταφοράς και ασφάλισης μέχρι τον τόπο προορισμού. Από την άφιξή τους και μετά τα αναλαμβάνει ο αγοραστής, όπως και τον κίνδυνο απώλειάς τους
4. Incoterms κατηγορίας D (όροι όπου ο πωλητής αναλαμβάνει το απαιτούμενο κόστος και κινδύνους για την μεταφορά των εμπορευμάτων στη χώρα προορισμού)		
DAF	Παραδοτέο στα σύνορα (...κατανομαζόμενος τόπος)	Ο πωλητής αναλαμβάνει όλα τα έξοδα μέχρι την παράδοση των εμπορευμάτων στο ορισμένο σημείο των συνόρων. Η μεταβίβαση της κυριότητας γίνεται στα σύνορα. Ο αγοραστής αναλαμβάνει τον κίνδυνο και τα έξοδα της εκφόρτωσης, της τελωνειακής δήλωσης εισαγωγής και της μεταφοράς από τα σύνορα μέχρι τον τελικό προορισμό τους
DES	Παραδοτέο εκ του πλοίου	Ο πωλητής αναλαμβάνει όλα τα έξοδα μέχρι την παράδοση των εμπορευμάτων στο λιμάνι προορισμού. Μετά την άφιξή τους τίθενται στη διάθεση του αγοραστή πάνω στο πλοίο. Ο αγοραστής, δηλαδή, αναλαμβάνει τον κίνδυνο και τις δαπάνες σε σχέση με την εκφόρτωση των αγαθών από το πλοίο, καθώς και την υποχρέωση για την τελωνειακή δήλωση εισαγωγής και την περαιτέρω μεταφορά και ασφάλιση μέχρι τον τελικό προορισμό
DEQ	Παραδοτέο εκ της προκυμιάς	Ο πωλητής αναλαμβάνει όλα τα έξοδα της μεταφοράς μέχρι και την προκυμιά του λιμανιού προορισμού. Ο αγοραστής πρέπει να καταβάλει τους δασμούς, να καταθέσει τις τελωνειακές δηλώσεις εισαγωγής και να καταβάλει όλα τα έξοδα αναλαμβάνοντας και τον κίνδυνο απώλειας των εμπορευμάτων
DDU	Δασμός απλήρωτος	Ο πωλητής αναλαμβάνει όλα τα έξοδα μέχρι την παράδοση των εμπορευμάτων αγαθών στον τόπο προορισμού. Ο αγοραστής, έχει την υποχρέωση για την τελωνειακή δήλωση εισαγωγής, την εσωτερική μεταφορά των εμπορευμάτων καθώς και την ασφαλιστική τους κάλυψη
DDP	Παραδοτέο, δεσμός πληρωμένος	Ο πωλητής αναλαμβάνει όλα τα έξοδα μέχρι την παράδοση των εμπορευμάτων στον συμφωνημένο τόπο. Με τον όρο αυτό, πρακτικά ο πωλητής ευθύνεται για την παράδοση τους από την έδρα του στην έδρα του αγοραστή αναλαμβάνοντας όλα τα σχετικά έξοδα

Οι όροι παράδοσης (Incoterms) έχουν υιοθετηθεί από την Κοινότητα και προβλέπεται η αναγραφή τους στην θέση 20 του Ενιαίου Διοικητικού Εντύπου (ΕΔΕ - Διασάφηση) σε όλα τα τελωνειακά παραστατικά, πλην των παραστατικών Διαμετακόμισης, T2L και Αποταμίευσης τύπου A,B, Γ, E, και ΣΤ.

Ειδικότερα για τα παραστατικά εξαγωγής προβλέπεται ότι η αναγραφή της πληροφορίας αυτής (όροι μεταφοράς) είναι προαιρετική για τα K-M και ενδέχεται να απαιτηθεί ή όχι. Πρακτικά όμως απαιτείται πάντα η αναγραφή της στην θέση 20 του ΕΔΕ.

Εξυπακούεται ότι η συμπλήρωση της θέσης 20 του ΕΔΕ πρέπει να υποστηρίζεται από τα εμπορικά έγγραφα και κυρίως από το εμπορικό τιμολόγιο.

8.2. Όροι πληρωμής στις διεθνείς συναλλαγές.

Στις διεθνείς συναλλαγές μπορούν να χρησιμοποιούνται διάφοροι τρόποι πληρωμών. Κανένας τρόπος πληρωμής δεν μπορεί να είναι απολύτως ασφαλής τόσο για τον πωλητή/εξαγωγέα όσο και για τον αγοραστή/εισαγωγέα. Οι πιο συνήθεις τρόποι πληρωμής είναι :

- Η πληρωμή εκ των προτέρων (T/T-telegraphic transfer ή wire transfer), η οποία όμως παρουσιάζει υψηλούς κινδύνους για τον αγοραστή /εισαγωγέα σε περίπτωση που ο προμηθευτής/εξαγωγέας αποδειχτεί αναξιόπιστος και αφερέγγυος. Ο αγοραστής /εισαγωγέας διατρέχει κίνδυνο στην περίπτωση που το εμπόρευμα έχει

ελαττώματα ουσιαστικά ή νομικά ή στην περίπτωση που ο πωλητής/εξαγωγέας δεν θα αποστείλει μαζί με το εμπόρευμα τα φορτωτικά έγγραφα, ώστε το εμπόρευμα να περιέλθει στην κυριότητά του.

- Η Ενέγγυα Πίστωση (L/C - Letter of credit) είναι ένας τρόπος πληρωμής που προσφέρει προστασία (όχι όμως πλήρη) και στα δύο μέρη (αγοραστή και πωλητή). Με την Ενέγγυα Πίστωση η Τράπεζα του αγοραστή υπόσχεται στην Τράπεζα του πωλητή ότι (εφόσον της αποστείλει φορτωτικά έγγραφα σύμφωνα με τις οδηγίες του πελάτη της που πρακτικά αποδεικνύουν ότι πραγματοποιήθηκε η συναλλαγή, όπως φορτωτική, ασφαλιστήριο, έγγραφα ναύλωσης) θα πληρώσει εκείνη για λογαριασμό του. Την ευθύνη για την πληρωμή της αξίας του εμπορεύματος την αναλαμβάνει άμεσα η τράπεζα του αγοραστή, υποκαθιστώντας έτσι τον αγοραστή του εμπορεύματος και απαλλάσσοντας πλήρως τον εξαγωγέα από το πρόβλημα της φερεγγυότητας του.
- Πληρωμή μετά την κατάθεση των εγγράφων (D/P-document against payment). Στην περίπτωση αυτή ο εξαγωγέας προβαίνει στην φόρτωση του εμπορεύματος και μεταβιβάζει τα φορτωτικά έγγραφα (φορτωτική, ασφαλιστήριο, έγγραφα ναύλωσης κ.λ.π.) στην Τράπεζά του. Η Τράπεζα του πωλητή στέλνει αντίγραφα των φορτωτικών εγγράφων μαζί με τις οδηγίες παραλαβής του εμπορεύματος στην Τράπεζα του εισαγωγέα, η οποία με τη σειρά της τα στέλνει στον εισαγωγέα. Όταν αυτός θα λάβει τις οδηγίες παραλαβής του εμπορεύματος θα προβεί στην πληρωμή. Μόνο μετά την κατάθεση του ποσού της πώλησης η Τράπεζα θα δώσει στον εισαγωγέα τα πρωτότυπα φορτωτικά έγγραφα, με τα οποία και θα μπορέσει να έχει τη φυσική κατοχή του εμπορεύματος.

9. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

Στην κεφάλαιο αυτό περιγράφεται το νομικό πλαίσιο που διέπει τις ενδοκοινοτικές και εξωκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές, σχετικά με θέματα φορολογικά και τελωνειακά, καθώς και θέματα που αφορούν διαδικασίες του διεθνούς εμπορίου.

9.1. Πίνακας Συντομογραφιών.

Συντομογραφία	Επεξήγηση
ΑΥΟ	Απόφαση Υπουργού Οικονομικών.
ΔΕΚΤΚ	Καν(ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 1993 για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του Καν(ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (L253/11-10-1993). «Διατάξεις Εφαρμογής Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα»
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΔΥΟ	Εγκύκλιος Διαταγή Υπουργείου Οικονομικών
ΕΤΚ	ν. 2960/01 (ΦΕΚ 265 Α 2001) «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας».
ΕΦΚ	Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης
Κ-Μ	Κράτη – Μέλη της Ε.Ε
ΚΤΚ	Καν (ΕΟΚ) 2913/92 Συμβουλίου της 12 ^{ης} Οκτωβρίου 1992 «Περί θεσπίσεως Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα» (L302/19-10-1992)
ΚΦΑΣ	Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών. Ν.4093/2012 (ΦΕΚ 222 Α), Παρ. Ε, Υποπαρ. Ε1
Κώδικας ΦΠΑ	ν. 2859 /00 (ΦΕΚ 259 Α) Κύρωση Κώδικα ΦΠΑ
Οδηγία ΕΦΚ	Οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008(L009/14-1-2009), σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης
Οδηγία ΦΠΑ	Οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2006 σχετικά με το κοινό σύστημα ΦΠΑ
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

9.2. Ενδοκοινοτικές Συναλλαγές.

9.2.1. Φορολογικό έδαφος της Κοινότητας.

Με την Οδηγία ΦΠΑ 2006/112/ΕΚ καθορίζεται το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στην Ε.Ε.

Η Οδηγία ΦΠΑ είναι υποχρεωτικά εφαρμοστέα από τα 28 Κ-Μ της Κοινότητας (Πίνακας των 28 Κ-Μ υπάρχει παρακάτω στο σημείο 9.3.4), εκτός των περιπτώσεων που ρητά προβλέπεται από τις διατάξεις της.

Στα άρθρα 5-7 της Οδηγίας ΦΠΑ καθορίζεται το πεδίο εδαφικής εφαρμογής της, αποκαλούμενο και ως «Φορολογικό έδαφος της Κοινότητας», όπως παρακάτω:

«Άρθρο 5.

Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- 1) «Κοινότητα» και «έδαφος της Κοινότητας»: το σύνολο των εδαφών των κρατών μελών, όπως ορίζονται στο σημείο 2.
- 2) «κράτος μέλος» και «έδαφος κράτους μέλους», το έδαφος κάθε κράτους μέλους της Κοινότητας στο οποίο εφαρμόζεται η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο της 299, εκτός των εδαφών που απαριθμούνται στο άρθρο 6 της παρούσας οδηγίας,
- 3) «τρίτη εδάφη», τα εδάφη που απαριθμούνται στο άρθρο 6,
- 4) «τρίτες χώρες», κάθε κράτος ή έδαφος στο οποίο δεν εφαρμόζεται η Συνθήκη.

Άρθρο 6

1) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα ακόλουθα εδάφη που αποτελούν τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας:

- α) το Άγιον Όρος,
- β) τις Κανάριες νήσους,
- γ) τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα,
- δ) τις νήσους Ίλαντ (Aland),
- ε) τις αγγλονορμανδικές νήσους.

2) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα ακόλουθα εδάφη που δεν αποτελούν τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας:

- α) τη νήσο Ελιγολάνδη,
- β) την περιοχή του Μπύζιγκεν,
- γ) τη Θέουτα,
- δ) τη Μελίλια,
- ε) το Λιβίνιο,
- στ) την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια,
- ζ) τα ιταλικά ύδατα της λίμνης του Λουγκάνο.

Άρθρο 7

1) Λαμβανομένων υπόψη των συμβάσεων και συνθηκών που έχουν συνάψει αντίστοιχα με τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Κύπρο, το Πριγκιπάτο του Μονακό, τη νήσο του Μαν και τις ζώνες κυριαρχίας του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ακρωτήριο και τη Δεκέλεια δεν θεωρούνται ως τρίτες χώρες για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

2) Τα Κ-Μ λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι πράξεις που διενεργούνται από ή προς το Πριγκιπάτο του Μονακό αντιμετωπίζονται ως πράξεις διενεργούμενες από ή προς τη Γαλλία, οι πράξεις που διενεργούνται από ή προς τη νήσο του Μαν αντιμετωπίζονται ως πράξεις διενεργούμενες από ή προς το Ηνωμένο Βασίλειο, και ότι οι πράξεις που διενεργούνται από ή προς τις περιοχές των ζωνών κυριαρχίας του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ακρωτήριο και τη Δεκέλεια αντιμετωπίζονται ως πράξεις διενεργούμενες από ή προς την Κύπρο».

Σημειώνεται ότι ισχύουν ειδικές τελωνειακές διατάξεις για τα εδάφη που είναι τμήματα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας αλλά όχι και του φορολογικού εδάφους αυτής.

9.2.2. Ορισμός – στοιχεία ενδοκοινοτικής παράδοσης.

«Ενδοκοινοτική παράδοση» αγαθών είναι η παράδοση αγαθών, τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται εκτός του αντίστοιχου εδάφους του κράτους μέλους παράδοσης αλλά εντός της Κοινότητας από τον πωλητή ή τον αποκτώντα ή από άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό τους, εφόσον η παράδοση αυτή πραγματοποιείται για άλλον υποκείμενο στον φόρο ή για νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στον φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα σε Κ-Μ διαφορετικό από το Κ-Μ αναχώρησης της αποστολής ή της μεταφοράς των αγαθών.

Οι τηρούμενες κατά την «ενδοκοινοτική παράδοση» διαδικασίες είναι καθαρά φορολογικές. Εξαιρέση αποτελεί η ενδοκοινοτική παράδοση αγαθών που υπόκεινται σε ΕΦΚ (ενεργειακά προϊόντα και ηλεκτρική ενέργεια, οινοπνευματώδη και καπνικά), όπου, πέραν των φορολογικών διαδικασιών, προβλέπονται και τελωνειακές διαδικασίες. Η παράδοση αυτή απαλλάσσεται από το ΦΠΑ.

Από τις διατάξεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας περί ΦΠΑ απορρέει ότι ο χαρακτηρισμός μιας ενδοκοινοτικής παράδοσης ή απόκτησης πρέπει να πραγματοποιείται βάσει των παρακάτω αντικειμενικών στοιχείων:

- τα αγαθά αποστέλλονται ή μεταφέρονται, από τον πωλητή ή τον αποκτώντα ή από άλλον που ενεργεί για λογαριασμό τους, εκτός του εδάφους του Κ-Μ αναχώρησης αλλά εντός της Κοινότητας - Διέλευση των συνόρων.
- οι παραδόσεις (πωλήσεις) πραγματοποιούνται προς άλλον υποκείμενο στο φόρο ή προς μη υποκείμενο νομικό πρόσωπο, σε Κ-Μ διαφορετικό από το Κ-Μ αποστολής, που ενεργεί υπό την ιδιότητα του υποκειμένου στο φόρο ή του μη υποκειμένου στο φόρο νομικού προσώπου-Εγγεγραμμένοι και οι δύο στο VIES.
- Εξομοιώνονται με ενδοκοινοτικές παραδόσεις και οι διακινήσεις εμπορευμάτων από ένα Κ-Μ σε άλλο Κ-Μ για τις ανάγκες της ίδιας επιχείρησης. Στις περιπτώσεις αυτές ορίζεται φορολογικός αντιπρόσωπος και ισχύουν όλα τα παραπάνω εκτός της πώλησης.
- Επειδή η ενδοκοινοτική απόκτηση φορολογείται στην χώρα προορισμού του εμπορεύματος, η αντίστοιχη ενδοκοινοτική παράδοση στη χώρα προέλευσης πρέπει να απαλλάσσεται από το φόρο, προκειμένου να αποφεύγεται διπλή φορολογία και η παραβίαση της αρχής της ουδετερότητας του ΦΠΑ. Ενώ η ενδοκοινοτική απόκτηση εμφανίζεται στη θέση της φορολόγησης κατά την εισαγωγή, η απαλλαγή της ενδοκοινοτικής παράδοσης αντικαθιστά την απαλλαγή κατά την εξαγωγή.

Ακόμα, ως στοιχεία της ενδοκοινοτικής παράδοσης μπορούν να θεωρηθούν:

- Τα έγγραφα ή οι εγγραφές που υποχρεούνται να εκδίδει / καταχωρεί ο πωλητής (Τιμολόγιο, INTRASTAT, Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Ενδοκοινοτικών Παραδόσεων (Listing) κ.λπ.) και
- Τα φορτωτικά έγγραφα που πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύουν τη μεταφορά.

(Σχετ. διατάξεις: άρθρα 14-18, 138 παρ.1 Οδηγίας ΦΠΑ και άρθρα 5-7 και 28 παρ.1 του Κώδικα ΦΠΑ, Μέρος Τρίτο του ΕΤΚ).

9.2.3. Καθεστώς ΦΠΑ (Ενδοκοινοτικών Συναλλαγών).

Ο ΦΠΑ είναι ένας γενικός φόρος κατανάλωσης που επιβάλλεται στις εμπορικές δραστηριότητες που αφορούν την παραγωγή, τη διανομή αγαθών και την παροχή υπηρεσιών. Με την Οδηγία ΦΠΑ κωδικοποιούνται οι διατάξεις για τη δημιουργία ενός κοινού συστήματος ΦΠΑ της Ε.Ε. Οι διατάξεις της ανωτέρω Οδηγίας ΦΠΑ έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο της Ελλάδας και συγκεκριμένα στον Κώδικα ΦΠΑ.

Το κοινό σύστημα ΦΠΑ εφαρμόζεται στα αγαθά και τις υπηρεσίες που αγοράζονται και πωλούνται προς κατανάλωση στην Ε.Ε. Ο ΦΠΑ υπολογίζεται σε συνάρτηση με την αξία που προστίθεται στα αγαθά ή τις υπηρεσίες σε κάθε στάδιο της παραγωγής και της αλυσίδας διανομής, ανεξαρτήτως του αριθμού των πράξεων συναλλαγής, επιβαρύνοντας τον τελικό καταναλωτή.

Ο προμηθευτής των αγαθών ή ο πάροχος των υπηρεσιών (ο υποκείμενος στον φόρο) καταβάλλει στην εθνική φορολογική αρχή της χώρας του το ΦΠΑ που έχει εισπράξει για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες αφού εκπέσει το ΦΠΑ που κατέβαλε στους προμηθευτές του.

Υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα

Υποκείμενο στο φόρο είναι το πρόσωπο που ασκεί, κατά τρόπο ανεξάρτητο, και σε οποιονδήποτε τόπο, οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τον επιδιωκόμενο σκοπό και τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής. Ως οικονομική δραστηριότητα θεωρείται κάθε δραστηριότητα του παραγωγού, του εμπόρου ή του παρέχοντος υπηρεσίες. Ως υποκείμενο στο φόρο θεωρείται επίσης κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο διενεργεί ευκαιριακά παράδοση καινούργιου μεταφορικού μέσου που μεταφέρεται σε άλλο Κ-Μ.

Τα Κ-Μ μπορούν επίσης να θεωρούν υποκείμενο στο φόρο οποιονδήποτε πραγματοποιεί ευκαιριακά πράξη σχετική με οικονομική δραστηριότητα.

Μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα

Ένα πρόσωπο θεωρείται μη υποκείμενο στο φόρο για σκοπούς ΦΠΑ όταν:

- Δε θεωρείται ότι ασκεί οικονομική δραστηριότητα κατά τρόπο ανεξάρτητο όπως π.χ. οι μισθωτοί και λοιπά φυσικά πρόσωπα τα οποία συνδέονται με τον εργοδότη τους με σύμβαση εργασίας ή με οποιαδήποτε άλλη νομική σχέση που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης.
- Το Ελληνικό Δημόσιο, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου για τις πράξεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών που ενεργούν κατά την εκπλήρωση αποστολής τους, ακόμα και αν εισπράττουν τέλη, δικαιώματα ή εισφορές. Δηλαδή τα πρόσωπα αυτά εξαιρούνται από το φόρο μόνο για τις πράξεις κατά τις οποίες ενεργούν ως δημόσια εξουσία, ενώ για τις λοιπές πράξεις υπόκεινται στο φόρο.

Φορολογητέες πράξεις

Ενδοκοινοτική παράδοση: Η πράξη παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών που παραδίδονται, παρέχονται και αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε άλλο Κ-Μ.

Ενδοκοινοτική απόκτηση: Η πράξη απόκτησης αγαθών ή λήψης υπηρεσιών που παραδίδονται, παρέχονται και αποστέλλονται ή μεταφέρονται από άλλο Κ-Μ.

Απαιτητό του φόρου

Ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά την έκδοση του τιμολογίου ή κατά τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 222 της Οδηγίας ΦΠΑ, αν δεν έχει εκδοθεί τιμολόγιο έως την προθεσμία αυτή.

Συντελεστές ΦΠΑ

Οι φορολογητέες πράξεις φορολογούνται με τους συντελεστές και τις προϋποθέσεις που ισχύουν στο Κ-Μ στο οποίο πραγματοποιούνται. Τα Κ-Μ μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή στην προμήθεια φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεθέρμανσης κ.λ.π.

Απαλλαγές στην παράδοση αγαθών (άρθρο 28 του Κώδικα ΦΠΑ).

Απαλλάσσονται από το φόρο:

- 1) η παράδοση αγαθών κατά την έννοια του άρθρου 5 του Κώδικα ΦΠΑ, τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε άλλο Κ-Μ από τον πωλητή ή τον αποκτώντα ή από άλλον που ενεργεί για λογαριασμό τους, προς άλλον υποκείμενο στο φόρο ή προς μη υποκείμενο νομικό πρόσωπο, που ενεργεί με την ιδιότητά του αυτή σε άλλο Κ-Μ.
- 2) η περιστασιακή παράδοση καινούργιων μεταφορικών μέσων, που αποστέλλονται ή μεταφέρονται προς άλλο Κ-Μ. Επίσης η παράδοση αγαθών που υπόκεινται σε Ε.Φ.Κ., τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται προς άλλο Κ-Μ, εφόσον αυτά διακινούνται υπό καθεστώς αναστολής καταβολής του ΕΦΚ,

- 3) η παράδοση αγαθών κατά την έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του Κώδικα ΦΠΑ, οι οποίες θα καλύπτονταν από την προβλεπόμενη στην περίπτωση απαλλαγής, αν είχαν πραγματοποιηθεί προς άλλον υποκείμενο στο φόρο,
- 4) η εισαγωγή και η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών που πραγματοποιούνται από υποκείμενο στο φόρο και η παράδοση αγαθών προς υποκείμενο στο φόρο, με σκοπό την παράδοσή τους με τους όρους της παραπάνω περίπτωσης α', καθώς και η παροχή υπηρεσιών που αφορούν αυτές τις παραδόσεις αγαθών με προορισμό ένα άλλο Κ-Μ, μέχρι του ποσού των παραδόσεων αυτών, που πραγματοποιήσει ο υποκείμενος στο φόρο, κατά την προηγούμενη δωδεκάμηνη χρονική ή δωδεκάμηνη διαχειριστική περίοδο.

Απαλλαγές στην απόκτηση αγαθών (άρθρο 29 του Κώδικα ΦΠΑ)

Απαλλάσσονται από το φόρο:

- 1) η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών των οποίων η εισαγωγή ή η παράδοση απαλλάσσεται από το φόρο στο εσωτερικό της χώρας,
- 2) η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών, για τα οποία, κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 34 του Κώδικα ΦΠΑ, ο αποκτών (αγοραστής) τα αγαθά στο εσωτερικό της χώρας δικαιούται, σε κάθε περίπτωση, ολικής επιστροφής Φ.Π.Α..

Υποχρεώσεις των υποκειμένων στο φόρο

Οι υποχρεώσεις των υποκειμένων στο φόρο, αναφορικά με τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές είναι:

2. Τα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα που ενεργούν πράξεις με δικαίωμα έκπτωσης του φόρου των εισροών τους οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ισχύει και ειδικότερα αυτές που απορρέουν από τα άρθρα 36 και 38 του Κώδικα αυτού, ήτοι:
 - 1) να δηλώνουν την έναρξη ή την παύση της πραγματοποίησης ενδοκοινοτικών συναλλαγών (αγαθών και υπηρεσιών) που περιλαμβάνονται στους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες. Η δήλωση αυτή πραγματοποιείται με «την υποβολή δήλωσης έναρξης/μεταβολής εργασιών» στο τμήμα Μητρώου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.,
 - 2) για τις παραδόσεις που πραγματοποιούν προς υποκείμενο στο φόρο ή προς νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στο φόρο σε άλλο Κ-Μ, να υποβάλλουν ανακεφαλαιωτικό πίνακα ενδοκοινοτικών παραδόσεων,
 - 3) για τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις που πραγματοποιούν από υποκείμενο στο φόρο άλλου Κ-Μ, να υποβάλλουν ανακεφαλαιωτικό πίνακα ενδοκοινοτικών αποκτήσεων,
 - 4) για τις ενδοκοινοτικές παροχές υπηρεσιών καθώς και για τις ενδοκοινοτικές λήψεις υπηρεσιών που πραγματοποιούν να υποβάλλουν ανακεφαλαιωτικό πίνακα ενδοκοινοτικών παρεχόμενων υπηρεσιών, ή ενδοκοινοτικών λήψεων υπηρεσιών, εφόσον οι υπηρεσίες δεν απαλλάσσονται από το φόρο, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στο Κ-Μ του λήπτη των υπηρεσιών.
3. Τα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς των αγροτών (του άρθρου 41 του κώδικα ΦΠΑ) ή που πραγματοποιούν μόνο παραδόσεις αγαθών - παροχές υπηρεσιών που δεν του παρέχουν κανένα δικαίωμα έκπτωσης, καθώς και τα μη υποκείμενα στο φόρο νομικά πρόσωπα, οφείλουν να αποκτούν ΑΦΜ/ΦΠΑ και να εγγράφονται στο σύστημα VIES για τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις που πραγματοποιούν, εφόσον το ύψος των συναλλαγών αυτών, χωρίς το ΦΠΑ, υπερβαίνει το ποσό των 10.000€ (λαμβάνονται υπόψη οι αποκτήσεις από όλα τα Κ-Μ κατά την προηγούμενη ή κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο, ενώ η υποχρέωση αυτή ισχύει χωρίς όριο για τα καινούρια μεταφορικά μέσα και τα προϊόντα που υπάγονται σε Ε.Φ.Κ.). Τα πρόσωπα αυτά εφόσον το επιθυμούν μπορούν να αποκτούν ΑΦΜ/ΦΠΑ και να εγγράφονται στο σύστημα VIES για τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις που πραγματοποιούν ανεξαρτήτως ποσού.

Προθεσμίες Υποβολής δηλώσεων και πινάκων

1. Η περιοδική δήλωση ΦΠΑ υποβάλλεται για κάθε ημερολογιακό μήνα, για όσους τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και για κάθε ημερολογιακό τρίμηνο για σους τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας ή δεν είναι υπόχρεοι σε τήρηση βιβλίων (φορολογικός αντιπρόσωπος, υπό ίδρυση επιχείρηση που δεν τηρεί βιβλία).

Οι εκπρόθεσμες και οι εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις υποβάλλονται αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά στο ειδικό δίκτυο του TAXISnet.

Η περιοδική δήλωση υποβάλλεται μέχρι την 20^η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη της φορολογικής περιόδου που αφορά, εφόσον προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο. Την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη της φορολογικής περιόδου στην οποία αναφέρεται η δήλωση, εφόσον προκύπτει πιστωτικό ή μηδενικό υπόλοιπο (ΠΟΛ. 1267/11).

2. Οι εμπρόθεσμες, εκπρόθεσμες και τροποποιητικές εκκαθαριστικές δηλώσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ειδικό δίκτυο TAXISnet μέχρι την 10η Απριλίου του επομένου έτους για όσες επιχειρήσεις τηρούσαν βιβλία Β' κατηγορίας ή δεν υποχρεούνταν στην τήρηση λογιστικών βιβλίων και μέχρι την 20η Μαΐου του επομένου έτους για όσες επιχειρήσεις τηρούσαν βιβλία Γ' κατηγορίας (ΠΟΛ. 1045/12).
3. Οι ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών αποκτήσεων αγαθών και λήψεων υπηρεσιών καθώς και ενδοκοινοτικών παραδόσεων αγαθών και παρεχομένων υπηρεσιών υποβάλλονται ηλεκτρονικά για κάθε ημερολογιακό μήνα και μέχρι την 26η ημέρα του επομένου μήνα από τη λήξη της μηνιαίας περιόδου την οποία αφορούν. Οι διορθωτικοί και εκπρόθεσμοι ανακεφαλαιωτικοί πίνακες υποβάλλονται προαιρετικά ηλεκτρονικά.

9.2.4. Διακίνηση αγαθών εντός Ε.Ε.

Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στην διακίνηση αγαθών μεταξύ δύο Κ-Μ της Κοινότητας διαφέρουν ανάλογα με το καθεστώς που διέπει τα αγαθά κατά τον χρόνο αποστολής τους. Διακρίνονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- 1) Τα αγαθά τελούν σε καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας (έχουν αποκτήσει Κοινοτικό χαρακτήρα ή κατά την τελωνειακή ορολογία πρόκειται για κοινοτικά εμπορεύματα) αλλά δεν τελούν υπό οποιοδήποτε καθεστώς αναστολής. Πρόκειται για την πιο απλή περίπτωση, όπου εφαρμόζονται μόνο φορολογικές διαδικασίες και διαδικασίες περί μεταφορών, σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές και εθνικές διατάξεις (ενδοκοινοτικές παραδόσεις /αποκτήσεις, Τιμολόγιο, INTRASTAT, Listing, Δηλώσεις ΦΠΑ, Φορτωτική κ.λπ.).
- 2) Τα αγαθά τελούν ταυτόχρονα σε καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας και καθεστώς αναστολής (προϊόντα ΕΦΚ). Στην περίπτωση αυτή, πέραν των φορολογικών διαδικασιών και διαδικασιών περί μεταφορών που αναφέρονται παραπάνω, τηρούνται και τελωνειακές διαδικασίες (έκδοση Συνοδευτικού Διοικητικού Εγγράφου –eΔΕ, τελωνειακή επιτήρηση της μεταφοράς κ.α.). Περισσότερα για το θέμα αυτό αναφέρονται παρακάτω στο σημείο 9.4.7.
- 3) Τα αγαθά είναι μη κοινοτικά (τρίτων χωρών) και τελούν υπό τελωνειακό καθεστώς αναστολής στο Κ-Μ αποστολής (π.χ. Ελεύθερη Ζώνη, Τελωνειακή Αποταμίευση). Τα αγαθά διακινούνται από το έδαφος του Κ-Μ αποστολής προς το έδαφος του Κ-Μ παραλαβής υπό την κάλυψη του τελωνειακού καθεστώτος της κοινοτικής διαμετακόμισης και υπόκεινται σε τελωνειακή επιτήρηση καθ' όλη την διάρκεια της μεταφοράς. Το καθεστώς της κοινοτικής διαμετακόμισης αναλύεται λεπτομερώς παρακάτω (σημείο 9.3.26 «Διακίνηση εμπ/των - διαμετακόμιση, Δελτίο TIR κ.λπ.»).

Όταν διακινούνται εμπορεύματα από ένα Κ-Μ προς ένα άλλο, με διέλευση από το έδαφος τρίτης προς την Κοινότητα χώρας, η διέλευση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί, ανάλογα με την περίπτωση, με χρήση του καθεστώτος διαμετακόμισης (Κοινοτική Διαμετακόμιση, Δελτίο TIR) ή με χρήση εθνικής διαδικασίας της τρίτης χώρας.

9.2.5. Υποχρεώσεις ενδοκοινοτικής παράδοσης ως φορολογητέας πράξης.

Βασική υποχρέωση προσώπου που προβαίνει σε πράξεις ενδοκοινοτικής παράδοσης αγαθών είναι να ενεργεί με καλή πίστη και να προβαίνει σε κάθε δυνατή ενέργεια, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα αγαθά θα παραληφθούν από τον αποκτώντα στο Κ-Μ παραλαβής και ότι θα καταβληθεί ο ΦΠΑ στο Κ-Μ παραλαβής, εφόσον τα αγαθά αναλωθούν εκεί.

Πιο συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του ανωτέρω προσώπου προβλέπονται από την Οδηγία ΦΠΑ και από τις εθνικές φορολογικές διατάξεις κάθε κράτους μέλους της Κοινότητας. Για την Ελλάδα έχουν ισχύ ο Κώδικας ΦΠΑ, ο ΚΦΑΣ και εξειδικευμένες ΑΥΟ καθώς και ΕΔΥΟ.

Σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις το πρόσωπο που προβαίνει σε πράξεις ενδοκοινοτικής παράδοσης αγαθών οφείλει:

- Να διαθέτει ενεργό ΑΦΜ/ΦΠΑ (VIES).
- Να ελέγχει πριν την αποστολή των αγαθών ότι ο παραλήπτης είναι επίσης εγγεγραμμένος στο VIES.
- Να εκδίδει τα φορολογικά στοιχεία (Τιμολόγιο κλη) σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ.
- Να καταχωρεί την παράδοση στον πίνακα INTRASTAT και να υποβάλλει τον πίνακα αυτό κατά τα προβλεπόμενα.
- Να καταχωρεί την παράδοση στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Ενδοκοινοτικών Παραδόσεων (Listing) και να υποβάλει τον Πίνακα αυτό.
- Να καταχωρεί τα φορολογικά στοιχεία στις υποβαλλόμενες Δηλώσεις ΦΠΑ.
- Να ελέγχει κατά την αποστολή των αγαθών εάν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο έγγραφο μεταφοράς. Με την ολοκλήρωση της αποστολής να παραλαμβάνει και να φυλάσσει το έγγραφο μεταφοράς υπογεγραμμένο από τον παραλήπτη.
- Να επιδιώκει, αν είναι δυνατόν, κάθε σχετική πληρωμή εκ μέρους του αγοραστή να διενεργείται μέσω τραπεζικού συστήματος.
- Να τηρεί φάκελο με όλα τα στοιχεία της συναλλαγής (παραγγελία, αλληλογραφία με τον αγοραστή κ.λ.π).

Σημειώνεται ότι η αρμόδια φορολογική ή/και τελωνειακή αρχή, προκειμένου να αποδειχθεί η πραγματοποίηση της συναλλαγής, μπορεί να προβεί σε έλεγχο όλων των ανωτέρω αναφερόμενων στοιχείων. Επίσης μπορεί να ζητήσει προσκόμιση επιπλέον αποδεικτικών στοιχείων.

9.2.6. Απόδειξη κοινοτικού χαρακτήρα εμπορευμάτων.

Όταν κοινοτικά εμπορεύματα, κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 7 του ΚΤΚ, μεταφέρονται από το έδαφος ενός Κ-Μ της Κοινότητας στο έδαφος ενός άλλου Κ-Μ και κατά την μεταφορά τους αυτή διέρχονται από έδαφος χώρας τρίτης προς την Κοινότητα ή από διεθνή ύδατα ή κατά την αεροπορική μεταφορά τους διέρχονται και εκφορτώνονται σε αερολιμένα τρίτης προς την Κοινότητα χώρας, χάνουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τον κοινοτικό τους χαρακτήρα και θα πρέπει, κατά την είσοδό τους στο Κ-Μ προορισμού, να αποδειχθεί ο χαρακτήρας αυτός, προκειμένου τα εμπορεύματα αυτά να απελευθερωθούν.

Η προαναφερόμενη απελευθέρωση των εμπορευμάτων γίνεται από το τελωνείο εισόδου των εμπορευμάτων του Κ-Μ προορισμού με την «Πράξη Απελευθέρωσης» που συντάσσεται επί του εντύπου «Βεβαίωση Τελωνειακού Χαρακτήρα» (Παράρτημα 109 των ΔΕΚΤΚ). Η τελωνειακή «Πράξη Απελευθέρωσης» δεν είναι τελωνισμός εμπορευμάτων.

Σε περίπτωση που, κατά τα ανωτέρω τα εμπορεύματα δεν θεωρούνται κοινοτικά, ο κοινοτικός τους χαρακτήρας μπορεί να αποδειχθεί στο αρμόδιο τελωνείο του Κ-Μ εισόδου του εμπορεύματος, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 314 των ΔΕΚΤΚ, με ένα από τα ακόλουθα βασικά έγγραφα ή τρόπους:

- Παραστατικό T2L. Συντάσσεται σε έντυπο των Παραρτημάτων 31 και 32 των ΔΕΚΤΚ και θεωρείται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή του Κ-Μ αναχώρησης των εμπορευμάτων. Όταν η διακίνηση των εμπορευμάτων

γίνεται από ή προς τμήμα τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας όπου δεν ισχύουν οι διατάξεις της Οδηγίας ΦΠΑ, ο κοινοτικός χαρακτήρας των εμπορευμάτων αποδεικνύεται με την έκδοση του παραστατικού T2LF (άρθρα 315-316 των ΔΕΚΤΚ).

- Εμπορικά έγγραφα (τιμολόγιο ή έγγραφο μεταφοράς): Στα εμπορικά έγγραφα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να αναγράψει σε εμφανή θέση το σύμβολο «T2L» και να τεθεί θεώρηση από το αρμόδιο τελωνείο αναχώρησης. Για εμπορεύματα των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ δεν απαιτείται θεώρηση του τελωνείου (άρθρο 317 των ΔΕΚΤΚ).
- Δηλωτικό ναυτιλιακής εταιρίας, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 317^a των ΔΕΚΤΚ.
- Δελτίο TIR και Δελτίο ATA: Επί των Δελτίων αυτών τίθεται το σύμβολο «T2L» και θεωρείται στο σημείο αυτό από την τελωνειακή αρχή (άρθρο 319 των ΔΕΚΤΚ).
- Με την θέση του συμβόλου «C» στο δηλωτικό, όταν εφαρμόζονται απλουστευμένες διαδικασίες κοινοτικής διαμετακόμισης (άρθρο 317β των ΔΕΚΤΚ).
- Έγγραφο T2M για τα προϊόντα αλιείας (άρθρο 325 των ΔΕΚΤΚ).
- Αντίτυπο ελέγχου T5 για εμπορεύματα εξαχθέντα προσωρινά (άρθρο 314 παρ. 1.γ των ΔΕΚΤΚ).
- Για τους εγκεκριμένους αποστολείς προβλέπονται απλοποιημένες διαδικασίες απόδειξης του κοινοτικού χαρακτήρα εμπορευμάτων (άρθρα 324a-324στ των ΔΕΚΤΚ).

9.2.7. Απόδειξη ενδοκοινοτικής παράδοσης για σκοπούς απαλλαγής από ΦΠΑ. ΦΠΑ στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του Κώδικα ΦΠΑ, απαλλάσσεται από το φόρο η παράδοση αγαθών τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε άλλο Κ-Μ από τον πωλητή ή τον αποκτώντα ή από άλλον που ενεργεί για λογαριασμό τους, προς άλλον υποκείμενο στο φόρο ή προς μη υποκείμενο στο φόρο νομικό πρόσωπο, που ενεργεί με την ιδιότητα του αυτή στο άλλο Κ-Μ.

Για τη χορήγηση της απαλλαγής αυτής πρέπει να συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Ο πωλητής να είναι υποκείμενος στο φόρο.
- Η εγγραφή, τόσο του πωλητή, όσο και του αγοραστή, στο σύστημα VIES.
- Τα αγαθά να μεταφερθούν από την Ελλάδα στο άλλο Κ-Μ συνοδευμένα με τα προβλεπόμενα από τον ΚΦΑΣ έγγραφα και φορολογικά στοιχεία μεταφοράς (τιμολόγια, φορτωτικές κλπ) .
- Να έχουν στην κατοχή τους κάθε έγγραφο στοιχείο, από το οποίο να αποδεικνύεται η παράδοση των αγαθών από την Ελλάδα στο άλλο Κ-Μ. (φορτωτική υπογεγραμμένη για την παραλαβή των εμπορευμάτων, φορτωτική πλοίου, τραπεζικά έγγραφα πληρωμής της συναλλαγής κλπ).

Οι παραπάνω προϋποθέσεις θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά για την πραγματοποίηση ενδοκοινοτικής παράδοσης και κατά συνέπεια, για την έκδοση τιμολογίου χωρίς ΦΠΑ από τον Έλληνα πωλητή των αγαθών.

Συμπληρωματικά, και σε ότι αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία παράδοσης, ανάλογα με το μεταφορικό μέσο:

- Μεταφορά με Δημόσιας Χρήσης μεταφορικά μέσα. Στην περίπτωση αυτή, απαιτείται αντίτυπο της φορτωτικής του μεταφορέα ή του μεταφορικού γραφείου, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του ΚΦΑΣ (CMR κ.λπ.).
- Μεταφορά με Ιδιωτικής Χρήσης μεταφορικό μέσο του πωλητή. Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται:
 - Στο Τιμολόγιο πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου, με το οποίο θα πραγματοποιηθεί η μεταφορά.

- Φορτωτική ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο του θαλάσσιου μέσου μεταφοράς που εκδίδεται για τη μεταφορά του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου.
- Βεβαίωση του παραλήπτη ότι παρέλαβε τα αγαθά. Η βεβαίωση αυτή μπορεί να γίνεται είτε με υπογραφή σε συνοδευτικό έγγραφο των εμπορευμάτων, είτε στη φορτωτική, είτε σε χωριστό έγγραφο. Στη βεβαίωση αυτή πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του παραλαβόντος και να επισυνάπτεται φωτοτυπία του διαβατηρίου ή της ταυτότητάς του.
- Αποδείξεις διοδίων, τελών διέλευσης ή άλλων επιβαρύνσεων και δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη μεταφορά, τόσο εντός της χώρας, όσο και εκτός αυτής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο αποδεικνύεται η διέλευση του αυτοκινήτου από τον τόπο φόρτωσης μέχρι τον τόπο παράδοσης των αγαθών στο άλλο Κ-Μ.
- Μεταφορά με Ιδιωτικής Χρήσης μεταφορικό μέσο του αγοραστή. Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται:
 - Στο Τιμολόγιο Πώλησης θα πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου του αγοραστή και υπογραφή του παραλαμβάνοντος τα αγαθά, καθώς επίσης και βεβαίωση του ιδίου ότι προτίθεται να τα μεταφέρει στο άλλο Κ-Μ. Επίσης, ο πωλητής θα πρέπει να κατέχει φωτοαντίγραφα της άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου και του διαβατηρίου του παραλαμβάνοντος τα αγαθά .
 - Αντίγραφα (φωτοτυπίες) των φορτωτικών ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων του θαλάσσιου μέσου μεταφοράς που εκδίδεται για τη μεταφορά του Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου, τόσο για την άφιξή του στην Ελλάδα, όσο και για τη μεταφορά του στο άλλο Κ-Μ, για τα οποία ο πωλητής θα πρέπει να επιμελείται ώστε να περιέρχονται στα χέρια του, έστω και εκ των υστέρων.
 - Αντίγραφα (φωτοτυπίες) των αποδείξεων διοδίων, τελών διέλευσης ή άλλων επιβαρύνσεων και δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη μεταφορά, τόσο εντός της χώρας, όσο και εκτός αυτής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται η άφιξη του αυτοκινήτου στο Κ-Μ προορισμού (σχ. ΠΟΛ 1106/99 και ΠΟΛ 1201/99)

Επισημαίνεται, τέλος, ότι είναι προς το συμφέρον των επιχειρήσεων να κατέχουν όσο το δυνατόν περισσότερα έγγραφα στοιχεία, από τα οποία αποδεικνύεται η νόμιμη πραγματοποίηση των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

9.2.8. Σύστημα VIES – επαλήθευσης ΑΦΜ / ΦΠΑ.

Το VAT Information Exchange System (VIES) ή Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών για τον ΑΦΜ/ΦΠΑ είναι ένα ηλεκτρονικό μέσο διαβίβασης πληροφοριών σχετικά με εγγραφή στα μητρώα ΑΦΜ/ΦΠΑ των επιχειρήσεων που είναι καταχωρημένες στην Ε.Ε. Οι πληροφορίες σχετικά με ενδοκοινοτικές παραδόσεις διαβιβάζονται επίσης μεταξύ των διοικήσεων των Κ-Μ μέσω του VIES. Οι πληροφορίες όσον αφορά τα δεδομένα για την εγγραφή στα μητρώα ΑΦΜ/ΦΠΑ συλλέγονται από τις εθνικές διοικήσεις και τροφοδοτούν τις βάσεις δεδομένων. Αυτό ισχύει επίσης για τις ενδοκοινοτικές παραδόσεις που δηλώνονται στους "ανακεφαλαιωτικούς πίνακες".

Το σύστημα VIES παρέχει την δυνατότητα:

- Στις επιχειρήσεις να επιβεβαιώνουν άμεσα τον ΑΦΜ/ΦΠΑ των εγκατεστημένων στα άλλα Κ-Μ πελατών τους.
- Στις υπηρεσίες ΦΠΑ να επιτηρούν και να ελέγχουν τη ροή του ενδοκοινοτικού εμπορίου για να ανιχνεύουν όλα τα είδη παρατυπιών.

Τα πρόσωπα που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές παραδόσεις είναι υποχρεωμένα (ΠΟΛ 1262/93) να επαληθεύουν τον ΑΦΜ/ΦΠΑ του αγοραστή που είναι εγκατεστημένος σε άλλο Κ-Μ και σε περίπτωση που δεν επιβεβαιώνεται πρέπει στο τιμολόγιο πώλησης να υπολογίζουν (χρεώνουν) ΦΠΑ.

Στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=el οι επιχειρήσεις μπορούν να επαληθεύσουν την εγκυρότητα του ΑΦΜ / ΦΠΑ εγκαταστημένου σε άλλο Κ-Μ. Συστήνεται στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να καταγράψουν τον αριθμό επαλήθευσης εγκυρότητας του ερευνώμενου ΑΦΜ / ΦΠΑ ή να εκτυπώνουν και να φυλάσσουν τη σχετική σελίδα.

Εάν η Ελληνική επιχείρηση επιθυμεί να γνωρίσει / επαληθεύσει την επωνυμία ή και την διεύθυνση της ερευνώμενης κοινοτικής επιχείρησης, μπορεί να απευθυνθεί με FAX ή τηλεφωνικά στο Υπουργείο Οικονομικών- Γενική Δ/ση Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων - Διεύθυνση Ελέγχων-Τμήμα Β'- Σίνα 2-4, ΤΚ106 72 Αθήνα, FAX 210 3616216, 3637103, 3637156, τηλ. 210 3646227, 3616754.

9.2.9. Listing.

Οι διατάξεις της Οδηγίας ΦΠΑ προβλέπουν ότι κάθε υποκείμενος στο φόρο που διαθέτει αριθμό φορολογικού μητρώου ΦΠΑ οφείλει να υποβάλλει ανακεφαλαιωτικούς πίνακες (Listing) για τις ενδοκοινοτικές παραδόσεις – αποκτήσεις που πραγματοποιεί.

Οι ανακεφαλαιωτικοί αυτοί πίνακες υποβάλλονται στην αρμόδια ΔΟΥ.

Τα έντυπα που χρησιμοποιούνται για μεν τις ενδοκοινοτικές παραδόσεις είναι το 047 – Φ.Π.Α., έκδοση 2009, Φ4/TAXIS, για δε τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις το 052 – Φ.Π.Α., έκδοση 2009, Φ5/TAXIS.

Ως ημερολογιακή περίοδος, για την υποβολή των ανακεφαλαιωτικών πινάκων, ορίζεται ο ημερολογιακός μήνας. Ως καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των αρχικών και εμπρόθεσμων ανακεφαλαιωτικών πινάκων ορίζεται η 26η ημέρα του επόμενου μήνα από τη λήξη της μηνιαίας περιόδου την οποία αφορά. Σε περίπτωση αργίας, η ανωτέρω καταληκτική ημερομηνία μεταφέρεται την επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Η υποβολή των αρχικών και εμπρόθεσμων, ανακεφαλαιωτικών πινάκων γίνεται υποχρεωτικά με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω του ειδικού δικτύου (TAXISnet: http://www.gsis.gr/gsis_site/). Για την ηλεκτρονική υποβολή είναι απαραίτητη η ηλεκτρονική πιστοποίηση των υπόχρεων για την υποβολή των πινάκων στο TAXISnet.

Η υποβολή των διορθωτικών ή εκπρόθεσμων ανακεφαλαιωτικών πινάκων πραγματοποιείται υποχρεωτικά αποκλειστικά και μόνο σε έντυπη μορφή στην αρμόδια ΔΟΥ. Επίσης σε έντυπη μορφή υποβάλλονται και οι αρχικοί και εμπρόθεσμοι πίνακες, όταν κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής υπάρχει διαπιστωμένη τεχνική αδυναμία του TAXISnet.

(Σχετ. Διατάξεις: ΕΔΥΟ 1091531/7453/1653/Δ0014/25-9-09).

9.2.10. Intrastat.

Το Σύστημα Στατιστικών Ενδοκοινοτικού Εμπορίου γνωστό ως INTRASTAT (INTRAcommunity STATistics) αφορά στη συλλογή πληροφοριών έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα και η εγκυρότητα των στατιστικών του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Οι στατιστικές πληροφορίες που απαιτούνται από το σύστημα INTRASTAT παρέχονται με περιοδικές δηλώσεις που υποβάλλονται από τους υπόχρεους παροχής των στατιστικών πληροφοριών, δηλαδή τα πρόσωπα που διενεργούν ενδοκοινοτικές συναλλαγές, στις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες (για την Ελλάδα αρμόδια υπηρεσία είναι η ΕΛΣΤΑΤ, ιστοσελίδα <https://eurostat.statistics.gr/intrastat>) και καλύπτουν τόσο τις αφίξεις όσο και τις αποστολές. Οι στατιστικές πληροφορίες διαβιβάζονται από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες στην EUROSTAT.

Όσοι πραγματοποιούν ενδοκοινοτικές συναλλαγές αξίας κάτω των στατιστικών κατωφλίων, δεν υποχρεούνται σε υποβολή Δήλωσης INTRASTAT. Τα στατιστικά κατώφλια αναφέρονται στο ύψος συναλλαγών ενός ημερολογιακού έτους και ορίζονται στις αρχές κάθε έτους με ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ, που στην συνέχεια ενσωματώνεται σε σχετική διάταξη

του Υπουργείου Οικονομικών. Για το ημερολογιακό έτος 2014 και σύμφωνα με την από 28-1-2014 ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ τα στατιστικά κατώφλια ορίστηκαν στις 100.000 € για τις αφίξεις και στις 90.000 € για τις αποστολές.

Η Δήλωση INTRASTAT υποβάλλεται μηνιαίως και αφορά τόσο τις αφίξεις όσο και τις αποστολές. Υποβάλλεται ηλεκτρονικά στην παραπάνω αναφερόμενη ιστοσελίδα και σε περίπτωση μη λειτουργίας της ιστοσελίδας αυτής εντύπως στην αρμόδια ΔΟΥ. Οι προθεσμίες υποβολής συμπίπτουν με αυτές της υποβολής Δηλώσεων ΦΠΑ.

(Γενικές οδηγίες για τις Δηλώσεις INTRASTAT παρέχονται με την ΠΟΛ.1277/02 και στην προαναφερθείσα ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ).

9.2.11. Τριγωνικές συναλλαγές.

Τριγωνικές συναλλαγές είναι όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει μία συναλλαγή στην οποία εμπλέκονται τρεις επιχειρήσεις, υπάρχουν δύο συναλλαγές/αγοραπωλησίες, αλλά μία φυσική διακίνηση των αγαθών από την πρώτη στην τρίτη επιχείρηση. Όταν στη συναλλαγή εμπλέκονται περισσότερες των τριών επιχειρήσεων μπορεί να χρησιμοποιείται ο όρος «πολυγωνική συναλλαγή».

Η διαδικασία αυτή είναι απόλυτα νόμιμη και προβλέπεται από τις κοινοτικές και εθνικές διατάξεις. Οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία μπορεί να είναι εγκατεστημένοι εντός μίας ή περισσότερων χωρών. Οι υποχρεώσεις σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ των Ελλήνων συμβαλλομένων εξαρτώνται από την ακριβή φύση της συναλλαγής.

Οι Τριγωνικές Συναλλαγές είναι σε γενικές γραμμές ένα σοβαρό εργαλείο που διευκολύνει το παγκόσμιο εμπόριο καθώς μειώνει τις διακινήσεις των αγαθών και διευκολύνει ώστε να μην καταβάλλονται φόροι εκεί που στην πραγματικότητα δεν οφείλονται.

Ενδοκοινοτική Τριγωνική Συναλλαγή.

Στην περίπτωση αυτή κάθε μία από τις τρεις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι εγκαταστημένη σε διαφορετική Κοινοτική χώρα. Υπάρχει μόνο μία φυσική διακίνηση των εμπορευμάτων μεταξύ δύο χωρών της Κοινότητας.

Η ενδοκοινοτική τριγωνική συναλλαγή προϋποθέτει ότι η κάθε μία από τις τρεις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι εγγεγραμμένη στα μητρώα ΑΦΜ /ΦΠΑ της χώρας της.

Επιτρέπεται η χρήση απλοποιημένης διαδικασίας φορολόγησης (ΠΟΛ 1317/93). Η διαδικασία αυτή επιτρέπει ώστε καμία από τις τρεις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να μην υποχρεούται στον ορισμό φορολογικού αντιπροσώπου.

Παράδειγμα ενδοκοινοτικής τριγωνικής συναλλαγής:

Επιχείρηση εγκαταστημένη στην Ιταλία (Α) πωλεί αγαθά σε επιχείρηση εγκαταστημένη στην Ελλάδα (Β) και λαμβάνει εντολή από αυτή να αποστείλει τα αγαθά απευθείας από την Ιταλία σε επιχείρηση εγκαταστημένη στη Γερμανία (Γ). Γίνεται χρήση από την επιχείρηση Β της απλοποιημένης διαδικασίας φορολόγησης.

Ενέργειες επιχείρησης Α.

- Έκδοση τιμολογίου πώλησης προς τη Β, χωρίς ΦΠΑ. Στο τιμολόγιο αναγράφεται ο ΑΦΜ /ΦΠΑ της επιχείρησης Β.
- Καταχώρηση των στοιχείων της συναλλαγής στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Παραδόσεων, με συμπλήρωση μόνο της στήλης 8 (αξία ενδοκοινοτικών παραδόσεων). Δεν καταχωρείται τίποτα στη στήλη 9 (αξία τριγωνικών συναλλαγών).
- Καταχώρηση στο INTRASTAT αποστολής.
- Καταχώρηση στην περιοδική δήλωση ΦΠΑ στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις.

Ενέργειες επιχείρησης Β

- Έκδοση τιμολογίου προς τη Γ, χωρίς ΦΠΑ. Αναφέρεται ρητά ότι πρόκειται για τριγωνική συναλλαγή και αναγράφεται ο ΑΦΜ /ΦΠΑ της επιχείρησης Γ.
- Δεν συντάσσεται INTRASTAT, ούτε αποστολής, ούτε άφιξης.
- Καταχώρηση στους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Αποκτήσεων και Παραδόσεων με αναγραφή του ΑΦΜ-ΦΠΑ της επιχείρησης Α (Αποκτήσεις) και της επιχείρησης Γ (Παραδόσεις) και με ένδειξη τριγωνική συναλλαγή. Συμπληρώνεται η στήλη 9 (αξία τριγωνικών συναλλαγών).
- Καταχώρηση στην περιοδική δήλωση ΦΠΑ στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις..

Ενέργειες επιχείρησης Γ

Κανονική μεταχείριση της συναλλαγής ως ενδοκοινοτική απόκτηση για σκοπούς ΦΠΑ, ήτοι:

- Καταχώρηση του τιμολογίου της επιχείρησης Β (χωρίς ΦΠΑ) στην περιοδική δήλωση ΦΠΑ, στις εκροές & εισροές με το ίδιο ποσό.
- Καταχώρηση στο INTRASTAT Άφιξης.
- Καταχώρηση στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Αποκτήσεων, με αναγραφή του ΑΦΜ/ΦΠΑ της επιχείρησης Β.

Διεθνής Τριγωνική Συναλλαγή.

Στην περίπτωση αυτή κάθε μία από τις τρεις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι εγκαταστημένη σε διαφορετική χώρα και τουλάχιστον μία από αυτές είναι εγκαταστημένη σε τρίτη προς την Ε.Ε. χώρα.

Χαρακτηριστικά της συναλλαγής αυτής είναι:

- Συνήθως απαιτείται ο ορισμός φορολογικού αντιπροσώπου της εγκαταστημένης σε τρίτη χώρα επιχείρησης σε εμπλεκόμενη χώρα της Ε.Ε.
- Συνήθως στις συναλλαγές αυτές υπάρχει εφαρμογή και χρήση τελωνειακού καθεστώτος, π.χ. εισαγωγής ή εξαγωγής και για τον λόγο αυτό γίνεται χρήση από ορισμένους των όρων «τριγωνική εισαγωγή» και «τριγωνική εξαγωγή». Επίσης σχεδόν πάντα είναι απαραίτητη και η τήρηση τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων.
- Όπου στις συναλλαγές αυτές συντελείται ενδοκοινοτική παράδοση ή απόκτηση αγαθών, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της Οδηγίας ΦΠΑ, καθώς επίσης και οι εθνικές διατάξεις περί ΦΠΑ του κάθε κράτους μέλους της Ε.Ε.

Παράδειγμα Διεθνούς Τριγωνικής Συναλλαγής:

Επιχείρηση εγκαταστημένη στην Ελλάδα (Α) πωλεί αγαθά σε επιχείρηση εγκαταστημένη στην Ιταλία (Β). Τα αγαθά προορίζονται να εξαχθούν απ' ευθείας από την Ελλάδα σε επιχείρηση εγκαταστημένη στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Γ).

Για συναλλαγές όπως η παραπάνω υπήρχαν αρκετές ασάφειες τόσο φορολογικού όσο και τελωνειακού ενδιαφέροντος.

Για αποσαφήνιση του θέματος εκδόθηκε η ΠΟΛ.1167/2-7-13 (ΑΔΑ: ΒΛ4ΡΗ-ΚΑΖ) : «Διαδικασία απαλλαγής από το ΦΠΑ της παράδοσης αγαθών από εγκατεστημένο στο εσωτερικό της χώρας μας πωλητή σε εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος αγοραστή και την απευθείας εξαγωγή των αγαθών σε τρίτη χώρα».

Με την ανωτέρω ΠΟΛ δίνονται απαντήσεις σε όλα σχεδόν τα σχετικά ερωτήματα και διευκρινίζεται ότι:

- Στην περίπτωση που ο εγκατεστημένος στη χώρα μας πωλητής αποκτά κατόπιν εντολής από τον εγκατεστημένο στο άλλο κράτος μέλος αγοραστή το δικαίωμα διάθεσης των εμπορευμάτων και τήρησης των διατυπώσεων εξαγωγής σύμφωνα με το άρθρο 788 των ΔΕΚΤΚ, δεν απαιτείται η λήψη ΑΦΜ/ΦΠΑ από τον εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος υποκείμενο στο φόρο, και ως εκ τούτου ... *«στα εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία που αφορούν στην παράδοση των αγαθών από το εγκατεστημένο στη χώρα μας πρόσωπο τα οποία και εξάγει εκτός*

της Κοινότητας δεν επιβάλλεται ΦΠΑ αλλά αναγράφονται, πέραν των άλλων, και τα στοιχεία του παραλήπτη των αγαθών στην τρίτη χώρα».

- Στην περίπτωση που ο εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος αγοραστής των εμπορευμάτων, δεν εκχωρεί το δικαίωμα διάθεσης των εμπορευμάτων και τηρεί ο ίδιος τις διατυπώσεις εξαγωγής ως εξαγωγέας σύμφωνα με το άρθρο 788 των ΔΕΚΤΚ απαιτείται η λήψη ΑΦΜ/ΦΠΑ στη χώρα μας, προκειμένου να πραγματοποιήσει την εξαγωγή. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν τα ακόλουθα : ... *«Το εκδιδόμενο φορολογικό στοιχείο από τον εγκατεστημένο στη χώρα μας πωλητή για την παράδοση των αγαθών που στη συνέχεια εξάγονται από τον εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος αγοραστή/εξαγωγέα επιβαρύνεται με ΦΠΑ».*

9.2.12.Απαλλαγή από ΦΠΑ – Ειδικό Διπλότυπο Δελτίο Απαλλαγής (ΕΔΔΑ) ΦΠΑ.

Το Ειδικό Διπλότυπο Δελτίο Απαλλαγής (ΕΔΔΑ) ΦΠΑ χρησιμοποιείται στη διαδικασία απαλλαγής από ΦΠΑ στις περιπτώσεις :

- της αγοράς και
- της εισαγωγής αγαθών από υποκείμενους στο φόρο εγκαταστημένους στην Ελλάδα που προορίζονται για εξαγωγή ή ενδοκοινοτική παράδοση σε υποκείμενους στο φόρο εγκατεστημένους σε άλλο Κ-Μ, καθώς και της παροχής υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση των πράξεων αυτών.

Η ανωτέρω απαλλαγή χορηγείται με τη χρήση του ΕΔΔΑ ΦΠΑ, σύμφωνα με τα άρθρα 3-7 της ΑΥΟ 1103551/8478/Α0014/ΠΟΛ 1262/93 (ΦΕΚ 675 Β).

Η συνολική αξία των παραπάνω πράξεων (αγορά – εισαγωγή) που μπορούν να πραγματοποιηθούν με απαλλαγή από το φόρο μέσα σε μία διαχειριστική περίοδο, δεν μπορεί να υπερβεί τη συνολική αξία των πράξεων της εξαγωγής ή της ενδοκοινοτικής παράδοσης, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της προηγούμενης της αίτησης δωδεκάμηνης χρονικής ή δωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου.

Ο ενδιαφερόμενος για την απόκτηση του ΕΔΔΑ οφείλει να υποβάλλει στην αρμόδια ΔΟΥ έντυπη αίτηση για τη θεώρηση "Ειδικού Διπλοτύπου Δελτίου απαλλαγής από το Φ.Π.Α.". Με την αίτηση αυτή συνοποβάλλεται συγκεντρωτική κατάσταση, από την οποία προκύπτει, κατά χώρα, ο αριθμός και η αξία των διασαφήσεων εξαγωγής, καθώς και των ενδοκοινοτικών παραδόσεων της προηγούμενης δωδεκάμηνης χρονικής ή δωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου.

Ειδικά για τις εισαγωγές η παραπάνω προβλεπόμενη απαλλαγή χορηγείται με τους όρους, τις προϋποθέσεις και την διαδικασία που προβλέπεται από ΑΥΟ Δ.1163/678/Ε0017/01 (ΦΕΚ Β 1173). Συγκεκριμένα η ΑΥΟ αυτή προβλέπει ότι:

- Τα εισαχθέντα αγαθά μπορούν να αποτελούν αντικείμενο εξαγωγής ή ενδοκοινοτικής παράδοσης αυτούσια (όπως εισήχθησαν) ή μερικώς επεξεργασμένα ή μεταποιημένα.
- Για την μεταποίηση των εισαχθέντων αγαθών ισχύουν ουσιαστικά οι πολύπλοκες τελωνειακές διαδικασίες του τελωνειακού καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποίησης (προσδιορισμός συντελεστή απόδοσης κ.λ.π.).
- Η απόδειξη της πραγματοποίησης της εξαγωγής ή της ενδοκοινοτικής παράδοσης ελέγχεται από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές σύμφωνα με τα οριζόμενα της προαναφερθείσας ΑΥΟ.

9.2.13.Συναλλαγές με μη συνεργάσιμα και προνομιακά φορολογικά καθεστώτα.

Συναλλαγές με μη συνεργάσιμα κράτη.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 65 του ΚΦΕ (ν. 4172/13 - ΦΕΚ 167 Α), μη συνεργάσιμα κράτη είναι αυτά που δεν είναι Κ-Μ της Ε.Ε., η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και τα οποία:

- α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα και
β) δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη.

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά.

Τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους. Οι διατάξεις σχετικά με τα μη συνεργάσιμα κράτη εφαρμόζονται για αυτά που προστίθενται στον σχετικό κατάλογο, από την 1η Ιανουαρίου του επομένου της δημοσίευσης έτους. Γί' αυτά που αφαιρούνται από τον κατάλογο, η εφαρμογή των διατάξεων παύει από τη δημοσίευσή του.

Για το έτος 2014 ο κατάλογος των μη συνεργάσιμων κρατών περιλαμβάνεται στην ΑΥΟ ΔΟΣ Γ 1039110 ΕΞ 2014 (ΦΕΚ 670 Β).

Συναλλαγές με κράτη όπου ισχύει προνομιακό φορολογικό καθεστώς.

Με τις διατάξεις των παρ. 6 και 7 του άρθρου 65 του ΚΦΕ (ν. 4172/13 - ΦΕΚ 167 Α), ορίζονται οι προϋποθέσεις ύπαρξης προνομιακού φορολογικού καθεστώτος όπως παρακάτω:

Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς σε κράτος εκτός της Ελλάδας, ακόμη και αν η κατοικία ή η καταστατική ή η πραγματική έδρα του ή εγκατάσταση ευρίσκεται σε οποιοδήποτε κράτος, ακόμα και σε Κ-Μ της Ε.Ε., εάν σε αυτό το κράτος:

- α) δεν υπόκειται σε φορολογία ή, εάν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι, ή
β) υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, ο οποίος είναι ίσος ή κατώτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. στην Ελλάδα.

Τα κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

Για το έτος 2014 ο κατάλογος των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς περιλαμβάνεται στην ΑΥΟ Δ12 1039188 ΕΞ 2014 (ΦΕΚ 570 Β).

Αναγνώριση δαπανών ως εκπιπτόμενων.

Από τα παραπάνω και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 και 23 περ. ιγ' του ΚΦΕ, προκύπτει ότι το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς, δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίων με σκοπό τη φοροαποφυγή ή τη φοροδιαφυγή. Δεν αποκλείεται η αναγνώριση ως εκπιπόμενων των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε Κ-Μ της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., εφόσον υπάρχει η νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ελλάδας και αυτού του κράτους – μέλους.

9.2.14. Παροχή Υπηρεσιών.

Παροχή υπηρεσιών, θεωρείται κάθε πράξη που δε συνιστά παράδοση αγαθών. Η πράξη αυτή μπορεί να συνίσταται ιδίως σε:

- 1) μεταβίβαση ή παραχώρηση της χρήσης ενός άυλου αγαθού (πχ .διπλώματα ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης βιομηχανικών και εμπορικών σημάτων κ.λ.π.).
- 2) υποχρέωση για παράλειψη ή ανοχή μιας πράξης ή κατάστασης.

Ως παροχή υπηρεσιών λογίζονται επίσης:

- 1) Η εκμετάλλευση ξενοδοχείων, επιπλωμένων δωματίων και οικιών, κατασκηνώσεων και παρομοίων εγκαταστάσεων, χώρων στάθμευσης κάθε είδους μεταφορικών μέσων και τροχόσπιτων.
- 2) Η διάθεση τροφής και ποτών από εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, κέντρα διασκέδασης και παρόμοιες επιχειρήσεις για επιτόπια κατανάλωση.
- 3) Η εκτέλεση υπηρεσίας με καταβολή αποζημίωσης ύστερα από επιταγή δημόσιας αρχής ή στο όνομα της ή σε εκτέλεση νόμου.
- 4)
 - i. Η εκμίσθωση βιομηχανοστασίων και χρηματοθυρίδων
 - ii. Η εκμίσθωση χώρων για άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας σε μισθωτή υποκείμενο στο φόρο, αυτοτελούς ή στα πλαίσια μικτών συμβάσεων, εφόσον ο εκμισθωτής το επιθυμεί και υποβάλλει γι' αυτό αίτηση επιλογής φορολόγησης.
- 5) οι εργασίες φασόν επί ενσωμάτων κινητών αγαθών. Ως εργασία φασόν νοείται η εκτέλεση εργασιών παραγωγής κατασκευής ή συναρμολόγησης ενσωμάτων κινητών αγαθών, με σύμβαση μίσθωσης έργου, από υλικά και αντικείμενα που παραδίδονται από τον εργοδότη στον εργολάβο για το σκοπό αυτό, ανεξάρτητα αν ο εργολάβος χρησιμοποιεί και δικά του υλικά. Η περίπτωση αυτή ισχύει και όταν ο εργοδότης είναι υποκείμενος στο φόρο εγκαταστημένος σε άλλο Κ-Μ, εφόσον τα υλικά και αντικείμενα αποστέλλονται από το κράτος του εργοδότη και τα αγαθά που παρασκευάζονται, κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται από τον εργολάβο μεταφέρονται ή αποστέλλονται στον εργοδότη στο Κ-Μ στο οποίο είναι εγκαταστημένος.

Κατά το άρθρο 9 του Κώδικα ΦΠΑ: Θεωρείται ως παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 η από υποκείμενου στο φόρο:

- 1) χρησιμοποίηση αγαθών της επιχείρησης του, για την ικανοποίηση αναγκών του, ή του προσωπικού της επιχείρησης ή για σκοπούς ξένους προς αυτή, εφόσον κατά την απόκτηση των αγαθών αυτών δημιουργήθηκε δικαίωμα έκπτωσης φόρου
- 2) παροχή υπηρεσιών για τις ανάγκες του ή για τις ανάγκες του προσωπικού του ή για σκοπούς ξένους προς την επιχείρηση του
- 3) χρησιμοποίηση δικών του υπηρεσιών για δραστηριότητα του ιδίου του υποκειμένου που απαλλάσσεται από τον φόρο, καθώς επίσης και η χρησιμοποίηση δικών του υπηρεσιών για τις ανάγκες της επιχείρησης του, εφόσον πρόκειται για υπηρεσίες που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 39 του Κώδικα ΦΠΑ για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης του φόρου λήψης ομοίων υπηρεσιών

Ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες.

Στο Παράρτημα VII του Κώδικα ΦΠΑ (Παράρτημα II Οδηγίας ΦΠΑ), αναφέρεται:

«ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ 13 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14.

1. Η δημιουργία και η φιλοξενία ιστοσελίδων, η εξ αποστάσεως συντήρηση προγραμμάτων και εξοπλισμού,

2. η παροχή λογισμικού και η ενημέρωση του,
3. η παροχή εικόνων, κειμένων και πληροφοριών και η διάθεση βάσεων δεδομένων,
4. η παροχή μουσικής, κινηματογραφικών ταινιών και παιχνιδιών, περιλαμβανομένων των κάθε είδους τυχερών παιχνιδιών,
5. η παροχή διδασκαλίας εξ αποστάσεως».

Ο κατάλογος των ηλεκτρονικά παρεχομένων υπηρεσιών που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα είναι ενδεικτικός. Ως εκ τούτου δεν αποκλείει και άλλες υπηρεσίες να θεωρηθούν ηλεκτρονικές, εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις ως παρακάτω:

- Η παροχή υπηρεσιών που παρέχονται μέσω ηλεκτρονικού διαδικτύου (internet).
- Το αντικείμενο της παροχής των υπηρεσιών να είναι τέτοιο, ώστε η παροχή να εξαρτάται κατά μεγάλο βαθμό από την τεχνολογία της πληροφορικής.

Διευκρινίζεται ότι η χρήση του διαδικτύου (internet) δεν αποτελεί πάντοτε παροχή ηλεκτρονικά παρεχόμενης υπηρεσίας. Οι ραδιοφωνικές, τηλεοπτικές υπηρεσίες δεν θεωρούνται ως ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου η μετάδοση των παραπάνω ραδιοφωνικών, τηλεοπτικών κ.λ.π. εκπομπών μέσω διαδικτύου (internet) παράλληλα με το παραδοσιακό τρόπο μετάδοσης δεν αποτελεί ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά αποτελούν ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες.

Ηλεκτρονικά παρεχόμενη υπηρεσία θεωρείται η εξ αποστάσεως διδασκαλία, η οποία γίνεται μέσω διαδικτύου (internet), και η λειτουργία της εξαρτάται από το διαδίκτυο (internet) με ελάχιστη ως καθόλου ανθρώπινη συμμετοχή. Αντίθετα η επικοινωνία μαθητού και δασκάλου μέσω διαδικτύου (internet) προς επίλυση αποριών κ.λ.π. δεν αποτελεί ηλεκτρονικά παρεχόμενη υπηρεσία.

Στο άρθρο 7 του Εκτελ. Καν (ΕΕ) 282/2011 γίνεται μία λεπτομερής αναφορά για το ποιες θεωρούνται «ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες» και ποιες όχι.

Η πώληση μέσων που περιέχουν λογισμικά, παιχνίδια και λοιπά δεν αποτελεί παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών αλλά αγαθών εφόσον πρόκειται για ενσώματα αγαθά τα οποία αποστέλλονται μεταφέρονται με διαφόρους τρόπους. Σ' αυτά εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν την διακίνηση αγαθών.

Διάκριση πώλησης αγαθών και παροχής υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την της ΕΔΥΟ Δ15Α 1065380 ΕΞ2013 σχετικά με τη διάκριση υπόχρεων του ΚΦΑΣ πώλησης αγαθών από παροχή υπηρεσιών ισχύουν τα εξής:

« 2.Επιπλέον, όπως έχει διευκρινιστεί από τη Διοίκηση, στην περίπτωση επισκευής κατά την οποία χρησιμοποιούνται υλικά από τον επισκευαστή, ως υλικά θεωρούνται αυτά που είναι στενά συνδεδεμένα και απαραίτητα για την εκτέλεση της επισκευής και όχι τα αγαθά των οποίων προέχει η πώληση στην εν λόγω επισκευή.

3.Συνεπώς στην περίπτωση που η χρήση των υλικών είναι στενά συνδεδεμένη και απαραίτητη για την επισκευή θεωρείται παροχή υπηρεσίας, ενώ στην περίπτωση κατά την οποία προέχει η πώληση των αγαθών τότε η πράξη αυτή χαρακτηρίζεται ως μικτή δραστηριότητα δηλαδή παροχή υπηρεσίας και εμπορία αγαθών.

4.Αναλόγως με τα προαναφερόμενα, εκδίδονται και τα φορολογικά στοιχεία:

α) όταν η πράξη χαρακτηρίζεται αμιγώς ως παροχή υπηρεσίας εκδίδονται αποδείξεις λιανικών συναλλαγών (προς ιδιώτες) ή τιμολόγια (προς υπόχρεους απεικόνισης) για την παροχή υπηρεσίας,

β) όταν η πράξη χαρακτηρίζεται ως μικτή δραστηριότητα (πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσίας), εκδίδονται είτε αποδείξεις λιανικών συναλλαγών (προς ιδιώτες) ή τιμολόγια (προς υπόχρεους απεικόνισης συναλλαγών) ξεχωριστά για την παροχή υπηρεσίας και την πώληση αγαθών είτε, όπως έχει γίνει δεκτό από τη Διοίκηση, εκδίδονται αποδείξεις

λιανικών συναλλαγών (προς ιδιώτες) ή τιμολόγια (προς υπόχρεους) στα οποία αναγράφονται, στο ίδιο στοιχείο (απόδειξη ή τιμολόγιο), διακριτά η παροχή υπηρεσίας και διακριτά η πώληση αγαθών».

Παροχή Υπηρεσιών και Τελωνειακή Νομοθεσία.

Αντικείμενο της τελωνειακής νομοθεσίας είναι η εισαγωγή και η εξαγωγή, η παραγωγή και η κατασκευή και η διακίνηση ενσώματων αγαθών. Ως εκ τούτου δεν είναι αντικείμενό της αυτή καθ' εαυτή η παροχή υπηρεσιών.

Οποιοσδήποτε υπηρεσίες παρέχονται κατά την παραγωγή – κατασκευή ή την διακίνηση αγαθών λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της δασμολογητέας και της φορολογητέας αξίας κατά τον τελωνισμό των αγαθών και την επιβολή των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων, προϋποθέτουν όμως πάντοτε την ύπαρξη ενσώματου αγαθού.

(Σχετικές διατάξεις: Οδηγία ΦΠΑ Τίτλος IV Κεφ. 3 άρθρα 24-29 και Τίτλος V Κεφ. 3 άρθρα 43-59β, Εκτελεστικός Καν (ΕΕ) 282/11 όπως τροποποιήθηκε από τον Καν (ΕΕ) 967/202 και τον Εκτελ. Καν (ΕΕ) 1042/2013 και Κώδικας ΦΠΑ, άρθρα 8, 9 και 14.

9.2.15. Τόπος Παροχής Υπηρεσιών στις Διακρατικές Συναλλαγές.

Ο τόπος όπου παρέχονται ή θεωρείται ότι παρέχονται οι υπηρεσίες είναι σημαντικός παράγοντας προκειμένου να προσδιορισθεί που και σε ποιόν θα επιβληθεί ο φόρος. Για το θέμα αυτό ισχύουν τα παρακάτω:

1. Γενικός κανόνας B2B Business-to-Business (Υποκείμενος προς Υποκείμενο). Ο τόπος παροχής υπηρεσιών από υποκείμενο στο φόρο, που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή, προς υποκείμενο στο φόρο πρόσωπο είναι ο τόπος όπου το εν λόγω πρόσωπο (λήπτης) έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας.
2. Γενικός κανόνας B2C Business-to-Consumer (Υποκείμενος προς μη Υποκείμενο). Ο τόπος παροχής υπηρεσιών προς μη υποκείμενο στο φόρο πρόσωπο είναι ο τόπος της έδρας της οικονομικής του δραστηριότητας του παρέχοντος τις υπηρεσίες.
3. Εξαιρέσεις των Γενικών Κανόνων (βλέπε στον παρακάτω Πίνακα):

ΕΙΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΦΟΡΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΦΟΡΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Παροχή υπηρεσιών από μεσάζοντες προς μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.	Εφόσον ο τόπος πραγματοποίησης της πράξης που αφορά η μεσολάβηση είναι το εσωτερικό της χώρας	Εφόσον ο τόπος πραγματοποίησης της πράξης που αφορά η μεσολάβηση δεν είναι το εσωτερικό της χώρας
Παροχή υπηρεσιών σχετικά με ακίνητα. Συμπεριλαμβάνονται και συναφείς προς τα συγκεκριμένο ακίνητο υπηρεσίες. Αρχιτεκτόνων, Μηχανικών, Συμβολαιογράφων Κτηματομεσιτών, κ.λ.π.	Είναι το εσωτερικό της χώρας εφόσον το ακίνητο βρίσκεται εντός της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας εφόσον το ακίνητο δεν βρίσκεται εντός της χώρας.
Παροχή υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών.	Είναι το εσωτερικό της χώρας κατά μέρος της διαδρομής που πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας κατά μέρος της διαδρομής που πραγματοποιείται στο εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Παροχή υπηρεσιών μεταφοράς αγαθών προς μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα, εκτός ενδοκοινοτικής μεταφοράς.	Είναι το εσωτερικό της χώρας κατά μέρος της διαδρομής που πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, κατά μέρος της διαδρομής που πραγματοποιείται στο εκτός του εσωτερικού της χώρας.

Παροχή υπηρεσιών ενδοκοινοτικής μεταφοράς αγαθών προς μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο τόπος αναχώρησης βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο τόπος αναχώρησης βρίσκεται εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Υπηρεσίες παρεπόμενες της μεταφοράς αγαθών προς μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα. Φόρτωση, εκφόρτωση, διευθέτηση φορτίου κ.λ.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές εκτελούνται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές εκτελούνται εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Δικαίωμα πρόσβασης σε πολιτιστικές, καλλιτεχνικές, αθλητικές, επιστημονικές, εκπαιδευτικές, εκδηλώσεις, εκθέσεις προς υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται του εσωτερικού της χώρας.
Παροχή πολιτιστικών, καλλιτεχνικών, αθλητικών, επιστημονικών, εκπαιδευτικών, και παρομοίων υπηρεσιών, εκθέσεων προς μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Πραγματογνωμοσύνες ή εργασίες που αφορούν κινητά ενσώματα αγαθά που παρέχονται προς μη υποκείμενα στο νόμο πρόσωπα.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες εκτελούνται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες εκτελούνται εκτός της εσωτερικού της χώρας.
Παροχή υπηρεσιών εστιατορίου και εστίασης	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές εκτελούνται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές εκτελούνται εκτός της εσωτερικού της χώρας
Παροχή υπηρεσιών εστιατορίου και εστίασης επί μεταφορικού μέσου κατά την διάρκεια ενδοκοινοτικού ταξιδιού	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον το σημείο αναχώρησης της μεταφοράς βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον το σημείο αναχώρησης της μεταφοράς βρίσκεται εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Μίσθωση μεταφορικών μέσων Ο τόπος βραχυχρόνιας μίσθωσης μεταφορικού μέσου:	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον το μεταφορικό μέσο τίθεται στη διάθεση του πελάτη στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον το μεταφορικό μέσο τίθεται στη διάθεση του πελάτη εκτός του εσωτερικού της χώρας.
Μίσθωση μεταφορικών μέσων Ο τόπος μίσθωσης, εκτός από τη βραχυχρόνια μίσθωση μεταφορικού μέσου σε μη υποκείμενο στο φόρο.:	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο μη υποκείμενος στο φόρο λήπτης είναι εγκαταστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας.	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο μη υποκείμενος στο φόρο λήπτης δεν είναι εγκαταστημένος ή δεν έχει τη μόνιμη κατοικία ή διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας.
Μίσθωση σκάφους σε μη υποκείμενο στο φόρο.	Είναι το εσωτερικό της χώρας, στην περίπτωση που το σκάφος τίθεται στη διάθεση του λήπτη στο εσωτερικό της χώρας και η υπηρεσία παρέχεται πράγματι από την έδρα ή μια μόνιμη εγκατάσταση του παρέχοντος στο εσωτερικό της χώρας	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, στην περίπτωση που το σκάφος τίθεται στη διάθεση του λήπτη εκτός του εσωτερικού της χώρας και η υπηρεσία παρέχεται πράγματι από την έδρα ή μια μόνιμη εγκατάσταση του παρέχοντος στον ίδιο τόπο της διάθεσης του σκάφους.
Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε μη υποκείμενους στον φόρο. η δημιουργία και η φιλοξενία ιστοσελίδων, η εξ αποστάσεως	Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο λήπτης μη υποκείμενος στο φόρο είναι εγκαταστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή συνήθη διαμονή του εσωτερικό της χώρας	Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο λήπτης μη υποκείμενος στον φόρο είναι εγκαταστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή συνήθη διαμονή του εκτός της Κοινότητας και ο

συντήρηση προγραμμάτων και εξοπλισμού, η παροχή λογισμικού η παροχή εικόνων, κειμένων και πληροφοριών και η διάθεση βάσεων, η παροχή μουσικής, κ.λ.	εσωτερικό της χώρας και ο παρέχων έχει την έδρα της επιχείρησής του εκτός της Κοινότητας ή διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση εκτός της Κοινότητας από την οποία παρέχεται η υπηρεσία ή ελλείψει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός της Κοινότητας	παρέχων έχει την έδρα της επιχείρησής του στο εσωτερικό της χώρας ή διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στο εσωτερικό της χώρας από την οποία παρέχεται η υπηρεσία ή ελλείψει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας.
---	---	---

(Σχετ. Διατάξεις: άρθρα 43-59β της Οδηγίας ΦΠΑ και το άρθρο 14 του Κώδικα ΦΠΑ).

9.2.16. Φορολογική Αποθήκη άρθρου 26 του Κώδικα ΦΠΑ.

Στην Αποθήκη αυτή αποθηκεύονται εμπορεύματα που τελούν υπό καθεστώς αναστολής ΦΠΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 26 του Κώδικα ΦΠΑ και της ΠΟΛ.1004/97. Δεν πρέπει να συγχέεται με την Φορολογική Αποθήκη προϊόντων ΕΦΚ.

Στην Φορολογική Αποθήκη του άρθρου 26 του Κώδικα ΦΠΑ επιτρέπεται η αποθήκευση συγκεκριμένων αγαθών που αναφέρονται στο Παράρτημα VI του Κώδικα ΦΠΑ.

Για τη χορήγηση της Άδειας εκμετάλλευσης και λειτουργίας Φορολογικής Αποθήκης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στην αρμόδια ΔΟΥ σχετική αίτηση. Στην αίτηση αυτή αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του ενδιαφερόμενου εκμεταλλευτή της φορολογικής αποθήκης, τα είδη της αποθήκευσης, η διεύθυνση καθώς και πλήρης περιγραφή της φορολογικής αποθήκης.

Αρμόδιος για την παραλαβή των αιτήσεων ορίζεται ο Προϊστάμενος της ΔΟΥ:

α) Της περιφέρειας στην οποία ευρίσκεται η έδρα της ημεδαπής επιχείρησης.

β) Της περιφέρειας στην οποία ευρίσκεται η κύρια "μόνιμη εγκατάσταση" στην Ελλάδα της αλλοδαπής επιχείρησης ή η φορολογική αποθήκη, εφόσον η αλλοδαπή επιχείρηση δεν διατηρεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, "μόνιμη εγκατάσταση" στην Ελλάδα. Στην περίπτωση αλλοδαπής επιχείρησης η αίτηση υποβάλλεται απευθείας από την ίδια ή από τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της - τα πλήρη στοιχεία του οποίου αναφέρονται στην αίτηση - ή από τον νομίμως ορισθέντα φορολογικό αντιπρόσωπό της.

Με την αίτησή της ο αιτών θα πρέπει να συνυποβάλει:

- Βεβαίωση από το οικείο Επιμελητήριο, για την εγγραφή του σ' αυτό.
- Θεωρημένο αντίγραφο του νομίμως δημοσιευθέντος καταστατικού, όπως αυτό ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, εφόσον πρόκειται για νομικό πρόσωπο.
- Τοπογραφικό διάγραμμα του χώρου, στον οποίο σημειώνονται οι εισοδοί και έξοδοι καθώς και το είδος της περιφράξης.
- Κάτοψη ή και τομή, εφόσον πρόκειται για στεγασμένο χώρο.
- Βεβαίωση της πυροσβεστικής υπηρεσίας για την επάρκεια και καταλληλότητα των πυροσβεστικών μέσων που διατίθενται για την πυρασφάλεια του χώρου.
- Τίτλο κυριότητας ή συμφωνητικό μίσθωσης ή παραχώρησης της νομής κ.λπ. του ακινήτου.
- Τυχόν άλλα συμπληρωματικά στοιχεία που θα ζητηθούν από την αρμόδια ΔΟΥ.

Ο κατά τα ανωτέρω αρμόδιος Προϊστάμενος της ΔΟΥ καταχωρεί την αίτηση σε ειδικό βιβλίο, αφού διαπιστώσει ότι ο αιτών είναι φορολογικά ενήμερος. Στη συνέχεια και εντός δέκα πέντε (15) ημερών αφού εξετάσει την πληρότητα και ορθότητα των δικαιολογητικών και ότι ο συγκεκριμένος χώρος πληροί τους κατά περίπτωση κανόνες ασφάλειας και

συντήρησης των αγαθών προς αποθήκευση, συντάσσει πρακτικό εις τριπλούν με σχετική εισήγηση για τη χορήγηση ή μη της άδειας λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης. Κατόπιν αποστέλλει την αίτηση με το πρακτικό περί χορήγησης ή μη άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης και όλα τα σχετικά δικαιολογητικά στη 14η Δ/νση για την τελική έγκριση ή απόρριψη της εν λόγω αίτησης. Σε περίπτωση που υποβάλλονται ελλιπή δικαιολογητικά ή από την αυτοψία που θα πραγματοποιηθεί στους αποθηκευτικούς χώρους του ενδιαφερόμενου διαπιστωθεί μη επάρκεια μέτρων ασφαλείας ή τυχόν άλλες ελλείψεις που θα καθιστούσαν δυσχερή τη λειτουργία ή τον έλεγχο των αποθηκών, ο αρμόδιος προϊστάμενος της ΔΟΥ αναστέλλει αιτιολογημένα τη λήψη απόφασης και γνωστοποιεί στον ενδιαφερόμενο τις κατά τη γνώμη του περαιτέρω ενέργειες που ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προβεί, καθώς και το χρόνο μέσα στον οποίο θα πρέπει να επανέλθει ο ενδιαφερόμενος προκειμένου να λάβει τη σχετική άδεια. Ο ενδιαφερόμενος, αφού προβεί στη συμπλήρωση όλων των ατελειών και ελλείψεων που του γνωστοποιήθηκαν, υποβάλλει συμπληρωματική αίτηση. Με βάση την αίτηση αυτή ο προϊστάμενος της ΔΟΥ συντάσσει τελικό πρακτικό με πλήρη αιτιολογία περί της έγκρισης ή μη λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης και μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες κοινοποιεί ένα αντίγραφο αυτού με πλήρη σειρά των δικαιολογητικών της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού καθώς και των συμπληρωματικών στοιχείων που τυχόν ζητήθηκε η υποβολή τους, στη Δ/νση 14η ΦΠΑ του Υπουργείου Οικονομικών, για την τελική έγκριση ή μη της σχετικής άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης.

Η 14η Δ/νση εντός 5ημέρου από τη λήψη των ανωτέρω δικαιολογητικών εγκρίνει ή απορρίπτει τη σχετική αίτηση και χορηγεί τον αριθμό μητρώου φορολογικής αποθήκης από το ηλεκτρονικό αρχείο που τηρεί για το σκοπό αυτό. Στη συνέχεια κοινοποιεί την άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης, εφόσον εγκρίνει αυτήν, τόσο στους προϊσταμένους των αρμοδίων ΔΟΥ (έδρας και υποκαταστήματος όπου συντρέχει περίπτωση) όσο και στον ενδιαφερόμενο εκμεταλλευτή της φορολογικής αποθήκης συναποστέλλοντας και όλα τα δικαιολογητικά στην αρμόδια ΔΟΥ της χωρικής αρμοδιότητας λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης. Εφόσον από την αρμόδια για την έγκριση αρχή ήθελε κριθεί ότι απαιτείται η τοποθέτηση φοροτεχνικού οργάνου σαν φύλακα - ελεγκτή της διακίνησης των αγαθών από και προς την αποθήκη, γίνεται ρητή αναφορά της υποχρέωσης αυτής στην αναφερόμενη στην παράγραφο 4 "άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης".

Η χορηγούμενη άδεια παύει να ισχύει με ανακλητική απόφαση της 14ης Δ/νσης μετά από σχετική εισήγηση, πλήρως αιτιολογημένης, του προϊσταμένου της αρμόδιας ΔΟΥ της χωρικής αρμοδιότητας της λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης. Η εισήγηση αυτή, που εκτός των άλλων αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος έχει εκπληρώσει τις φορολογικές του υποχρεώσεις, γνωστοποιείται άμεσα στη 14η Δ/νση Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου να προβεί στην ανάκληση της σχετικής άδειας λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης.

Σε περίπτωση που ο αιτών διατηρεί ήδη "αποθήκη υπό τελωνειακή επίβλεψη", για εισαγόμενα αγαθά μπορεί, εφόσον το επιθυμεί να λειτουργεί παράλληλα στον ίδιο χώρο και "φορολογική αποθήκη" με την προϋπόθεση ότι:

- Ο χώρος είναι κατάλληλα διασκευασμένος, ώστε να είναι εφικτός κάθε φορολογικός έλεγχος
- Τα αγαθά που θα φυλάσσονται στην "αποθήκη υπό τελωνειακή επίβλεψη" θα είναι προέλευσης τρίτων χωρών που δεν έχουν λάβει κοινοτικό χαρακτήρα ή αγαθά που υπάγονται σε Ε.Φ.Κ., ή αγροτικά προϊόντα που επιδοτούνται σύμφωνα με την κοινή αγροτική πολιτική της Κοινότητας.
- Να τηρεί τα βιβλία και στοιχεία όπως ορίζονται στη σχετική απόφαση.

Μετά την έγκριση της άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης και πριν την υποβολή της σχετικής "δήλωσης μεταβολών" κατατίθεται εγγύηση το ύψος και η μορφή της οποίας έχει οριστεί στη "βεβαίωση άδειας λειτουργίας". Η παρεχόμενη εγγύηση μπορεί να είναι χρηματική ή τραπεζική ή ασφαλιστήριο συμβόλαιο ή εμπράγματη ασφάλεια ή αξιόχρεη επιστολή τρίτου προσώπου.

Για την υπαγωγή και είσοδο εγχωρίων αγαθών στο καθεστώς φορολογικής αποθήκευσης, ο ενδιαφερόμενος εκμεταλλευτής φορολογικής αποθήκης ή ο νόμιμος εκπρόσωπος του, υποβάλλει, στον Προϊστάμενο της εποπτεύουσας

τη φορολογική αποθήκη ΔΟΥ "Δήλωση εισόδου αγαθών σε φορολογική αποθήκη" εις τριπλούν. Η δήλωση αυτή επέχει θέση παραστατικού αποθήκευσης.

Η είσοδος αγαθών σε χώρους φορολογικής αποθήκης πραγματοποιείται πάντοτε παρουσία, νομίμως ορισθέντος ελεγκτικού φορολογικού οργάνου της Δ.Ο.Υ. λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης.

Για την απαλλαγή από Φ.Π.Α. των ενδοκοινοτικώς αποκτώντων αγαθών που προορίζονται να τεθούν στο καθεστώς της φορολογικής αποθήκευσης ο εκμεταλλευτής των αγαθών που πραγματοποιεί την ενδοκοινοτική απόκτηση, υποχρεούται να ενημερώσει τον Προϊστάμενο της καθ' ύλη αρμόδιας, για τον έλεγχο της φορολογικής αποθήκης Δ.Ο.Υ. για το χρόνο της παραλαβής και εισόδου των αγαθών στη φορολογική αποθήκη.

Ο εκμεταλλευτής της φορολογικής αποθήκης υποχρεούται μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη λήψη του τιμολογίου του προμηθευτή οίκου, να αποστείλει, με απόδειξη, στον ως άνω προϊστάμενο της ΔΟΥ φωτοαντίγραφο του σχετικού τιμολογίου του προμηθευτή, προκειμένου να το συσχετίσει με τον οικείο φάκελο που τηρείται στη ΔΟΥ.

Τα αγαθά που εναποθηκεύονται θα πρέπει να παραμένουν στην κατάσταση που βρίσκονταν κατά το χρόνο εισόδου τους στην αποθήκη. Στα εναποθηκευμένα αγαθά επιτρέπεται να εκτελούνται οι συνήθεις εργασίες που σχετίζονται με τη συσκευασία και την εξωτερική εμφάνιση του αγαθού και που αποσκοπούν στη συντήρηση και βελτίωση της ποιότητας του καθώς και στην προετοιμασία για διανομή ή μεταπώληση, όπως, συσκευασία, ανασυσκευασία, επεξεργασία, εξευγενισμός, τοποθέτηση σημάτων ή ετικετών, αερισμός, καθάρισμα, γυάλισμα, ψύξη, κατάψυξη, βαφή, στίλβωση, συναρμολόγηση κ.λπ. Εξαιρετικά στους χώρους της φορολογικής αποθήκης δύνανται μετά από ειδική άδεια, που χορηγείται από την 14η Δ/νση ΦΠΑ, να πραγματοποιούνται και εργασίες παραγωγής, κατασκευής ή συναρμολόγησης κοινοτικών και εγχώριων προϊόντων, εφόσον δεν έχουν προορισμό τη διάθεσή τους στο εσωτερικό της χώρας.

Τα αποθηκευμένα αγαθά μπορούν να εξέλθουν από τους χώρους της φορολογικής αποθήκης με προορισμό:

- Να εξαχθούν σε μη κοινοτική χώρα.
- Να αποτελέσουν αντικείμενο ενδοκοινοτικής παράδοσης.
- Να τεθούν σε ανάλωση στο εσωτερικό της χώρας.
- Να μεταφερθούν σε άλλη φορολογική αποθήκη του ίδιου ή άλλου εκμεταλλευτή.
- Να επιστραφούν στον προμηθευτή λόγω αποδεδειγμένου ελαττώματος που το καθιστούν ακατάλληλο για το σκοπό που προορίζεται και
- Να καταστραφούν λόγω αλλοιώσεως ή φθοράς που έχουν υποστεί και έχουν καταστεί ακατάλληλα προς χρήση ή έχουν καταστεί επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία ή ασφάλεια.
- Να τους παρασχεθούν αναγκαίες εργασίες που από τη φύση τους είναι αδύνατο να παρασχεθούν στους χώρους της φορολογικής αποθήκης.

Για την έξοδο των αγαθών από τη φορολογική αποθήκη υποβάλλεται, από τον υπόχρεο, στην εποπτεύουσα την αποθήκη Δ.Ο.Υ. "ΑΙΤΗΣΗ - ΔΗΛΩΣΗ ΕΞΟΔΟΥ ΑΓΑΘΩΝ".

Η έξοδος των αγαθών από τη φορολογική αποθήκη, με σκοπό να λάβουν ένα από τους προορισμούς της προηγούμενης παραγράφου, πραγματοποιείται παρουσία φορολογικού ελεγκτή, που ορίζεται για το σκοπό αυτό με εντολή του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ.

Το φορολογικό όργανο, παρουσία του οποίου πραγματοποιείται η έξοδος των αγαθών από τους χώρους της φορολογικής αποθήκης, ενεργεί σχετική πράξη επί του κατά περίπτωση εκδιδόμενου, κατά τις διατάξεις του ΚΦΑΣ, φορολογικού στοιχείου διακίνησης, αντίγραφο του οποίου λαμβάνει για να τεθεί στον οικείο φάκελο που τηρείται στη Δ.Ο.Υ.

Όταν αποθηκευμένα αγαθά εξέρχονται από το καθεστώς της φορολογικής αποθήκευσης με προορισμό την άμεση εξαγωγή τους σε μη κοινοτική χώρα, υποβάλλεται από τον εξαγωγέα σχετική αίτηση – δήλωση. Για την εξαγωγή των αγαθών εφαρμόζονται οι τελωνειακές διατυπώσεις που ισχύουν για την εξαγωγή των αγαθών, καθώς και οι λοιπές

διατάξεις. Στο παραστατικό της εξαγωγής, μετά από υπεύθυνη δήλωση αίτηση του Ν. 1599/86 του εξαγωγέα, αναγράφεται η ένδειξη "ΑΠΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ".

Για την οριστικοποίηση της απαλλαγής αυτής, απαιτούνται τα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 της ΠΟΛ. 1262/93, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά. Τα δικαιολογητικά αυτά τίθενται στη διάθεση του προϊστάμενου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή του φορολογικού ελέγχου, εφόσον ήθελαν ζητηθεί.

9.3. Εξαγωγές.

9.3.1. Θεσμικό πλαίσιο εξωτερικού εμπορίου και βασικές σχετικές αρχές (περιορισμοί, απαγορεύσεις κ.λπ.).

Η Ελλάδα, ως μέλος της Ε.Ε., αλλά και πολλών άλλων Οργανισμών (ΠΟΕ, ΠΟΤ, ΟΟΣΑ, κ.λπ.) που ασχολούνται με θέματα εμπορίου ή οικονομικά θέματα, οφείλει να εφαρμόζει όλες τις βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου εξωτερικού εμπορίου. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο αποτελείται από το σύνολο των ισχυουσών κοινοτικών και μη διατάξεων, διμερών ή πολυμερών συμφωνιών, διεθνών συνθηκών ή γενικά αποφάσεων διεθνών Φορέων ή Οργανισμών στους οποίους ανήκει ή μετέχει η Ελλάδα.

Από όλο το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο, προκύπτει ότι κατά τη διεθνή διακίνηση πολλών ειδών – εμπορευμάτων, απαιτούνται εξειδικευμένες διαδικασίες ή έλεγχοι:

- Είτε επειδή υπάρχει απαγόρευση διακίνησης.
- Είτε επειδή για τη διακίνηση απαιτείται εξειδικευμένη άδεια – έγκριση.

Οι απαγορεύσεις και οι περιορισμοί στο εξωτερικό εμπόριο υφίστανται λόγω του είδους, της ποσότητας ή της χώρας προέλευσης και εξαγωγής των εμπορευμάτων.

Αντικείμενα των ελέγχων αυτών είναι σε γενικές γραμμές:

- Ο κτηνιατρικός, φυτοϋγειονομικός και υγειονομικός έλεγχος.
- Ο έλεγχος CITES.
- Ο έλεγχος για την προστασία της δημόσιας τάξης, ασφάλειας και ηθικής.
- Ο έλεγχος αρχαιοτήτων-πολιτιστικών ειδών.
- Ο έλεγχος πιστότητας – προδιαγραφών.
- Ο έλεγχος αποβλήτων.
- Ο έλεγχος προϊόντων παραποίησης / απομίμησης, πρόδρομων ουσιών κ.λπ.

Ο έλεγχος της τήρησης των βασικών αυτών αρχών ανήκει κυρίως στις τελωνειακές αρχές.

Σε γενικές γραμμές η εξαγωγή, επανεξαγωγή προϊόντων προς τρίτες χώρες, η μεταπώληση αυτών (διαμεσολαβητικές εργασίες) καθώς και η πώλησή τους στην Ε.Ε. και ενδοκοινοτική τους μεταπώληση, ανεξαρτήτως της είσπραξης της αξίας τους ή της δωρεάν αποστολής τους για οποιονδήποτε λόγο, είναι καταρχήν ελεύθερη μη υποκείμενη σε κανένα περιορισμό, εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου από Αποφάσεις Διεθνών Οργανισμών, Διατάξεις της Ε.Ε., Διεθνείς Συμφωνίες, Εθνική Νομοθεσία, λόγους δημόσιου συμφέροντος και εθνικής ή δημόσιας ασφάλειας προβλέπεται κάτι διαφορετικό (απαγόρευση, περιορισμός κατά ποσότητα ή κατά αξία, είτε γενικά είτε κατά χώρες ή περιοχές- παροχή άδειας – ειδικοί όροι – ειδική διαδικασία και έγκριση).

Από πλευράς Ελληνικής νομοθεσίας, αναφορά στα θέματα εξωτερικού εμπορίου γίνεται στο ν.4072/12 (ΦΕΚ 86 Α), Μέρος Πρώτο, Κεφάλαιο ΣΤ' με τίτλο «Εξωτερικό εμπόριο», άρθρα 34-42. Με τις διατάξεις αυτές:

- 1) Ορίζεται ότι δικαιούνται να ασκούν εξαγωγική δραστηριότητα οι εγγεγραμμένοι είτε στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) - <http://www.businessportal.gr/> , είτε στο Ειδικό Μητρώο Εξαγωγέων (Ε.Μ.Ε.) – του οποίου η υποχρεωτικότητα εγγραφής έχει καταργηθεί - είτε στο Ενιαίο Μητρώο Εμπόρων Αγροτικών Προϊόντων, Εφοδίων και Εισροών (το οποίο θα διασυνδεθεί με το Γ.Ε.ΜΗ.) <http://www.minagric.gr/index.php/el/eservicesmenu/608-mhtrooemporon.html>
- 2) Εξουσιοδοτούνται οι αρμόδιοι υπουργοί να ρυθμίζουν με αποφάσεις τους διάφορα θέματα εξωτερικού εμπορίου.
- 3) Ορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις και τα διοικητικά πρόστιμα (μέχρι 100.000 €) που επιβάλλονται στους παραβάτες των ανωτέρω διατάξεων ή των σχετικών υπουργικών αποφάσεων.

Σημειώνεται ότι η Ελλάδα, ως μέλος της ΕΕ, συμμετέχει με τα άλλα κράτη μέλη σε μία τελωνειακή ένωση με κοινές ρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές και εξαγωγές από και προς τρίτες χώρες, οι οποίες αποφασίζονται, συζητούνται, συμφωνούνται και διαχειρίζονται μέσω της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής (Common Commercial Policy).

Η Κοινή Εμπορική Πολιτική είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε αυτό το πλαίσιο η Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι τα μεμονωμένα κράτη μέλη νομοθετεί σε θέματα εμπορίου και ολοκληρώνει τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει από κοινού με το Συμβούλιο μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με μια τρίτη χώρα η Επιτροπή λαμβάνει διαπραγματευτική εντολή από το Συμβούλιο ώστε να διαπραγματεύεται για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε όλη τη διαδικασία βρίσκεται σε στενή συνεργασία με το Συμβούλιο και ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς αυτά τα δύο σώματα θα υπογράψουν και επικυρώσουν τη συμφωνία.

Μέσω της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής θεσμοθετούνται οι ενιαίες αρχές για το εμπόριο, όπως:

- το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο
- η σύναψη δασμολογικών και λοιπών εμπορικών συμφωνιών με τρίτες χώρες
- η πολιτική προώθησης εξαγωγών
- τα μέτρα εμπορικής άμυνας, όπως π.χ. το anti-dumping και οι επιδοτήσεις

Η Κοινή Εμπορική Πολιτική καλύπτει:

- τα προϊόντα
- τις υπηρεσίες
- τις εμπορικές πτυχές της πνευματικής ιδιοκτησίας, και,
- τις άμεσες ξένες επενδύσεις

Όταν θέματα που άπτονται της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής συζητούνται σε διεθνή φόρα, όλα τα κράτη-μέλη συντονίζονται μεταξύ τους ώστε να παρουσιάσουν μία συμπαγή κοινή εξωτερική πολιτική. Στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ η Ελλάδα, όπως και τα άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε εκπροσωπούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

9.3.2. Μέτρα εμπορικής πολιτικής.

Τα μέτρα εμπορικής πολιτικής είναι τα μη δασμολογικά μέτρα που θεσπίστηκαν με κοινοτικές διατάξεις, στα πλαίσια της κοινής εμπορικής πολιτικής και εφαρμόζονται στις εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων, όπως τα μέτρα επιτήρησης ή διασφάλισης, οι ποσοτικοί περιορισμοί ή τα όρια και οι απαγορεύσεις εισαγωγής ή εξαγωγής.

Στην ιστοσελίδα «Διαβούλευση Taric»

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=el μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να ερευνήσει για ποια εμπορεύματα υφίστανται μέτρα εμπορικής πολιτικής.

Τα σημαντικότερα μέτρα εμπορικής πολιτικής είναι οι δασμοί αντνιτάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί, προσωρινοί ή οριστικοί. Πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα αντνιτάμπινγκ και τις έρευνες που άρχισαν για πιθανή επιβολή μέτρων αντνιτάμπινγκ ή αντισταθμιστικών μέτρων υπάρχουν στην ιστοσελίδα:

http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm

9.3.3. Βασικό θεσμικό πλαίσιο.

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο για τις εξαγωγές αποτελείται:

α. Για τελωνειακά θέματα:

1. ΚΤΚ.
2. ΔΕΚΤΚ για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του ΚΤΚ.
3. Οδηγία ΕΦΚ.
4. Καν (ΕΚ) 684/2009 της Επιτροπής της 24^{ης} Ιουλίου 2009 (L197) , για την εφαρμογή της Οδηγίας ΕΦΚ που αφορά τις μηχανογραφημένες διαδικασίες για την διακίνηση των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ υπό καθεστώς αναστολής των φόρων αυτών.
5. ΕΤΚ.

β. Για φορολογικά θέματα:

1. Οδηγία ΦΠΑ.
2. Κώδικας ΦΠΑ.

9.3.4. Τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε.

Τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας είναι το σύνολο των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες εφαρμόζεται υποχρεωτικά η κοινοτική τελωνειακή νομοθεσία.

Οι γεωγραφικές αυτές περιοχές καταγράφονται λεπτομερώς στο άρθρο 3 του ΚΤΚ και συνοπτικά είναι τα εδάφη, τα χωρικά ύδατα, τα εσωτερικά θαλάσσια ύδατα και ο εναέριος χώρος των 28 Κ-Μ της Κοινότητας και του Πριγκιπάτου του Μονακό.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται, με την απλή τους ονομασία και με αλφαβητική σειρά, τα 28 Κ-Μ της Κοινότητας.

A/A	Κράτος-Μέλος	Συντ/φία	A/A	Κράτος-Μέλος	Συντ/φία	A/A	Κράτος-Μέλος	Συντ/φία
1	Αυστρία	AT	11	Ιταλία	IT	21	Πολωνία	PL
2	Βέλγιο	BE	12	Κροατία	HR	22	Πορτογαλία	PT
3	Βουλγαρία	BG	13	Κύπρος	CY	23	Ρουμανία	RO
4	Γαλλία	FR	14	Λετονία	LV	24	Σλοβακία	SK
5	Γερμανία	DE	15	Λιθουανία	LT	25	Σλοβενία	SI
6	Δανία	DK	16	Λουξεμβούργο	LU	26	Σουηδία	SE
7	Ελλάδα	GR	17	Μάλτα	MT	27	Τσεχία	CZ
8	Εσθονία	EE	18	Μ. Βρετανία	GB	28	Φινλανδία	FI
9	Ιρλανδία	IE	19	Ολλανδία	NL			
10	Ισπανία	ES	20	Ουγγαρία	HU			

9.3.5. Τελωνειακά Καθεστώτα και Τελωνειακοί Προορισμοί.

Τα τελωνειακά καθεστώτα (άρθρο 4 παρ. 16 ΚΤΚ) είναι:

1. Η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία.
2. Η διαμετακόμιση.
3. Η τελωνειακή αποταμίευση.
4. Η τελειοποίηση προς επανεξαγωγή.
5. Η μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο.
6. Η προσωρινή εισαγωγή.
7. Η τελειοποίηση προς επανεισαγωγή.
8. Η εξαγωγή.

Οι τελωνειακοί προορισμοί εμπορεύματος (άρθρο 4 παρ. 15 ΚΤΚ) είναι:

1. Η υπαγωγή του εμπορεύματος σε τελωνειακό καθεστώς.
2. Η είσοδος του σε ελεύθερη ζώνη ή ελεύθερη αποθήκη.
3. Η επανεξαγωγή του εκτός τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας.
4. Η καταστροφή του.
5. Η εγκατάλειψή του υπέρ του Δημοσίου Ταμείου.

9.3.6. Καταγωγή εμπορευμάτων (προτιμησιακή και μη) και αντίστοιχα πιστοποιητικά.

1. Καταγωγή εμπορευμάτων.

Καταγόμενο από μία χώρα εμπόρευμα θεωρείται αυτό, για την παραγωγή ή κατασκευή του οποίου τηρήθηκαν οι προβλεπόμενοι κανόνες καταγωγής.

Για κάθε συμφωνία (διμερή) που έχει συνάψει η Ε.Ε. με τρίτες χώρες ή ομάδες χωρών, οι κανόνες καταγωγής για κάθε προϊόν περιλαμβάνονται στα συνημμένα στη συμφωνία Πρωτόκολλα.

Για τα αυτόνομα (μονομερή) μέτρα που έχουν θεσπισθεί μονομερώς από την Ε.Ε. για ορισμένες χώρες ή ομάδες χωρών (π.χ. ΣΓΠ – GSP), οι κανόνες καταγωγής καταγράφονται στην τελωνειακή νομοθεσία της Ε.Ε.

Η διαφορά των (διμερών) συμφωνιών και των αυτόνομων (μονομερών) μέτρων είναι ότι, στην μεν πρώτη περίπτωση η προτιμησησική δασμολογική μεταχείριση παρέχεται και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη (Ε.Ε. – τρίτη χώρα ή ομάδα χωρών) ενώ στην δεύτερη η προτιμησησική δασμολογική μεταχείριση παρέχεται μονομερώς από την Ε.Ε., δηλαδή ισχύει μόνο κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων στην Ε.Ε. από τις συγκεκριμένες χώρες ή ομάδες χωρών ή εδαφών.

2. Μη προτιμησησική καταγωγή – Πιστοποιητικά.

Η μη προτιμησησική καταγωγή εμπορεύματος και η απόδειξή της χρησιμεύουν για άσκηση εκ μέρους της Ε.Ε. διάφορων μέτρων εμπορικής πολιτικής, όχι όμως και για σκοπούς προτιμησησικής δασμολογικής μεταχείρισης.

Η (μη προτιμησησική) καταγωγή των εμπορευμάτων αποδεικνύεται στην χώρα εισαγωγής με το πιστοποιητικό καταγωγής (Certificate of Origin), που εκδίδεται στην χώρα εξαγωγής, από εξουσιοδοτημένες από την χώρα αυτή Αρχές ή Οργανισμούς. Στην Ελλάδα τα πιστοποιητικά αυτά εκδίδονται από τα κατά τόπους εξουσιοδοτημένα Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια.

Διακρίνουμε δύο ειδών πιστοποιητικά, ως παρακάτω:

- Τα γενικά πιστοποιητικά καταγωγής. Τα πιστοποιητικά αυτά βεβαιώνουν ότι τα εμπορεύματα κατάγονται από την Κοινότητα ή από συγκεκριμένο κράτος μέλος, καταρτίζονται δε σε έντυπα σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 12 των ΔΕΚΤΚ.
- Πιστοποιητικά καταγωγής για ορισμένα γεωργικά προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες στην Κοινότητα. Τα πιστοποιητικά αυτά βεβαιώνουν ότι τα εισαγόμενα στην Κοινότητα γεωργικά προϊόντα είναι καταγωγής της συγκεκριμένης τρίτης χώρας, εκδίδονται από την χώρα αυτή και είναι απαραίτητα, προκειμένου το εισαγόμενο προϊόν να τεθεί σε ειδικό καθεστώς εισαγωγής μη προτιμησησικού χαρακτήρα. Τα πιστοποιητικά αυτά συντάσσονται σε έντυπα σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος 13 των ΔΕΚΤΚ.

3. Προτιμησησική Καταγωγή.

Οι κανόνες προτιμησησικής καταγωγής καθορίζουν τους όρους που διέπουν την απόκτηση της καταγωγής, τους οποίους τα εμπορεύματα πρέπει να πληρούν προκειμένου να επωφελούνται των προτιμησησικών δασμολογικών μέτρων και συγκεκριμένα κατά την εισαγωγή τους σε μία χώρα να τυγχάνουν μειωμένου ή μηδενικού δασμού, σε σχέση με τον προβλεπόμενο από το Δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ένα εμπόρευμα μπορεί να αποκτήσει καταγωγή μιας χώρας με εξ ολοκλήρου παραγωγή ή με επαρκή επεξεργασία ή με διμερή ή περιφερειακή σώρευση.

3.1. Προτιμησησική καταγωγή με βάση τις (διμερείς) συμφωνίες που έχει συνάψει η Κοινότητα με ορισμένες χώρες ή ομάδες χωρών.

Οι κανόνες της καταγωγής αυτής προσδιορίζονται αναλυτικά στις συμφωνίες αυτές. Χώρες ή ομάδες χωρών ή εδαφών, με τις οποίες η Ε.Ε. έχει συνάψει τέτοιες συμφωνίες είναι η Χιλή, το Μεξικό, οι χώρες της Παν – Ευρώ - Μεσογειακής Ζώνης, Μεσογειακές χώρες, η Νότιος Αφρική, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, η Νότιος Κορέα, οι χώρες της Καραϊβικής.

3.2. Προτιμησησική καταγωγή με βάση τα δασμολογικά αυτόνομα μέτρα που θεσπίστηκαν από την Κοινότητα.

Αυτόνομα μέτρα έχουν θεσπισθεί από την Κοινότητα για Θέουτα – Μελίλια, ΑΚΕ (χώρες Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού), ΥΧΕ (υπερπόντιες χώρες και εδάφη), Δυτικά Βαλκάνια (Κοσσυφοπέδιο και Μολδαβία), ΣΓΠ (Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων – GSP - για τις αναπτυσσόμενες χώρες) .

3.3. Πιστοποιητικά προτιμησησικής καταγωγής.

Κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων σε μία χώρα και προκειμένου να παραχωρηθεί δασμολογική απαλλαγή πρέπει να παρουσιασθεί απόδειξη για την χώρα ή το έδαφος καταγωγής των εμπορευμάτων αυτών. Εξυπακούεται ότι η απόδειξη καταγωγής και όσον αφορά την δασμολογική απαλλαγή, δεν είναι απαραίτητη όταν τα εμπορεύματα υπόκεινται εκ του δασμολογίου σε μηδενικό εισαγωγικό δασμό.

Οι τρόποι απόδειξης της καταγωγής καθορίζονται σε κάθε μία από τις συμφωνίες και τα αυτόνομα μέτρα. Συνεπώς σε κάθε περίπτωση ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας θα πρέπει να συμβουλευέται την αντίστοιχη συμφωνία ή νομοθεσία.

Σε γενικές γραμμές υπάρχουν πάρα πολλές ομοιότητες του τρόπου απόδειξης της καταγωγής για το σύνολο των συμφωνιών και αυτόνομων μέτρων.

Οι τρόποι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της προτιμησησικής καταγωγής είναι οι ακόλουθοι:

A. Με έκδοση πιστοποιητικών που θεωρούνται από τις τελωνειακές αρχές της χώρας εξαγωγής. Τέτοια πιστοποιητικά είναι:

- Πιστοποιητικό Κυκλοφορίας EUR-1. Χρησιμοποιείται για το σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων, εκτός του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ) και της συμφωνίας με την Ν. Κορέα.
- Πιστοποιητικό Κυκλοφορίας EUR-MED. Χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις χρήσης σώρευσης για την απόκτηση καταγωγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα των Πανευρωπαϊκών Πρωτοκόλλων.
- Πιστοποιητικό τύπου Α (FORM A). Εκδίδεται από τις χώρες του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ) κατά την εξαγωγή εμπορευμάτων σε χώρες της Κοινότητας.
- Πιστοποιητικό Κυκλοφορίας Α.ΤΡ. Πρόκειται για πιστοποιητικό μόνον κυκλοφορίας και όχι ως αποδεικτικό καταγωγής. Αποδεικνύει ουσιαστικά τον χαρακτήρα των εμπορευμάτων, δηλαδή ότι αυτά τελούν σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των εδαφών της τελωνειακής ένωσης Ε.Ε. – Τουρκίας. Χρησιμοποιείται μόνο στις εξαγωγές από Τουρκία προς την Κοινότητα και αντίστροφα.

B. Με απλοποιημένες διαδικασίες απόδειξης καταγωγής ή ελεύθερης κυκλοφορίας όπου δεν απαιτείται θεώρηση εγγράφων – Πιστοποιητικών από τις τελωνειακές αρχές της χώρας εξαγωγής, με την προϋπόθεση ότι ο εξαγωγέας είναι κάτοχος Άδειας Εγκεκριμένου Εξαγωγέα, όπως:

- Δήλωση Τιμολογίου. Χρησιμοποιείται αντί των πιστοποιητικών EUR-1. Ο εξαγωγέας μπορεί να προβεί σε σχετική περί της καταγωγής γραπτή δήλωση επάνω στα τιμολόγια ή άλλα συνοδευτικά έγγραφα.
- Δήλωση Τιμολογίου EUR-MED. Χρησιμοποιείται αντί του πιστοποιητικού EUR-MED. Συντάσσεται όμοια όπως η Δήλωση Τιμολογίου.
- Δήλωση Καταγωγής. Χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών Ε.Ε. – Κορέας. Συντάσσεται όπως οι Δηλώσεις Τιμολογίου.
- Απλοποιημένη διαδικασία απόδειξης Ελεύθερης Κυκλοφορίας. Ισχύει για το Πιστοποιητικό Α.ΤΡ. Στην περίπτωση αυτή, ο κάτοχος Άδειας Εγκεκριμένου Εξαγωγέα δεν υποχρεούται κατά την εξαγωγή να προσκομίσει το Πιστοποιητικό Α.ΤΡ στην Τελωνειακή αρχή για θεώρηση, αλλά συμπληρώνει και θεωρεί μόνος του προθεωρημένα έντυπα Α.ΤΡ.

Πληροφορίες σχετικά με την καταγωγή και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά μπορούν να αναζητηθούν στο portal της Τελωνειακής Υπηρεσίας <http://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet> ως εξής:

- Πίνακας προτιμησησικών συμφωνιών και αυτόνομων καθεστώτων, ως επίσης και απλοποιημένες διαδικασίες απόδειξης καταγωγής, καθώς και την σχετική νομοθεσία: Υπηρεσίες για Οικονομικούς Φορείς / Απλοποιημένη

διαδικασία απόδειξης καταγωγής / Έγγραφα και πληροφορίες / Οδηγίες Τελωνειακών και δασμολογικών διαδικασιών.

- Συμφωνίες, πρωτόκολλα συμφωνιών κ.λπ. σχετικά: Οδηγίες τελωνειακών και δασμολογικών διαδικασιών π.χ. Συμφωνία Ε.Ε. με Βοσνία – Ερζεγοβίνη (σελ.5), με Π.Γ.Δ.Μ. (σελ. 6-7), με Σερβία και Αλβανία (σελ.7).
- Συγκεκριμένα για την συμφωνία Ε.Ε. - πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία Μακεδονίας και στο https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/services?p_page=2&p_app=10&adreseID=10001980.

9.3.7. Δασμολόγιο και Δασμολογική κατάταξη.

Κοινό Δασμολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δασμολογικές επιβαρύνσεις που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων από τρίτες (εκτός Ε.Ε.) χώρες στο τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε., καθορίζονται από το «Κοινό Δασμολόγιο της Ε.Ε.» (Συνδυασμένη Ονοματολογία-Καν. 2658/87 του Συμβουλίου για δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο). Το εν λόγω Κοινό Δασμολόγιο της Ε.Ε. τροποποιείται κάθε έτος και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. σειρά L, την τελευταία εβδομάδα του μήνα Οκτωβρίου, ενώ τίθεται σε εφαρμογή από την 1^η Ιανουαρίου του επομένου έτους. Για το έτος 2014 έχει τροποποιηθεί με τον Καν (ΕΕ) 1001/2013.

Το ύψος της δασμολογικής επιβάρυνσης για κάθε εμπόρευμα που εισάγεται στην Ε.Ε., προσδιορίζεται κατά τον τελωνισμό από το αρμόδιο τελωνείο εισαγωγής με βάση τη «δασμολογική κατάταξη» του εμπορεύματος στο Κοινό Δασμολόγιο, δηλαδή την εύρεση δασμολογικής διάκρισης που υπάγεται το εμπόρευμα και δασμολογικής επιβάρυνσης που αντιστοιχεί στη διάκριση αυτή.

Το Κοινό Δασμολόγιο μπορεί να αναζητηθεί στο portal της τελωνειακής υπηρεσίας <http://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet> / Νομοθεσία / Ευρωπαϊκή νομοθεσία / Κανονισμός, ή στην «Επίσημη Εφημερίδα Ε.Ε.» στην ιστοσελίδα <http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>

TARIC.

Το TARIC είναι το Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο της Ε.Ε. και βασίζεται στην Συνδυασμένη Ονοματολογία. Το TARIC είναι η συλλογή με κωδικοποιημένο τρόπο των κοινοτικών νομοθετικών ρυθμίσεων που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. που αφορούν στους δασμούς έναντι των τρίτων χωρών, στις αναστολές δασμών, στις δασμολογικές προτιμήσεις, στις δασμολογικές ποσοστώσεις, στους δασμούς αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικούς δασμούς καθώς και άλλα μέτρα εμπορικής και αγροτικής πολιτικής της Ε.Ε.

Μπορεί να αναζητηθεί στην βάση δεδομένων της Ε.Ε. στην ιστοσελίδα

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/databases/index_en.htm / τίτλος Taric.

ή στην ιστοσελίδα «Συμβουλή Taric» http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=el

Εθνικό δασμολόγιο.

Το TARIC σε συνδυασμό με τα δεδομένα της εθνικής φορολογίας αποτελούν το Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο και μπορούμε να το ονομάσουμε Εθνικό Δασμολόγιο. Η εθνική φορολογία περιλαμβάνει το ΦΠΑ, τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης και λοιπούς φόρους και επιβαρύνσεις που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή των εμπορευμάτων από τρίτες (εκτός Ε.Ε.) χώρες, εφόσον πρόκειται να αναλωθούν στην Ελληνική Επικράτεια. Τα δεδομένα της εθνικής φορολογίας αποτυπώνονται με 4ψήφιο κωδικό, που καταλαμβάνει τις θέσεις 19-22 του 22ψήφιου Κωδικού Εμπορευμάτων (θέση 33 ΕΔΕ) και μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα <https://www1.gsis.gr/wsicisnet/taric/addcode.do>.

Δασμολογική κατάταξη.

Η δασμολογική κατάταξη του εμπορεύματος συνίσταται στον καθορισμό της διάκρισης της συνδυασμένης ονοματολογίας ή της διάκρισης άλλης ονοματολογίας που περιλαμβάνει συνδυασμένη ονοματολογία εν όλω ή εν μέρει ή προσθέτει ενδεχομένως υποδιαίρεσεις η οποία θεσπίζεται με ειδικές Κοινοτικές διατάξεις για την εφαρμογή δασμολογικών ή άλλων μέτρων στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών στην οποία πρέπει να καταταγεί το εμπόρευμα.

Η Συνδυασμένη Ονοματολογία αποτελεί νομική βάση κατάταξης ενός εμπορεύματος η οποία καθορίζεται σύμφωνα με το κείμενο των κλάσεων και των σημειώσεων των τμημάτων ή των κεφαλαίων του δασμολογίου, λαμβανομένων υπόψη των γενικών κανονισμών για την ερμηνεία της συνδυασμένης ονοματολογίας.

Συμπληρωματική βοήθεια για την κατάταξη των εμπορευμάτων παρέχουν οι Επεξηγηματικές Σημειώσεις του Εναρμονισμένου Συστήματος και οι αποφάσεις και γνωματεύσεις για την κατάταξη εμπορευμάτων.

Η βάση δεδομένων DDS της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Tariff Data Dissemination System – Σύστημα Διάδοσης Δασμολογικών Δεδομένων) παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης μεταξύ των άλλων και στο Ολοκληρωμένο Δασμολόγιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Δομή Δασμολογίου.

Τα εμπορεύματα κωδικοποιούνται σύμφωνα με την ονοματολογία Taric. Ο κωδικός αυτός αποτελείται από ομάδες – υποδιαίρεσεις αριθμών, αναγράφεται στην θέση 33 της Διασάφησης «Κωδικός εμπορευμάτων», αποτελείται από 22 ψηφία και έχει την παρακάτω δομή:

- Η πρώτη ομάδα αποτελείται από 8 ψηφία, όπου αναγράφεται ο Κωδικός Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Σ.Ο.).
- Η δεύτερη ομάδα αποτελείται από 2 ψηφία, όπου αναγράφεται η υποδιαίρεση Taric.
- Η πρώτη και η δεύτερη ομάδα μαζί (10 ψηφία) αποτελούν τον Κωδικό Taric.
- Η τρίτη και τέταρτη ομάδα αποτελούνται από 4 ψηφία η κάθε μία. Στις ομάδες αυτές αναγράφονται οι κωδικοί των κοινοτικών μέτρων.
- Η πέμπτη ομάδα αποτελείται από 4 ψηφία, όπου αναγράφεται ο κωδικός Εθνικών Μέτρων.

Υποχρέωση συμπλήρωσης της θέσης 33 κατά την εξαγωγή.

- Συμπληρώνεται η πρώτη ομάδα (8 ψηφία) με τον κωδικό Σ.Ο. του εμπορεύματος.
- Η δεύτερη ομάδα (υποδιαίρεση Taric) συμπληρώνεται πάντα με δύο μηδενικά.
- Η τρίτη ομάδα (4 ψηφία) συμπληρώνεται, όταν εξάγονται επιδοτούμενα βασικά προϊόντα, με τον σχετικό πρόσθετο κωδικό σύμφωνα με την ονοματολογία εξαγωγών.
- Οι υπόλοιπες ομάδες αριθμών δεν συμπληρώνονται.

9.3.8. Δασμολογητέα αξία.

Με τον όρο δασμολογητέα αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων εννοείται η συναλλακτική αξία, δηλαδή η πράγματι πληρωθείσα ή πληρωτέα τιμή για τα εμπορεύματα, όταν πωλούνται προς εξαγωγή με προορισμό το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, στην οποία προστίθενται τα έξοδα μεταφοράς, ασφάλιστρα, προμήθειες, Royalties, κ.λπ. μέχρι το τελωνείο εισαγωγής στην Κοινότητα. Η δασμολογητέα αξία αποτελεί την βάση επί της οποίας υπολογίζονται οι εισαγωγικοί δασμοί, οι δασμοί αντνιτάμπινγκ και οι αντισταθμιστικοί δασμοί και οι δασμοί ισοδυνάμου αποτελέσματος.

Τα έγγραφα που προσκομίζονται από τον εισαγωγέα στο τελωνείο εισαγωγής ή μπορεί να ζητηθούν από το τελωνείο αυτό και αποδεικνύουν το ύψος της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων είναι:

- Το εμπορικό τιμολόγιο.
- Η σύμβαση πώλησης.
- Η σύμβαση Royalties.
- Η σύμβαση αντιπροσωπείας.
- Έγγραφα σχετικά με την μεταφορά και ασφάλιση των εμπορευμάτων.
- Οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο θεωρηθεί απαραίτητο από το τελωνείο εισαγωγής για τον προσδιορισμό της δασμολογητέας αξίας.
- Αποδεικτικά πληρωμής.

Αρμόδια τελωνειακή αρχή για την αποδοχή ή όχι της δασμολογητέας αξίας είναι η τελωνειακή αρχή όπου υποβάλλεται η διασάφηση εισαγωγής.

Όταν η αξία των εμπορευμάτων υπερβαίνει τις 30.000 €, η ανωτέρω τελωνειακή αρχή μπορεί να ζητήσει την παρέμβαση των Τμημάτων Προσδιορισμού Αξίας της Διεύθυνσης Τελωνείων Αττικής ή Θεσσαλονίκης. Τα Τμήματα αυτά με βάση τα στοιχεία – βάσεις δεδομένων που διαθέτουν εισηγούνται (με θεώρηση επί του τιμολογίου ή άλλου εγγράφου) την αποδοχή ή όχι της συγκεκριμένης αξίας. Το τελικό λόγο για την αποδοχή ή όχι της δασμολογητέας αξίας έχει το αρμόδιο τελωνείο εισαγωγής.

9.3.9. Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας (ΕΟΦ) ή Authorized Economic Operator (AEO).

Εγκεκριμένος είναι ο Οικονομικός Φορέας, ο οποίος είναι αξιόπιστος σε ολόκληρη την Ε.Ε. στο πλαίσιο των τελωνειακών πράξεων που διενεργεί και επομένως δικαιούται να απολαμβάνει συγκεκριμένα οφέλη κατά την διενέργεια τελωνειακών εργασιών και διαδικασιών στην Ε.Ε., ανάλογα με τον τύπο του πιστοποιητικού που του χορηγείται.

Η χορήγηση του πιστοποιητικού και η αναγνώριση της ιδιότητας ως Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα σε αξιόπιστους οικονομικούς φορείς δίδει σε αυτούς το δικαίωμα να επωφελούνται τόσο σε επίπεδο απλουστεύσεων που προβλέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία όσο και σε επίπεδο διευκολύνσεων όσον αφορά τους τελωνειακούς ελέγχους.

Σημαντικό πλεονέκτημα για έναν οικονομικό φορέα αποτελεί η αναγνώριση του ως εγκεκριμένου, καθώς συνεπάγεται την συμμόρφωση του φορέα με πολύ αυστηρά κριτήρια τα οποία θέτει η Ε.Ε.

Όλα τα παραπάνω αποκτούν μεγαλύτερη βαρύτητα στα πλαίσια αμοιβαίας συμφωνίας του προγράμματος AEO της Ε.Ε. με αντίστοιχα προγράμματα τρίτων χωρών, καθώς οι συμφωνίες συνεπάγονται ακόμη ταχύτερο τελωνισμό εμπορευμάτων, αλλά και αναγνώριση αξιοπιστίας του οικονομικού φορέα και πέραν των συνόρων της Ε.Ε.

Χορήγηση Πιστοποιητικού AEO – Διαδικασία Έκδοσης.

Αίτηση για χορήγηση πιστοποιητικού AEO μπορούν να υποβάλλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος της Ε.Ε. εφόσον, στα πλαίσια των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, συμμετέχουν σε δραστηριότητες που διέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία (δηλαδή οικονομικοί φορείς που εμπλέκονται στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, όπως κατασκευαστές, εξαγωγείς, μεταφορείς, εκτελωνιστές, διαμεταφορείς, εισαγωγείς, διαχειριστές αποθηκών).

Εξαίρεση, όσον αφορά την εγκατάσταση στο τελωνειακό έδαφος της κοινότητας, αποτελεί η σύναψη διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Ε.Ε. και τρίτης χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας και η περίπτωση

αεροπορικής ή ναυτιλιακής εταιρίας που δεν είναι εγκατεστημένη στην Κοινότητα αλλά διαθέτει σε αυτή περιφερειακό γραφείο και επωφελείται των ήδη υφισταμένων απλοποιήσεων.

Η αίτηση για την χορήγηση πιστοποιητικού ΑΕΟ υποβάλλεται γραπτώς ή σε ηλεκτρονική μορφή σε ειδικό έντυπο, στην αρμόδια τελωνειακή αρχή του Κ-Μ που έχει την καλύτερη δυνατή γνώση για τις τελωνειακές δραστηριότητες του αιτούντος. Για την Ελλάδα, αρμόδιες τελωνειακές αρχές είναι η Τελωνειακή Περιφέρεια Αττικής και η Τελωνειακή Περιφέρεια Θεσσαλονίκης. Στην αίτηση επισυνάπτονται όλα τα προβλεπόμενα έγγραφα και πιστοποιητικά.

Η τελωνειακή αρχή που θα παραλάβει την αίτηση εξετάζει τα κριτήρια χορήγησης του πιστοποιητικού. Για την εξέταση των κριτηρίων αυτών οι αρμόδιες Τελωνειακές Περιφέρειες συνεπικουρούνται από τις κατά τόπον αρμόδιες Ελεγκτικές Υπηρεσίες Τελωνείων (ΕΛΥΤ), την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και ενδεχομένων από το κατά τόπο αρμόδιο Τελωνείο. Εφόσον τα ανωτέρω κριτήρια πληρούνται, η Τελωνειακή Περιφέρεια χορηγεί το πιστοποιητικό. Το πιστοποιητικό ΑΕΟ τίθεται σε ισχύ την δεκάτη ημέρα από την έκδοση του.

Είδη Πιστοποιητικών ΑΕΟ.

Τα είδη πιστοποιητικών ΑΕΟ που δύνανται να χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές έκδοσης είναι τα ακόλουθα:

- Πιστοποιητικό τύπου «ΑΕΟC» - Τελωνειακών Απλουστεύσεων.
- Πιστοποιητικό τύπου «ΑΕΟS» - Ασφάλεια και Προστασία.
- Πιστοποιητικό τύπου «ΑΕΟF» - Τελωνειακές Απλουστεύσεις - Ασφάλεια και Προστασία.

Η ισχύς του πιστοποιητικού ΑΕΟ είναι δυνατόν να ανακληθεί από την Τελωνειακή αρχή που το εξέδωσε αφού διαπιστωθούν παραβατικές πράξεις της τελωνειακής ή άλλης νομοθεσίας ή μετά από αίτηση του εγκεκριμένου οικονομικού φορέα. Η αναστολή της ιδιότητας του ΑΕΟ γίνεται άμεσα.

Στην ιστοσελίδα <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet> (διαδρομή Υπηρεσίες για Φορείς / ΑΕΟ / Περισσότερα) υπάρχει αναρτημένη η πλήρης νομοθεσία, εγκύκλιοι, οδηγοί χρήσης και εγχειρίδια.

9.3.10. EORI – Αριθμός Καταχώρησης και Αναγνώρισης Οικονομικών Φορέων (EORI-Economic Operator Registration and Identification).

Ο EORI χορηγείται από την αρμόδια Τελωνειακή Αρχή της χώρας μας (όλα τα μηχανογραφημένα Τελωνεία) ή από τις αρμόδιες Αρχές των άλλων Κ-Μ και αποτελεί μοναδικό αναγνωριστικό στοιχείο στην Ε.Ε. για κάθε οικονομικό φορέα.

Ως οικονομικός φορέας νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο στα πλαίσια των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων συμμετέχει σε συναλλαγές που διέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία.

Οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν μοναδικό αριθμό αναγνώρισης (EORI) εφόσον συναλλάσσονται με τα τελωνεία της Ε.Ε.

Η διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικού EORI στα Ελληνικά τελωνεία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά περιγράφονται στην ΑΥΟ 5024928/3086/Α0019/30-06-09 (ΦΕΚ 1371 Β).

Η δομή του αριθμού καταχώρησης και αναγνώρισης οικονομικών φορέων EORI που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα αποτελείται:

- Τον κωδικό ISO alpha-2 (GR) της χώρας μας και
- Τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου Α.Φ.Μ. του Οικονομικού Φορέα.

Η δομή του αριθμού καταχώρησης και αναγνώρισης οικονομικών φορέων EORI ο οποίος χορηγείται από τις τελωνειακές αρχές της χώρας μας στους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες χώρες αποτελείται:

- Τον κωδικό ISO alpha-2 της χώρας μας και

- Τον κωδικό της χώρας ISO alpha-2 στην οποία είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, όπως αυτός έχει καθορισθεί από την σχετική κοινοτική νομοθεσία και
- Τον αύξοντα συστηματικό αριθμό που παράγεται από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων.

Ο μοναδικός αριθμός καταχώρησης και αναγνώρισης EORI χρησιμοποιείται από τον οικονομικό φορέα σε όλες τις συναλλαγές του με τις τελωνειακές αρχές όλων των Κ-Μ της Ε.Ε., αλλά και κατά την ανταλλαγή πληροφοριών από τις τελωνειακές αρχές όσον αφορά στην διακίνηση των εμπορευμάτων.

Οι εξωτερικοί χρήστες (επιχειρήσεις κλπ) μπορούν να επαληθεύσουν την ισχύ ενός EORI στην ιστοσελίδα

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/eori_validation.jsp?Lang=el

Περισσότερες πληροφορίες στη ιστοσελίδα της τελωνειακής υπηρεσίας

<https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/faq?catid=10255959&subcatid=10261341> .

9.3.11. Γενική Διεύθυνση Τελωνείων & ΕΦΚ του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης υπάγεται στην Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Είναι αρμόδια για την εποπτεία και τον έλεγχο των υπαγόμενων σε αυτή τελωνειακών υπηρεσιών, σχετικά με την τήρηση των κοινοτικών και εθνικών τελωνειακών και συναφών διατάξεων και την βεβαίωση και είσπραξη των σχετικών εσόδων. Επίσης είναι αρμόδια για την ενημέρωση (δια των αρμόδιων Διευθύνσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας) των τελωνειακών υπηρεσιών και των πολιτών σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία, με έκδοση εγκυκλίων διαταγών, οδηγών χρήσης, εγχειριδίων και άλλων εγγράφων. Ακόμα είναι αρμόδια για την υποβολή εισηγήσεων – προτάσεων στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών για έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων ή ψήφιση νομοθετημάτων.

Στην Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και ΕΦΚ υπάγονται:

A. Διευθύνσεις την Κεντρικής Υπηρεσίας.

Η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων αυτών προβλέπονται από Π.Δ. 284/88 (ΦΕΚ 128 Α') «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών». Μετά από πολλαπλές τροποποιήσεις του Π.Δ. αυτού, σήμερα οι Διευθύνσεις που υφίστανται είναι οι παρακάτω:

- 1) Διεύθυνση 17^η – Δασμολογική
- 2) Διεύθυνση 18^η – Τελωνειακών Οικονομικών Συστημάτων
- 3) Διεύθυνση 19^η – Τελωνειακών Διαδικασιών
- 4) Διεύθυνση 33^η – Ελέγχου Τελωνείων
- 5) Διεύθυνση ΕΦΚ
- 6) Διεύθυνση Υποστήριξης Πληροφ. Συστημάτων Τελωνείων (ΥΠΣΤ)

B. Ειδικές (Τελωνειακές) Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες

1. Τελωνειακές Περιφέρειες

Οι Τελωνειακές Περιφέρειες έχουν αρμοδιότητα για έκδοση Αδειών Κοινοτικών Καθεστώτων, καθώς και παρακολούθησης των Καθεστώτων αυτών. Επίσης είναι αρμόδιες για τον συντονισμό και την παροχή βοήθειας στα υπαγόμενα σε αυτές τελωνεία, καθώς επίσης και σε ορισμένα θέματα εκτελωνιστών και τελωνειακών αντιπροσώπων.

Οι Τελωνειακές Περιφέρειες είναι οι εξής 10: 1^η Αττικής (Πειραιάς), 2^η Θεσσαλονίκης (Θεσ/νίκη), 3^η Πατρών (Πάτρα), 4^η Καβάλας (καβάλα), 5^η Βόλου (Βόλος), 6^η Δωδεκανήσου (Ρόδος), 7^η Κέρκυρας (Κέρκυρα), 8^η Κρήτης (Ηράκλειο), 9^η Λέσβου (Μυτιλήνη) και 10^η Κυκλάδων (Σύρος).

Οι αρμοδιότητες των Τελωνειακών Περιφερειών Αττικής και Θεσσαλονίκης ασκούνται από τις Διευθύνσεις Τελωνείων Αττικής και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

2. Διευθύνσεις Τελωνείων Αττικής και Θεσσαλονίκης

Οι αρμοδιότητές τους είναι σε γενικές γραμμές αυτές της οικείας Τελωνειακής Περιφέρειας, καθώς και ο προσδιορισμός δασμολογητέας αξίας εισαγομένων εμπορευμάτων.

3. Ελεγκτικές Υπηρεσίες Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ.) Αττικής και Θεσσαλονίκης

Στην αρμοδιότητά τους υπάγεται ο έλεγχος των τελωνείων αλλά και οι εκ των υστέρων έλεγχοι (σε τελωνεία και επιχειρήσεις).

Γ. Περιφερειακές Τελωνειακές Αρχές

Η κατά τόπο και καθ' ύλη αρμοδιότητά τους ορίζεται από το Π.Δ. 551/88 (ΦΕΚ 259 Α) και την ΑΥΟ Τ.636/5020/0019/1989 (ΦΕΚ 918 Β).

Τα τηλέφωνα των ανωτέρω Διευθύνσεων και Τμημάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Ειδικών Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών περιλαμβάνονται στον σχετικό κατάλογο (έκδοση Απρίλιος 2014) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων στην ιστοσελίδα http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Contact/documents_Contact/proistamenoι.pdf

9.3.12.Αρμοδιότητα (και κατά τόπο) τελωνειακών αρχών.

Η κατά τόπο αρμοδιότητα των τελωνειακών αρχών ορίζεται από το Π.Δ. 551/88 (ΦΕΚ 259 Α). Στο Π.Δ. αυτό και κυρίως για τις Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) όπου λειτουργούν περισσότερα το ενός τελωνεία, περιλαμβάνονται και διατάξεις ορισμού της καθ' ύλη αρμοδιότητας των τελωνείων, αν και για το θέμα αυτό βασική διάταξη είναι η ΑΥΟ Τ.636/5020/0019/89 (ΦΕΚ 918 Β).

Διευκρινίζεται ότι για όλα τα χερσαία συνοριακά τελωνεία η κατά τόπο αρμοδιότητα περιορίζεται στο αντίστοιχο σημείο εισόδου – εξόδου.

Επίσης πρέπει να τονισθεί ότι κατά την τελευταία τετραετία έχουν θεσπισθεί αθρόες αναστολές λειτουργίας – καταργήσεις τελωνειακών αρχών, διαδικασία που σχεδιάζεται από το Υπουργείο Οικονομικών να συνεχισθεί και στο εγγύς μέλλον, με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται συνεχώς τόσο η κατά τόπο, όσο και η καθ' ύλη αρμοδιότητα των τελωνειακών αρχών.

Ενδεικτικά και σύμφωνα με το ΠΔ 551/88, σήμερα ισχύουν τα παρακάτω:

1. Π.Ε. Φλώρινας, άρθρο 405: Τελωνείο Φλώρινας, Β' Τάξης. Στην κατά τόπο αρμοδιότητα του περιλαμβάνεται η περιοχή ολόκληρου της ομώνυμης Π.Ε. , εκτός των περιοχών που ανήκουν στην κατά τόπον αρμοδιότητα των λοιπών Τελωνείων της Ενότητας αυτής, δηλαδή των συνοριακών Τελωνείων Κρυσταλλοπηγής και Νίκης.
2. Π.Ε. Πέλλας, άρθρο 333: Τελωνείο Σκύδρας, Α' Τάξης. Στην κατά τόπο αρμοδιότητα του περιλαμβάνεται η περιοχή ολόκληρου της Π.Ε. Πέλλας.

3. Π.Ε. Κιλκίς, άρθρο 229: Τελωνείο Κιλκίς, Α' Τάξης. Στην κατά τόπο αρμοδιότητα του περιλαμβάνεται η περιοχή ολόκληρου της ομώνυμης Περιφερειακής Ενότητας, εκτός των περιοχών που ανήκουν στην κατά τόπον αρμοδιότητα των λοιπών Τελωνείων της Ενότητας αυτής, δηλαδή των συνοριακών Τελωνείων Ευζώνων και Δοϊράνης.
4. Π.Ε. Σερρών, άρθρο 381: Τελωνείο Σερρών, Α' Τάξης. Στην κατά τόπο αρμοδιότητα του περιλαμβάνεται η περιοχή ολόκληρου της ομώνυμης Π.Ε. , εκτός της περιοχής του Τοπικού Διαμερίσματος Νέων Κερδυλλίων του Δήμου Αμφίπολης, που ανήκει στην κατά τόπον αρμοδιότητα του Τελωνείου Σταυρού της Π.Ε. Θεσσαλονίκης.
5. Π.Ε. Θεσσαλονίκης, άρθρο 165, λειτουργούν τα τελωνεία:
 - i. Α' Τελωνείο Εισαγωγών – Εξαγωγών Θεσσαλονίκης, Α' Τάξης, με έδρα την Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης. Η κατά τόπο αρμοδιότητα του ορίζεται από το άρθρο 165 παρ. 4 περ. α', γ' και δ' και εκτείνεται σε όλη την Π.Ε. Θεσσαλονίκης, εκτός των περιοχών που ανήκουν στην κατά τόπο αρμοδιότητα άλλων Τελωνείων της Ενότητας αυτής.
 - ii. Β' Τελωνείο Εισαγωγής Θεσσαλονίκης, Α' Τάξης, με έδρα το Λιμένα Θεσσαλονίκης. Η κατά τόπο αρμοδιότητα του ορίζεται από το άρθρο 165 παρ. 4 περ. β' και εκτείνεται σε όλο το Λιμένα Θεσσαλονίκης (Ελεύθερη Ζώνη και Ελεύθερος Λιμένας).
 - iii. Ε' Τελωνείο Αερολιμένα Θεσσαλονίκης, Α' Τάξης, με έδρα το αεροδρόμιο «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ». Η κατά τόπο αρμοδιότητά του ορίζεται από το άρθρο 165 παρ. 4 περ. ε' και η' και εκτείνεται στους χώρους του αεροδρομίου «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» και στις περιοχές των Δήμων Μηχανιώνας, Θερμαϊκού και Επανομής.
 - iv. ΣΤ' Τελωνείο ΕΦΚ Θεσσαλονίκης, Α' Τάξης, με έδρα τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της εταιρείας ΕΛΠΕ ΑΕ (Διυλιστήριο πετρελαίου) στην Ιωνία Θεσσαλονίκης. Η κατά τόπο αρμοδιότητα του ορίζεται από το άρθρο 165 παρ. 4 περ. στ' και ζ' και εκτείνεται ουσιαστικά σε όλη την Π.Ε. Θεσσαλονίκης.
 - v. Τελωνείο Σταυρού, Β' Τάξης, με έδρα τον Σταυρό Θεσσαλονίκης. Η κατά τόπο αρμοδιότητα του ορίζεται από το άρθρο 165 παρ. 4 περ. θ' και εκτείνεται στις περιοχές των Δήμων Ρεντίνας και Αγίου Γεωργίου, καθώς επίσης και τα Δημοτικά Διαμερίσματα Νέων Κερδυλίων του Δήμου Αμφίπολης της Π.Ε. Σερρών και Ολυμπιάδος του Δήμου Σταγίρων Ακάνθου της Π.Ε. Χαλκιδικής.

Όσον αφορά συγκεκριμένα τις εξαγωγές:

- Σύμφωνα με το άρθρο 161 παρ. 5 του ΚΤΚ, *«Η διασάφηση εξαγωγής πρέπει να κατατίθεται στο τελωνείο που είναι αρμόδιο για την εποπτεία του τόπου όπου είναι εγκατεστημένος ο εξαγωγέας ή όπου τα εμπορεύματα συσκευάζονται ή φορτώνονται για τη μεταφορά εξαγωγής. Οι παρεκκλίσεις καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής»*. Διευκρινίσεις για το θέμα δίδονται με την ΕΔΥΟ Τ.5212/406/Α0019/02.
- Με τα άρθρα 201, 789-791 και 794 των ΔΕΚΤΚ, δίνεται δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να κατατίθεται η διασάφηση εξαγωγής σε τελωνείο διαφορετικό από τα προβλεπόμενα στην παραπάνω διάταξη, είτε με έγκριση της τελωνειακής διοίκησης του Κ-Μ, είτε με έγκριση του αρμόδιου τελωνείου.

9.3.13. Πρόσωπα δυνάμενα να καταθέσουν διασάφηση (εκπρόσωποι επιχειρήσεων, εκτελωνιστές κ.λπ.).

Η κατάθεση διασάφησης είναι μία πράξη που περιλαμβάνεται στις εκτελωνιστικές εργασίες, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 ν.718/77 «Περί Εκτελωνιστών». Στην ίδια διάταξη αναφέρεται ότι: *«Οι εκτελωνιστικές εργασίες μπορούν να διενεργούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, εγκαταστημένα σε Κ-Μ του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αρκεί να διαθέτουν ενεργό ελληνικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) ή αριθμό καταχώρισης και αναγνώρισης οικονομικών φορέων EORI (Economic Operators' Registration and Identification System)»*.

Στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ίδιου νόμου αναφέρεται ότι: «2. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων μπορεί να ορίσει τελωνειακό αντιπρόσωπο. Η εν λόγω αντιπροσώπευση μπορεί να είναι είτε άμεση, οπότε ο τελωνειακός αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου, είτε έμμεση, οπότε ο τελωνειακός αντιπρόσωπος ενεργεί στο δικό του όνομα, αλλά για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου. Ο τελωνειακός αντιπρόσωπος πρέπει να είναι εγκατεστημένος στο τελωνειακό έδαφος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Κατά τις συναλλαγές του με τις τελωνειακές αρχές, ο τελωνειακός αντιπρόσωπος αναφέρει ότι ενεργεί στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου και διευκρινίζει ρητώς κατά πόσον η αντιπροσώπευση είναι άμεση ή έμμεση».

Στο άρθρο 3 ν.718/77 και υπό τον τίτλο «Πρόσωπα δυνάμενα να εκτελούν εκτελωνιστικές εργασίες» προβλέπεται ότι:

«1. Οι εκτελωνιστικές εργασίες ενεργούνται:

α. Προκειμένου για εμπορεύματα που ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα από τον δικαιούχο αυτών αυτοπροσώπως ή από τρίτο πρόσωπο με εξουσιοδότηση.

β. Προκειμένου για εμπορεύματα που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, ημεδαπά ή αλλοδαπά, από το νόμιμο εκπρόσωπο αυτών ή από τρίτο πρόσωπο με εξουσιοδότηση.

2. Κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου:

α. Φυσικά πρόσωπα που ενεργούν κατά κύριο επάγγελμα εκτελωνιστικές εργασίες νοούνται ως εκτελωνιστές. Οι εκτελωνιστές υποχρεούνται στην απόκτηση πιστοποίησης επάρκειας εκτελωνιστή.

β. Νομικά πρόσωπα που ενεργούν κατά κύρια δραστηριότητα εκτελωνιστικές εργασίες νοούνται ως εκτελωνιστικές επιχειρήσεις. Στις εκτελωνιστικές επιχειρήσεις υποχρεωτικά συμμετέχει ή απασχολείται με οποιαδήποτε σχέση απασχόλησης ένας τουλάχιστον εκτελωνιστής.

3. Οι ανωτέρω διατάξεις δεν αποκλείουν κανένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων από τη διενέργεια με οποιαδήποτε συχνότητα εκτελωνιστικών εργασιών.»

Συνεπώς και σύμφωνα με τα παραπάνω εκτελωνιστικές εργασίες μπορούν να διενεργηθούν:

- Από τον δικαιούχο του εμπορεύματος (φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων).
- Από τρίτο πρόσωπο με εξουσιοδότηση – τελωνειακό αντιπρόσωπο (εκτελωνιστή / εκτελωνιστική εταιρία, υπάλληλο του κυρίου του εμπορεύματος και οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων με δικαιοπρακτική ικανότητα).

Το τρίτο πρόσωπο – τελωνειακός αντιπρόσωπος, προκειμένου να διενεργήσει εκτελωνιστικές εργασίες, απαιτείται να έχει σχετική εξουσιοδότηση από τον δικαιούχο του εμπορεύματος ως εξής:

- Ηλεκτρονική εξουσιοδότηση σε κάθε περίπτωση, καθώς από 3-12-2013 όλα τα τελωνειακά παραστατικά υποβάλλονται ηλεκτρονικά λόγω της πλήρους εφαρμογής του ICISnet. Η διαδικασία της εξουσιοδότησης και η αποδοχή της γίνεται μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας διαχείρισης εξουσιοδοτήσεων και προϋποθέτει την ηλεκτρονική πιστοποίηση τόσο του δικαιούχου του εμπορεύματος, όσο και του αντιπροσώπου από το TAXISnet. Οδηγίες τόσο για την ηλεκτρονική εξουσιοδότηση, όσο και την πιστοποίηση υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ www.gsis.gr.
- Γραπτή εξουσιοδότηση – εντολή. Πέραν της ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης είναι απαραίτητη και η ύπαρξη γραπτής εξουσιοδότησης – εντολής, η οποία χρησιμοποιείται ως επισυναπτόμενο έγγραφο του τελωνειακού παραστατικού. Έντυπα εξουσιοδοτήσεων υπάρχουν συνημμένα στην ΕΔΥΟ Δ19Γ 5044128 ΕΞ2012 (ΑΔΑ: Β4ΣΦΗ-ΧΨ4).

Όλα τα πρόσωπα που διενεργούν εκτελωνιστικές εργασίες ως τελωνειακοί αντιπρόσωποι, είναι εις ολόκληρο υπόχρεοι μετά του δικαιούχου του εμπορεύματος έναντι του Δημοσίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 ν.718/77.

9.3.14. Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ).

Σύμφωνα με το άρθρο 52 του Καν (ΕΕ) 952/13 και την ΕΔΥΟ Δ19Α 5042117 ΕΞ 2013 (ΑΔΑ:ΒΛΓΩΗ-0Α1), για τα Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ) ισχύουν τα εξής:

- Εισπράττονται για οποιαδήποτε τελωνειακή εργασία παρέχεται εκτός κανονικού ωραρίου λειτουργίας των τελωνειακών αρχών ή / και εκτός τελωνειακού καταστήματος. Επίσης πέραν των ανωτέρω, εισπράττονται για την χρησιμοποίηση προσωπικού κατά την παροχή των ειδικών υπηρεσιών που προβλέπονται στην παρ. 2, περ. β' - δ' του άρθρου 52 του ανωτέρω αναφερόμενου Καν (ΕΕ), ακόμα και αν οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται εντός κανονικού ωραρίου λειτουργίας των τελωνειακών αρχών ή / και εντός τελωνειακού καταστήματος.
- Δεν έχουν καμία ισχύ και δεν εφαρμόζονται οι όποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί μεταξύ Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων και Τελωνειακών Περιφερειών, και προέβλεπαν την επιβολή και είσπραξη ΔΕΤΕ ως ποσοστού επί της αξίας ή του βάρους των τελωνιζόμενων εμπορευμάτων.
- Ο υπολογισμός των προς καταβολή ΔΕΤΕ βασίζεται στις ώρες απασχόλησης των τελωνειακών υπαλλήλων. Η ωριαία αποζημίωση ορίζεται από τις ΑΥΟ Τ.4835/1463/99 (ΦΕΚ 1391 Β) και Τ.4635/1868/01 (ΦΕΚ 1625 Β).
- Είναι δυνατόν και εφαρμόζεται, για ορισμένες τυποποιημένες και επαναλαμβανόμενες τελωνειακές εργασίες, να ορίζεται αποζημίωση κατ' αποκοπή. Το ύψος της αποζημίωσης αυτής θα πρέπει να συναρτάται με το μέσο όρο της χρονικής διάρκειας απασχόλησης των τελωνειακών υπαλλήλων για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας.
- Η επικρατούσα άποψη για την ερμηνεία του όρου «τελωνειακό κατάστημα» είναι ότι αυτό περιορίζεται στους χώρους των γραφείων της τελωνειακής υπηρεσίας και όχι στον περιβάλλοντα χώρο (περίβολος κ.λπ.)
- Για την ως άνω απασχόληση των τελωνειακών υπαλλήλων, απαιτείται η κατάθεση σχετικής αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως ΔΕΤΕ επιβάλλονται και εισπράττονται ακόμα και χωρίς αίτηση, όπως πχ. στην περίπτωση που λαμβάνονται έκτακτα μέτρα ελέγχου, εφόσον είναι απαραίτητα λόγω της φύσεως των εμπορευμάτων ή λόγω πιθανού κινδύνου.

9.3.15. Ηλεκτρονικό Τελωνείο και ICISnet.

Το Ηλεκτρονικό Τελωνείο είναι μια πολύ σημαντική εξέλιξη για την Κοινότητα που στοχεύει στην παροχή διαλειτουργικών τελωνειακών υπηρεσιών, προσβάσιμων στους οικονομικούς φορείς σε ολόκληρη την Κοινότητα με αντικατάσταση των τελωνειακών διαδικασιών που παλαιότερα βασιζόνταν στο χαρτί, με αντίστοιχες διασαφήσεις ηλεκτρονικής μορφής σε όλο το εύρος της Κοινότητας, δημιουργώντας έτσι ένα πιο αποτελεσματικό, απλούστερο και σύγχρονο τελωνειακό περιβάλλον.

Το Ηλεκτρονικό Τελωνείο προβλέπεται από την Απόφαση (ΕΚ) 70/08. Πρόσθετα στην ισχύουσα Κοινοτική Τελωνειακή Νομοθεσία προβλέπεται η λειτουργία ηλεκτρονικών τελωνειακών συστημάτων σε όλα τα Κ-Μ της Κοινότητας, προκειμένου να είναι δυνατή η ηλεκτρονική κατάθεση κάθε τελωνειακού παραστατικού ή αιτήματος και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών διοικήσεων.

Η εφαρμογή και λειτουργία των ηλεκτρονικών τελωνειακών συστημάτων αποσκοπεί στους πιο κάτω στόχους:

- 1) διευκόλυνση των διαδικασιών εισαγωγής και εξαγωγής·
- 2) μείωση του κόστους συμμόρφωσης και των διοικητικών δαπανών και επίσπευση του χρόνου εκτελωνισμού·
- 3) υιοθέτηση κοινής προσέγγισης για τον έλεγχο των εμπορευμάτων·

- 4) δέουσα είσπραξη όλων των δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων·
- 5) ταχεία διαβίβαση και λήψη των κατάλληλων πληροφοριών όσον αφορά τη διεθνή αλυσίδα εφοδιασμού·
- 6) απρόσκοπτη ροή δεδομένων μεταξύ των Αρχών των χωρών εξαγωγής και εισαγωγής καθώς και μεταξύ των Τελωνειακών Αρχών και των Οικονομικών Φορέων, χάρη στην επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων που καταχωρούνται στο σύστημα.

Η Ελληνική Τελωνειακή Διοίκηση έχει αναπτύξει, στα πλαίσια του Ηλεκτρονικού Τελωνείου, το Πληροφορικό Σύστημα Τελωνειακών Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών - ICISnet, που απαρτίζεται από τα παρακάτω υποσυστήματα, εφαρμογές και υπηρεσίες:

- Διαδικτυακής Πύλης
- Ηλεκτρονικής υποβολής και ενημέρωσης εξέλιξης διαδικασίας
- Δηλωτικών και Διαχείρισης Εμπορευμάτων
- Εισαγωγών - Εξαγωγών
- Διαμετακόμισης
- Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης
- Διαχείρισης Ειδικών Πληροφοριών και Υποθέσεων
- Διαχείρισης Δασμολογίου
- Διαχείρισης Φυσικών και Ανθρωπίνων Πόρων
- Διαχείρισης Αξιών Εμπορευμάτων
- Λήψης Αποφάσεων και Ανάλυσης Κινδύνων (DSS)
- Παρακολούθησης της διαθεσιμότητας και της συνέχειας του συστήματος
- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης εγγυήσεων
- Λογιστικής Διαχείρισης και Ηλεκτρονικών Πληρωμών
- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Αδειών/Εγκρισσεων
- Ηλεκτρονικής Πιστοποίησης και Διαχείρισης Χρηστών
- Υποστηρικτικών Εφαρμογών.

Το ICISnet υποστηρίζει την ηλεκτρονική υποβολή και διαχείριση του συνόλου των τελωνειακών παραστατικών και την ηλεκτρονική επικοινωνία δια μέσου της ανταλλαγής ηλεκτρονικών μηνυμάτων μεταξύ των όλων τελωνειακών αρχών της Ε.Ε. και των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων κατά τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων.

Η χρήση του ICISnet μπορεί να γίνει μέσω της διαδικτυακής πύλης <http://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet>, η οποία αποτελεί σοβαρό εργαλείο, όπου ο κάθε πολίτης και συναλλασσόμενος με τα τελωνεία μπορεί, πέρα από το ICISnet, τα υποσυστήματα και τις εφαρμογές του, να βρει κάθε είδους πληροφορίες για τελωνειακά και συναφή θέματα. Αναλυτικές πληροφορίες για τη χρήση της διαδικτυακής αυτής πύλης θα βρει ο ενδιαφερόμενος στην ίδια αυτή πύλη (αρχική / έγγραφα και πληροφορίες / γενικές πληροφορίες / ICISnet_PORTAL Εγχειρίδιο Χρήσης).

Στο ICISnet υπάρχουν τρεις γενικές κατηγορίες χρηστών:

1. **Εσωτερικοί χρήστες:** τελωνειακοί υπάλληλοι και διαχειριστές του συστήματος που έχουν πρόσβαση τόσο στα υπάρχοντα υποσυστήματα, όσο και στις νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες μέσω της διαδικτυακής πύλης του ICISnet στο εσωτερικό δίκτυο του Υπουργείου. Στην κατηγορία των εσωτερικών χρηστών, αλλά με άλλες αρμοδιότητες και δικαιώματα εντάσσονται επίσης οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ/νσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
2. **Εξωτερικοί εξουσιοδοτημένοι χρήστες:** Οικονομικοί φορείς (εισαγωγείς, μεταφορείς, αντιπρόσωποι, διαχειριστές κλπ) οι οποίοι αποκτούν δικαίωμα χρήσης ηλεκτρονικών υπηρεσιών με την προβλεπόμενη διαδικασία

πιστοποίησης. Οι χρήστες αυτοί έχουν πρόσβαση στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες με διαφορετικά δικαιώματα πρόσβασης σε σχέση με τους εσωτερικούς χρήστες μέσω της ίδιας διαδικτυακής πύλης. Η αλληλεπίδραση με το σύστημα γίνεται με χρήση προσωπικού κωδικού πρόσβασης και ψηφιακών πιστοποιητικών.

3. Εξωτερικοί χρήστες (κοινό) με ελεύθερη πρόσβαση: χρήστες με δυνατότητα ανάκτησης δημοσιευμένων πληροφοριών από τη διαδικτυακή πύλη (portal) του ICISnet.

9.3.16. Οριστική – προσωρινή εξαγωγή. Επανεξαγωγή.

Εξαγωγή. Ο όρος χρησιμοποιείται όταν κοινοτικά (συμπεριλαμβάνονται και τα κοινοτικού χαρακτήρα) εμπορεύματα αναχωρούν από κοινοτική χώρα με προορισμό έδαφος τρίτης προς την Κοινότητα χώρας. Διατυπώσεις εξαγωγής επίσης χρησιμοποιούνται όταν τα κοινοτικά εμπορεύματα:

- έχουν προορισμό τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, όπου δεν εφαρμόζονται η Οδηγία ΦΠΑ(άρθρο 6) και η Οδηγία ΕΦΚ (άρθρο 5 παρ. 2) .
- παραδίδονται, με απαλλαγή από φόρους, ως εφόδια αεροσκαφών και πλοίων, ανεξάρτητα από τον προορισμό του αεροσκάφους ή του πλοίου.(άρθρα 161-162 ΚΤΚ και άρθρα 592α-592ζ, 786-798 ΔΕΚΤΚ).

Σε γενικές γραμμές η διαφορά μεταξύ οριστικής και προσωρινής εξαγωγής έγκειται στο ότι:

- στην μεν πρώτη (οριστική) τα εμπορεύματα εξάγονται οριστικά εκτός Κοινότητας,
- ενώ στην δεύτερη (προσωρινή) τα εμπορεύματα εξάγονται εκτός Κοινότητας με την προοπτική να επανεισαχθούν (π.χ. εξαγωγή με Δελτίο ATA ή εξαγωγή στα πλαίσια του καθεστώτος Παθητικής Τελειοποίησης).

Επανεξαγωγή. Στην περίπτωση αυτή έχουμε μεταφορά μη κοινοτικών εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας σε έδαφος τρίτης χώρας.

Η επανεξαγωγή:

- υπόκειται σε τελωνειακή διασάφηση όταν τα προς επανεξαγωγή εμπορεύματα προέρχονται από οικονομικό τελωνειακό καθεστώς, π.χ. Τελωνειακή Αποταμίευση.
- δεν υπόκειται σε τελωνειακή διασάφηση, όταν τα εμπορεύματα τελούν σε Προσωρινή Εναπόθεση ή Ελεύθερη Ζώνη τύπου Ι. Στην περίπτωση αυτή και υπό ορισμένες προϋποθέσεις η επανεξαγωγή υπόκειται σε συνοπτική διασάφηση (άρθρα 182-183 ΚΤΚ και άρθρα 841-841α ΔΕΚΤΚ).

9.3.17. Ηλεκτρονική διασάφηση εξαγωγής (υποβολή, αποδοχή, διαχείριση, διόρθωση, ακύρωση κ.λπ.).

Η υποβολή της διασάφησης εξαγωγής και οι λοιπές σχετικές διαδικασίες πραγματοποιούνται πλέον υποχρεωτικά μέσω του ηλεκτρονικού Συστήματος Ελέγχου Εξαγωγών – Export Control System (ECS-II) στο πλαίσιο του Υποσυστήματος Εξαγωγών του **ICISnet**. Γραπτή διασάφηση κατατίθεται μόνο σε περίπτωσης δυσλειτουργίας του ICISnet και κατόπιν σχετικής έγκρισης του αρμόδιου τελωνείου εξαγωγής.

Με την ΕΔΥΟ Δ19Α 5012006 ΕΞ 2012 (ΑΔΑ: Β44ΝΗ-ΘΔΝ), δόθηκαν πλήρεις και αναλυτικές οδηγίες για την εφαρμογή του Συστήματος αυτού, για χρήση τόσο από τις τελωνειακές αρχές όσο και από τους οικονομικούς φορείς.

Επίσης η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και ΕΦΚ εξέδωσε σχετικό οδηγό, για χρήση από τους οικονομικούς φορείς, με τίτλο «ICISnet – Εφαρμογή Εξωτερικών Χρηστών (i-Trader) – Οδηγίες συμπλήρωσης διασάφησης εξαγωγής».

Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των οικονομικών φορέων και των τελωνείων κατά τη διαδικασία εξαγωγής πραγματοποιείται με τη διαβίβαση ηλεκτρονικών μηνυμάτων, τα οποία καλούνται «μηνύματα εξωτερικού πεδίου». Τα

μηνύματα αυτά ανταλλάσσονται και καλύπτουν όλο το φάσμα της επικοινωνίας μεταξύ τελωνείου και εξαγωγέα/διασαφιστή, και στη συνέχεια και του μεταφορέα, από την έναρξη της διαδικασίας εξαγωγής μέχρι την έξοδο των εμπορευμάτων από την Ε.Ε., ως παρακάτω:

A. Υποβολή Διασάφησης.

Μήνυμα IE515. Υποβολή Διασάφησης Εξαγωγής.

Ο εξαγωγέας/διασαφιστής υποβάλλει ηλεκτρονικά τη διασάφηση εξαγωγής η οποία περιλαμβάνει τα προβλεπόμενα στοιχεία (παραρτήματα 30^A, 37 και 38 των ΔΕΚΤΚ) προς το αρμόδιο τελωνείο, σύμφωνα και με τις προθεσμίες του άρθρου 592β των ΔΕΚΤΚ και ανάλογα με τον τρόπο μεταφοράς των εμπορευμάτων.

Σε κάθε περίπτωση το σύστημα ελέγχει αυτόματα (με βάση το TARIC) την ύπαρξη όλων των συνημμένων πιστοποιητικών, αδειών κλπ. που απαιτούνται από το δηλωθέντα κωδικό του εμπορεύματος (κωδικός Σ.Ο.) και σχετίζονται με τη δηλωθείσα χώρα προορισμού.

Στη συνέχεια γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα, διασαφιστή /εξαγωγέα το αποτέλεσμα του αρχικού ελέγχου που μπορεί να είναι:

- Μήνυμα IE516 «Απόρριψη Διασάφησης Εξαγωγής». Εφόσον η υποβληθείσα ηλεκτρονικά διασάφηση εξαγωγής δεν πληροί τους όρους και τους τύπους συμπλήρωσης, καθώς και τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις του διαβιβαζόμενου εγγράφου απορρίπτεται αυτόματα. Ο διασαφιστής/εξαγωγέας ενημερώνεται ηλεκτρονικά με τη λήψη σχετικού μηνύματος IE516 «Απόρριψη Διασάφησης Εξαγωγής» στο οποίο περιλαμβάνονται οι λόγοι της απόρριψης.
- Μήνυμα IE528 «Αποδοχή Διασάφησης Εξαγωγής». Εφόσον η υποβληθείσα ηλεκτρονικά διασάφηση εξαγωγής, ύστερα από τον αυτόματο έλεγχο του συστήματος, γίνει αποδεκτή καταχωρείται στη βάση του συστήματος και αυτόματα αποδίδεται ο αριθμός αναφοράς της κίνησης (**MRN**), ο οποίος και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον εξαγωγέα με το μήνυμα IE528. Επισημαίνεται ότι ο αριθμός MRN ταυτοποιεί μοναδικά κάθε διασάφηση εξαγωγής για κάθε τελωνείο και λογίζεται ως ο αριθμός της διασάφησης εξαγωγής.

Μήνυμα IE513 «Αίτημα Τροποποίησης Διασάφησης Εξαγωγής». Ο εξαγωγέας/διασαφιστής, μετά την αποδοχή της διασάφησης και την απόδοση αριθμού MRN, μπορεί (εφόσον υφίσταται λόγος) να υποβάλλει ηλεκτρονικά αίτημα διόρθωσης ή τροποποίησης ενός ή περισσότερων στοιχείων της διασάφησης με το μήνυμα IE513 «Αίτημα Τροποποίησης Διασάφησης Εξαγωγής» σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 65 του ΚΤΚ.

Η διόρθωση της διασάφησης εξαγωγής είναι μια αυτόματη διαδικασία που πραγματοποιείται από το σύστημα, μετά από την οποία διενεργείται εκ νέου Ανάλυση Κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα.

Στις διασαφήσεις εξαγωγής που από το υποσύστημα Ανάλυσης Κινδύνων προσδίδεται χαμηλός βαθμός επικινδυνότητας και κατά συνέπεια δεν πραγματοποιείται επαλήθευση των εμπορευμάτων της διασάφησης, το αίτημα (μήνυμα) διόρθωσης μπορεί να υποβληθεί μέχρι την αποστολή του μηνύματος (IE501) «Αναμενόμενη άφιξη» στο τελωνείο εξόδου και την εκτύπωση του Συνοδευτικού Εγγράφου Εξαγωγής (Σ.Ε.Ε.).

Σημειώνεται ότι οι θέσεις 1 και 37α της διασάφησης δεν επιδέχονται καμίας διόρθωσης. Στην περίπτωση αυτή ο εξαγωγέας/διασαφιστής υποχρεωτικά υποβάλλει αίτημα ακύρωσης της διασάφησης.

Στην περίπτωση που το αίτημα διόρθωσης αφορά τροποποίηση των παρακάτω θέσεων της διασάφησης εξαγωγής η αποδοχή του μηνύματος/αιτήματος δεν γίνεται αυτόματα, αλλά αξιολογείται και εγκρίνεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του τελωνείου:

- Θέση 31-Δέματα και Περιγραφή εμπορευμάτων

- Θέση 33-Κωδικός εμπορευμάτων
- Θέση 35-Μεικτή Μάζα
- Θέση 38-Καθαρή Μάζα
- Θέση 46-Στατιστική Αξία

Τελικά γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα, με την αποστολή του μηνύματος, το σχετικό αποτέλεσμα, που μπορεί να είναι:

- Μήνυμα IE504 «Αποδοχή Τροποποίησης Διασάφησης Εξαγωγής» ή
- Μήνυμα IE505 «Απόρριψη Τροποποίησης Διασάφησης Εξαγωγής».

Β. Επαλήθευση της Διασάφησης Εξαγωγής.

Μετά την αποδοχή της διασάφησης εξαγωγής και την απόδοση και γνωστοποίηση του αριθμού MRN στον εξαγωγέα/διασαφιστή, διενεργείται αυτόματα έρευνα από το σύστημα Ανάλυσης Κινδύνου.

Ο αρμόδιος Προϊστάμενος τελωνισμού εμπορευμάτων εφόσον ο βαθμός επικινδυνότητας απαιτεί επαλήθευση των εμπορευμάτων, είτε με εξέταση των εμπορευμάτων, είτε με έλεγχο των συνημμένων εγγράφων, καταγράφει στο σύστημα εντολή ελέγχου. Με την αποθήκευση της εντολής ελέγχου και την απόδοση του αριθμού της εντολής ενημερώνεται αυτόματα η διασάφηση εξαγωγής και λαμβάνει την κατάσταση (status) «υπό έλεγχο».

Το τελωνείο εξαγωγής μέσω του μηνύματος IE560 «Γνωστοποίηση Απόφασης Ελέγχου» γνωστοποιεί στον εξαγωγέα/διασαφιστή την απόφαση, είτε για φυσικό έλεγχο των εμπορευμάτων, είτε για τον έλεγχο των εγγράφων της διασάφησης.

Ο εξαγωγέας/ διασαφιστής προσκομίζει στο τελωνείο τα σχετικά έγγραφα που επισυνάπτονται στη διασάφηση και διενεργείται έλεγχος εγγράφων ή και φυσικός έλεγχος του εμπορεύματος κατά περίπτωση.

Γ. Απελευθέρωση των εμπορευμάτων στο τελωνείο εξαγωγής - Άδεια παραλαβής εμπορευμάτων.

Μετά την ολοκλήρωση των διατυπώσεων εξαγωγής το τελωνείο χορηγεί στον εξαγωγέα/διασαφιστή άδεια για την παραλαβή των εμπορευμάτων – μήνυμα (IE529) «Απελευθέρωση προς εξαγωγή»-εκδίδοντας και το Συνοδευτικό Έγγραφο Εξαγωγής (ΣΕΕ).

Με την εκτύπωση του Συνοδευτικού Εγγράφου Εξαγωγής (ΣΕΕ), αποστέλλεται αυτόματα η διασάφηση εξαγωγής στο τελωνείο εξόδου με το μήνυμα (IE501) «Στοιχεία Αναμενόμενης Εξαγωγής». Στο μήνυμα αυτό περιλαμβάνεται και η προθεσμία των 90 ημερών για έξοδο των εμπορευμάτων από το έδαφος της Ε.Ε.

Επισημαίνεται ότι με την εκτύπωση του ΣΕΕ το μήνυμα (IE501) «Στοιχεία Αναμενόμενης Εξαγωγής» αποστέλλεται αυτόματα στο τελωνείο εξόδου και ταυτόχρονα ενημερώνεται εξαγωγέας/διασαφιστής με το μήνυμα (IE529) «Απελευθέρωση προς εξαγωγή».

Δ. Ακύρωση της Διασάφησης με αίτηση του εξαγωγέα/διασαφιστή πριν την απελευθέρωση των εμπορευμάτων προς εξαγωγή.

Εάν εξαγωγέας αποφασίσει να ακυρώσει την διαδικασία εξαγωγής, μετά την αποδοχή της διασάφησης και γνωστοποίηση του MRN, αποστέλλει στο τελωνείο μήνυμα (IE514) «Αίτημα Ακύρωσης Διασάφησης Εξαγωγής».

Η ακύρωση της διασάφησης με αίτηση/μήνυμα εξαγωγέα/διασαφιστή είναι αντικείμενο έγκρισης από το τελωνείο και εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του άρθρου 66 του ΚΤΚ, (εφόσον το Αίτημα Ακύρωσης Διασάφησης Εξαγωγής -IE514)

υποβάλλεται πριν τη χορήγηση της άδειας παράδοσης και την εκτύπωση του Σ.Ε.Ε. και αποστολή των μηνυμάτων IE501 και IE529).

Με το μήνυμα (IE509) «Γνωστοποίηση Απόφασης σχετικά με την Ακύρωση Διασάφησης Εξαγωγής Θετική ή Αρνητική», το τελωνείο εξαγωγής απαντά στο αίτημα ακύρωσης του εξαγωγέα/διασαφιστή, ενημερώνοντας τον είτε για την αποδοχή του είτε για την απόρριψη του.

Ε. Ακύρωση της διασάφησης εξαγωγής μετά την αποστολή του μηνύματος IE501 στο (δηλωθέν) τελωνείο εξόδου.

Στην περίπτωση που μετά την ολοκλήρωση των διατυπώσεων εξαγωγής στο τελωνείο εξαγωγής και την αποστολή του μηνύματος (IE501) «Στοιχεία Αναμενόμενης Εξαγωγής» προς το δηλωθέν τελωνείο εξόδου, τα εμπορεύματα δεν πρόκειται να εξέλθουν από το τελωνειακό έδαφος της ΕΕ για διαφόρους λόγους (π.χ. ακύρωση της σύμβασης πώλησης των εμπορευμάτων) ο εξαγωγέας/διασαφιστής υποβάλλει στο τελωνείο εξαγωγής αίτημα ακύρωσης της διασάφησης αποστέλλοντας το μήνυμα (IE514) «Αίτημα Ακύρωσης Διασάφησης Εξαγωγής» αναφέροντας τους λόγους ακύρωσης.

Το τελωνείο εξαγωγής μετά την εξέταση του σχετικού αιτήματος και πριν προβεί στην ακύρωση της διασάφησης εξαγωγής, αποστέλλει προς το δηλωθέν τελωνείο εξόδου το μήνυμα (IE510) «Γνωστοποίηση Ακύρωσης Διασάφησης Εξαγωγής» και το ενημερώνει ότι ο εξαγωγέας/διασαφιστής έχει ζητήσει την ακύρωση της διασάφησης εξαγωγής. Το τελωνείο εξόδου επιβεβαιώνει τη λήψη του μηνύματος με την αποστολή στο τελωνείο εξαγωγής του μηνύματος (IE901) «Επιβεβαίωση Απόφασης Ακύρωσης» και το τελωνείο εξαγωγής ενημερώνει τον εξαγωγέα με την αποστολή του μηνύματος «Γνωστοποίηση Απόφασης σχετικά με την αυτοδίκαιη Ακύρωση της Διασάφησης Εξαγωγής (Θετικό IE509)».

ΣΤ. Επιβεβαίωση εξόδου εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε.

Η επιβεβαίωση εξόδου των εξαγομένων εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας γίνεται πλέον ηλεκτρονικά.

Το τελωνείο εξόδου κατά την φυσική έξοδο των εμπορευμάτων αποστέλλει το μήνυμα (IE518) «Αποτελέσματα Εξόδου» στο τελωνείο εξαγωγής.

Αυτόματα πιστοποιείται η έξοδος των εμπορευμάτων στον διασαφιστή/εξαγωγέα με την αποστολή του μηνύματος (IE599) «Γνωστοποίηση ολοκλήρωσης της εξαγωγής», το οποίο εκτυπώνεται και τηρείται στο αρχείο του εξαγωγέα ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δικαιολογητικό για την απαλλαγή από το ΦΠΑ της παράδοσης αγαθών που εξάγονται εκτός της ΕΕ με τα λοιπά προβλεπόμενα από τις κείμενες διατάξεις στοιχεία που δικαιολογούν την έκδοση του τιμολογίου με απαλλαγή ΦΠΑ. Ήδη σύμφωνα με την Εγκύκλιο ΠΟΛ 1170/25.06.14 και στο πλαίσιο της συνεργασίας τελωνειακών και φορολογικών αρχών για την απλούστευση των τελωνειακών διαδικασιών κατά την εξαγωγή, τη διευκόλυνση των οικονομικών φορέων που πραγματοποιούν εξαγωγές καθώς και τον έλεγχο των εξαγωγών από τις φορολογικές αρχές, δημιουργήθηκε μια νέα ηλεκτρονική εφαρμογή στο υποσύστημα ΦΠΑ του πληροφοριακού συστήματος TAXIS, μέσω της οποίας οι υπάλληλοι των ΔΟΥ έχουν τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων των οριστικών διασαφήσεων εξαγωγής και των παραδόσεων εμπορευμάτων που προορίζονται για εφοδιασμό πλοίων και αεροσκαφών, που αντιστοιχούν σε ένα ΑΦΜ για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια, καταργήθηκε η θεώρηση της εκτύπωσης του μηνύματος IE599 από το αρμόδιο Τελωνείο και παρέχεται πλέον η δυνατότητα στις ΔΟΥ μέσω της εν λόγω ηλεκτρονικής εφαρμογής, λήψης όλων των απαιτούμενων πληροφοριών από συγκεκριμένα πεδία των υποβληθείσων διασαφήσεων προκειμένου να προβούν στις δικές τους περαιτέρω ενέργειες αναφορικά με την εφαρμογή των περί ΦΠΑ διατάξεων.

Εξαίρεση: Η θεώρηση της εκτύπωσης του IE599 από το Τελωνείο Εξαγωγής εξακολουθεί να ισχύει στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται ως αποδεικτικό για τη διαδικασία υποβολής εκκαθαριστικού λογαριασμού στην ενεργητική τελειοποίηση, καθώς και στις επιστροφές ΕΦΚ καυσίμων σύμφωνα με το ν. 2861/54.

Στις περιπτώσεις που το τελωνείο εξαγωγής ενημερώνεται από το τελωνείο εξόδου μέσω της λήψης σχετικού μηνύματος ότι δεν επιτράπη η έξοδος των εμπορευμάτων, τότε πραγματοποιεί έρευνα για διαπίστωση των πραγματικών λόγων μη εξόδου των εμπορευμάτων προκειμένου να πράξει τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί τέλεση παράβασης ή όχι.

Στις περίπτωση που το τελωνείο εξαγωγής δεν λάβει το μήνυμα της επιβεβαίωσης εξόδου των εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, μέσα στην προθεσμία των ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία αποστολής του μηνύματος (IE501) «Αναμενόμενη έξοδος» στο τελωνείο εξόδου, διεξάγει έρευνα διαπίστωσης εξόδου ή μη των εμπορευμάτων από την Κοινότητα.

Αποστέλλει μήνυμα (IE582) «Αναζήτηση για μη εξαχθείσα Εξαγωγή» στον εξαγωγέα / διασαφιστή ζητώντας πληροφορίες για την συγκεκριμένη εξαγωγή, καθορίζοντας προθεσμία δέκα ημερών, για την παροχή των σχετικών πληροφοριών.

Ο εξαγωγέας / διασαφιστής ενημερώνει σχετικά το τελωνείο εξαγωγής με την αποστολή του μηνύματος (IE583) υποδεικνύοντας το τελωνείο εξόδου και την ημερομηνία εξόδου των εμπορευμάτων. Ακολούθως το τελωνείο εξαγωγής ζητά την επιβεβαίωση εξόδου από το υποδεικνυόμενο από τον εξαγωγέα τελωνείο, καθορίζοντας προθεσμία δέκα ημερών, με την αποστολή του μηνύματος IE584 «Αίτημα Έρευνας Εξαγωγής» αναφέροντας και την ημερομηνία εξόδου των εμπορευμάτων.

Στις περιπτώσεις που δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί ηλεκτρονικά η έξοδος των εμπορευμάτων, το τελωνείο εξαγωγής ειδοποιεί τον εξαγωγέα / διασαφιστή προκειμένου να προσκομίσει εναλλακτικά στοιχεία απόδειξης της εξαγωγής, όπως:

- Αποδεικτικό μεσολαβούσας τράπεζας για την εισαγωγή, τον συμψηφισμό ή τη νόμιμη εκχώρηση του συναλλάγματος για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης εξαγωγής ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται η πληρωμή των αγαθών.
- Φορτωτικά έγγραφα διακίνησης των αγαθών επικυρωμένα από τον οικονομικό φορέα, ο οποίος μετέφερε τα εμπορεύματα εκτός του τελωνειακού εδάφους της Ε.Ε.
- Επικυρωμένο έγγραφο από τις τελωνειακές αρχές της χώρας προορισμού, από το οποίο αποδεικνύεται η άφιξη των εμπορευμάτων στην χώρα αυτή.

Σημείωση: Το ICISnet στο οποίο περιλαμβάνεται και το Σύστημα Ελέγχου Εξαγωγών (ECS) βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη, οπότε η σχετική διαδικασία διαφοροποιείται ανάλογα. Ήδη με την ΕΔΥΟ Δ19Α5013811ΕΞ2014/03.06.14 που αντικατέστησε την παραπάνω αναφερόμενη Δ19Α5012006 ΕΞ2012/12.03.12 ΕΔΥΟ δόθηκαν επικαιροποιημένες οδηγίες για περαιτέρω εναρμονισμένη και αποδοτική εφαρμογή των διατυπώσεων εξαγωγής από όλα τα τελωνεία της χώρας. Σε κάθε περίπτωση και επειδή οι διατυπώσεις εξαγωγής είναι δυναμικές, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να επισκέπτονται την ιστοσελίδα του ICISnet και ειδικότερα <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/services?adreeseeID=10026938>

9.3.18. Έγγραφα υποστήριξης εξαγωγής (τιμολόγιο, φορτωτική, πιστοποιητικά, άδειες εξαγωγής, εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. κ.λ.π.).

Για την υποστήριξη της διασάφησης εξαγωγής απαιτείται η επισύναψη / προσάρτηση σ' αυτήν ορισμένων, κατά περίπτωση, εγγράφων, πιστοποιητικών και αδειών.

Τα δικαιολογητικά αυτά καταγράφονται στην θέση 44 της διασάφησης με έναν συγκεκριμένο κωδικό το κάθε ένα. Στη θέση αυτή καταγράφονται επίσης και οι Ειδικές Μνείες. Η κωδικοποίηση των δικαιολογητικών είναι η εξής:

- Δικαιολογητικά που προβλέπονται από κοινοτικές διατάξεις. Οι κωδικοί τους είναι τετραψήφιοι αλφαριθμητικοί. Το πρώτο ψηφίο είναι κεφαλαίο γράμμα και υποδηλώνει την κατηγορία του δικαιολογητικού, ενώ τα υπόλοιπα

τρία ψηφία είναι αριθμοί που προσδιορίζουν το συγκεκριμένο δικαιολογητικό, π.χ. ο κωδικός N380 αντιστοιχεί στο εμπορικό τιμολόγιο.

- Δικαιολογητικά που προβλέπονται από εθνικές διατάξεις. Οι κωδικοί τους είναι τετραψήφιοι αριθμητικοί, π.χ. ο κωδικός 1961 αντιστοιχεί στην Άδεια Απλουστευμένων Διαδικασιών.

Οι πίνακες και οι κωδικοί των δικαιολογητικών μπορούν να αναζητηθούν:

- Για τα κοινοτικά δικαιολογητικά στην βάση δεδομένων Taric http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric και στην ιστοσελίδα της τελωνειακής υπηρεσίας <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/> Οικονομικοί Φορείς/ Πίνακες Αναφοράς.
- Για τα εθνικά δικαιολογητικά, στην προαναφερθείσα ιστοσελίδα της τελωνειακής υπηρεσίας και στο Παράρτημα 11 της ΕΔΥΟ Δ19Α 5041357 ΕΞ 2013 (ΑΔΑ: ΒΛ12Η-ΑΝΝ).

Στον παρακάτω αναφέρονται ορισμένα δικαιολογητικά έγγραφα, ως εξής:

Δικαιολογητικά έγγραφα απαραίτητα για την πλειοψηφία των εξαγωγών:

Έγγραφο	Περιγραφή
Εμπορικό Τιμολόγιο	Αναφέρεται αναλυτικά παραπάνω στο σημείο 7.2.
Πιστοποιητικό Προτιμησησικής ή μη Προτιμησησικής Καταγωγής	Αναφέρονται αναλυτικά παραπάνω στο σημείο 9.3.6.
Κιβωτολόγιο	Το Κιβωτολόγιο είναι έγγραφο που περιγράφει το περιεχόμενο ενός φορτίου. Το κιβωτολόγιο περιλαμβάνει τον αριθμό και το είδος των κιβωτίων, το περιεχόμενο τους, το καθαρό και μικτό βάρος τους σε χιλιόγραμμα καθώς και τις πλήρεις διαστάσεις κάθε κιβωτίου. Πολλές πληροφορίες που γράφονται στο τιμολόγιο, επαναλαμβάνονται στο Κιβωτολόγιο. Στο κάτω μέρος του Κιβωτολογίου αθροίζονται όλες οι μονάδες συσκευασίας. Συνήθως οι εξαγωγείς που χρησιμοποιούν πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή για την σύνταξη των τιμολογίων, ταυτόχρονα έχουν τη δυνατότητα να συντάξουν και το Κιβωτολόγιο
Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης (Certificate of Conformity)	Το Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης είναι έγγραφο που επιβεβαιώνει ότι τα εμπορεύματα είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ισχύουν στη χώρα εισαγωγής. Αυτό το πιστοποιητικό το απαιτούν ορισμένα κράτη και είναι απαραίτητο για την εισαγωγή και τον τελωνισμό των εμπορευμάτων στη χώρα παραλαβής. Το Πιστοποιητικό αυτό πρέπει να εκδίδεται πριν από τη φόρτωση. Οι περισσότερες χώρες ορίζουν έναν Οργανισμό που είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την έκδοση αυτών των Πιστοποιητικών
Υποχρέωση εγγραφής στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.)	Κάθε εξαγωγέας, προκειμένου να προβεί σε πράξεις εξαγωγής, οφείλει να είναι εγγεγραμμένος στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.). Η υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. αντικατέστησε την υποχρέωση εγγραφής του εξαγωγέα στο Ειδικό Μητρώο Εξαγωγέων (Ε.Μ.Ε.). Οι υπηρεσίες του Γ.Ε.ΜΗ. είναι: • Η Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., που λειτουργεί ως οργανική μονάδα της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας. • Το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και • Οι Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων
Φορτωτική	Συμπληρώνεται κατά κανόνα από τον μεταφορέα. Διακρίνονται τα παρακάτω είδη φορτωτικών, ανάλογα με το μεταφοτικό μέσο: • Για τις διεθνείς οδικές μεταφορές, το έντυπο CMR (Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις Χερσαίες Μεταφορές). • Για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, η σιδηροδρομική φορτωτική CIM (Διεθνής Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις Σιδηροδρομικές Μεταφορές). • Για τις αεροπορικές μεταφορές, η αεροπορική φορτωτική (air waybill), εν συντομία AWB. • Για τις θαλάσσιες μεταφορές, η θαλάσσια φορτωτική (bill of lading), εν συντομία B/L

Δικαιολογητικά για εξαγωγή εμπορευμάτων που υπόκεινται σε περιορισμούς – απαγορεύσεις ή είναι απαραίτητη η έκδοση σχετικής Άδειας ή Πιστοποιητικού.

Για την εξαγωγή ορισμένων εμπορευμάτων ή και για ορισμένες χώρες προορισμού υφίστανται, από πλευράς κοινοτικής νομοθεσίας, περιορισμοί ή απαγορεύσεις ή είναι απαραίτητη η έκδοση Άδειας ή Πιστοποιητικού πριν την εξαγωγή.

Για τον λόγο αυτόν ο εξαγωγέας θα πρέπει να ερευνήσει, πριν την εξαγωγή, τι ισχύει για το συγκεκριμένο εμπόρευμα και την συγκεκριμένη χώρα προορισμού. Η έρευνα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας «Συμβουλή

Taric» http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=el, επιλέγοντας «Μέτρα» και εισάγοντας τον κωδικό του εμπορεύματος και την χώρα προορισμού.

Ο παρακάτω πίνακας είναι ενδεικτικός, οι αναφερόμενοι σχετικοί περιορισμοί και απαγορεύσεις υπόκεινται σε συχνή αναθεώρηση και τροποποίηση από τις καθ' ύλη αρμόδιες αρχές και ως εκ τούτου οι συναλλασσόμενοι οφείλουν να εξετάζουν την ισχύ τους ή μη κατά την προετοιμασία των εισαγωγικών-εξαγωγικών συναλλαγών τους.

Εμπόρευμα	Μέτρα
Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικοί μηχανισμοί	Για την εισαγωγή-εξαγωγή αλλά και τη διέλευση δια μέσου της χώρα μας απαιτείται άδεια από τη Διεύθυνση Καθεστώτων Εισαγωγών – Εξαγωγών και Εμπορικής Άμυνας (τηλ. 2103286037)
Είδη Διττής Χρήσης	Για όλες τις χώρες για είδη διττής χρήσης απαιτείται άδεια εξαγωγής, επαναεξαγωγής. Ιδιαίτερα ισχύει απαγόρευση εξαγωγής, επαναεξαγωγής, διέλευσης ή μεταφόρτωσης (με ελάχιστες εξαιρέσεις) προς το Ιράν (καν.961/10) και την Λ.Δ. Κορέας (καν. 329/07):) ΕΔΥΟ Δ195004969/11 και Δ195029822/10, Καν.428/09 ΕΔΥΟ Δ19Α50217171/10
Εμπόργκο	Απαγόρευση κατά περίπτωση εισαγωγών – εξαγωγών πολεμικού υλικού, ειδών διττής χρήσης ή και άλλων προϊόντων από και προς Ζιμπάμπουε, Ακτή Ελεφαντοστού, Γουινέα, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Ιράν, Ουζμπεκιστάν, Σομαλία, Λιβύη, Μπούρμα/ Μιανμάρ, Σουδάν, Λίβανο, Λιβερία, Σιέρα Λεόνε, Κίνα, Συρία, Βόρεια Κορέα, Λευκορωσία, Ρουάντα
Επικίνδυνα χημικά προϊόντα	Υπάρχουν περιορισμοί στην εξαγωγή (Νομοθεσία: καν 1907/06, 689/08, 109/12, 125/12, 412/12. Υπουργείο Οικονομικών Γενικό Χημείο του Κράτους (τηλ.210 6479408)
Επεξεργασμένα μεταποιημένα οπωροκηπευτικά	Απαιτείται κατά την εξαγωγή πιστοποιητικό ποιοτικού ελέγχου για τα παρακάτω προϊόντα: κονσέρβες και χυμοί οπωροκηπευτικών, ελιές, σταφίδα (σουλτανίνα, κορινθιακή) τουρσιά, σύκα και συκόπαστα, αρωματικές φαρμακευτικές δρόγες, κατεψυγμένα οπωροκηπευτικά, μαρμελάδες, όσπρια. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Διεύθυνση Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ελέγχου προϊόντων φυτικής παραγωγής. (τηλ.2102124282, 2102124349, 21021224279)
Νωπά οπωροκηπευτικά	Απαιτείται κατά την εξαγωγή Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης από την αρμόδια περιφερειακή Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) (καν.543/11). Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Διεύθυνση Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ελέγχου προϊόντων φυτικής παραγωγής. (τηλ.2102124282, 2102124349, 21021224279)
Φυτά και Φυτικά προϊόντα	Απαιτείται για την εξαγωγή Βεβαίωση Φυτοπαθολογικού Ελέγχου. Νομοθεσία Π.Δ. 365/02 Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής. (τηλ.2102124168)
Ζυμαρικά	Απαιτείται για την εξαγωγή Πιστοποιητικό εξαγωγής από ΟΠΕΚΕΠΕ για τους κωδ. Σ.Ο. 19021100 και 190219. Νομοθεσία καν.3859/87 (ΟΠΕΚΕΠΕ τηλ.2108802407 και 2108802661)

Γεωργικά προϊόντα	Απαιτείται κατά την εξαγωγή, Πιστοποιητικό Εξαγωγής AGREX από τον ΟΠΕΚΕΠΕ (ΟΠΕΚΕΠΕ τηλ.2108802407 και 2108802661)
Αλιεύματα του κεφαλαίου 03 καθώς και των κωδικών ΣΟ 1604 και 1605	Κατά την εξαγωγή και όταν το απαιτεί η τρίτη χώρα Πιστοποιητικού Αλιευμάτων Γενική Διεύθυνση Αλιείας, Δ/ση Αλιευτικών Εφαρμογών και ΕΑΠ. (Τηλ.2109287148)
Ξιφίας και μονόφθαλμος τόνος	Απαιτείται κατά την εξαγωγή Πιστοποιητικό Αλιευμάτων καθώς και συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο Στατιστικό Έγγραφο, σύμφωνα με το υπόδειγμα καν. (ΕΚ) 1984/03 Γενική Διεύθυνση Αλιείας, Δ/ση Αλιευτικών Εφαρμογών και ΕΑΠ. (Τηλ.2109287148)
Τόνος	Απαιτείται κατά την εξαγωγή Έγγραφο Τεκμηρίωσης τόνου, υπόδειγμα καν. (ΕΕ) 640/10 Γενική Διεύθυνση Αλιείας, Δ/ση Αλιευτικών Εφαρμογών και ΕΑΠ.(Τηλ.2109287148)
Είδη <i>Dissostichus spp</i> (κωδ.Σ.Ο.030269880,0303798810, 0303798890, 030428810 και 0304208890)	Απαιτείται κατά την εξαγωγή Έγγραφο Αλιευμάτων <i>Dissostichus spp</i> , σύμφωνα με το υπόδειγμα καν. (ΕΚ) 1035/01 Γενική Διεύθυνση Αλιείας, Δ/ση Αλιευτικών Εφαρμογών και ΕΑΠ. (Τηλ.2109287148)
Απόβλητα	Στην περίπτωση που η εξαγωγή τους δεν απαγορεύεται η αποστολή πρέπει να συνοδεύεται από έγγραφο μεταφοράς για διασυνοριακές διακινήσεις, μεταφορές αποβλήτων. Καν.1013/06 Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Δ/ση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού (τηλ.2108659294 και 2108663722)
Είδη άγριας πανίδας και χλωρίδας (CITES)	Απαιτείται άδεια κατά την εξαγωγή από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών – Αρχή CITES. Η εξαγωγή επιτρέπεται μόνο από τα τελωνεία Α' και Β' τάξης. Αν δεν υπάρχει σχετική άδεια τα είδη κατάσχονται. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Δ/ση Δασών Αρχή CITES (τηλ.2105241518 και 2105244075)
Ουσίες που καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος	Απαιτείται κατά την εξαγωγή των ειδών που περιλαμβάνονται στο παρ. IV του Καν. 1005/09, Άδεια Εξαγωγής Ευρωπαϊκή Επιτροπή (τηλ. 2108650265)
Πολιτιστικά αγαθά	Για την εξαγωγή των πολιτιστικών ειδών που περιλαμβάνονται στο Παρ. του Καν. 116/2009, απαιτείται Άδεια Εξαγωγής και η εξαγωγή τους επιτρέπεται μόνο από τα Τελωνεία Αθηνών και Α' Θεσσαλονίκης (ν.3028/02). Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (τηλ.2103238874, 2103321741)
Ιατροτεχνολογικά προϊόντα, Προφυλακτικά, in vitro Διαγνωστικά	Κατά την εξαγωγή τους απαιτείται πιστοποιητικό CE σύμφωνα με την περιγραφή των ειδών στο άρθρο 1 της ΚΥΑ ΔΥ85/οικ.3607/01 Υπ. Υγείας και Εθνικής Οικονομίας
Μηχανήματα έργου	Απαιτείται έγκριση για την εξαγωγή καθώς και για την προσωρινή εξαγωγή αυτών από την αρμοδία Δ/ση 13 ^η του ΥΠΕΧΩΔΕ

Άντληση πληροφοριών για εξαγωγή συγκεκριμένων προϊόντων σε συγκεκριμένες τρίτες χώρες.

Ορισμένες τρίτες χώρες προορισμού των εξαγωγών απαιτούν να συνοδεύονται τα εισαγόμενα σε αυτές εμπορεύματα από ειδικά έγγραφα ή πιστοποιητικά, τα οποία πρέπει να εκδίδονται στην χώρα εξαγωγής. Ο Κοινοτικός εξαγωγέας μπορεί να αντλήσει σχετικές πληροφορίες:

- Από την ιστοσελίδα της Ε.Ε. <http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm> (Market Access).
- Από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών <http://www.agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=1>. Μέσω της ιστοσελίδας αυτής ο εξαγωγέας αντλεί πληροφορίες από τα Γραφεία Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων (ΟΕΥ) που λειτουργούν στις Πρεσβείες ή τα Προξενικά Γραφεία της Ελλάδας στο εξωτερικό.
- Από επίσημες ιστοσελίδες αρμόδιων Υπουργείων ή Οργανισμούς των τρίτων αυτών χωρών.

9.3.19. Εξέταση εμπορευμάτων (λήψη δειγμάτων κ.λπ.).

Η εξέταση των εμπορευμάτων πραγματοποιείται σε τόπο και χρόνο που ορίζεται από την αρμόδια τελωνειακή υπηρεσία και σύμφωνα με το είδος ελέγχου (φυσικός έλεγχος ή έλεγχος εγγράφων ή τυχαίος ή δειγματοληπτικός ή εκ των υστέρων).

Όταν οι τελωνειακές αρχές αποφασίσουν να προβούν στην φυσική εξέταση των διασαφισμένων εμπορευμάτων, ενημερώνουν σχετικά το διασαφιστή ή τον αντιπρόσωπο του, χωρίς να έχει αυτός το δικαίωμα να προβάλλει αντίρρηση.

Ο διασαφιστής ή ο αντιπρόσωπος του που παρίσταται κατά την εξέταση των εμπορευμάτων παρέχει υποχρεωτικά στις τελωνειακές αρχές κάθε αναγκαία βοήθεια. Στην περίπτωση της άρνησης του διασαφιστή ή του αντιπροσώπου του να παραστεί στην εξέταση των εμπορευμάτων, τότε αυτή γίνεται αυτεπαγγέλτως με ευθύνη και δαπάνες του διασαφιστή.

Όταν διενεργούνται έλεγχοι από αρχές διάφορες των τελωνειακών (κτηνιατρικές, αστυνομικές, χημικές, κλπ), οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τις Τελωνειακές Αρχές και αν είναι δυνατόν κατά τον αυτό χρόνο και στον ίδιο χώρο. Όταν ο έλεγχος γίνεται μόνο από άλλες, πλην των τελωνειακών, αρχές τότε αυτές κοινοποιούν τα αποτελέσματα στην αρμόδια τελωνειακή αρχή.

Όταν από την αρμόδια τελωνειακή αρχή αποφασισθεί να διενεργηθεί φυσικός έλεγχος στο εμπόρευμα είναι ενδεχόμενο, χωρίς να είναι υποχρεωτικό, να ζητηθεί λήψη δείγματος και χημική ανάλυση του εμπορεύματος, προκειμένου να διαπιστωθεί η ταυτότητα του εμπορεύματος και να καταταχθεί στην ορθή δασμολογική διάκριση.

Όσον αφορά συγκεκριμένα τις εξαγωγές, η δειγματοληψία και η χημική ανάλυση είναι εξαιρετικά περιορισμένες, ιδίως όταν πρόκειται για επαναλαμβανόμενες εξαγωγές του ίδιου εμπορεύματος και από τον ίδιο εξαγωγέα. Κατά κανόνα όμως διενεργείται δειγματοληψία και χημική ανάλυση στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Εξαγωγή προϊόντων που καλύπτονται από ειδικές διατάξεις.
- Ειδικά καθεστώτα Μεταποίησης (Τελειοποίηση προς Επανεισαγωγή).
- Εξαγωγή προϊόντων που τυγχάνουν επιστροφών και τρόφιμα.
- Εξαγωγή προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ (κυρίως τα χύδην).

Η δειγματοληψία, η χημική εξέταση των εμπορευμάτων και η έκδοση του σχετικού Δελτίου Χημικής Ανάλυσης διενεργούνται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και τις εγκύκλιες διαταγές της Γενικής Διεύθυνσης του Γενικού Χημείου του Κράτους.

9.3.20. Διαδικασία εξαγωγής προδρόμων ουσιών, ειδών διττής χρήσης και αγροτικών με επιδότηση κατά την εξαγωγή (προϋποθέσεις, διαδικασία, αρμόδιες υπηρεσίες).

A. Εξαγωγή Πρόδρομων Ουσιών.

Πρόδρομες ουσίες είναι οι διαβαθμισμένες χημικές ουσίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών. Στις ουσίες αυτές συμπεριλαμβάνονται και τα φυσικά προϊόντα που περιέχουν τέτοιες ουσίες, εξαιρουμένων των φαρμάκων και των φαρμακευτικών παρασκευασμάτων που περιέχουν διαβαθμισμένες ουσίες συνδυασμένες με τέτοιον τρόπο ώστε οι ουσίες αυτές να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα ή να εξαχθούν με εύχρηστα ή οικονομικά πρόσφορα μέσα. Διαχωρίζονται σε τέσσερις (4) κατηγορίες όπως περιγράφονται στα συνημμένα Παραρτήματα των Καν (ΕΚ) 273/2004 και 111/2005.

Σχετικές με το θέμα είναι επίσης οι:

- ΚΥΑ Ε2589/960/Β0034/2005 (ΦΕΚ 1157 Β).
- ΕΔΥΟ Δ33Β 5042842 ΕΞ2013/16-12-13 (ΑΔΑ: ΒΛΓΕΗ-99Ι).
- ΕΔΥΟ Δ33Β 5042841 ΕΞ2013/16-12-13 (ΑΔΑ: ΒΛΓΕΗ-ΓΙ3).

Οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε δραστηριότητες εξαγωγής, εισαγωγής, διαμετακόμισης, παραγωγής, παρασκευής, προμήθειας, αποθήκευσης, κατοχής, πώλησης, διάθεσης και διανομής των πρόδρομων ουσιών καθώς και τα απασχολούμενα με αυτές πρόσωπα υπόκεινται στον έλεγχο του κράτους. Ως αρμόδια Αρχή ελέγχου θεωρείται για το σκοπό αυτό η Τελωνιακή υπηρεσία με τη συνδρομή συναρμόδιων αρχών κατά περίπτωση. Για τις ουσίες της κατηγορίας 1 συναρμόδια αρχή είναι ο Ε.Ο.Φ. και για τις κατηγορίες 2,3 και 4 το Γενικό Χημείο του Κράτους.

Οι επιχειρήσεις που διενεργούν εξαγωγές πρόδρομων ουσιών έχουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις ανάλογα με την κατηγορία στην οποία δραστηριοποιούνται και οφείλουν να τηρούν την παρακάτω διαδικασία:

Επί της κατηγορίας 1:

Έκδοση έγκρισης από την 33^η Διεύθυνση Ελέγχου Τελωνείων του Υπουργείου Οικονομικών, μετά από κατάθεση αίτησης του νομίμου εκπροσώπου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τήρηση βιβλίου προδρόμων ουσιών, έκδοση Αδείας εξαγωγής από την ως άνω Αρχή, κατόπιν σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου Σε όλες τις περιπτώσεις εξαγωγής ουσιών της κατηγορίας αυτής πραγματοποιείται γνωστοποίηση πριν την εξαγωγή στη χώρα προορισμού.

Επί των κατηγοριών 2, 3 και 4:

Όλοι οι επιχειρηματίες που συμμετέχουν σε δραστηριότητες εξαγωγής των πρόδρομων ουσιών της κατηγορίας 2 ή 3 ΚΑΤΑΧΩΡΟΥΝΤΑΙ σε μηχανογραφημένο αρχείο της 33^{ης} Δ/σης Ελέγχου Τελωνείων καταθέτοντας τα σχετικά δικαιολογητικά.

Όλοι οι επιχειρηματίες τηρούν τα στοιχεία κίνησης των πρόδρομων ουσιών των κατηγοριών αυτών σε θεωρημένο βιβλίο από το Γενικό Χημείο του Κράτους και την αρμόδια χωρικά Τελωνιακή Αρχή.

Για την εξαγωγή των ειδών αυτών απαιτείται έκδοση Αδείας εξαγωγής από την 33^η Δ/ση Ελέγχου Τελωνείων, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου.

Για τις εξαγωγές των ουσιών της κατηγορίας 4, πριν την εξαγωγή πρέπει να έχει προηγηθεί γνωστοποίηση στη χώρα προορισμού και να έχει εκδοθεί άδεια εξαγωγής πρόδρομων ουσιών. Αρμόδια Αρχή για την αποστολή γνωστοποίησης πριν την εξαγωγή και την έκδοση της άδειας εξαγωγής είναι η 33^η Δ/ση Ελέγχου Τελωνείων. Για τις ουσίες που περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή (4) δεν απαιτείται η κατοχή έγκρισης ή τεκμηρίωση και η τήρηση βιβλίου προδρόμων ουσιών ναρκωτικών.

Για τις εξαγωγές οξικού ανυδρίτη, υπερμαγγανικού καλίου και φαινυλοξικού οξέος της κατηγορίας 2 απαιτείται γνωστοποίηση πριν την εξαγωγή σε όλες τις περιπτώσεις ενώ για τις υπόλοιπες ουσίες της ίδιας κατηγορίας απαιτείται γνωστοποίηση πριν την εξαγωγή για ορισμένες μόνο χώρες προορισμού (Καν.1277/05).

Δεν απαιτείται έκδοση αδείας εξαγωγής για τις ουσίες της κατηγορίας 3 παρά μόνο για τις χώρες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV του καν.1277/05, απαιτείται όμως γνωστοποίηση στην χώρα προορισμού όταν η εξαγωγή περιλαμβάνει διαβαθμισμένες ουσίες (άρθρο 12 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών).

Εξαγωγές των πρόδρομων ουσιών πραγματοποιούνται από τα Τελωνεία Α' τάξης. Στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης αρμόδιο είναι το Α' Τελωνείο, για δε την Νομαρχία Πειραιά αρμόδιο είναι το Ε' Τελωνείο.

B. Εξαγωγή ειδών Διττής ή Διπλής Χρήσης (Dual Use).

Προϊόντα διττής χρήσης είναι αγαθά, λογισμικό και τεχνολογία, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για πολιτική όσο και για στρατιωτική χρήση. Δηλαδή δεν πρόκειται για όπλα αλλά για είδη-υλικά, μέσα παραγωγής, τεχνολογία εξαρτήματα κλπ, που χρησιμοποιούνται για πολιτικούς σκοπούς αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα ή έμμεσα και για στρατιωτικούς σκοπούς.

Ο Καν (ΕΚ) 428/09 αποτελεί το νομικό υπόβαθρο επί του οποίου βασίζεται το κοινοτικό σύστημα ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης (διέλευσης) των ειδών διττής χρήσης.

Τα είδη αυτά απαριθμούνται αναλυτικά στο παράρτημα I του Καν (ΕΕ) 388/12 που τροποποίησε τον Καν (ΕΚ) 428/09.

Οι εξαγωγές, η μεταφορά, η μεσιτεία και η διαμετακόμιση (διέλευση) των ειδών αυτών πραγματοποιούνται μόνο κατόπιν χορήγησης σχετικής εγκριτικής αδείας των αρμοδίων αρχών (Δ/ση Καθεστώτων Εισαγωγών, Εξαγωγών και Εμπορικής Άμυνας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας).

Εξαγωγή θεωρείται και η διαβίβαση λογισμικού ή τεχνολογίας με ηλεκτρονικά μέσα.

Κατά τη διεκπεραίωση των διατυπώσεων για την εξαγωγή, επανεξαγωγή και διαμετακόμιση των ειδών διπλής χρήσης ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει στο Τελωνείο που είναι αρμόδιο για την αποδοχή των ως άνω παραστατικών αποδεικτικό ότι έχει λάβει κάθε αναγκαία άδεια εξαγωγής, επανεξαγωγής ή διαμετακόμισης.

Είδη Αδειών Εξαγωγής

Τα είδη αδειών, η διαδικασία έκδοσης τους και οι σχετικές υποχρεώσεις των εξαγωγέων, ρυθμίζονται με την ΑΥΟ 121837/Ε3/21837/09. Οι άδειες εκδίδονται από τις αρμόδιες του Κράτους Μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο εξαγωγέας. (Δ/ση Καθεστώτων Εισαγωγών, Εξαγωγών και Εμπορικής Άμυνας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας για τη χώρα μας).

1. Άδεια εξαγωγής εξατομικευμένη: Χορηγείται επί ειδικού εντύπου, ισχύει για όλη την Ε.Ε., είναι μη μεταβιβάσιμη, διάρκειας δύο μηνών, αφορά συγκεκριμένη ποσότητα και είδη και συγκεκριμένο παραλήπτη ή τελικό χρήστη.
2. Άδειες εξαγωγής απλοποιημένων διαδικασιών: Για λόγους διευκόλυνσης των εξαγωγών και απλοποίησης των διαδικασιών, πέραν της ανωτέρω εξατομικευμένης αδείας έχουν θεσπισθεί τα ακόλουθα είδη αδειών, για συγκεκριμένους προορισμούς ή εμπορεύματα (με εξαίρεση αυτά που κατονομάζονται στο μέρος 2 του παραρτήματος II του καν.428/09):
 - 1) Εθνική γενική άδεια εξαγωγής: Χορηγείται απευθείας προς όλους τους Έλληνες εξαγωγείς και καλύπτει τα είδη διττής χρήσης, όταν αυτά προορίζονται μόνο για συγκεκριμένες χώρες. (ΑΥΟ 145915/Ε3/25915/2006 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
 - 2) Γενική άδεια εξαγωγής για συγκεκριμένο εξαγωγέα: Χορηγείται σε μεμονωμένους εξαγωγείς, για συγκεκριμένα εμπορεύματα ή κατηγορίες εμπορευμάτων και συγκεκριμένους προορισμούς που κατονομάζονται ρητά. Χορηγείται επί ειδικού εντύπου, ισχύει για ένα έτος και για συγκεκριμένο πάντα τελωνείο εξαγωγής. Ο εξαγωγέας εφοδιάζεται με τόσα αντίτυπα του εντύπου της αδείας όσα είναι και τα τελωνεία στα οποία έχει δηλώσει ότι θα διενεργήσει διατυπώσεις εξαγωγής.

Γ. Ενωσιακές Γενικές Άδειες Εξαγωγής: Με τον Καν.1232/11 η Ε.Ε. θεσπίσθηκαν νέες ενωσιακές άδειες με αριθμούς EU001, EU002, EU003, EU004, EU005 και EU006. Τα κριτήρια διαχωρισμού των εν λόγω αδειών είναι ποικίλα και αφορούν, κατά περίπτωση, στα είδη προς εξαγωγή, στις χώρες προορισμού και στο σκοπό της εξαγωγής (παράρτημα Ια έως Ιιστ του ως άνω Κανονισμού).

Οι Ενωσιακές Γενικές Άδειες χορηγούνται απευθείας προς όλους τους κοινοτικούς εξαγωγείς, δεν έχουν έντυπη μορφή και συνεπώς δεν προσκομίζονται στο Τελωνείο εξαγωγής. Οι εξαγωγείς οφείλουν να διευκρινίζουν ότι τα είδη εξαγονται βάσει ενωσιακής γενικής αδειάς συμπληρώνοντας τον αριθμό τους στη θέση 44 του ΕΔΕ εξαγωγής.

Αρμόδια Αρχή για την έκδοση Αδειών, πλην των Ενωσιακών Γενικών Αδειών και γενικά για την παρακολούθηση και διαχείριση των ειδών διττής χρήσης είναι η Διεύθυνση Καθεστώτων Εισαγωγών – Εξαγωγών και Εμπορικής Άμυνας της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνούς Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Τμήμα Γ' Ερμού και Κορνάρου 1, ΤΚ 10563 Αθήνα, τηλ. 2103286021-23 και 2103286051, FAX 2103286094.

Αρμόδια αρχή για την τήρηση των διατυπώσεων και διαδικασιών κατά την εισαγωγή και εξαγωγή ειδών διττής χρήσης είναι η τελωνειακή υπηρεσία. Αρμόδια αρχή στο Υπουργείο Οικονομικών είναι η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και ΕΦΚ, Διεύθυνση 19^η –Τελωνειακών Διαδικασιών, Τμήμα Γ', Καρ. Σερβίας 10, ΤΚ 10184 Αθήνα, τηλ. 2106987444, FAX 2106987450.

Γ. Εξαγωγή Επιδοτούμενων Αγροτικών Προϊόντων.

Οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων συνιστούν μια σημαντική πηγή εσόδων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των σχετικών μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Κάθε πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) που εξαγει αγροτικά προϊόντα για τα οποία αιτείται επιστροφής οφείλει:

- 1) Να καταθέτει διασάφηση εξαγωγής στο αρμόδιο τελωνείο όπου θα φορτωθούν τα προϊόντα για την μεταφορά τους προς εξαγωγή.
- 2) Να ενημερώνει το εν λόγω τελωνείο τουλάχιστον 24ώρες πριν από την έναρξη των εργασιών φόρτωσης και να αναφέρει την εικαζόμενη διάρκεια των εργασιών φόρτωσης. Μπορεί, από τις Αρμόδιες αρχές, να αποφασιστεί άλλη προθεσμία αντί της προθεσμίας των 24ωρών. (άρθρο 5 καν. ΕΚ 612/09). Η ενημέρωση γίνεται από τον ενδιαφερόμενο με ηλεκτρονική αποστολή μηνύματος προενημέρωσης στο αρμόδιο για την εξαγωγή τελωνείο (ΕΔΥΟ Δ19Α 5012006 ΕΞ2012 /12-03-12).

Αρμόδια τελωνειακή αρχή ελέγχου.

Τελωνείο εξαγωγής είναι αυτό στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου τα εμπορεύματα συσκευάζονται ή φορτώνονται για τη μεταφορά τους προς εξαγωγή (άρθρο 5 καν. ΕΚ 612/09).

Τελωνείο εξόδου είναι αυτό από το οποίο θα εξέλθουν τα εμπορεύματα από τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, το οποίο διενεργεί έλεγχο υποκατάστασης με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 2 του καν. ΕΚ 1276/08.

Τελωνείο προορισμού του αντιτύπου ελέγχου T5 είναι το τελωνείο προορισμού που αναφέρεται στο άρθρο 912γ των ΔΕΚΤΚ. Εάν το τελωνείο εξόδου και το τελωνείο προορισμού του T5 δεν είναι τα ίδια ο έλεγχος υποκατάστασης γίνεται από το τελωνείο προορισμού του T5.

Απαιτούμενα έγγραφα.

- Πιστοποιητικό εξαγωγής AGREX που περιλαμβάνει προκαθορισμό της επιστροφής και εκδίδεται από τον Οργανισμό πληρωμών ΟΠΕΚΕΠΕ και υποβάλλεται στο τελωνείο.

- Δεν χρειάζεται πιστοποιητικό εξαγωγής AGREX στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο μέρος II παράρτημα II του καν. ΕΚ 376/08, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (μικροποσότητες), καθώς και την περίπτωση των εμπορευμάτων εκτός παραρτήματος I που διέπονται από τον καν. ΕΚ 578/10 για ποσό επιστροφής ως 100.000 ευρώ συνολικά ανά εξαγωγή και ανά έτος.
- Τιμολόγιο, φορτωτική, κιβωτολόγιο, δήλωση της κοινοτικής καταγωγής των προϊόντων σύμφωνα με το άρθρο 12 του καν. ΕΚ 612/09, δελτίο χημικής ανάλυσης -εφόσον απαιτείται, πιστοποιητικό ελέγχου- εφόσον απαιτείται.
- Στην περίπτωση εξαγωγής εμπορευμάτων εκτός παραρτήματος I του καν. ΕΚ 578/10, υπεύθυνη δήλωση του εξαγωγέα όπου δηλώνονται αναλυτικά τα προϊόντα βάσης που έχουν χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή των εμπορευμάτων για τα οποία θα ζητηθεί η επιστροφή.
- Έκδοση αντιτύπου ελέγχου T5 από το αρμόδιο τελωνείο.

Προϋποθέσεις πληρωμής.

Η καταβολή του ποσού της επιστροφής στον δικαιούχο εξαρτάται από την προσκόμιση της απόδειξης ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν ως έχουν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας σε προθεσμία 60 ημερών (άρθρο 7 του καν. ΕΚ 612/09) από την αποδοχή της διασάφησης εξαγωγής.

Για κάθε εξαγωγή μετά από αίτηση του εξαγωγέα και μετά την ολοκλήρωση της εξαγωγής αποστέλλονται απευθείας από το τελωνείο εξαγωγής στον ΟΠΕΚΕΠΕ όλα τα τελωνειακά παραστατικά και τα συνημμένα σε αυτά έγγραφα και δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πληρωμή της εξαγωγικής επιστροφής.

9.3.21. Ταχυδρομική διακίνηση εξαγομένων εμπορευμάτων.

Οι εξαγωγές αντικειμένων και εμπορευμάτων μέσω της ταχυδρομικής οδού υπόκεινται σε τελωνειακή επιτήρηση και διατυπώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 4 και 91 παρ. 2 περ. στ' του ΚΤΚ και τα άρθρα 182(3), 235, 237-238 και 462^α των ΔΕΚΤΚ.

Κατά την εξαγωγή απαλλάσσονται των τελωνειακών διατυπώσεων οι κάρτες και οι επιστολές.

Οι προσωπικές αποστολές (από ιδιώτη σε ιδιώτη) χωρίς εμπορικό χαρακτήρα υπόκεινται μόνο σε τελωνειακή δήλωση CN22/23 υπό τον όρο ότι δεν υπερβαίνουν σε αξία τα 1.000 ευρώ και δεν υπόκεινται σε απαγορεύσεις ή περιορισμούς. Σε αντίθετη περίπτωση (αξία άνω των 1.000 ευρώ, περιορισμοί ή απαγορεύσεις), ο αποστολέας πρέπει να υποβάλλει κανονική τελωνειακή διασάφηση στο αρμόδιο τελωνείο εξαγωγής.

Οι εμπορευματικές αποστολές μέχρι 1.000 ευρώ υπόκεινται σε απλουστευμένη τελωνειακή διαδικασία (ΕΔΕ ΑΝΕΥ ΣΤΑΤ.) και οι αποστολές άνω των 1.000 ευρώ σε κανονική τελωνειακή διασάφηση. Ανεξάρτητα από την αξία της αποστολής στις περιπτώσεις περιορισμών ή απαγορεύσεων ή προηγούμενου ανασταλτικού καθεστώτος, απαιτείται υποβολή κανονικής τελωνειακής διασάφησης.

Η βεβαίωση εξόδου των ανωτέρω εξαγομένων αποστολών για σκοπούς απαλλαγής ΦΠΑ ή και για άλλους φορολογικούς ή διοικητικούς σκοπούς, παρέχεται σύμφωνα με την ισχύουσα διαδικασία (αντίτυπο 3 του ΕΔΕ ΑΝΕΥ ΣΤΑΤ ή επικυρωμένο μήνυμα επιβεβαίωσης εξόδου).

Η πώληση αντικειμένων ή εμπορευμάτων μέσω διαδικτύου και η αποστολή των μέσω της ταχυδρομικής οδού δεν απαλλάσσει τον αποστολέα από την τήρηση των τελωνειακών διατυπώσεων εξαγωγής

9.3.22. Απλουστευμένες διαδικασίες (εξαγωγής, καταγωγής κ.λπ.).

Με τον καν. 1192/08 της Επιτροπής, για την τροποποίηση των ΔΕΚΤΚ, θεσπίσθηκαν νέες διατάξεις που αφορούν στη διαδικασία χορήγησης αδειών απλουστευμένων διαδικασιών κατά την εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων και προβλέφθηκαν κοινά κριτήρια αξιολόγησης των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης, τόσο εθνικών αδειοδοτήσεων όσο και των ενιαίων αδειών για την απλουστευμένη διασάφηση και τη διαδικασία εκτελωνισμού στον οριζόμενο από τον ενδιαφερόμενο τόπο.

Άδεια για την διαδικασία απλουστευμένης διασάφησης και άδειας εκτελωνισμού στον οριζόμενο από τον εξαγωγέα τόπο.

Η χρήση της άδειας αυτής παρέχει στον κάτοχό της την δυνατότητα αφενός να έχει λιγότερη φυσική παρουσία στο τελωνείο και αφετέρου τον απαλλάσσει από την προσκόμιση των εμπορευμάτων στο τελωνείο εξαγωγής.

Με την ΑΥΟ Δ19Α 5030435 ΕΞ2012 (ΦΕΚ 2254 Β) που τροποποιήθηκε με την ΑΥΟ Δ19Α 5041269 ΕΞ2013 (ΦΕΚ 3149 Β) και την ΕΔΥΟ Δ19Α 5040146 ΕΞ2013 ρυθμίζονται οι επί μέρους διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις που αφορούν στην έκδοση άδειας χρήσης απλουστευμένης διασάφησης και άδειας για τον εκτελωνισμό στον οριζόμενο από τον εξαγωγέα τόπο και παρέχονται οδηγίες για την εφαρμογή των διαδικασιών αυτών.

Αρμόδια αρχή για την έκδοση της άδειας χρήσης της διαδικασίας απλουστευμένης διασάφησης και της άδειας χρήσης της διαδικασίας εκτελωνισμού στον οριζόμενο από τον εξαγωγέα τόπο ορίζεται η Τελωνειακή Περιφέρεια, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης ή η Τελωνειακή Περιφέρεια στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας τηρούνται οι βασικές λογιστικές καταχωρήσεις του αιτούντος.

Εξαιρούνται από τη χορήγηση άδειας χρήσης απλουστευμένης διασάφησης και άδειας εκτελωνισμού στον οριζόμενο από τον εξαγωγέα τόπο, τα παρακάτω εμπορεύματα:

- 1) Πολιτιστικά αγαθά.
- 2) Όπλα και πυρομαχικά που απαριθμούνται στο ν. 2168/93 και στον Κοινό Κατάλογο Στρατιωτικού Εξοπλισμού της Ε.Ε.
- 3) Επικίνδυνα χημικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και V του καν.(ΕΚ) 689/2008.
- 4) Εμπορεύματα που υπόκεινται σε απαγορεύσεις και περιορισμούς κατά την εξαγωγή τους προς ορισμένες χώρες, βάσει αποφάσεων του ΟΗΕ και της Ε.Ε.
- 5) Είδη διττής χρήσης που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV του Καν.(ΕΚ)428/2009, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 6) Τα προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ και τα αυτοκίνητα οχήματα.

Επιτρέπεται ωστόσο η χρήση της διαδικασίας απλουστευμένης διασάφησης εξαγωγής σε εγκεκριμένους αποθηκευτές προϊόντων ΕΦΚ και αυτοκίνητων οχημάτων.

Η απλουστευμένη διασάφηση εξαγωγής υποβάλλεται ηλεκτρονικά και συμπληρώνεται σύμφωνα με την ΕΔΥΟ Δ19Α 5040146 ΕΞ2013.

Άδεια Εγκεκριμένου Εξαγωγέα.

Ο κάτοχός της έχει δυνατότητα στα πλαίσια της προβλεπόμενης απλοποιημένης διαδικασίας:

- να πιστοποιεί ο ίδιος την προτιμησιακή καταγωγή με δήλωσή του στο τιμολόγιο ή σε άλλο εμπορικό έγγραφο, αντί της έκδοσης πιστοποιητικών EUR.-1 ή EUR – MED από την αρμόδια τελωνειακή αρχή.
- να πιστοποιεί την ελεύθερη κυκλοφορία εκδίδοντας ο ίδιος το πιστοποιητικό Α.ΤΡ (για εξαγωγές στην Τουρκία), χωρίς να προσκομίζει το πιστοποιητικό αυτό για θεώρηση στο τελωνείο κατά τον χρόνο της εξαγωγής.

Αρμόδια αρχή για την έκδοση Άδειας Εγκεκριμένου Εξαγωγέα είναι η Τελωνιακή Περιφέρεια, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης ή η Τελωνιακή Περιφέρεια στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας τηρούνται οι βασικές λογιστικές καταχωρήσεις του αιτούντος.

Με την ΑΥΟ Δ17Γ 5005477 ΕΞ2012 (ΑΔΑ: Β44ΥΗ-Α3Σ), που εκδόθηκε σε εκτέλεση σχετικών κοινοτικών διατάξεων και την ΕΔΥΟ Δ17Γ 5026804 ΕΞ2012 (ΑΔΑ: Β4ΛΝΗ-5Ξ3), ορίζονται όλα τα σχετικά με την έκδοση της Άδειας Εγκεκριμένου Εξαγωγέα, καθώς επίσης και για τον τρόπο απόδειξης της προτιμησιακής καταγωγής ή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προς εξαγωγή εμπορευμάτων από τον ίδιο τον εξαγωγέα.

Άδεια Εγκεκριμένου Εμπόρου (νωπών οπωροκηπευτικών).

Ο κάτοχός της έχει την δυνατότητα να εκδίδει ο ίδιος Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης, που είναι απαραίτητο προσαρτώμενο έγγραφο στην διασάφηση εξαγωγής των προϊόντων αυτών (Σχετική νομοθεσία για τον Εγκεκριμένο Έμπορο: Καν (ΕΕ) 543/11, ΚΥΑ 2533/63997/2013 και Εγκυκλ. 4453/116157/ 2013 Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)-βλ.

http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/oporokipeytika/287-nopa-oporokipeytika#empor_noron_opor

9.3.23. Κυρώσεις για παραβάσεις διατάξεων περί εξαγωγής (Εθνικός Τελωνιακός Κώδικας).

Ο ΕΤΚ χαρακτηρίζει και διακρίνει τις παραβάσεις της τελωνιακής νομοθεσίας σε απλές τελωνιακές παραβάσεις και σε λαθρεμπορικές παραβάσεις.

Απλές τελωνιακές παραβάσεις

Απλές τελωνιακές παραβάσεις είναι αυτές που προκύπτουν από τη μη τήρηση των τελωνιακών διατυπώσεων και διαδικασιών, προβλέπονται από τον ΕΤΚ και από κάθε άλλη εθνική διάταξη που σχετίζεται με τις τελωνιακές διατυπώσεις και διαδικασίες, χωρίς να υπάρχει διαφυγή δασμών και λοιπών φόρων, επιδοτήσεων, κλπ.

Οι απλές τελωνιακές παραβάσεις τιμωρούνται διοικητικά με την επιβολή προστίμων ή και άλλων διοικητικών κυρώσεων, όπως προσδιορίζονται στον ΕΤΚ.

Ειδικότερα όσον αφορά τις εξαγωγές:

- Στο άρθρο 147 παρ.5 του ΕΤΚ αναφέρεται: «*Στους παραβάτες των περί εξαγωγής και των απλουστευμένων αυτής διατάξεων, επιβάλλεται για κάθε παράβαση πρόστιμο ποσού πεντακοσίων (500) ευρώ. Αν η παράβαση συνεπάγεται λήψη μεγαλύτερων επιστροφών ή άλλων ποσών που χορηγούνται κατά την εξαγωγή των εμπορευμάτων, το πρόστιμο αυτό ορίζεται ίσο με το διπλάσιο της διαφοράς αυτής και δεν μπορεί να υπολείπεται σε κάθε περίπτωση του προστίμου του προηγούμενου εδαφίου, επιφυλασσομένων των διατάξεων περί λαθρεμπορίας. Σε περίπτωση επιβολής προστίμου ανακαλείται η έγκριση υπαγωγής στις απλουστευμένες διαδικασίες εξαγωγής και με πράξη του προϊσταμένου της οικείας τελωνιακής περιφέρειας επιβάλλεται στον παραβάτη εξαγωγέα στέρηση από ένα μέχρι τρία χρόνια της υπαγωγής στις απλουστευμένες διαδικασίες εξαγωγής σε όλες τις Τελωνιακές Αρχές της δικαιοδοσίας του.*»
- Στο άρθρο 147 παρ. 6 του ΕΤΚ προβλέπεται ότι: «*Επιφυλασσομένων των διατάξεων περί λαθρεμπορίας εφόσον διαπιστώνεται υποτιμολόγηση ή υπερτιμολόγηση κατά την εξαγωγή, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε τοις εκατό (5%) επί της διαφοράς μεταξύ της αξίας που δηλώθηκε και την πραγματικής, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 500 ευρώ.*» Επίσης το άρθρο 155 παρ. 2 περ. θ' του ΕΤΚ ορίζει ότι θεωρείται λαθρεμπορία η υποτιμολόγηση ή

η υπερτιμολόγηση εισαγομένων ή εξαγομένων εμπορευμάτων, εφ' όσον συνεπάγεται απώλεια δασμών, φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων.

Στα άρθρα 144 και 147 του ΕΤΚ προβλέπονται και τιμωρούνται απλές τελωνειακές παραβάσεις που τελούνται κατά την μεταφορά των εξαγομένων εμπορευμάτων και υπό ορισμένες συνθήκες έχουν επιπτώσεις στο εξαγόμενο εμπόρευμα (καθυστέρηση, δέσμευση κλπ.) ή και στον εξαγωγέα.

Λαθρεμπορία

Η έννοια της λαθρεμπορίας ορίζεται στο άρθρο 155 του ΕΤΚ. Σε γενικές γραμμές λαθρεμπορία είναι η με οποιονδήποτε τρόπο διαφυγή ή απόπειρα διαφυγής της πληρωμής των οφειλόμενων τελωνειακών επιβαρύνσεων.

Λαθρεμπορία μπορεί να τελεσθεί κατά την εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων αλλά και στο εσωτερικό της χώρας, όπως επίσης και κατά την ενδοκοινοτική διακίνηση εμπορευμάτων.

Η λαθρεμπορία αποτελεί αυτόφωρο ποινικό αδίκημα. Επιπλέον επιβάλλεται διοικητικό πολλαπλό τέλος, το οποίο ορίζεται από το τριπλάσιο μέχρι το πενταπλάσιο των αναλογουσών στο αντικείμενο της λαθρεμπορίας δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων και δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 1500 ευρώ. Επιπρόσθετα, στις λαθρεμπορίες προκύπτει υποχρέωση του υπαίτιου για καταβολή των διαφυγόντων δασμών και φόρων, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το αντικείμενο της λαθρεμπορίας έχει κατασχεθεί από την αρμόδια τελωνειακή αρχή.

Η λαθρεμπορία ως αυτόφωρο ποινικό αδίκημα τιμωρείται από τα ποινικά δικαστήρια τόσο με ποινές φυλάκισης όσο και με χρηματικές ποινές. Οι τελωνειακοί υπάλληλοι ως ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι, τελούν προκαταρκτική εξέταση και ανακοινώνουν γραπτώς στον αρμόδιο εισαγγελέα όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και αφορούν την αξιόποινη πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις προκειμένου να ασκηθεί η ποινική δίωξη.

Διαδικαστικά και διοικητικά θέματα τελωνειακών παραβάσεων.

Η απλή τελωνειακή παράβαση παραγράφεται εάν μέσα σε τριετία από την τέλεση της δεν κοινοποιηθεί στους υπαίτιους η καταλογιστική πράξη. Η παράβαση της λαθρεμπορίας (διοικητικό μέρος) παραγράφεται μέσα σε επταετία για τον ίδιο παραπάνω λόγο.

Οι εκδιδόμενες από τις τελωνειακές αρχές καταλογιστικές πράξεις προστίμων ή πολλαπλών τελών προσβάλλονται από τα πρόσωπα κατά των οποίων εκδόθηκαν ή τα πρόσωπα που κηρύχθηκαν αστικώς συνυπεύθυνα, ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων με προσφυγή.

Η άσκηση προσφυγής και η τυχόν αίτηση αναστολής της καταλογιστικής πράξης, δεν αναστέλλουν την είσπραξη του 30% των προστίμων και των πολλαπλών τελών που επιβλήθηκαν από την τελωνειακή αρχή.

Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από πράξεις χρέωσης δασμών και φόρων, πρόστιμα και πολλαπλά τέλη εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δημοσίων Εσόδων. (Ν.Δ. 356/74).

9.3.24. Αρμοδιότητα τελωνειακών αρχών για τήρηση άλλων διατάξεων και συνέπειες για τις εξαγωγές (π.χ. δίκαιο μεταφορών).

Στο άρθρο 3 του ΕΤΚ προβλέπεται ότι η τελωνειακή υπηρεσία είναι αρμόδια να ελέγχει, μεταξύ άλλων, πρόσωπα, αποσκευές, εμπορεύματα και μεταφορικά μέσα, στα σημεία εισόδου – εξόδου, στους ελεγχόμενους και εποπτευόμενους χώρους καθώς και σε κάθε περίπτωση τήρησης τελωνειακών διαδικασιών.

Με άρθρο 2 ν. 3446/2006 (ΦΕΚ 49 Α) ανατίθεται και στις τελωνειακές αρχές ο έλεγχος της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας για την κυκλοφορία των ελληνικών και αλλοδαπών φορτηγών οχημάτων ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης και

για τις διενεργούμενες με αυτά μεταφορές, καθώς και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4, στο πλαίσιο της κατά τόπον αρμοδιότητάς τους.

Στο άρθρο 4 του ίδιου παραπάνω νόμου απαριθμούνται συνολικά σαράντα εννιά (49) παραβάσεις κοινοτικών και εθνικών διατάξεων περί οδικών μεταφορών, τα επιβαλλόμενα χρηματικά πρόστιμα (έως 3.000 € ανάλογα με την παράβαση), καθώς επίσης και οι επιβαλλόμενες (κατά περίπτωση) άλλες κυρώσεις, όπως η αφαίρεση πινακίδων ή / και η ακινητοποίηση του οχήματος.

Εξυπακούεται ότι τα αναφερόμενα παραπάνω χρηματικά πρόστιμα και κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την ποινική δίωξη που ασκείται κατά του οδηγού ή και του ιδιοκτήτη του οχήματος ή ακόμα και κατά του κυρίου των μεταφερομένων εμπορευμάτων, όταν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι έχει τελεσθεί ποινικό αδίκημα κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων (ΕΤΚ, Κ.Ο.Κ. κ.λπ.).

Η διαδικασία επιβολής των ανωτέρω προστίμων και κυρώσεων από τις τελωνειακές αρχές περιγράφεται στο άρθρο 3 της Κ.Υ.Α οικ.Γ5/52182/3729/2000 (ΦΕΚ 1136 Β).

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι τελωνειακές αρχές ελέγχουν, στην ζώνη αρμοδιότητά των, κάθε προβλεπόμενη άδεια, πιστοποιητικό ή άλλο έγγραφο που αφορά το φορτηγό αυτοκίνητο, τον οδηγό και το μεταφερόμενο εμπόρευμα.

Μεταξύ των ελεγχόμενων εγγράφων είναι και οι άδειες διέλευσης δηλαδή οι Κοινοτικές άδειες, οι άδειες ΕΔΥΜ ή άδειες που έχουν ανταλλαγή σύμφωνα με διμερείς συμφωνίες (διμερείς, τράνζιτ, τριγωνικές). Η διανομή των αδειών των διμερών συμφωνιών στους μεταφορείς έχει ανατεθεί και στις συνοριακές τελωνειακές αρχές.

Επίσης, οι τελωνειακές αρχές, ελέγχουν την στοιβασία των εμπορευμάτων, το μικτό βάρος του έμφορτου οχήματος, την έλξη / σύνδεση κ.λ.π..

Οι τελωνειακές αρχές επίσης είναι αρμόδιες για την έκδοση των πιστοποιητικών Τεχνικού Ελέγχου Καταλληλότητας Αυτοκινήτου (ΤΕΚΑ), προκειμένου να είναι δυνατή η τελωνειακή σφράγιση. Τα πιστοποιητικά αυτά εκδίδονται από τα κατά τόπο αρμόδια τελωνεία, που για την Π.Ε. Θεσσαλονίκης είναι για μεν τα βυτιοφόρα φορτηγά αυτοκίνητα το ΣΤ' Τελωνείο ΕΦΚ (Ιωνία), για δε τα υπόλοιπα το Α' Τελωνείο (Λαχαναγορά).

9.3.25. Φορολογικές και τελωνειακές διαδικασίες ειδικών καθεστώτων (ελεύθερη ζώνη, ελεύθερη αποθήκη, αποταμίευση, μεταποίηση, τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και επανεισαγωγή).

A. Ελεύθερες Ζώνες και Ελεύθερες Αποθήκες.

Οι Ελεύθερες Ζώνες και οι Ελεύθερες Αποθήκες αποτελούν τμήματα του Τελωνειακού Εδάφους της Κοινότητας ή χώρους που βρίσκονται στο έδαφος αυτό, χωρισμένα από το υπόλοιπο εν λόγω τελωνειακό έδαφος εντός του οποίου τα εισερχόμενα μη κοινοτικά εμπορεύματα (εμπορεύματα τρίτων χωρών), αφενός μεν από δασμολογική άποψη και άποψη εμπορικής πολιτικής θεωρούνται ότι δεν βρίσκονται στο τελωνειακό έδαφος της κοινότητας, αφετέρου δε τα εγχώρια ή τελούντα σε ελεύθερη κυκλοφορία εμπορεύματα αποτελούν κατά κανόνα, αντικείμενα εξαγωγής.

Βασικός σκοπός ίδρυσης Ελεύθερης Ζώνης και Ελεύθερης Αποθήκης είναι η αποθήκευση ως επί το πλείστον μη κοινοτικών εμπορευμάτων και η μέσω αυτών εξυπηρέτηση του διεθνούς εμπορίου με παράλληλη όμως διασφάλιση των κοινοτικών και εθνικών δημοσιονομικών συμφερόντων.

Οι ΕΖ – ΕΑ είναι τελωνειακός προορισμός εμπορευμάτων κατά το άρθρο 4 παρ. 15 περ. β' του ΚΤΚ.

Η ίδρυση της Ελεύθερης Ζώνης και Ελεύθερης Αποθήκης ενεργείται από τον Υπουργό Οικονομικών. Η αίτηση υποβάλλεται στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών συνοδευόμενη με οικονομική μελέτη και μελέτη σκοπιμότητας. Ο Υπουργός λόγω της οικονομικής σπουδαιότητας της ΕΖ και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει το

Δημόσιο προτού προχωρήσει στην έκδοση της απόφασης ίδρυσης, ζητά από τα Υπουργεία Ανάπτυξης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας ή Εμπορικής Ναυτιλίας, κατά περίπτωση, τις θέσεις τους, τις οποίες και λαμβάνει υπόψη του στην έκδοση της τελικής απόφασης. Στην αίτηση πρέπει να αναλύονται:

- Η υπάρχουσα ή η προβλεπόμενη διακίνηση μη κοινοτικών εμπορευμάτων μέσω της προτεινομένης ΕΖ ή ΕΑ
- Η προσδοκώμενη συμβολή της ΕΖ ή ΕΑ στην αύξηση της εμπορευματικής διακίνησης μη κοινοτικών εμπορευμάτων σε συνδυασμό με τα αναμενόμενα γενικότερα οικονομικά οφέλη από τη λειτουργία τους.
- Τα εχέγγυα για τη σωστή διοίκηση ή εκμετάλλευση της ΕΖ ή για τη σωστή διαχείριση των εμπορευμάτων στην περίπτωση της ΕΑ.

Στη Λιμένα Θεσσαλονίκης λειτουργεί Ελεύθερη Ζώνη τύπου Ι .

Β. Τελωνειακή Αποταμίευση.

Τελωνειακή Αποταμίευση είναι ένα ανασταλτικό τελωνειακό καθεστώς, το οποίο μπορεί να εφαρμοσθεί στα εισαγόμενα εμπορεύματα, και συνίσταται στην τοποθέτηση των εισαγομένων εμπορευμάτων σε αποθήκες αποταμίευσης εγκεκριμένες από την τελωνειακή υπηρεσία, όπου μπορούν να παραμείνουν για απεριόριστο χρονικό διάστημα με αναστολή καταβολής των αναλογούντων δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων. Οι δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις θα καταβληθούν όταν τα εμπορεύματα εξέλθουν από την αποθήκη αποταμίευσης προκειμένου να διατεθούν στην κατανάλωση.

Αποθήκη Αποταμίευσης μπορούν να συστήσουν μόνο πρόσωπα που ασκούν επαγγελματικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την εισαγωγή αγαθών όπως εισαγωγείς, αποθηκευτικές επιχειρήσεις, μεταφορικές εταιρείες, εφοδιαστικές επιχειρήσεις κ.λ.π.

Για να προχωρήσει κάποιος ή κάποια εταιρία/επιχείρηση σε σύσταση αποθήκης αποταμίευσης πρέπει να απευθυνθεί στο Τελωνείο στο οποίο υπάγονται, κατά χωρική αρμοδιότητα, οι αποθηκευτικές εγκαταστάσεις για τις οποίες ζητείται η έγκριση ως αποθήκες αποταμίευσης, προκειμένου το τελωνείο να διενεργήσει αυτοψία των εγκαταστάσεων.

Μετά την αυτοψία ο ενδιαφερόμενος απευθύνεται στη Τελωνειακή Περιφέρεια στην οποία υπάγεται το αρμόδιο Τελωνείο, όπου συμπληρώνει και καταθέτει αίτηση για την χορήγηση άδειας αποθήκης τελωνειακής αποταμίευσης. Το έντυπο της αίτησης (καθορισμένο από την Ευρωπαϊκή Ένωση) χορηγείται από την Τελωνειακή Περιφέρεια. Συνημμένα με την αίτηση κατατίθενται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- Καταστατικό έναρξης επιτηδεύματος.
- Απόσπασμα ποινικού μητρώου.
- Αντίγραφο οικοδομικής άδειας ανέγερσης του κτιρίου με τοπογραφικό.
- Πυροσβεστική κάλυψη.
- Έγγραφα κυριότητας ή μίσθωσης του χώρου.
- Λογιστικό σχέδιο παρακολούθησης των εμπορευμάτων.

Ακόμη απαιτείται κατάθεση εγγυητικής επιστολής που να καλύπτει το 20% των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων των εμπορευμάτων που βρίσκονται ανά πάσα στιγμή στην αποθήκη (για τον τύπο Β Αποταμιευτικών Αποθηκών απαιτείται εγγυητική επιστολή που να καλύπτει το 100% των δασμοφορολογικών απαιτήσεων)

Για την λειτουργία της Αποθήκης καταβάλλεται ετησίως ποσό ως διοικητικό κόστος 500 ευρώ το οποίο υπολογίζεται ανάλογα με το εμβαδό της αποθήκης και για τους μεν στεγασμένους χώρους μέχρι 1000 τετραγωνικά μέτρα για δε τους υπαιθρίους μέχρι 10000 τετραγωνικά μέτρα. Σε περίπτωση περισσότερων μέτρων το διοικητικό κόστος αυξάνεται

ανάλογα με το προαναφερόμενο ποσό το οποίο δεν μπορεί να αυξηθεί πέρα των 3000 ευρώ για κάθε άδεια Αποθήκης Αποταμίευσης ετησίως.

Υπάρχουν δυο τύποι Αποθηκών Αποταμίευσης:

- Δημόσιες Αποθήκες Αποταμίευσης, τις οποίες διαχειρίζονται ιδιωτικές επιχειρήσεις και ονομάζονται έτσι διότι σ' αυτές μπορούν να αποταμιεύσουν εμπορεύματα οποιαδήποτε πρόσωπα ακόμη και ιδιώτες.
- Ιδιωτικές Αποθήκες Αποταμίευσης, όπου αποταμιεύει εμπορεύματα μόνο ο κάτοχος της άδειας της Αποθήκης Αποταμίευσης.

Στις Αποθήκες Αποταμίευσης μπορούν να αποταμιευθούν κάθε είδους εμπορεύματα αλλά εφόσον πρόκειται για εμπορεύματα επικίνδυνα για την δημόσια τάξη, ασφάλεια, υγεία, περιβάλλον κ.λ.π. τότε απαιτούνται οι απαραίτητες άδειες από τις αρμόδιες αρχές.

Τα προερχόμενα από την τρίτη χώρα εμπορεύματα προσκομίζονται στο Τελωνείο όπου κατατίθεται από τον κάτοχο διασάφηση αποταμίευσης. Μετά την ολοκλήρωση των τελωνειακών ελέγχων από το τελωνείο εκδίδεται άδεια παραλαβής των εμπορευμάτων και τα εμπορεύματα οδηγούνται και αποθηκεύονται στην εγκεκριμένη αποθήκη Τελωνειακής Αποταμίευσης, όπου και παραμένουν στην κατάσταση στην οποία εισήχθησαν.

Κατόπιν έγκρισης της αρμόδιας τελωνειακής αρχής τα αποθηκευμένα μη κοινοτικά εμπορεύματα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο των συνήθων εργασιών που περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 72 των ΔΕΚΤΚ. Οι συνήθεις εργασίες είναι απλές εργασίες (συντήρηση, ανασυσκευασία κλπ) που δεν μεταβάλλουν τον 8ψήφιο κωδικό Σ.Ο. των εμπορευμάτων.

Για να εξέλθουν τα εμπορεύματα από την Αποθήκη Αποταμίευσης, πρέπει να υποβληθεί τελωνειακό παραστατικό (διασάφηση) με το οποίο δίνεται ο ανάλογος προορισμός στο εμπόρευμα (μπορεί να ακολουθήσει οιοδήποτε τελωνειακό προορισμό, όπως επανεξαγωγή, τοποθέτηση σε Ελεύθερη Ζώνη, θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και ανάλωση, εγκατάλειψη, διαμετακόμιση κ.λ.π.). Το Τελωνείο με την διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων εκδίδει την άδεια παραλαβής των εμπορευμάτων και με αυτήν εξέρχονται από την αποθήκη για τον προορισμό που έχουν λάβει.

Γ. Μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο.

Το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο είναι τελωνειακό οικονομικό καθεστώς, μέσω του οποίου επιτρέπεται η εισαγωγή προϊόντων τρίτων (μη κοινοτικών) χωρών στο τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε. με ταυτόχρονη αναστολή δασμών και φόρων, με σκοπό να υποστούν συγκεκριμένου είδους εργασίες μεταποίησης ή εργασίες προκειμένου να διασφαλισθεί η συμμόρφωσή τους προς τις τεχνικές απαιτήσεις της Ε.Ε., όπως αυτές περιγράφονται στο Παράρτημα 76 των ΔΕΚΤΚ και στην συνέχεια τα μεταποιημένα αυτά προϊόντα να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία και ανάλωση εντός της Ε.Ε., με την καταβολή των αναλογούντων στο τελικό προϊόν δασμών και φόρων.

Η υπαγωγή των εμπορευμάτων στο καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο γίνεται με την έκδοση σχετικής άδειας από τις τελωνειακές αρχές μετά από αίτηση του προσώπου που πραγματοποιεί ή για λογαριασμό του οποίου γίνεται η μεταποίηση.

Δ. Τελειοποίηση προς Επανεξαγωγή (Ενεργητική Τελειοποίηση).

Το καθεστώς της Τελειοποίησης προς Επανεξαγωγή (Ενεργητική Τελειοποίηση) αποτελεί ανασταλτικό καθεστώς, που έχει σκοπό την ενίσχυση και προώθηση των εξαγωγών σε τρίτες χώρες, καθώς και τη διατήρηση και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής μεταποιητικής βιομηχανίας σε διεθνές επίπεδο.

Είναι το τελωνειακό καθεστώς με το οποίο εισάγονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας προϊόντα τρίτων χωρών, τα οποία απαλλάσσονται από δασμούς και λοιπούς φόρους με σκοπό αφού υποστούν μια ή περισσότερες εργασίες τελειοποίησης, να επανεξαχθούν ως παράγωγα προϊόντα σε τρίτες χώρες.

Ο όρος τελειοποίηση (μεταποίηση) προβλέπει οποιοδήποτε μεταποιητική δραστηριότητα, από την απλή επανασυσκευασία προϊόντων ως την πλέον σύνθετη μεταποιητική δραστηριότητα (άρθρο 114 παρ.2 του ΚΤΚ).

Το καθεστώς απευθύνεται σε πρόσωπα ή εταιρείες εγκαταστημένες εντός της Ε.Ε. Επίσης χρήση των διατάξεων του καθεστώτος μπορούν να κάνουν πρόσωπα ή εταιρείες οι οποίες ευρίσκονται εκτός Κοινότητας, με την προϋπόθεση ότι τα υπό μεταποίηση εμπορεύματα δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

Η υπαγωγή των εμπορευμάτων στο καθεστώς της Τελειοποίησης προς Επανεξαγωγή προϋποθέτει την έκδοση σχετικής άδειας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου προς την αρμόδια τελωνειακή αρχή. Αίτηση μπορεί να υποβάλλει κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί μεταποίηση ή το πρόσωπο εκείνο που έχει αναλάβει να εκτελέσει εργασίες τελειοποίησης, για λογαριασμό ενός τρίτου. Απαραίτητη προϋπόθεση κατά την υποβολή της αίτησης είναι να συνυποβάλλονται αποδεικτικά στοιχεία που να δικαιολογούν τους οικονομικούς λόγους της μεταποιητικής δραστηριότητας. Αρμόδια τελωνειακή αρχή για την έκδοση της άδειας είναι η χωρικά αρμόδια Τελωνειακή Περιφέρεια.

Η αρμόδια τελωνειακή αρχή θα πρέπει μέσα στις προβλεπόμενες εκ του νόμου προθεσμίες να εγκρίνει ή να απορρίψει την αίτηση εξετάζοντας αν η εν λόγω εισαγωγή συμφέρει την Ε.Ε.. Βασική προϋπόθεση για την χορήγηση της άδειας είναι ότι ο αιτών προτίθεται να επανεξαγάγει τα παράγωγα προϊόντα.

Το καθεστώς εκκαθαρίζεται όταν επανεξαχθούν ή λάβουν ένα αποδεκτό τελωνειακό προορισμό.

Η προθεσμία για την επανεξαγωγή των μεταποιημένων προϊόντων είναι ανάλογη του χρόνου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των εργασιών τελειοποίησης και τη διάθεση των παράγωγων προϊόντων η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία έτη. Για τα γεωργικά προϊόντα η προθεσμία επανεξαγωγής είναι έξη μήνες και για τα γαλακτοκομικά τέσσερις μήνες.

Με αίτηση μπορεί να ζητηθεί Ενιαία Άδεια από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές για την έκδοση μεταποιητικής διαδικασίας που να καλύπτει περισσότερες από μία κοινοτικές χώρες. Πληροφορίες για την Ενιαία Άδεια παρέχονται στην ιστοσελίδα της Ε.Ε.:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/procedural_aspects/general/singleauthorisation/intex_en.htm

Ε. Τελειοποίηση προς Επανεισαγωγή (Παθητική Τελειοποίηση).

Το καθεστώς της Τελειοποίησης προς Επανεισαγωγή (Παθητική Τελειοποίηση) είναι το τελωνειακό καθεστώς σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, η προσωρινή εξαγωγή Κοινοτικών εμπορευμάτων – πρώτων υλών σε τρίτες προς την Ε.Ε. χώρες για τελειοποίηση και επανεισαγωγή των παράγωγων προϊόντων, με μερική ή ολική απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς.

Το καθεστώς επιτρέπει στους δικαιούχους να επωφεληθούν από το χαμηλότερο κόστος εργασίας, που ενδέχεται να υπάρχει στις χώρες εκτός Ε.Ε. και να ενθαρρύνει τη χρήση Κοινοτικών πρώτων υλών για τη παραγωγή τελικών προϊόντων.

Τα πρόσωπα που δικαιούνται να υπαχθούν στο καθεστώς πρέπει να έχουν την μόνιμη κατοικία τους ή την έδρα τους στο έδαφος της Ε.Ε. Η υπαγωγή στο καθεστώς γίνεται με έκδοση, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου, σχετικής Έγκρισης – Άδειας από την κατά τόπο αρμόδια Τελωνειακή Περιφέρεια. Χορηγείται δε με την εξέταση της προϋπόθεσης ότι δεν βλάπτονται τα κοινοτικά συμφέροντα. Η Άδεια έχει ισχύ τριών ετών με δυνατότητα παράτασης. Η Άδεια εκδίδεται πριν την προσωρινή εξαγωγή των πρώτων υλών. Είναι δυνατή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η έκδοση αναδρομικής Άδειας. Στην Άδεια αναφέρονται τόσο οι τελωνειακές αρχές υπαγωγής στο καθεστώς (τελωνεία προσωρινής εξαγωγής) όσο και αυτές λήξης του καθεστώτος (τελωνεία επανεισαγωγής).

Κατά την προσωρινή εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων προτιμησιακής καταγωγής κοινότητας εκδίδεται πιστοποιητικό καταγωγής EUR1.

Όταν κατά την διαδικασία προσωρινής εξαγωγής των πρώτων υλών ή και της επανεισαγωγής των παράγωγων προϊόντων εμπλέκονται περισσότερες της μίας τελωνειακές διοικήσεις, δηλαδή συμμετέχουν περισσότερα του ενός Κ-Μ της Κοινότητας, είναι απαραίτητη η έκδοση Ενιαίας Άδειας.

Στα πλαίσια του καθεστώτος μπορεί να εφαρμοσθεί και το σύστημα τυποποιημένων (σταθερών) ανταλλαγών, που συνίσταται στην προσωρινή εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων με την δυνατότητα να εισαχθούν αντί των παράγωγων προϊόντων άλλα εμπορεύματα (υποκατάστατα). Η εισαγωγή των υποκατάστατων εμπορευμάτων μπορεί να προηγηθεί χρονολογικά μέχρι και δύο μήνες, με δυνατότητα επιμήκυνσης του χρονικού περιθωρίου, της προσωρινής εξαγωγής των κοινοτικών εμπορευμάτων (προκαταβολική εισαγωγή).

Ακόμα, στα πλαίσια του καθεστώτος, είναι δυνατόν να εξαχθούν προσωρινά εμπορεύματα για επιδιόρθωση και τα οποία στην συνέχεια θα επανεισαχθούν.

Δασμοφορολόγηση επανεισαγόμενων παράγωγων εμπορευμάτων.

Όταν τα εξαχθέντα προσωρινά εμπορεύματα δεν υφίστανται στην τρίτη χώρα όπου μεταποιούνται επαρκή επεξεργασία προκειμένου να αποκτήσουν την προτιμησιακή καταγωγή της χώρας αυτής, τότε τα παράγωγα εμπορεύματα που επανεισάγονται οφείλουν τις δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις που αναλογούν στην αξία που έχει προστεθεί στην τρίτη χώρα όπου μεταποιήθηκαν.

Παθητική Τελειοποίηση και τριγωνικές συναλλαγές.

Προκειμένου να μειώνεται το κόστος μεταφοράς των εμπορευμάτων αλλά και να απλουστεύονται οι τελωνειακές και φορολογικές διαδικασίες, δίνεται η δυνατότητα στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να εξάγουν προσωρινά σε τρίτες χώρες τα προς μεταποίηση εμπορεύματα και στην συνέχεια να επανεισάγουν τα παράγωγα προϊόντα σε άλλη χώρα της Κοινότητας και όχι σε αυτήν από την οποία εξήχθησαν προσωρινά τα προς μεταποίηση εμπορεύματα. Βασικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής είναι:

- Η ύπαρξη Ενιαίας Άδειας.
- Η έκδοση από το τελωνείο προσωρινής εξαγωγής του πληροφοριακού δελτίου INF2.
- Η τήρηση των προβλεπόμενων φορολογικών διαδικασιών.

Λόγω της γειτνίασης της Βόρειας Ελλάδας με τρίτες χώρες, το καθεστώς Παθητικής Τελειοποίησης χρησιμοποιούνταν ευρύτατα από ελληνικές επιχειρήσεις του χώρου αυτού. Όμως με την είσοδο από 1-1-2007 της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ε.Ε. αλλά και λόγω των πρόσφατων δυσμενών οικονομικών συνθηκών η οικονομική δραστηριότητα αυτή παρουσιάζει κατακόρυφη πτωτική τάση.

9.3.26. Διακίνηση εμπορευμάτων (διαμετακόμιση, Δελτίο TIR κ.λ.π.).

Η διακίνηση των εμπορευμάτων τρίτων χωρών ή και σε μερικές περιπτώσεις Κοινοτικών διενεργείται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Με το καθεστώς της εξωτερικής ή εσωτερικής Κοινοτικής Διαμετακόμισης.
- Με Δελτίο TIR.
- Με Δελτίο ATA που χρησιμοποιείται ως παραστατικό ή έγγραφο διαμετακόμισης.
- Με Ρήγιο Δηλωτικό (άρθρο 9 της αναθεωρημένης σύμβασης για την ναυσιπλοΐα στον Ρήνο).
- Με το έντυπο 302 που προβλέπεται στα πλαίσια της σύμβασης των κρατών μελών του Βορειοατλαντικού Συμφώνου.
- Με ταχυδρομική αποστολή (στην οποία περιλαμβάνονται και τα ταχυδρομικά δέματα).

Από τους παραπάνω τρόπους διακίνησης των εμπορευμάτων σημαντικότεροι είναι η Κοινή / Κοινοτική Διαμετακόμιση και η διαμετακόμιση με Δελτίο TIR. Το Δελτίο ATA περιγράφεται παρακάτω στο σημείο 3.3.27 του παρόντος.

A. Κοινοτική Διαμετακόμιση.

Η Κοινοτική Διαμετακόμιση διακρίνεται σε Εξωτερική και Εσωτερική Διαμετακόμιση.

- Η Εξωτερική Κοινοτική Διαμετακόμιση χαρακτηρίζεται με την ένδειξη T1 και αφορά μη Κοινοτικά εμπορεύματα ή Κοινοτικά εμπορεύματα που θεωρούνται ότι κατά την διακίνησή τους χάνουν τον Κοινοτικό χαρακτήρα.
- Η Εσωτερική Κοινοτική Διαμετακόμιση χαρακτηρίζεται με την ένδειξη T2 και αφορά Κοινοτικά εμπορεύματα τα οποία διακινούνται:
 - Από ένα σημείο του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας προς ένα άλλο, μέσω του εδάφους τρίτης χώρας.
 - Από τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας όπου εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας ΦΠΑ προς ένα τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας όπου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας αυτής και αντίστροφα. Επίσης το ίδιο ισχύει για διακίνηση μεταξύ δύο τμημάτων του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας όπου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας ΦΠΑ.
 - Από ένα σημείο του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας προς ένα άλλο, μέσω του εδάφους μίας ή περισσότερων χωρών της ΕΖΕΣ (Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία).

Για τη θέση των εμπορευμάτων στο καθεστώς κοινοτικής διαμετακόμισης ορίζεται «κύριος υπόχρεος» ο οποίος προσκομίζει τα εμπορεύματα στο Τελωνείο αναχώρησης, συντάσσει και υποβάλλει ηλεκτρονικά τη δήλωση διαμετακόμισης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υπαγωγή των εμπορευμάτων στο καθεστώς της κοινοτικής διαμετακόμισης είναι η σύσταση εγγύησης το ποσό της οποίας υπολογίζεται με βάση τις δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις που αναλογούν σε αυτά.

B. Δελτίο TIR.

Το καθεστώς διαμετακόμισης TIR («Transports Internationaux Routiers» — Διεθνείς Οδικές Μεταφορές) βασίζεται στην τελωνειακή σύμβαση περί διεθνών μεταφορών εμπορευμάτων υπό την κάλυψη δελτίων TIR (η σύμβαση TIR υπογράφηκε το 1975, στη χώρα μας κυρώθηκε με το ν.1020/80). Σήμερα η Σύμβαση TIR αριθμεί 64 συμβαλλόμενα μέρη συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών της Ε.Ε. Τα εμπορεύματα που μεταφέρονται υπό την κάλυψη δελτίου TIR μπορούν να διέρχονται από το έδαφος οποιουδήποτε αριθμού συμβαλλομένων μερών, ένα από τα οποία πρέπει απαραίτητα να μην είναι κράτος μέλος της Ε.Ε.

Το καθεστώς TIR βασίζεται στο «Δελτίο TIR» που χρησιμεύει και ως τελωνειακή δήλωση και ως εγγύηση. Το Δελτίο TIR τυπώνεται και διανέμεται από τη Διεθνή Ένωση Οδικών Μεταφορών (IRU) και χορηγείται σε χρήστες από τους εθνικούς εγγυοδοτικούς οργανισμούς που έχουν εξουσιοδοτηθεί για το σκοπό αυτό (για την Ελλάδα ο ΟΦΑΕ).

Σε περίπτωση που η μεταφορά ή η διαμετακόμιση ενός εμπορεύματος στο εσωτερικό της Κοινότητας εκτελείται υπό το καθεστώς της σύμβασης TIR, η Κοινότητα θεωρείται, για τους σκοπούς της μεταφοράς ή της διαμετακόμισης, ως ενιαίο έδαφος.

Σε περίπτωση που η μεταφορά εμπορευμάτων από ένα σημείο της Κοινότητας σε ένα άλλο εκτελείται με διέλευση από το έδαφος τρίτης χώρας, οι έλεγχοι και οι διατυπώσεις εφαρμόζονται στα σημεία στα οποία η μεταφορά εγκαταλείπει προσωρινά το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας και στα σημεία που εισέρχεται εκ νέου σ' αυτό.

Όσον αφορά την εφαρμογή της Σύμβασης TIR, σε περίπτωση που μία αποστολή εισέρχεται ή αρχίζει στο έδαφος της Κοινότητας, η εγγυήτρια ένωση καθίσταται ή είναι υπεύθυνη έναντι των αρχών κάθε κράτους μέλους από το έδαφος

του οποίου διέρχεται η αποστολή TIR, μέχρις ότου εξέλθει από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, ή μέχρι το τελωνείο προορισμού που βρίσκεται στο έδαφος αυτό.

Τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν στο έδαφος της Κοινότητας βάσει δελτίων TIR θεωρούνται ως μη κοινοτικά εμπορεύματα, εκτός αν αποδειχθεί ότι αυτά έχουν κοινοτικό χαρακτήρα.

Όσον αφορά τις παραβάσεις ή τις παρατυπίες οι οποίες διαπιστώνονται κατά τη διάρκεια της μεταφοράς που εκτελείται βάσει δελτίου TIR σε κάποιο κράτος μέλος, το εν λόγω κράτος θεωρείται αρμόδιο για την επιβολή τυχόν επιβαρύνσεων ή κυρώσεων. Σε περίπτωση που είναι αδύνατο να προσδιοριστεί το έδαφος στο οποίο διαπράχθηκε η παράβαση ή η παρατυπία, θεωρείται ότι (η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία) διαπράχθηκε στο κράτος μέλος όπου αυτή διαπιστώθηκε, εκτός αν αποδειχτεί το αντίθετο.

Κάθε όχημα που πραγματοποιεί διεθνείς εμπορικές μεταφορές με το εν λόγω καθεστώς οφείλει να διαθέτει πιστοποιητικό καταλληλότητας για τελωνειακή σφράγιση.

Γ. Διαφορές μεταξύ καθεστώτος TIR και καθεστώτος Κοινής/Κοινοτικής Διαμετακόμισης:

- Το καθεστώς TIR εφαρμόζεται μόνον όταν κατά την έναρξη της διακίνησης υπάρχει πρόθεση τουλάχιστον ένα τμήμα της μεταφοράς να πραγματοποιηθεί οδικά. Τέτοιος περιορισμός στο καθεστώς της Κοινής/Κοινοτικής Διαμετακόμισης δεν υφίσταται.
- Το καθεστώς TIR μπορεί να εφαρμοστεί όταν κατά την μεταφορά των εμπορευμάτων από το τελωνείο αναχώρησης στο τελωνείο προορισμού μεσολαβούν σύνορα μεταξύ Ε.Ε. και τρίτων χωρών. Τέτοιος περιορισμός δεν υπάρχει στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση.
- Το δελτίο TIR είναι ταυτόχρονα παραστατικό διαμετακόμισης και τίτλος εγγύησης ενώ η δήλωση Κοινής/Κοινοτικής Διαμετακόμισης είναι μόνο παραστατικό διαμετακόμισης και απαιτείται χωριστός τίτλος εγγύησης.
- Το ποσό της εγγύησης για ένα δελτίο TIR είναι 60.000 ευρώ, ανεξάρτητα από το ύψος των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων που αντιστοιχούν στα εμπ/τα, ενώ στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση το ύψος της εγγύησης καθορίζεται αφού προϋπολογισθούν οι αντίστοιχες επιβαρύνσεις του διακινούμενου εμπορεύματος.
- Τα δελτία TIR εκτυπώνονται κεντρικά από την IRU και διανέμονται απ' αυτήν στους εθνικούς εγγυοδοτικούς οργανισμούς, στους οποίους απευθύνονται οι δικαιούχοι να τα προμηθευτούν. Στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση ο κύριος υπόχρεος πρέπει να υποβάλλει το παραστατικό στην αρμόδια τελωνειακή αρχή και προσκομίσει εγγύηση ή να είναι κάτοχος τίτλου εγγύησης..
- Για να γίνει κάποιος κάτοχος δελτίου TIR πρέπει να είναι εγκεκριμένος χρήστης και να έχει αριθμό μητρώου, που είναι μοναδικός (δίδεται από τον εγγυοδοτικό οργανισμό της χώρας όπου είναι ταξινομημένος ο θάλαμος φόρτωσης) και αναγράφεται στο δελτίο TIR. Δεν υπάρχει τέτοια προϋπόθεση για τον κύριο υπόχρεο στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση.
- Για κάθε όχημα / θάλαμο φόρτωσης αντιστοιχεί ένα δελτίο TIR και σφραγίζεται πάντα ο θάλαμος φόρτωσης ανεξάρτητα αν τα εμπ/τα είναι κοινοτικά ή τρίτων χωρών. Στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση μπορεί να αντιστοιχούν, σε ένα όχημα, περισσότερα του ενός παραστατικά διαμετακόμισης και η τελωνειακή σφράγιση μπορεί να τίθεται στα εμπορεύματα (κιβώτια) και όχι στο θάλαμο φόρτωσης.
- Στο καθεστώς TIR τα τελωνεία αναχώρησης/ προορισμού μπορεί να είναι μέχρι τέσσερα, ενώ στην Κοινή/Κοινοτική Διαμετακόμιση για κάθε παραστατικό αντιστοιχεί ένα τελωνείο αναχώρησης και ένα τελωνείο προορισμού.

9.3.27. Carnet ATA.

Η «Τελωνειακή Σύμβαση του Carnet ATA για την προσωρινή εισαγωγή αγαθών» (Σύμβαση ATA) εγκρίθηκε το 1961 από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ) - [World Customs Organization](http://www.wco.org) (WCO), Η Σύμβαση αυτή εμπλουτίστηκε το 1990 με την γνωστή ως «Σύμβαση Κωνσταντινουπόλεως».

Το ακρωνύμιο ATA είναι ένας συνδυασμός της γαλλικής και Αγγλικής φράσης "Admission Temporaire/Temporary Admission".

Σήμερα στην Σύμβαση ATA μετέχουν 71 χώρες μεταξύ των οποίων και όλες οι χώρες της Ε.Ε..

Το Carnet (Δελτίο) ATA είναι ένα διεθνές τελωνειακό παραστατικό και τίτλος εγγύησης ταυτόχρονα, χρησιμοποιείται στις εμπορευματικές συναλλαγές μεταξύ χωρών της Σύμβασης ATA, με εξαίρεση τις συναλλαγές μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.

Χρησιμοποιείται για να διευκολύνει την διέλευση των συνόρων από τελωνειακής πλευράς, αλλά και την προσωρινή εισαγωγή και παραμονή εμπορευμάτων σε ένα κράτος, χωρίς την καταβολή των αναλογουσών δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων.

Στην Ελλάδα το Δελτίο ATA εκδίδεται από τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα μετά από αίτημα των ενδιαφερομένων. Για την έκδοση του πρέπει να πληρούνται τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Το Δελτίο εκδίδεται μόνο εφόσον πρόκειται για προσωρινή εξαγωγή επαγγελματικού ή επιστημονικού ή παιδαγωγικού υλικού, εμπορικών δειγμάτων και διαφημιστικού υλικού, ειδών για επίδειξη ή χρησιμοποίηση σε εκθέσεις, πανηγύρεις και συνέδρια.
- Να περιλαμβάνει εμπορεύματα που προορίζονται για ένα μόνο σκοπό, δηλαδή δεν μπορεί να εκδοθεί ένα Δελτίο π.χ. για έκθεση και για επαγγελματικό υλικό.
- Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι εγγεγραμμένος σε ένα επιμελητήριο της χώρας μας και να είναι οικονομικά τακτοποιημένος.

Το Δελτίο ATA εκδίδεται στα πλαίσια της σύμβασης ATA και για εμπορεύματα που διακινούνται στην Ε.Ε. ελεύθερα δασμών και λοιπών φόρων.

Οι κοινοτικές τελωνειακές αρχές δέχονται τα Δελτία ATA που έχουν εκδοθεί σε χώρα συμβεβλημένη με τη σύμβαση ATA, δεόντως θεωρημένα από τις Αρχές που το εξέδωσαν.

Η αξία των περιλαμβανομένων εμπορευμάτων για κάθε Δελτίο ATA, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 14.674,00 ευρώ. Σε περίπτωση που πρόκειται για εμπορεύματα μεγαλύτερης αξία συμπληρώνεται και δεύτερο Δελτίο ATA, τρίτο κλπ.

Η ισχύς του Δελτίου ATA δεν υπερβαίνει το έτος, πρέπει να επιστραφεί στο Επιμελητήριο που το εξέδωσε το αργότερο εντός δέκα ημερών από τη λήξη της ισχύος του, πρέπει να είναι τακτοποιημένο, δηλαδή όλα τα στελέχη να φέρουν πιστοποίηση των αρμοδίων τελωνείων, ότι τα εμπορεύματα έχουν επανεξαχθεί από τη χώρα στην οποία είχαν προσωρινά εισαχθεί και έχουν επανεισαχθεί στην Ελλάδα.

Όταν δεν υπάρχει βεβαίωση των αρμοδίων τελωνείων, περί επανεξαγωγής ή επανεισαγωγής των εμπορευμάτων, το Δελτίο δεν θεωρείται τακτοποιημένο. Επίσης το Δελτίο δεν θεωρείται τακτοποιημένο, εάν η επανεξαγωγή των εμπορευμάτων έγινε εκπρόθεσμα, χωρίς άδεια των αρμοδίων τελωνειακών αρχών.

Σε περίπτωση κλοπής, απώλειας ή καταστροφής των εμπορευμάτων του Δελτίου, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να ενημερώνει την πλησιέστερη τελωνειακή αρχή ή τον εγγυοδοτικό οργανισμό.

9.3.28. Διεθνείς οδικές κυρίως μεταφορές με τρίτες χώρες.

Α. Διεθνείς οδικές μεταφορές στα πλαίσια διμερών συμφωνιών.

Οι διεθνείς οδικές εμπορευματικές μεταφορές από Κοινοτική χώρα προς τρίτες χώρες και αντίστροφα με φορτηγά οχήματα διακρίνονται σε Διμερείς, Τράνζιτ και Τριγωνικές, καθορίζονται από Διμερείς (μεταξύ δύο χωρών) Συμφωνίες και διενεργούνται στα πλαίσια των Συμφωνιών αυτών.

Οι μεταφορές αυτές διενεργούνται με έντυπο ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΕΛΕΥΣΗΣ (ατελής ή με καταβολή τελών) για διμερή, τράνζιτ ή τριγωνική μεταφορά όταν αυτό απαιτείται από τη Διμερή Συμφωνία.

Τριγωνική μεταφορά, είναι η μεταφορά που διενεργείται μεταξύ δύο χωρών αλλά από αυτοκίνητο που είναι καταγεγραμμένο σε τρίτη χώρα (π.χ. Ελληνικό φορτηγό όχημα φορτώνει από Ουκρανία με προορισμό τη Ρωσία), η οποία μπορεί να διενεργηθεί α) με τη χρήση άδειας τριγωνικής μεταφοράς ή β) με άδεια Ε.Δ.Υ.Μ.

Η άδεια διέλευσης είναι προσωπική (εκδίδεται στο όνομα της μεταφορικής επιχείρησης) και δεν μεταβιβάζεται σε τρίτους, ισχύει για ένα πλήρες ταξίδι με επιστροφή, δηλαδή η χρονική διάρκεια ισχύος της άδειας είναι τόση όση χρειάζεται για την πραγματοποίηση μιας μεταφοράς, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην άδεια.

Ο Έλληνας μεταφορέας για να διενεργήσει μια διεθνή εμπορευματική μεταφορά σε μια άλλη χώρα εφοδιάζεται με την σχετική άδεια από τα τελωνεία εξόδου της χώρας μας.

Η χώρα μας έχει υπογράψει συμφωνίες και πρωτόκολλα οδικών μεταφορών με τις παρακάτω χώρες:

- Αζερμπαϊτζάν, Αλβανία, Αρμενία, Αίγυπτο, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Γεωργία, Ελβετία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ιορδανία, Ισραήλ, Καζακστάν, Κουβέιτ, Κροατία, Κιργιζία, Μαυροβούνιο, Μαρόκο, Μολδαβία, Ουκρανία, Ουζμπεκιστάν, Ρωσία, Σερβία, Συρία, Τουρκία, Τυνησία.
- Με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας δεν έχει υπογραφεί συμφωνία και οι διμερείς και τράνζιτ μεταφορές διενεργούνται χωρίς άδειες. Οι τριγωνικές μεταφορές απαγορεύονται εκτός εάν το φορτηγό δημόσιας χρήσης διαθέτει άδεια ΕΔΥΜ.
- Με το Λίβανο, και το Ιράκ έχουν υπογραφεί συμφωνίες αλλά δεν έχουν υπογραφεί πρωτόκολλα μεταφορών και οι μεταφορές διενεργούνται χωρίς έντυπο αδειας.
- Με τη Λευκορωσία δεν έχει ολοκληρωθεί η συμφωνία αλλά ανταλλάσσονται άδειες.
- Οι μεταφορές από και προς το Κοσσυφοπέδιο μπορούν να πραγματοποιηθούν με:
 - Φορτηγά που φέρουν ελληνικές πινακίδες κυκλοφορίας χωρίς έντυπο αδειας.
 - Φορτηγά που φέρουν πινακίδες Κοσσυφοπεδίου χωρίς έντυπο αδειας.
 - Φορτηγά με πινακίδες κυκλοφορίας Σερβίας εφόσον διαθέτουν διμερή άδεια.

Χορήγηση αδειών διέλευσης

Οι άδειες διέλευσης που προβλέπονται από τις διμερείς συμφωνίες χορηγούνται στους Έλληνες μεταφορείς κυρίως από τα χερσαία συνοριακά τελωνεία της χώρας. Συγκεκριμένα για την Βόρεια Ελλάδα χορηγούνται ως εξής:.

- Από τα συνοριακά Τελωνεία Ευζώνων, Δοϊράνης, Νίκης, Κρυσταλλοπηγής, Κακκαβιάς, Μαυροματίου, Μέρτζανης και Κήπων, ανάλογα με τον προορισμό του φορτίου.
- Κατά περίπτωση χορηγούνται άδειες διέλευσης Τουρκίας από τις κατά τόπο Διευθύνσεις Μεταφορών της Περιφέρειας, π.χ. Θεσσαλονίκης, Κομοτηνής, Λέσβου και Χίου.
- Σε ειδικές περιπτώσεις χορηγούνται άδειες διέλευσης από εσωτερικά Τελωνεία, π.χ. Καβάλας και Ορεστιάδας.

Σήμερα οι άδειες διέλευσης χορηγούνται αποκλειστικά από τα προαναφερόμενα συνοριακά τελωνεία.

Αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με τις άδειες διέλευσης είναι:

- Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων – Γενική Δ/νση Μεταφορών – Δ/νση Εμπορευματικών Μεταφορών – Τμήμα Οδικών Μεταφορών, τηλ. 2106508475, 2131388475, FAX 2106508411.
- Υπουργείο Οικονομικών- Γενική Δ/νση Τελωνείων & ΕΦΚ - Δ/νση 19^η –Τμήμα Β', τηλ. 2106987462.
- Τα αναφερόμενα παραπάνω συνοριακά Τελωνεία.

Β. Διεθνείς οδικές μεταφορές στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Υπουργών Μεταφορών (ΕΔΥΜ- CEMT- ECMT).

Για τη διενέργεια διεθνών οδικών εμπορευματικών μεταφορών με τρίτες χώρες, δίνεται η δυνατότητα σε μεταφορείς χωρών που είναι ενταγμένες στην Ε.Δ.Υ.Μ. να διενεργούν μεταφορές βάσει αυτής.

Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Υπουργών Μεταφορών (Ε.Δ.Υ.Μ.) είναι διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός κρατών μελών της Ε.Δ.Υ.Μ.(CEMT –ECMT) και ιδρύθηκε το έτος 1953 αποσκοπώντας στη διευκόλυνση των διεθνών μεταφορών.

Κράτη Μέλη της ΕΔΥΜ είναι:

Αγγλία, Αυστρία, Αλβανία, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Λευκορωσία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Κροατία, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Φιλανδία, Γαλλία, Γεωργία, Δανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιχτενστάιν, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, FYROM, Μάλτα, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρωσία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία και Ουκρανία.

Η διενέργεια διεθνούς οδικής εμπορευματικής μεταφοράς με ΑΔΕΙΑ ΕΔΥΜ προϋποθέτει την ύπαρξη επί του ΦΔΧ αυτοκινήτου, κατά την διάρκεια του ταξιδιού, του εντύπου ΑΔΕΙΑΣ ΕΔΥΜ και ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ, τα οποία έχουν χορηγηθεί στον ίδιο μεταφορέα, επιδεικνύονται όταν ζητούνται από τις αρμόδιες αρχές ελέγχου και έχουν συμπληρωθεί ανάλογα από τον μεταφορέα.

Οι άδειες ΕΔΥΜ παρέχουν το δικαίωμα για τη διενέργεια διεθνών οδικών εμπορευματικών μεταφορών όλων των ειδών, δηλαδή διμερών, τράνζιτ ή τριγωνικών, με την προϋπόθεση ότι οι χώρες αναχώρησης, προορισμού, τράνζιτ διέλευσης αλλά και ταξινόμησης του οχήματος είναι μέλη της ΕΔΥΜ.

Οι Άδειες ΕΔΥΜ.:

α) Δεν παρέχουν δικαίωμα για διενέργεια εμπορευματικών μεταφορών μέσα στην επικράτεια των Κ-Μ της ΕΔΥΜ, δηλαδή μεταφορών στις οποίες τα σημεία φόρτωσης και εκφόρτωσης βρίσκονται μέσα στο ίδιο Κ-Μ της ΕΔΥΜ.

β) Είναι προσωπικές (εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου μεταφοράς), αμεταβίβαστες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλα τα οχήματα της μεταφορικής επιχείρησης, για όλη όμως τη μεταφορά που διενεργείται με το φορτηγό όχημα ή συρμό (ρυμουλκός και ρυμουλκούμενο ή επικαθήμενο).

Οι άδειες ΕΔΥΜ εκδίδονται από τη γραμματεία της ΕΔΥΜ για όλα τα κράτη μέλη της, έχουν ισχύ όχι ανώτερη από ένα ημερολογιακό έτος, διανέμονται από τα κράτη μέλη και ισχύουν για ορισμένο αριθμό ταξιδιών.

Τα συνοδευτικά βιβλία των αδειών ΕΔΥΜ εκδίδονται από το κάθε κράτος μέλος.

Ισχύς και ανάκληση των Αδειών ΕΔΥΜ

Οι άδειες θεωρούνται ανίσχυρες εφόσον δεν έχουν συμπληρωθεί με ανεξίτηλο τρόπο τα ακόλουθα υποχρεωτικά στοιχεία:

- Ονοματεπώνυμο ή επωνυμία και πλήρης διεύθυνση του μεταφορέα.
- Υπογραφή και σφραγίδα της υπηρεσίας που την εκδίδει.
- Ημερομηνίες έναρξης και λήξης ισχύος.
- Ημερομηνία έκδοσης της άδειας.

Άδειες που δεν συνοδεύονται από νόμιμα συμπληρωμένο ημερολόγιο και από ισχύοντα πιστοποιητικά περί της συμμόρφωσης με τον τύπο της χρησιμοποιούμενης αδειάς, π.χ. για φορτηγά τύπου EURO III safe, EURO IV safe ή EURO V safe, θεωρούνται ανίσχυρες.

Φορτηγά ανώτερης κατηγορίας (όπως EURO IV safe) επιτρέπεται να χρησιμοποιούν άδειες κατώτερης κατηγορίας (όπως EURO III safe) το οποίο ΔΕΝ είναι δυνατό σε αντίστροφη περίπτωση.

Οι άδειες, εάν από επιτόπιο έλεγχο προκύψει ότι δεν πληρούνται οι απαιτήσεις εκπομπής καυσαερίων ή ασφάλειας που ορίζονται για τους αντίστοιχους τύπους φορτηγά, θεωρούνται ανίσχυρες.

9.3.29. Φορολογικές διαδικασίες κατά την εξαγωγή.

Οι φορολογικές διαδικασίες που πρέπει να τηρούνται κατά την εξαγωγή, προκειμένου τα εμπορεύματα να τύχουν απαλλαγής από ΦΠΑ είναι οι παρακάτω:

1. Εξαγωγές κατά το άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' του Κώδικα ΦΠΑ, δηλαδή εξαγωγή αγαθών εκτός της Κοινότητας, από τον πωλητή ή από άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του πωλητή. Ο εξαγωγέας οφείλει:
 - Εάν τα εξαγόμενα αγαθά έχουν αποκτηθεί με απαλλασσόμενη από ΦΠΑ εισαγωγή, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΟΛ.1262/93, δηλαδή με την χρήση του Ειδικού Διπλότυπου Δελτίου Απαλλαγής (ΕΔΔΑ), να φροντίσει ώστε η εξαγωγή τους να πραγματοποιηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από την ΑΥΟ. Δ.1163/678/Ε0017/2001 (ΦΕΚ 1173 Β).
 - να εκδώσει τιμολόγιο για τα εξαγόμενα αγαθά με την ένδειξη «ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΦΠΑ – ΕΞΑΓΩΓΗ».
 - να φροντίσει να παραλάβει, θεωρημένη από το τελωνείο εξαγωγής, την εκτύπωση του μηνύματος «Γνωστοποίηση ολοκλήρωσης Εξαγωγής» (ΙΕ599), ή, σε περίπτωση απόδειξης της εξαγωγής με εναλλακτικό τρόπο, να παραλάβει σχετική βεβαίωση από το τελωνείο εξαγωγής.
2. Εξαγωγές κατά το άρθρο 24 παρ. 1 περ. β' του Κώδικα ΦΠΑ, δηλαδή εξαγωγή αγαθών εκτός της Κοινότητας, από ταξιδιώτη μόνιμο κάτοικο τρίτης χώρας. Οι διαδικασίες για την περίπτωση αυτή περιγράφονται λεπτομερώς παρακάτω στο σημείο 3.3.30.

9.3.30. Διαδικασία απαλλαγής προϊόντων από ΦΠΑ για ταξιδιώτες (πολίτες τρίτων χωρών).

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 περ. β' του Κώδικα ΦΠΑ, οι μη εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Κοινότητας ταξιδιώτες, δικαιούνται απαλλαγής από το ΦΠΑ που αναλογεί στα είδη που αγοράζουν στο εσωτερικό της Κοινότητας και τα οποία τα προορίζουν για προσωπική ή οικογενειακή χρήση και τα συναποκομίζουν στις προσωπικές τους αποσκευές κατά την αναχώρησή τους για τρίτη χώρα. Η απαλλαγή αυτή μπορεί να είναι άμεση ή έμμεση. Σχετική με το θέμα είναι η ΑΥΟ 1138050/4085/1436/ΠΟΛ.1338/30-12-1996.

1. Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απαλλαγής.

1. Για τη χορήγηση της απαλλαγής, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις :
 - Ο αγοραστής - ταξιδιώτης να έχει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του εκτός Κοινότητας, γεγονός που αποδεικνύεται από το διαβατήριό του ή το δελτίο ταυτότητάς του ή άλλο επίσημο έγγραφο.
 - Τα αγαθά που αγοράζονται στα πλαίσια του λιανικού εμπορίου, να προορίζονται να καλύψουν προσωπικές ή οικογενειακές ανάγκες του αγοραστή - ταξιδιώτη και να περιλαμβάνονται στις προσωπικές αποσκευές του, ανεξάρτητα αν συνοδεύονται ή όχι από τον ίδιο.
 - Τα αγαθά να μην είναι είδη διατροφής, οиноπνευματώδη ποτά και καπνοβιομηχανικά προϊόντα.

- Τα αγαθά να μην προορίζονται για τον εξοπλισμό ή τον εφοδιασμό ιδιωτικών μέσων μεταφοράς (αυτοκινήτων, σκαφών, αεροσκαφών κ.λπ.).
 - Η συνολική αξία της κάθε μίας Απόδειξης Λιανικής Πώλησης, συμπεριλαμβανομένου και του ΦΠΑ, να υπερβαίνει το ελάχιστο όριο των 120 ευρώ.
2. Δεν παρέχεται δικαίωμα απαλλαγής ή επιστροφής ΦΠΑ στο προσωπικό των μεταφορικών μέσων που ενεργούν μεταφορές μεταξύ Ελλάδας και άλλων χωρών, καθώς και όταν ο πωλητής ανήκει στην κατηγορία των απαλλασσομένων από το ΦΠΑ επιχειρήσεων, λόγω τζίρου, σύμφωνα με το άρθρο 39 του Κώδικα ΦΠΑ (μικρές επιχειρήσεις).
2. Διαδικασία απαλλαγής.
1. Άμεση απαλλαγή :
- ο αγοραστής - ταξιδιώτης δηλώνει στον πωλητή εγγράφως, ότι πρόκειται να αναχωρήσει κατ' ευθείαν από την Ελλάδα για χώρα εκτός της Ε.Ε., χωρίς δηλαδή ενδιάμεσο σταθμό σε άλλη κοινοτική χώρα.
 - ο πωλητής εκδίδει την προβλεπόμενη Απόδειξη Λιανικής Πώλησης με την ένδειξη «ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ - ΕΞΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΑΓΟΡΑΣΤΗ-ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ ΕΚΤΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ» και
 - ο ίδιος ο πωλητής ή εκπρόσωπός του προσκομίζει τα αγαθά στο Τελωνείο εξόδου από την Ελλάδα και τα παραδίδει στον αγοραστή - ταξιδιώτη κατά την αναχώρησή του για την τρίτη χώρα, μαζί με την Απόδειξη Λιανικής Πώλησης, το πρώτο αντίτυπο της οποίας, αφού θεωρηθεί για την εξαγωγή από το Τελωνείο, παραμένει στο αρχείο του πωλητή.
2. Έμμεση απαλλαγή :
- ο αγοραστής πρέπει να ζητάει από τον πωλητή να του εκδώσει την ειδικού τύπου τριπλότυπη Απόδειξη Λιανικής Πώλησης (με ΦΠΑ).
 - τα αγαθά να εξάγονται εκτός της Κοινότητας πριν από την παρέλευση του τρίτου μήνα που ακολουθεί το μήνα κατά τον οποίο εκδόθηκε η Απόδειξη Λιανικής Πώλησης.
 - τα αγορασθέντα είδη πρέπει να επιδεικνύονται από τον αγοραστή - ταξιδιώτη την αρμόδια Τελωνειακή Αρχή, κατά την αναχώρησή του από τη χώρα για τρίτη χώρα (εφόσον η χώρα μας είναι ο τελευταίος σταθμός εξόδου του από την Κοινότητα), προκειμένου να βεβαιώνεται η εξαγωγή των αγαθών με τη θεώρηση του πρώτου αντιτύπου της Απόδειξης Λιανικής Πώλησης.
 - ο αγοραστής - ταξιδιώτης επιστρέφει στον πωλητή τη θεωρημένη από την Τελωνειακή Αρχή απόδειξη εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία αγοράς των αγαθών, προκειμένου ο πωλητής να επιστρέψει το ποσό του ΦΠΑ που αναγράφεται σ' αυτή στον ίδιο τον αγοραστή - ταξιδιώτη ή σε νόμιμο εκπρόσωπό του ή να προβεί σε κατάθεση σε λογαριασμό τραπεζής με υπόδειξη του αγοραστή.
 - Αντί της παραπάνω διαδικασίας επιστροφής, ο αγοραστής μπορεί να παραδίδει τη θεωρημένη Απόδειξη Λιανικής Πώλησης μετά τη σφράγιση της από την Τελωνειακή Αρχή και πριν την αναχώρησή του, σε Γραφεία Διαμεσολάβησης που λειτουργούν στους χώρους αναχώρησης (Αεροδρόμια κ.λ.π.), τα οποία, έναντι αμοιβής, είτε αναλαμβάνουν όλες τις διαδικασίες και αποστέλλουν το ποσό του ΦΠΑ στον αγοραστή, είτε του προκαταβάλλουν το ποσό αυτό στον αγοραστή και στη συνέχεια το εισπράττουν από τον πωλητή.
3. Έξοδος αγαθών μέσω άλλης κοινοτικής χώρας.

Στην περίπτωση αγοράς αγαθών στη χώρα μας και αναχώρηση του αγοραστή - ταξιδιώτη για τρίτη χώρα μέσω άλλης Κοινοτικής χώρας, η θεώρηση της Απόδειξης Λιανικής Πώλησης για την εξαγωγή των αγαθών γίνεται από το Τελωνείο ελέγχου του τελευταίου σημείου αναχώρησης από την άλλη Κοινοτική χώρα για την τρίτη χώρα, με την επίδειξη των αγορασθέντων αγαθών.

Η επιστροφή του ΦΠΑ γίνεται από τον εγκατεστημένο στη χώρα μας πωλητή είτε απευθείας στον αγοραστή - ταξιδιώτη, είτε μέσω Διαμεσολαβητικού Γραφείου, με την ίδια διαδικασία που περιγράφεται παραπάνω στην παράγραφο Β.2.

4. Αγορά αγαθών σε άλλη κοινοτική χώρα και έξοδος από την Ελλάδα.

Στην περίπτωση αγοράς αγαθών από άλλη Κοινοτική χώρα και αναχώρηση του αγοραστή - ταξιδιώτη για τρίτη χώρα από την Ελλάδα, η θεώρηση της Απόδειξης Λιανικής Πώλησης για την εξαγωγή των αγαθών γίνεται από το Τελωνείο ελέγχου του τελευταίου σημείου αναχώρησης από τη χώρα μας για την τρίτη χώρα, με την επίδειξη των αγορασθέντων αγαθών.

Η επιστροφή του ΦΠΑ γίνεται από τον εγκατεστημένο σε άλλη Κοινοτική χώρα πωλητή, με διαδικασία ανάλογη εκείνης που περιγράφεται παραπάνω στην παράγραφο Β.2.

9.3.31. Ειδικά φορολογικά θέματα εξαγωγών (φορολογικός εκπρόσωπος, επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ και ΕΦΚ καυσίμων).

Φορολογικός Εκπρόσωπος – Αντιπρόσωπος.

Στα άρθρα 35 και 36 του Κώδικα ΦΠΑ ορίζεται ποια πρόσωπα είναι υπόχρεα στον φόρο και ποιες είναι οι υποχρεώσεις των υποκειμένων στον φόρο.

Με το άρθρο 5 ν.3543/06, που τροποποίησε ορισμένες από τις παραπάνω διατάξεις, ουσιαστικά καταργήθηκε από 1-1-2006, ο όρος «φορολογικός εκπρόσωπος» Κοινοτικού εντολέα και αντικαταστάθηκε από τον όρο «φορολογικός αντιπρόσωπος» που χρησιμοποιούνταν ήδη για άλλες περιπτώσεις.

Συνοπτικά, για τις διενεργούμενες φορολογητέες στην Ελλάδα πράξεις από πρόσωπο φυσικό ή νομικό, που έχει έδρα της οικονομικής δραστηριότητάς του εκτός Ελλάδας και από τις οποίες πράξεις προκύπτει υποχρέωση καταβολής του φόρου (ΦΠΑ) στην Ελλάδα, ισχύουν τα παρακάτω:

1) Εάν το ανωτέρω πρόσωπο είναι εγκαταστημένο σε τρίτη χώρα:

- Υποχρεούται να ορίζει φορολογικό αντιπρόσωπο στην Ελλάδα.
- Ο φορολογικός αντιπρόσωπος έχει όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που έχει και ένας Έλληνας υποκείμενος που διενεργεί φορολογητέες πράξεις, π.χ. τήρηση ειδικού βιβλίου φορολογικού αντιπροσώπου, έκδοση στοιχείων, δηλώσεις ΦΠΑ κ.λ.π..
- Ο φορολογικός αντιπρόσωπος έχει αλληλέγγυα ευθύνη με τον εντολέα για την καταβολή του οφειλόμενου ΦΠΑ.
- Συνεχίζει να ισχύει η ΠΟΛ 1281/93.

2) Εάν το ανωτέρω πρόσωπο είναι εγκαταστημένο σε άλλο Κ-Μ της Κοινότητας.

- Ο υποκείμενος που είναι εγκαταστημένος στην Κοινότητα και διενεργεί φορολογητέες πράξεις στην Ελλάδα δεν έχει υποχρέωση να ορίσει φορολογικό αντιπρόσωπο.
- Παρέχεται σ' αυτόν η ευχέρεια είτε να λάβει με ηλεκτρονικό τρόπο ΑΦΜ στην Ελλάδα και με δηλώσεις να καταβάλλει μέσω τραπεζικού συστήματος τον οφειλόμενο ΦΠΑ, είτε να ορίσει φορολογικό αντιπρόσωπο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ο οποίος θα εκπληρώνει κατ' εντολή του τις φορολογικές του υποχρεώσεις.
- Εάν επιλεγεί από τον Κοινοτικό υποκείμενο ο ορισμός φορολογικού αντιπροσώπου, ο οριζόμενος φορολογικός αντιπρόσωπος δεν έχει υποχρεώσεις του ΚΦΑΣ (τήρηση βιβλίων και έκδοση στοιχείων). Τις ενέργειες αυτές τις κάνει στην χώρα του ο εντολέας του με βάση την νομοθεσία της χώρας του. Όμως ο φορολογικός

αντιπρόσωπος έχει υποχρεώσεις ΦΠΑ (δηλώσεις, listing και INTRASTAT) και φυσικά έχει υποχρέωση καταβολής του ΦΠΑ με βάση τα τιμολόγια που του αποστέλλει ο Κοινοτικός εντολέας του.

Επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ.

Η επιστροφή του ΦΠΑ προβλέπεται από το άρθρο 34 του Κώδικα ΦΠΑ και το πιστωτικό υπόλοιπο που προκύπτει μετά την έκπτωση του φόρου εισροών από το φόρο εκροών επιστρέφεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των ΠΟΛ 1073/04, 1020/12, 1090/12, 1067/13 και 1177/13, εφόσον πρόκειται για:

- 1) πράξεις των άρθρων 24, 25, 26, 27 και 28 του Κώδικα ΦΠΑ, εφόσον για τις πράξεις αυτές προβλέπεται άμεση απαλλαγή,
- 2) πράξεις για τις οποίες με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών προβλέπεται αναστολή καταβολής του φόρου,
- 3) εισαγωγές, αγορές, κατασκευές επενδυτικών αγαθών, που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του Κώδικα ΦΠΑ.
- 4) εκροές υπαγόμενες σε χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ από εκείνο των εισροών τους.

Ειδικότερα για τις εξαγωγές σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα ΦΠΑ, απαλλάσσονται από το φόρο:

- 1) Η παράδοση αγαθών που εξάγονται, εκτός της Κοινότητας, από τον πωλητή ή από άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του πωλητή.
- 2) Η παράδοση αγαθών που εξάγονται εκτός της Κοινότητας από το μη εγκατεστημένο στο εσωτερικό της χώρας αγοραστή ή από άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του αγοραστή. Εξαιρούνται από την απαλλαγή τα αγαθά που μεταφέρονται από τον ίδιο τον αγοραστή και προορίζονται για τον εξοπλισμό ή εφοδιασμό σκαφών αναψυχής και ιδιωτικών αεροσκαφών ή οποιουδήποτε άλλου μεταφορικού μέσου ιδιωτικής χρήσης.
- 3) Η παροχή υπηρεσιών που αφορά στην επεξεργασία κινητών αγαθών, τα οποία εξάγονται, εκτός της Κοινότητας, από αυτόν που παρέχει τις υπηρεσίες ή από τον εγκατεστημένο εκτός της χώρας λήπτη.
- 4) Η παράδοση αγαθών σε αναγνωρισμένα σωματεία, ιδρύματα και λοιπά μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα, εφόσον τα αγαθά εξάγονται, εκτός της Κοινότητας, από τα πρόσωπα αυτά, στα πλαίσια των ανθρωπιστικών, φιλανθρωπικών ή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων τους,
- 5) Η παροχή υπηρεσιών, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μεταφορές και οι βοηθητικές εργασίες τους, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές συνδέονται άμεσα με εξαγωγές αγαθών.
- 6) Η παροχή υπηρεσιών από μεσίτες ή άλλα πρόσωπα που μεσολαβούν, ενεργώντας στο όνομα και για λογαριασμό άλλου προσώπου.
- 7) Η εισαγωγή και η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών που πραγματοποιείται από υποκείμενο στο φόρο, καθώς και η παράδοση αγαθών προς υποκείμενο στο φόρο, με σκοπό να εξαχθούν εκτός της Κοινότητας αυτούσια ή μεταποιημένα, καθώς και οι παροχές υπηρεσιών, που συνδέονται άμεσα με την εξαγωγική του δραστηριότητα και μέχρι του ποσού των εξαγωγών που πραγματοποίησε ο υποκείμενος στο φόρο κατά την προηγούμενη δωδεκάμηνη χρονική ή δωδεκάμηνη διαχειριστική περίοδο.

Απαιτούμενα Δικαιολογητικά.

Για την επιστροφή του φόρου ο υποκείμενος στο φόρο υποβάλλει:

- 1) Αίτηση επιστροφής εις διπλούν στην αρμόδια ΔΟΥ με τη συμπλήρωση ειδικού εντύπου. Η αίτηση αυτή υποβάλλεται μετά την υποβολή των δηλώσεων του άρθρου 38 του Κώδικα ΦΠΑ.
- 2) Αναλυτική κατάσταση για το σύνολο των πράξεων των ως άνω περιπτώσεων α, β και γ καθώς και λοιπά δικαιολογητικά και έγγραφα όπως αναλυτικά αναφέρονται στο άρθρο 4 της ως άνω ΠΟΛ 1073/04. Για τις πράξεις του άρθρου 24 του Κώδικα ΦΠΑ (ΕΞΑΓΩΓΕΣ), στις υποβαλλόμενες καταστάσεις θα συμπληρώνονται και τα στοιχεία της διασάφησης εξαγωγής.

Διαδικασία ελέγχου των αιτήσεων και επιστροφής ΦΠΑ

Με τις ΠΟΛ 1178/11 και 1020/12, προβλέπεται ότι βάσει ορισμένων κριτηρίων ορισμένοι επιτηδευματίες επιλέγονται από την Γ.Γ.Π.Σ. για έλεγχο με τη χρήση μεθόδων ανάλυσης κινδύνου (risk analysis).

Οι ΠΟΛ 1090/12 και 1067/13 περιγράφουν τις διαδικασίες υποβολής αίτησης επιστροφής και την αξιολόγησή της από τη φορολογική αρχή, καθώς και τις διαδικασίες καταβολής του επιστρεφόμενου ποσού.

Επιστροφή ΦΠΑ που έχει επιβληθεί σε ελληνικές επιχειρήσεις για δαπάνες που έχουν πραγματοποιήσει σε άλλο Κ-Μ της Κοινότητας.

Ο υποκείμενος στον φόρο που είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα έχει δικαίωμα επιστροφής από άλλο Κ-Μ της Ε.Ε. του ΦΠΑ με τον οποίο επιβαρύνθηκαν οι υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν από άλλους υποκείμενους στο φόρο στο εν λόγω ΚΜ.

Στην ΠΟΛ. 1003/10 προβλέπονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της ανωτέρω επιστροφής ΦΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/9/ΕΚ και των παραγράφων 2 έως 9 του άρθρου 34 του Κώδικα ΦΠΑ.

Η ελληνική επιχείρηση υποβάλει σχετική αίτηση επιστροφής αποκλειστικά μέσω του ηλεκτρονικού δικτύου TAXISnet http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Services/epixeiriseis.html / Υποβολή αιτήσεων επιστροφής ΦΠΑ /VAT REFUND. Στην ιστοσελίδα υπάρχουν όλες οι χρήσιμες πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με την διαδικασία και την υποβολή της αίτησης επιστροφής.

Η αίτηση επιστροφής υποβάλλεται στο κράτος μέλος εγκατάστασης (δηλαδή στην Ελλάδα) το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους που ακολουθεί την περίοδο επιστροφής. Οι ελληνικές φορολογικές αρχές διαβιβάζουν με ηλεκτρονικά μέσα την αίτηση στο Κ-Μ και αυτό αποφαινεται για την ολική ή μερική επιστροφή του ΦΠΑ ή την απόρριψη της αίτησης. Η επιστροφή του ποσού που εγκρίθηκε πραγματοποιείται από το κράτος μέλος επιστροφής το αργότερο εντός δέκα εργασίμων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας έκδοσης απόφασης. Η επιστροφή αυτή καταβάλλεται σε τραπεζικό λογαριασμό είτε στο κράτος μέλος επιστροφής είτε σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος.

Αρμόδια Αρχή στην Ελλάδα για την εφαρμογή της απόφασης είναι:

- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ-14η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΠΑ - ΤΜΗΜΑ Γ'
- Ταχ. Δ/ση : Σίνα 2-4
- Ταχ. Κώδικας: 106 72 ΑΘΗΝΑ
- Τηλέφωνα : 210-3644960 & 990
- Fax : 210- 3645413
- e-mail : d14-ctm@otenet.gr

Επιστροφή ΕΦΚ καυσίμων.

Σύμφωνα με τον ν.2861/54 (ΦΕΚ 117 Α) «Περί μέτρων ενίσχυσης της εξαγωγής βιομηχανικών και άλλων εγχωρίων προϊόντων», επιστρέφονται στον εξαγωγέα οι δασμοί και λοιποί φόροι που αναλογούν σε καύσιμες ύλες, στερεές ή υγρές, που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή των εξαγόμενων προϊόντων.

Τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται συνήθως στην παραγωγική διαδικασία και για τα οποία οι βιομηχανίες δικαιούνται επιστροφής δασμών και φόρων είναι το μαζούτ, το πετρέλαιο κίνησης και το υγραέριο. Για το φυσικό αέριο προς το παρόν δεν χορηγούνται επιστροφές.

Η ανωτέρω επιστροφή γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι η εξαγωγή των βιομηχανικών προϊόντων πραγματοποιείται μέσα δύο χρόνια κατ' ανώτατο όριο, από την εισαγωγή ή αγορά των χρησιμοποιηθέντων στην παραγωγή καυσίμων και εφόσον υποβληθεί αίτηση περί επιστροφής στο αρμόδιο τελωνείο.

Η διαδικασία επιστροφής είναι η παρακάτω:

- Η δικαιούχος επιστροφής βιομηχανική – εξαγωγική επιχείρηση υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια Τελωνειακή Περιφέρεια (άρθρο 3 της ΑΥΟ Δ.1354/74/10-12-1994 –ΦΕΚ 975 Β) για συγκρότηση Επιτροπής για τον καθορισμό του συντελεστή απόδοσης καυσίμων. Η αίτηση αναφέρεται σε χρονική περίοδο παραγωγής – εξαγωγής ενός ή δύο ημερολογιακών ετών. Αρμόδια Τελωνειακή Περιφέρεια για τις Π.Ε. των Περιφερειών Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας είναι η Τελωνειακή Περιφέρεια Θεσσαλονίκης.
- Η Τελωνειακή Περιφέρεια συγκροτεί Επιτροπή, αποτελούμενη από ένα τελωνειακό υπάλληλο, έναν εφοριακό υπάλληλο και έναν χημικό του ΓΧΚ. Η επιτροπή αυτή, μετά από έρευνα και εξέταση των στοιχείων του φακέλου, συντάσσει σχετική Έκθεση με την οποία αποφαινεται πόση ποσότητα καυσίμων απαιτείται – χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή των προϊόντων.
- Η Επιτροπή υποβάλει την Έκθεσή της στην αρμόδια Τελωνειακή Περιφέρεια, η οποία, με βάση την Έκθεση, εκδίδει Απόφαση ορισμού συντελεστή καυσίμων. Η Απόφαση αυτή στέλνεται στο αρμόδιο τελωνείο επιστροφής και κοινοποιείται στην αιτούσα επιχείρηση.
- Η δικαιούχος επιστροφής επιχείρηση υποβάλλει αίτηση περί επιστροφής δασμών και λοιπών φόρων στο αρμόδιο τελωνείο επιστροφής. Με την αίτηση συνυποβάλλονται και τα απαραίτητα δικαιολογητικά, όπως τα τιμολόγια αγοράς των καυσίμων, οι διασαφήσεις εξαγωγής των παραχθέντων προϊόντων θεωρημένες για την έξοδο των προϊόντων από το έδαφος της Ε.Ε. και τα τιμολόγια εξαγωγής.
- Το τελωνείο επιστροφής εκδίδει την Απόφαση Επιστροφής και την κοινοποιεί στην αιτούσα επιχείρηση. Ακολουθεί η επιστροφή του χρηματικού ποσού που ορίζεται με την Απόφαση αυτή.
- Για τις προθεσμίες υλοποίησης των ανωτέρω ενεργειών έχουν ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 86 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/95).
- Λόγω της παλαιότητας των σχετικών διατάξεων και της ανακατάταξης που έχει επέλθει στις διάφορες αρμόδιες υπηρεσίες, σήμερα οι ανωτέρω αναφερόμενες αιτήσεις είναι δυνατόν να κατατίθενται στην Τελωνειακή Περιφέρεια και στο τελωνείο επιστροφής όπου η αιτούσα επιχείρηση έχει την έδρα της ή τη βιομηχανική της εγκατάσταση. Το Α' Τελωνείο Θεσσαλονίκης δέχεται αιτήσεις επιστροφής από επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους ή και την βιομηχανική εγκατάστασή τους στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

9.3.32.Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθείσας τελωνειακής οφειλής και ρυθμίσεις – συμψηφισμός οφειλών (τελωνειακών και φορολογικών).

Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθείσας τελωνειακής οφειλής.

Οι εισπραχθείσες δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις θεωρούνται αχρεωστήτως εισπραχθείσες όταν αυτές κατά τη στιγμή της καταβολής τους από τον οφειλέτη αυτών δεν οφειλόταν νομίμως.

Η διαπίστωση του αχρεώστου της καταβολής γίνεται είτε από το πρόσωπο που κατέβαλε τις εν λόγω δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις είτε από την Τελωνειακή Υπηρεσία.

Η αχρεώστητη καταβολή δύναται επίσης να αναγνωριστεί και να βεβαιωθεί με απόφαση του αρμόδιου Διοικ. Δικαστηρίου (Διοικ. Πρωτοδικείο, Εφετείο, Σ.τ.Ε., Δικαστήρια των Ευρ. Κοινοτήτων), μετά από άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων από πλευράς του αιτούντα την επιστροφή των ποσών αυτών.

Η αίτηση για την επιστροφή των αχρεωστήτως εισπραχθέντων δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων μπορεί να υποβληθεί από τον δικαιούχο, το πρόσωπο που έχει καταβάλει αυτές ή τον νόμιμο αντιπρόσωπο του, σε ανατρεπτική προθεσμία τριών (3) ετών, από την ημερομηνία βεβαίωσης των εν λόγω επιβαρύνσεων.

Η αίτηση υποβάλλεται στην αρμόδια Τελωνειακή Αρχή επισυνάπτοντας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (αντίγραφα των οικείων τελωνειακών παραστατικών και τα οικεία πρωτότυπα αποδεικτικά είσπραξης).

Εάν η διαπίστωση της αχρεώστητης είσπραξης έγινε από την Τελωνειακή Υπηρεσία καλείται από αυτή ο δικαιούχος να υποβάλλει σχετική αίτηση περί επιστροφής με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, μέσα στην ως άνω προθεσμία.

Εάν δικαστική απόφαση αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου αναγνωρίζει ή βεβαιώνει αχρεώστητη είσπραξη, εφόσον υπάρχει σε αυτήν σχετική αναφορά περί αχρεώστητης καταβολής, ο δικαιούχος πρέπει μέσα σε ένα (1) έτος από τη δημοσίευση της απόφασης να υποβάλλει σχετική αίτηση περί επιστροφής στην αρμόδια Τελωνειακή Αρχή με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και να ζητήσει την επιστροφή του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, είτε η εν λόγω απόφαση διατάσσει την επιστροφή είτε όχι.

Η εκτός των προθεσμιών υποβολή αίτησης για επιστροφή των αχρεωστήτως εισπραχθέντων επιβαρύνσεων από τον δικαιούχο ή τον αντιπρόσωπο αυτού συνεπάγεται την παραγραφή της απαίτησης για επιστροφή των εν λόγω ποσών.

Η επιστροφή πραγματοποιείται με έκδοση σχετικής προς τούτο απόφασης της αρμόδιας Τελωνειακής Αρχής. (Τελωνείο ή Τελωνειακή Περιφέρεια).

Η χρηματική αυτή απαίτηση, που απορρέει από την εν λόγω απόφαση της αρμόδιας Τελωνειακής Αρχής, παραγράφεται, μετά παρέλευση προθεσμίας ενός (1) έτους από την κοινοποίηση της στον δικαιούχο ή τον αντιπρόσωπο αυτού.

Ρυθμίσεις – Συμψηφισμός Οφειλών (Τελωνειακών και Φορολογικών).

Σύμφωνα με το άρθρο 83 του Ν.Δ. 356/74 «περί Κ.Ε.Δ.Ε.», το άρθρο 11 ν.3943/11 και την ΠΟΛ 1022/12 οι φορολογικές αρχές μπορούν να συμψηφίζουν, ακόμα και αυτεπάγγελα, ποσά που δικαιούνται να εισπράξουν οφειλέτες από το Δημόσιο με βεβαιωμένες οφειλές τους, ακόμα και αν δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία πληρωμής τους.

Σε συμψηφισμό υπόκεινται:

α) Οι βεβαιωμένες οφειλές, είτε είναι ληξιπρόθεσμες είτε όχι.

β) Οι βεβαιωμένες οφειλές που τελούν σε δικαστική ή διοικητική αναστολή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 6 του Κ.Ε.Δ.Ε.

γ) Οι βεβαιωμένες οφειλές που για οποιοδήποτε λόγο καταβάλλονται τμηματικά.

είτε με διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νομοθετική ρύθμιση, είτε με διοικητική πράξη.

δ) Οι παραγεγραμμένες οφειλές, οι οποίες αντιτάσσονται σε συμψηφισμό για μια τριετία από τη συμπλήρωση της παραγραφής τους.

9.4. Διαδικασίες για τα προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (συστήματα, εγγυήσεις, ενεργειακά προϊόντα, καπνά, αλκοολούχα).

Γενικές πληροφορίες για τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης και τη σχετική νομοθεσία θα βρει ο ενδιαφερόμενος στην διαδικτυακή πύλη της Τελωνειακής Υπηρεσίας <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet> / Έγγραφα και πληροφορίες / Γενικές Πληροφορίες (σελ.2/2) / Ε.Φ.Κ.-Ε.Μ.Κ.Σ.-Γενικές Πληροφορίες.

9.4.1. Χαρακτηριστικά των ΕΦΚ.

Οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης εντάσσονται στους έμμεσους – επιρριπτόμενους φόρους. Επιβάλλονται σε επιλεγμένα προϊόντα σε αντίθεση με τον ΦΠΑ, που επιβάλλεται σχεδόν σε όλα τα προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι έμμεσοι αυτοί φόροι προβλέπονται από την νομοθεσία της Ε.Ε. και εναρμονίσθηκαν σε κοινοτικό επίπεδο από 1-1-1993 με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και την κατάργηση των ενδοκοινοτικών συνόρων.

Στα πλαίσια αυτά θεσπίσθηκαν εναρμονισμένοι μηχανισμοί για την επιβολή του φόρου, κοινοί κανόνες για την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των αγαθών που υπόκεινται σε ΕΦΚ, αλλά και ελάχιστοι συντελεστές φορολογίας.

Με ΕΦΚ επιβαρύνονται, σε όλα τα Κ-Μ της Ε.Ε., τα ενεργειακά προϊόντα και η ηλεκτρική ενέργεια, τα βιομηχανοποιημένα καπνά, η αιθυλική αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά.

Οι ΕΦΚ επιβάλλονται τόσο στα προϊόντα που παράγονται στο εσωτερικό της χώρας όσο και σε αυτά που προέρχονται από άλλα Κ – Μ της Ε.Ε. ή εισάγονται από τρίτες χώρες.

Το κύριο χαρακτηριστικό του φόρου αυτού είναι ότι επιβάλλεται όταν τα εμπορεύματα τίθενται σε ανάλωση. Ο ορισμός του όρου «θέση σε ανάλωση» καθώς και το πότε ο φόρος καθίσταται απαιτητός δίνεται στο άρθρο 56 του ΕΤΚ. Όσον αφορά τη βεβαίωση και είσπραξη του φόρου υπάρχουν κάποιες διαφοροποιήσεις μεταξύ των Κ –Μ της Ε.Ε.

Για την Ελλάδα, η βεβαίωση και είσπραξη του φόρου ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 109-111 του ΕΤΚ. Με τις διατάξεις αυτές ορίζεται, για κάθε κατηγορία προϊόντων ΕΦΚ, πότε βεβαιώνεται και εισπράττεται ο φόρος.

Στην Ελλάδα, μαζί με τον ΕΦΚ βεβαιώνονται και εισπράττονται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή ο ΦΠΑ καθώς και κάθε άλλη σχετική επιβάρυνση. Δε συμβαίνει το ίδιο σε όλα τα Κ-Μ της Ε.Ε., π.χ. στην Βουλγαρία ο μεν ΕΦΚ εισπράττεται από το αρμόδιο τελωνείο, ο δε ΦΠΑ από την αρμόδια φορολογική αρχή και σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις περί ΦΠΑ της χώρας αυτής.

9.4.2. Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης και ICISnet.

Μέχρι τις 3-12-2013, όλες οι διαδικασίες περί των ΕΦΚ, πλην του EMCS, εξυπηρετούνταν είτε χειρόγραφα, είτε μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (ΟΠΣΤ) το οποίο όμως είχε πολλές ατέλειες κυρίως στην διαλειτουργικότητα μεταξύ των υποσυστημάτων του.

Από τις 3-12-2013 τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή το ICISnet. Ένα από τα υποσυστήματα του νέου αυτού Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων είναι το Υποσύστημα ΕΦΚ. Με το ICISnet επήλθαν στο Υποσύστημα αυτό, σε σχέση με το αντίστοιχο του ΟΠΣΤ, σημαντικότερες αλλαγές και βελτιώσεις, όπως:

- Υποχρεωτικά πλέον, όλα τα παραστατικά και έγγραφα συμπληρώνονται, υποβάλλονται και διακινούνται ηλεκτρονικά, εκτός λίγων και επουσιωδών εξαιρέσεων.
- Η λειτουργία του EMCS βελτιώνεται σημαντικά όσον αφορά στον τομέα της διαλειτουργικότητάς του με τα Υποσυστήματα Εισαγωγών και Εξαγωγών του ICISnet, καθώς επίσης και στον τομέα διαχείρισης εγγυήσεων κατά τη διακίνηση των προϊόντων ΕΦΚ.

Για την πρόσβαση στο Υποσύστημα ΕΦΚ και το ICISnet γενικότερα των εξωτερικών χρηστών απαιτείται πιστοποίηση των στο TAXISnet και σε περίπτωση ορισμού τελωνειακού αντιπροσώπου, ηλεκτρονική εξουσιοδότηση και ηλεκτρονική αποδοχή της εξουσιοδότησης.

Οι εξωτερικοί χρήστες μπορούν να κάνουν χρήση όλων των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ICISnet (και του Υποσυστήματος ΕΦΚ) μέσω της Πύλης της τελωνειακής υπηρεσίας www.icisnet.gr –«Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες».

Με την ΕΔΥΟ ΔΕΦΚ 5041345 ΕΞ2013 (ΑΔΑ: ΒΛ1ΔΗ-ΗΔΟ) δόθηκαν λεπτομερείς οδηγίες για τη χρήση όλων των λειτουργιών του Υποσυστήματος ΕΦΚ του ICISnet. Σε παράρτημα της ίδιας Εγκυκλίου καταγράφονται οι αρμόδιες για

το θέμα αυτό Διευθύνσεις και Τμήματα της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και ΕΦΚ, καθώς και τα ονόματα και τα τηλέφωνα των αρμοδίων υπαλλήλων.

9.4.3. Ισχύον νομικό πλαίσιο.

α. Γενικές Κοινοτικές Διατάξεις.

- Οδηγία ΕΦΚ.
- Οδηγία 2003/96/ΕΚ (L 283/31-10-2003), για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια. Οδηγία 92/83/ΕΟΚ (L 316/31-10-1992) για την αιθυλική αλκοόλη / αλκοολούχα ποτά. Οδηγία 95/59/ΕΚ (L 291/6-12-1995) για τα βιομηχανοποιημένα καπνά. Με τις οδηγίες αυτές δόθηκαν κοινοί ορισμοί για τα προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ, καταναμερήθηκαν οι φορολογικές κατηγορίες, καθορίστηκαν οι βάσεις επιβολής του φόρου και θεσπίστηκαν απαλλαγές που συνδέονται με το είδος της τελικής χρήσης των προϊόντων αυτών.
- Οδηγία 2003/96/ΕΚ (L 283/31-10-2003) για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια. Οδηγία 92/84/ΕΟΚ (L 316/31-10-1992) για την αιθυλική αλκοόλη / αλκοολούχα ποτά. Οδηγίες 92/79/ΕΟΚ (L 316/31-10-1992), 92/80/ΕΟΚ (L 316/31-10-1992) και 95/59/ΕΚ (L 291/6-12-1995) για τα βιομηχανοποιημένα καπνά. Με τις οδηγίες αυτές θεσπίστηκαν οι ελάχιστοι συντελεστές ΕΦΚ για κάθε φορολογική κατηγορία προϊόντων.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) 2719/92 (L 276/19-9-1992). Καθόρισε τη μορφή και τον τύπο του Συνοδευτικού Διοικητικού Εγγράφου (ΣΔΕ) που χρησιμοποιείται στην εθνική και ενδοκοινοτική κυκλοφορία σε καθεστώς αναστολής των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) 3649/92 (L 369/18-12-1992). Καθόρισε τη μορφή και τον τύπο του Απλουστευμένου Συνοδευτικού Διοικητικού Εγγράφου (Α.Σ.Δ.Ε.), που χρησιμοποιείται στην ενδοκοινοτική κυκλοφορία προϊόντων υποκειμένων σε ΕΦΚ, για τα οποία έχει καταβληθεί ο ΕΦΚ στο Κ – Μ αποστολής.
- Κανονισμός (ΕΚ) 2073/04 (L 359/4-12-2004), «για την διοικητική συνεργασία στον τομέα των ΕΦΚ».

β. Ειδικές Κοινοτικές Διατάξεις για χρήση μηχανοργάνωσης και πληροφορικής.

- Απόφαση 1152/2003/ΕΚ (L 162/1-7-2003) «για την εισαγωγή της πληροφορικής στη διακίνηση και στους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ» - Συμφωνία για εφαρμογή του μηχανογραφημένου συστήματος Excise Movement and Control System (EMCS).
- Κανονισμός (ΕΚ) 684/09 (L 197/29-7-2009). Θεσπίστηκε για την εφαρμογή της Οδηγίας ΕΦΚ, όσον αφορά τις μηχανοργανωμένες διαδικασίες για τη διακίνηση των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ.

γ. Εθνικές Διατάξεις.

Όλο το ανωτέρω ισχύον κοινοτικό νομικό πλαίσιο έχει ενσωματωθεί στο Εθνικό Δίκαιο και συγκεκριμένα στον ΕΤΚ, Μέρος Τρίτο –Ειδικό Φόροι Κατανάλωσης, άρθρα 53-119^Α.

Σε εκτέλεση σχετικών διατάξεων του ΕΤΚ, έχουν εκδοθεί ΑΥΟ και ΕΔΥΟ, με τις οποίες καθορίζονται οι διαδικασίες και δίδονται οδηγίες σχετικά με τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης.

9.4.4. Βασικές Κατηγορίες Επιτηδευμάτων.

α. Εγκεκριμένος Αποθηκευτής – Φορολογική Αποθήκη.

(άρθρα 63 και 64 ΕΤΚ, ΑΥΟ Φ.883/530/99 -ΦΕΚ 1872 Β και ΑΥΟ Φ.639/447/02- ΦΕΚ 1109 Β).

Ο Εγκεκριμένος Αποθηκευτής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει λάβει άδεια από την αρμόδια αρχή του Κ-Μ, όπου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησής του, να παράγει, να μεταποιεί, να κατέχει, να παραλαμβάνει και να αποστέλλει, κατά την άσκηση του επιτηδεύματός του, προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ σε καθεστώς αναστολής είσπραξης του

φόρου αυτού. Ο Εγκεκριμένος Αποθηκευτής είναι υποχρεωμένος να παρέχει εγγυήσεις, να τηρεί λογιστικά βιβλία και να υπόκειται σε ελέγχους από τις αρμόδιες αρχές. Αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση της άδειας είναι η οικεία Τελωνειακή Περιφέρεια.

Φορολογική Αποθήκη είναι ο τόπος που παράγονται, μεταποιούνται ή κατέχονται τα προϊόντα ΕΦΚ. Η άδεια Σύστασης και Λειτουργίας Φορολογικής Αποθήκης εκδίδεται από την κατά τόπο αρμόδια Τελωνειακή Αρχή, που είναι αρμόδια και για τον έλεγχο και την εποπτεία της Φορολογικής Αποθήκης.

Σε ένα Κ-Μ και εφ' όσον υφίσταται άδεια Εγκεκριμένου Αποθηκευτή, ο επιτηδευματίας – κάτοχος της άδειας αυτής μπορεί να ζητήσει και να λάβει, εφ' όσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, περισσότερες της μίας άδειες Σύστασης και λειτουργίας Φορολογικής Αποθήκης, οι οποίες συνδέονται με την συγκεκριμένη άδεια Εγκεκριμένου Αποθηκευτή.

Για την λειτουργία Φορολογικών Αποθηκών απαιτείται κατάθεση εγγύησης εκ μέρους του Εγκεκριμένου Αποθηκευτή στην οικεία Τελωνειακή Περιφέρεια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προαναφερόμενη ΑΥΟ Φ.883/530/99. Σύμφωνα με την ΑΥΟ αυτή:

- Η παρεχόμενη εγγύηση, η οποία καλύπτει την παραγωγή, μεταποίηση, κατοχή, την εσωτερική και ενδοκοινοτική διακίνηση και την εξαγωγή των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ μπορεί να είναι οικονομική (χρηματική, τραπεζική, ασφαλιστήριο συμβόλαιο) ή εμπράγματη ασφάλεια ή αξιόχρεη τρίτου πρόσωπου.
- Το ύψος της απαιτούμενης εγγύησης εξαρτάται από τη δραστηριότητα της Φορολογικής Αποθήκης (π.χ. παραγωγή, μεταποίηση, κατοχή, εφοδιασμός κ.α.) καθώς επίσης και από το είδος του προϊόντος. Συνήθως κυμαίνεται από 5 έως 20% επί του ΕΦΚ που αναλογεί στα προϊόντα που τέθηκαν σε ανάλωση ή εξήχθησαν ή διακινήθηκαν υπό καθεστώς αναστολής προς τα λοιπά Κ-Μ της Ε.Ε. ή στο εσωτερικό της χώρας κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.
- Υπάρχουν σε κάθε περίπτωση ελάχιστα όρια απαιτούμενης εγγύησης.
- Για τις Φορολογικές Αποθήκες ενεργειακών προϊόντων δεν απαιτείται κατάθεση εγγύησης όταν τελούν υπό την διαρκή παρουσία της Τελωνειακής Υπηρεσίας και ασκείται υπ' αυτής συνεχής έλεγχος και εποπτεία με τη δυνατότητα λήψης των αναγκαίων διασφαλιστικών μέτρων.

Σημείωση: Η Φορολογική Αποθήκη που αναφέρεται παραπάνω, δεν πρέπει να συγχέεται με την Φορολογική Αποθήκη του άρθρου 26 Κώδικα ΦΠΑ, της οποίας η άδεια χορηγείται με άλλες προϋποθέσεις και για σκοπούς ΦΠΑ (βλέπε σημείο 3.2.16 του παρόντος).

β. Εγγεγραμμένος Παραλήπτης.

(Άρθρο 113 παρ. 1-3 ΕΤΚ, ΑΥΟ Δ.424/277/93-ΦΕΚ 242 Β)

Ο εγγεγραμμένος παραλήπτης, στα πλαίσια των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, δύναται να παραλαμβάνει προϊόντα υποκείμενα σε ΕΦΚ προερχόμενα από άλλο Κ-Μ, τα οποία διακινούνται υπό καθεστώς αναστολής, δεν επιτρέπεται, ωστόσο, να κατέχει ή να αποστέλλει υποκείμενα σε ΕΦΚ προϊόντα τα οποία τελούν υπό καθεστώς αναστολής.

Για το χαρακτηρισμό φυσικού ή νομικού προσώπου ως εγγεγραμμένου παραλήπτη απαιτείται άδεια της οικείας Τελωνειακής Περιφέρειας, η οποία παρέχεται με απόφασή της, μετά από προηγούμενη αίτηση του ενδιαφερομένου.

Ο εγγεγραμμένος παραλήπτης υποχρεούται:

- να εγγυάται, πριν από την αποστολή των υποκείμενων σε ΕΦΚ προϊόντων, την καταβολή των αναλογούντων φόρων. Η εγγύηση αυτή μπορεί κατ' επιλογή του ενδιαφερομένου να είναι τραπεζική, χρηματική, εμπράγματη ή ασφαλιστήριο συμβόλαιο,

- να καταβάλλει τα οφειλόμενα στην αρμόδια τελωνειακή αρχή με την παραλαβή των προϊόντων στο εσωτερικό της χώρας, ή το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παραλαβή τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,
- να προβαίνει, μόλις περατωθεί η διακίνηση των προϊόντων που παραλαμβάνονται υπό καθεστώς αναστολής, στη λογιστική τους εγγραφή, και
- να αποδέχεται κάθε έλεγχο που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να βεβαιωθούν ότι τα προϊόντα πράγματι παρελήφθησαν.

γ. Περιστασιακά Εγγεγραμμένος Παραλήπτης.

(άρθρο 113 παρ. 4 ΕΤΚ, ΔΥΟ ΔΕΦΚ 5017374 ΕΞ2010)

Ο περιστασιακά εγγεγραμμένος παραλήπτης:

- παραλαμβάνει μόνον περιστασιακά υποκείμενα σε ΕΦΚ προϊόντα,
- η άδεια του χορηγείται από αρμόδιο Τελωνείο και περιορίζεται σε συγκεκριμένη ποσότητα προϊόντων, σε έναν μόνον αποστολέα και σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και
- έχει τις ίδιες υπόλοιπες υποχρεώσεις με τον Εγγεγραμμένο Παραλήπτη.

δ. Εγγεγραμμένος Αποστολέας.

(άρθρο 112 παρ. 1β' και άρθρο 113 παρ. 6-7 του ΕΤΚ, ΑΥΟ ΔΕΦΚ 5054451 ΕΞ2010 - ΦΕΚ 2163 Β)

Ο εγγεγραμμένος αποστολέας δύναται, στο πλαίσιο των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, μόνο να αποστέλλει, από τον τόπο εισαγωγής, υποκείμενα σε ΕΦΚ προϊόντα υπό καθεστώς αναστολής κατόπιν της θέσης τους σε ελεύθερη κυκλοφορία σύμφωνα με το άρθρο 79 του ΚΤΚ.

Για το χαρακτηρισμό φυσικού ή νομικού προσώπου ως εγγεγραμμένου αποστολέα απαιτείται άδεια της αρμόδιας Τελωνειακής Περιφέρειας, η οποία παρέχεται με απόφασή της, μετά από προηγούμενη αίτηση του ενδιαφερομένου.

Ο εγγεγραμμένος αποστολέας υποχρεούται:

- να παρέχει εγγύηση, η οποία να καλύπτει το ποσό των αναλογούντων φόρων για τα αποστελλόμενα υπό καθεστώς αναστολής προϊόντα. Η παρεχόμενη εγγύηση μπορεί να είναι χρηματική, τραπεζική, ασφαλιστήριο συμβόλαιο, εμπράγματη ασφάλεια ή αξιόχρεη επιστολή τρίτου προσώπου και ισχύει σε ολόκληρη την Κοινότητα.
- να τηρεί λογιστική των υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων που αποστέλλει και
- να αποδέχεται κάθε έλεγχο που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να βεβαιωθούν για την κανονικότητα των διακινήσεων.

9.4.5. Σύστημα ανταλλαγής δεδομένων για τους ΕΦΚ – SEED (System for Exchange of Excise Data) και SEED on EUROPA.

Με την χορήγηση της άδειας Εγκεκριμένου Αποθηκευτή, Φορολογικής Αποθήκης, Εγγεγραμμένου Παραλήπτη ή Αποστολέα, η τελωνειακή αρχή έκδοσης της Άδειας αποδίδει στον οικονομικό φορέα και έναν αριθμό αναγνώρισης ή αλλιώς αριθμό ΕΦΚ (excise number). Ο αριθμός αυτός είναι εναρμονισμένος σε κοινοτικό επίπεδο και αποτελείται από 13 ψηφία. Τα δύο πρώτα ψηφία αποτελούν τον κωδικό ISO της χώρας (π.χ. EL για την Ελλάδα). Τα υπόλοιπα 11 ψηφία είναι αλφαριθμητικοί χαρακτήρες και καταρτίζονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες κάθε Κ-Μ.

Οι κατά τα ανωτέρω αποδοθέντες αριθμοί αναγνώρισης καταχωρούνται στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων SEED. Η τήρηση, διαχείριση, ενημέρωση και ανταλλαγή δεδομένων στην Ελλάδα γίνεται από το αρμόδιο κεντρικό γραφείο για τους ΕΦΚ (Ε.Λ.Ο. – Excise Liaison Office), που υπάγεται στην Διεύθυνση ΕΦΚ της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων & ΕΦΚ. Η ευρωπαϊκή εφαρμογή SEED on EUROPA παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να έχει άμεση πρόσβαση σε ορισμένες μόνο πληροφορίες, σε όλες τις επίσημες γλώσσες των 28 Κ-Μ, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις περί προστασίας δεδομένων, μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Ε. http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/seed/seed_home.jsp?Lang=en. Στην εφαρμογή αυτή μπορεί ο ενδιαφερόμενος να επιβεβαιώσει την ύπαρξη ή μη του αριθμού ΕΦΚ ενός οικονομικού φορέα (Εγκεκριμένος Αποθηκευτής, Εγγεγραμμένος Παραλήπτης ή Αποστολέας) ή μιας Φορολογικής Αποθήκης.

9.4.6. Καθεστώς αναστολής προϊόντων υποκειμένων σε ΕΦΚ .

Στο άρθρο 55 περ. ζ' και στ' του ΕΤΚ, δίνονται οι παρακάτω ορισμοί:

- 7) «καθεστώς αναστολής»: το φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην παραγωγή, τη μεταποίηση, την κατοχή ή τη διακίνηση υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων, τα οποία δεν καλύπτονται από τελωνειακή διαδικασία αναστολής ή τελωνειακό καθεστώς αναστολής, αλλά τελούν σε αναστολή του ΕΦΚ.
- 6) «τελωνειακή διαδικασία αναστολής ή τελωνειακό καθεστώς αναστολής»: οποιαδήποτε από τις ειδικές διαδικασίες που προβλέπονται στον ΚΤΚ, σχετικά με την τελωνειακή επιτήρηση στην οποία υπόκεινται τα μη κοινοτικά εμπορεύματα κατά την είσοδό τους στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, την προσωρινή εναπόθεση, τις ελεύθερες ζώνες ή ελεύθερες αποθήκες, καθώς και οποιοδήποτε από τα καθεστώτα που αναφέρονται στο άρθρο 84 παράγραφος 1 στοιχείο α' του εν λόγω Κανονισμού».

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι σε καθεστώς αναστολής μπορούν να τεθούν μόνο κοινοτικά προϊόντα υποκείμενα σε ΕΦΚ, δηλαδή προϊόντα που είτε είναι κοινοτικής καταγωγής, είτε έχουν εισαχθεί στην Κοινότητα από τρίτες χώρες και έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία (με καταβολή τυχόν οφειλόμενων εισαγωγικών δασμών).

9.4.7. Διακίνηση υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων υπό το «καθεστώς αναστολής».

α. Γενικά.

Στο άρθρο 112 παρ.1 του ΕΤΚ αναφέρεται:

«Τα υποκείμενα σε ΕΦΚ προϊόντα μπορούν να διακινούνται υπό καθεστώς αναστολής εντός του εδάφους της Κοινότητας, ακόμη και στην περίπτωση που τα προϊόντα διακινούνται μέσω τρίτης χώρας ή τρίτου εδάφους:

α) από μια φορολογική αποθήκη προς:

- i. άλλη φορολογική αποθήκη,*
- ii. εγγεγραμμένο παραλήπτη,*
- iii. τόπο όπου τα υποκείμενα σε ΕΦΚ προϊόντα εξέρχονται από το έδαφος της Κοινότητας (εξαγωγή), σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 11 του ΕΤΚ,*
- iv. παραλήπτη που αναφέρεται στο άρθρο 68 παράγραφος 1 του ΕΤΚ, όταν τα προϊόντα αποστέλλονται από άλλο Κ-Μ,*

β) από τον τόπο εισαγωγής προς οποιονδήποτε από τους προορισμούς που αναφέρονται στην περίπτωση α', όταν τα προϊόντα αποστέλλονται από εγγεγραμμένο αποστολέα.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «τόπος εισαγωγής» νοείται ο τόπος όπου βρίσκονται τα προϊόντα όταν τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ΚΤΚ».

Διευκρινίζεται ότι:

- Ισχύουν οι ίδιες τελωνειακές διαδικασίες τόσο στην διακίνηση των προϊόντων αυτών εντός του εδάφους ενός Κ-Μ της Κοινότητας, όσο και για την διακίνηση μεταξύ δύο Κ-Μ.
- Παράλληλα με τις τελωνειακές διαδικασίες, οι εμπλεκόμενοι φορείς (αποστολέας - παραλήπτης) οφείλουν να τηρούν και τις προβλεπόμενες φορολογικές διαδικασίες (παράδοση αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, ενδοκοινοτική παράδοση – απόκτηση).

Οι κίνδυνοι της διακίνησης υπό καθεστώς αναστολής καλύπτονται από εγγύηση, η οποία παρέχεται από τον εγκεκριμένο αποθηκευτή - αποστολέα ή τον εγγεγραμμένο αποστολέα. Η παρεχόμενη εγγύηση μπορεί να είναι χρηματική, τραπεζική, ασφαλιστήριο συμβόλαιο, εμπράγματη ασφάλεια ή αξιόχρεη επιστολή τρίτου προσώπου και ισχύει σε ολόκληρη την Κοινότητα. Λεπτομέρειες για το είδος και το ύψος της παρεχόμενης εγγύησης δίνονται για μεν τον Εγκεκριμένο Αποθηκευτή – Φορολογική Αποθήκη με την ΑΥΟ Φ.883/530/99 (ΦΕΚ 1872 Β), για δε τον Εγγεγραμμένο Αποστολέα με την ΑΥΟ ΔΕΦΚ Γ 5054451ΕΞ2010 (ΦΕΚ 2163 Β).

β. Έγγραφα – διαδικασία διακίνησης και EMCS.

β.1. Συνοδευτικό Διοικητικό Έγγραφο (ΣΔΕ).

Μέχρι και το έτος 2011, από πλευράς τελωνειακών διαδικασιών, το μοναδικό έγγραφο που απαιτούνταν για την διακίνηση προϊόντων υποκειμένων σε ΕΦΚ υπό καθεστώς αναστολής ήταν το Συνοδευτικό Διοικητικό Έγγραφο (ΣΔΕ) ή Administrative Accompanying Document (AAD).

Ο τύπος και η μορφή του εντύπου του ΣΔΕ καθορίσθηκε με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2719/92 (L 276/19-9-1992). Πρόκειται για ιδιωτικό έγγραφο διακίνησης εμπορευμάτων, που συντάσσονταν με αποκλειστική ευθύνη του αποστολέα.

Τα ΣΔΕ ετίθεντο άμεσα υπόψη της αρμόδιας τελωνειακής αρχής, για λόγους παρακολούθησης και ελέγχου των προϊόντων ΕΦΚ, δηλαδή κατ' ουσία υιοθετούνταν ως επίσημο διοικητικό έγγραφο. Στην Ελλάδα δε τα ΣΔΕ καταχωρίζονταν στο ισχύον τότε Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων (ΟΠΣΤ).

β.2. Excise Movement and Control System (EMCS).

Το EMCS είναι ένα Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου της ενδοκοινοτικής διακίνησης προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ υπό καθεστώς αναστολής φόρων.

Το βασικό στοιχείο του EMCS είναι η ηλεκτρονική υποβολή Διοικητικού Εγγράφου (e-ΔΕ ή e-AD), που αντικατέστησε το προϊσχύον ΣΔΕ σε έντυπη μορφή.

Το EMCS επιτρέπει στα Κ-Μ της Κοινότητας, να παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο την διακίνηση των προϊόντων ΕΦΚ και να διενεργούν τους αναγκαίους ελέγχους, απλοποιώντας τις διαδικασίες, με απώτερο στόχο την βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και την μείωση των κινδύνων απάτης στον τομέα αυτό. Εξυπακούεται ότι παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο έχουν και οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς (αποστολέας – παραλήπτης).

Η πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο της διακίνησης των προϊόντων ΕΦΚ, βασίζεται (υπό την προϋπόθεση ότι έχει συμπληρωθεί και υποβληθεί από τον αποστολέα η ηλεκτρονική φόρμα του e-AD) στην ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων (αυτόματων ή κατόπιν επεξεργασίας και εντολής) μεταξύ των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων (αποστολέας – παραλήπτης) και τελωνειακών αρχών (αρμόδιο τελωνείο του τόπου εγκατάστασης αποστολέα – παραλήπτη).

Το EMCS άρχισε να εφαρμόζεται σταδιακά και σε διάφορες φάσεις από το έτος 2010, σήμερα δε εφαρμόζεται στην τελική του – πλήρη μορφή και στα 28 Κ-Μ της Κοινότητας.

Βασικό ισχύον νομικό πλαίσιο του EMCS είναι:

- Απόφαση 1152/2003/ΕΚ (L 162/1-7-2003),
- Οδηγία ΕΦΚ.
- Κανονισμός (ΕΚ) 684/2009 (L 197/29-7-2009)

Οι οικονομικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, μπορούν να αναζητήσουν πάσης φύσεως πληροφορίες περί του EMCS, όπως:

- Κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Ηλεκτρονική φόρμα e-AD και οδηγίες συμπλήρωσής της.
- Ηλεκτρονικά μηνύματα.
- Εγχειρίδια και οδηγούς χρήσης.
- Εγκύκλιες διαταγές,

στην ιστοσελίδα της τελωνειακής υπηρεσίας <http://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet>.

γ. Εξαγωγή υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων υπό καθεστώς αναστολής.

Η περίπτωση αυτή παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να γίνουν ορισμένες διευκρινίσεις. Συγκεκριμένα:

- Η διακίνηση αυτή αποτελεί αντικείμενο δύο καθεστώτων, δηλαδή του τελωνειακού καθεστώτος της Εξαγωγής και του φορολογικού καθεστώτος Αναστολής. Και τα δύο αυτά καθεστώτα εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των τελωνειακών αρχών.
- Τα δύο παραπάνω αναφερόμενα καθεστώτα λειτουργούν αυτόνομα και παράλληλα, καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις που τα διέπουν, απαιτούνται διαφορετικά έγγραφα και προβλέπονται διαφορετικές διαδικασίες.

Από 3-12-2013, με την πλήρη εφαρμογή του ICISnet και στο υποσύστημα ΕΦΚ, επήλθαν σημαντικές βελτιώσεις στις διαδικασίες εξαγωγής προϊόντων ΕΦΚ, με βασικότερη την πλήρη διαλειτουργικότητα του συστήματος ελέγχου εξαγωγών – ECS και του EMCS.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απλούστευση των διαδικασιών και τον περιορισμό των απαιτούμενων ενεργειών τόσο των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων όσο και των τελωνειακών υπαλλήλων.

Συγκεκριμένα, από 3-12-2013, δεν τηρούνται παράλληλα οι διαδικασίες των δύο καθεστώτων, αλλά εφαρμόζονται τα εξής (συνοπτικά):

- Ο Εγκεκριμένος Αποθηκευτής - Εξαγωγέας υποβάλλει ηλεκτρονικά το e-ΔΕ στην αρμόδια τελωνειακή αρχή του τόπου αποστολής (τελωνείο αποστολής). Επισημαίνεται ότι το τελωνείο αποστολής μπορεί να είναι διαφορετικό από το τελωνείο εξαγωγής, χωρίς αυτό να περιπλέκει τις διαδικασίες. Στην πράξη όμως συνήθως τα τελωνεία αυτά συνήθως ταυτίζονται.
- Αφού επικυρωθεί το e-ΔΕ από το τελωνείο αποστολής και λάβει Διοικητικό Κωδικό Αναφοράς (ARC), υποβάλλεται η διασάφηση εξαγωγής στο τελωνείο εξαγωγής. Στην διασάφηση καταχωρούνται και τα βασικά στοιχεία και δεδομένα του e-ΔΕ.
- Στην συνέχεια, γίνεται αυτόματα από το σύστημα δασταυρωτικός έλεγχος των στοιχείων μεταξύ του e-ΔΕ και της διασάφησης εξαγωγής.
- Μετά τις διατυπώσεις και τα μηνύματα της εξαγωγής, η διακίνηση παρακολουθείται αποκλειστικά από το Σύστημα Ελέγχου Εξαγωγών - ECS και τα μηνύματα του EMCS αναπαράγονται αυτόματα μέσω του ECS.

- Μετά την ηλεκτρονική επιβεβαίωση εξόδου των εμπορευμάτων από το τελωνείο εξόδου, οριστικοποιείται – κλείνει αυτόματα και η διασάφηση εξαγωγής και το e-ΔΕ με ταυτόχρονη αυτόματη πίστωση της Φορολογικής Αποθήκης από την οποία έγινε η αποστολή – εξαγωγή των προϊόντων ΕΦΚ.

9.4.8. Διακίνηση υποκειμένων σε ΕΦΚ προϊόντων υπό «τελωνειακό καθεστώς αναστολής».

Ο ορισμός του «τελωνειακού καθεστώτος αναστολής» δόθηκε παραπάνω (σημείο 3.4.6) και αναφέρεται στις ειδικές διαδικασίες τελωνειακής επιτήρησης για μη Κοινοτικά (τρίτων χωρών) εμπορεύματα, που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Οι γενικοί κανόνες (παραστατικά, εγγυήσεις κ.λ.π.) διακίνησης των εμπορευμάτων αυτών ισχύουν και για τα προϊόντα ΕΦΚ, π.χ.

- Προϊόντα ΕΦΚ που έχουν εναποτεθεί σε Ελεύθερη Ζώνη και προορίζονται να διακινηθούν οδικώς ή σιδηροδρομικώς σε κοινοτική ή τρίτη χώρα. Η διακίνηση διενεργείται με την χρήση του καθεστώτος εξωτερικής διαμετακόμισης.
- Προϊόντα ΕΦΚ που έχουν τεθεί σε καθεστώς Τελωνειακής Αποταμίευσης. Όταν προορίζονται να διακινηθούν προς Κοινοτική χώρα, η διακίνηση διενεργείται με την χρήση του καθεστώτος εξωτερικής διαμετακόμισης. Όταν προορίζονται να διακινηθούν προς Τρίτη χώρα, η διακίνηση διενεργείται με την χρήση των διατάξεων περί Επανεξαγωγής και σε ορισμένες περιπτώσεις, με την παράλληλη χρήση του καθεστώτος εξωτερικής διαμετακόμισης.

10. ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΩΛΗΣΗΣ

10.1. Ιδιαιτερότητες, αρμοδιότητες και τρόποι επίλυσης διεθνών εμπορικών διαφορών.

Στις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές προκαλούνται πολλές φορές διαφορές μεταξύ των συναλλασσομένων που συνήθως έχουν την έδρα τους σε διαφορετικά κράτη, με διαφορετικούς νόμους και ως εκ τούτου διαφορετική δικαστική αντιμετώπιση. Η πολυπλοκότητα αυτή των νομικών θεμάτων που προκύπτουν από τέτοιου είδους εμπορικές διαφορές καθιστά πολλές φορές αδύνατη την προσφυγή στην τακτική δικαιοσύνη και αναζητούνται τρόποι επίλυσης των διαφορών που τους χαρακτηρίζουν απλότητα και ιδίως ταχύτητα που είναι το ζητούμενο στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Αν μια εμπορική διαφορά δεν καταστεί εφικτό να επιλυθεί με φιλικό διακανονισμό, υπάρχει ασφαλώς η δυνατότητα προσφυγής στο αρμόδιο δικαστήριο, αλλά μπορεί να γίνει προσφυγή και σε μια εναλλακτική μέθοδο επίλυσης διαφορών, όπως είναι η διαιτησία, η διαμεσολάβηση ή η συνδιαλλαγή.

Η προσφυγή στους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών είναι ενίοτε υποχρεωτική βάσει της νομοθεσίας ή, ενδεχομένως, κατ' εφαρμογή δικαστικής απόφασης, αλλά τις περισσότερες φορές αποτελεί λύση, η οποία επιλέγεται οικειοθελώς από τους εμπλεκόμενους σε μία διαφορά. Οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών μπορούν να δώσουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να επιλύσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν με την παρέμβαση ενός τρίτου προσώπου, το οποίο είναι ουδέτερο και διαθέτει την απαραίτητη κατάρτιση. Οι **εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών** μνημονεύονται συχνά με τα αρχικά «**ADR**», από τον αγγλικό όρο «**Alternative Dispute Resolution**» και προσλαμβάνουν ποικίλες μορφές. Είναι δυνατό να γίνει διάκριση των διαφόρων περιπτώσεων με κριτήριο τον ρόλο που διαδραματίζει ο τρίτος στη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς. Το εθνικό, κοινοτικό αλλά και το διεθνές δίκαιο περιλαμβάνουν μια σειρά κειμένων, τα οποία ρυθμίζουν τα σχετικά με τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών ή αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της αξιοποίησής τους.

- **Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο τρίτος βοηθά τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία, χωρίς ωστόσο επισήμως να παίρνει θέση σχετικά με τον έναν ή τον άλλον πιθανό τρόπο επίλυσης της διαφοράς.**

Στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτού του τύπου, οι οποίες συχνά καλούνται "συνδιαλλαγή" ή "διαμεσολάβηση", τα μέρη ενθαρρύνονται να ξεκινήσουν έναν διάλογο ή, εάν τον έχουν διακόψει, να τον ξαναρχίσουν, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό τη σύγκρουση. Τα μέρη επιλέγουν τα ίδια τη μέθοδο επίλυσης της διαφοράς και διαδραματίζουν ιδιαίτερα ενεργό ρόλο, προσπαθώντας να ανακαλύψουν μόνα τους τη λύση που τα συμφέρει περισσότερο.

Οι μέθοδοι αυτές επιτρέπουν την υπέρβαση της αμιγώς νομικής επιχειρηματολογίας και την εξεύρεση μιας λύσης, η οποία να ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εμπλεκόμενων και να είναι προσαρμοσμένη στα δεδομένα της προς επίλυση διαφοράς. Η συναινετική αυτή προσέγγιση επαυξάνει, εξάλλου, την πιθανότητα να μπορέσουν τα μέρη, μετά την επίλυση της διαφοράς, να διατηρήσουν τις μεταξύ τους σχέσεις, εμπορικής ή άλλης φύσεως.

Ειδικότερα ως προς τη **διαμεσολάβηση**, είναι η διαρθρωμένη διαδικασία, ανεξαρτήτως ονομασίας, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη μιας διαφοράς επιχειρούν εκουσίως να επιλύσουν με συμφωνία τη διαφορά αυτή με τη βοήθεια διαμεσολαβητή. Χαρακτηριστικά της που τη διακρίνουν και από άλλες διαδικασίες επίλυσης διαφορών είναι ο εθελοντικός και ευέλικτος χαρακτήρας, η έλλειψη δικαιοδοτικής αρμοδιότητας του διαμεσολαβητή και ο αυτό-προσδιορισμός των μερών. Ενώ ο διαιτητής και ο συνήγορος του πολίτη είναι αρμόδιοι για την έκδοση (εν μέρει τουλάχιστον) δεσμευτικών αποφάσεων, για παράδειγμα, στη διαμεσολάβηση επαφίεται στα μέρη και όχι στο διαμεσολαβητή να αποφασίσουν εάν και πώς θα επιλύσουν τη διαφορά τους. Το πρόσωπο που συντονίζει μια συνδιαλλαγή ασκεί μεγαλύτερη επιρροή στο αποτέλεσμα από το διαμεσολαβητή διατυπώνοντας, για παράδειγμα, μια (μη δεσμευτική) απόφαση συνδιαλλαγής. Ο διαμεσολαβητής, αντίθετα, προσπαθεί να καταστήσει τα ίδια τα μέρη ικανά να επιλύσουν τη διαφορά τους. Στην Ελλάδα

η διαμεσολάβηση διέπεται από το Ν. 3898/2010 «Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», που αποτελεί προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2008/52/ΕΚ.

Πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης:

- Εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων
 - Ευελιξία και ταχύτητα της διαδικασίας
 - Εξασφάλιση εμπιστευτικότητας και απορρήτου
 - Διαφύλαξη και συνέχιση των επιχειρηματικών ή άλλων σχέσεων συνεργασίας των μερών
 - Αποφυγή κινδύνου έκδοσης δυσμενούς (ή απλά καθυστερημένης) δικαστικής απόφασης
 - Επιρροή στη λύση της διαφοράς με σύμμετρη και φιλική ικανοποίηση των κατ' ιδίαν συμφερόντων των μερών
 - Ανάδειξη και συνεκτίμηση από τα μέρη και μη νομικών στοιχείων
 - Δυνατότητα ένταξης και ξένων προς την αρχική διαφορά απαιτήσεων
- **Σε άλλες περιπτώσεις, ο τρίτος βρίσκει ο ίδιος τη λύση και την υποβάλλει εν συνεχεία στα μέρη** (δεν αφορά τις διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων)
 - Ιδίως στον τομέα της κατανάλωσης, οι καταναλωτές έχουν στη διάθεσή τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο των οποίων ο τρίτος αποφαινεται επί της λύσης της διαφοράς.
 - Μερικές φορές, ο τρίτος καλείται να απευθύνει στα μέρη σύσταση, την οποία αυτά είναι ελεύθερα να υιοθετήσουν ή όχι. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν τα «συμβούλια παραπόνων των καταναλωτών» (Consumer Complaint Boards) που λειτουργούν στις σκανδιναβικές χώρες. Ο καταναλωτής, ο οποίος προσφεύγει αρχικά σε ένα τέτοιο όργανο επίλυσης διαφορών παραμένει ελεύθερος, εάν η λύση που του προτείνεται δεν τον ικανοποιεί, να προσφύγει στα δικαστήρια.
 - Ενίοτε ο τρίτος καλείται να λάβει απόφαση η οποία θα είναι δεσμευτική μόνο για τον επαγγελματία. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν συχνά οι διαμεσολαβητές (Ombudsmen) ή «συνήγοροι των καταναλωτών», που έχουν καθιερωθεί από ορισμένους επαγγελματικούς κλάδους, όπως είναι οι τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες. Οι αποφάσεις αυτών των διαμεσολαβητών είναι υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις που έχουν προσχωρήσει στο σύστημα. Σε περίπτωση που ο καταναλωτής δεν είναι ευχαριστημένος με την απόφαση του διαμεσολαβητή, έχει το δικαίωμα να προσφύγει για την ίδια υπόθεση στα δικαστήρια.
 - **Σε άλλες περιπτώσεις, τέλος, οι οποίες ομοιάζουν αρκετά με την κλασικού τύπου διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου, ο τρίτος καλείται «διαιτητής» και εκδίδει απόφαση για την επίλυση της διαφοράς.**

Η απόφαση αυτή, που είναι υποχρεωτική και για τους δύο αντιδίκους, είναι δυνατό να ληφθεί κατ' εφαρμογή κανόνων δικαίου (οπότε πρόκειται για την κλασικού τύπου διαιτησία) ή με βάση τις αρχές της ευθυδικίας (οπότε πρόκειται για τη μέθοδο της «φιλικής διαιτησίας»). Η απόφαση του διαιτητή καλείται «διαιτητική απόφαση» κι έχει «ισχύ δεδικασμένου», πράγμα που σημαίνει ότι καταρχήν η διαφορά, μετά την έκδοση της σχετικής διαιτητικής απόφασης, δεν μπορεί πλέον να υποβληθεί ενώπιον δικαστηρίου. Συχνά, γίνεται δεκτό ότι η διαιτησία δεν εμπίπτει στην κατηγορία των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης διαφορών.

Ειδικότερα ως προς τη **διαιτησία** που είναι είτε εσωτερική είτε διεθνής: είναι μια τεχνική που σκοπό έχει να δώσει λύση σε μια διαφορά που αφορά τις σχέσεις δύο ή περισσότερων προσώπων ή επιχειρήσεων, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα, τον διαιτητή ή διαιτητές, στους οποίους δίδεται εξουσία από μια διεθνή σύμβαση να αποφασίζουν χωρίς να παρεμβαίνει στις πράξεις τους η κρατική εξουσία.

Ανάλογα με τη σύμβαση που διέπει τους συναλλασσόμενους μπορούν να προσφύγουν στην θεσμική ή μη θεσμική διαιτησία. Αυτό εξαρτάται από το αν οι εμπλεκόμενοι σε μια εμπορική διαφορά είχαν προβλέψει ότι σε περίπτωση διαφοράς θα προσφύγουν στη δικαιοδοσία και τις υπηρεσίες ενός Κέντρου Εμπορικής Διαιτησίας (θεσμική διαιτησία). Σε περίπτωση που δεν είχαν προβλεφθεί τα παραπάνω και απλώς υπήρχε ή ρήτρα της προσφυγής σε διαιτησία, χωρίς να αναφέρεται σε διαιτητικό θεσμό (μη θεσμική διαιτησία), τότε η διαιτησία οργανώνεται από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη.

Τα πλεονεκτήματα της διεθνούς εμπορικής διαιτησίας είναι πολλά. Τα πιο σημαντικά είναι:

- Ευελιξία στο επίπεδο της διαδικασίας
- Σχέσεις εμπιστοσύνης, οι οποίες δημιουργούνται μεταξύ των μερών και των μελών του οργάνου που καλείται να επιλύσει τη διαφορά
- Προσαρμοστικότητα στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της κάθε υπόθεσης των εφαρμοστέων δικονομικών κανόνων
- Ταχύτητα στη διεκπεραίωση της υπόθεσης
- Εμπιστευτικότητα
- Χαμηλή οικονομική επιβάρυνση-κυρίως από την άποψη του χρόνου που κερδίζεται εξαιτίας της ταχείας ολοκλήρωσης της διαδικασίας-, σε κάθε δε περίπτωση απεμπλοκή από τις χρονοβόρες, δαπανηρές και τυπολατρικές διαδικασίες της κρατικής δικαιοσύνης
- Μη δημοσιοποίηση διαφορών των μερών

Το γνωστότερο Κέντρο Διεθνούς Διαιτησίας είναι το Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (International Court of Arbitration of the International Chamber of Commerce- <http://www.iccwbo.org/>

Το Κέντρο αυτό εδρεύει στο Παρίσι, όπως και το ίδιο το Εμπορικό Επιμελητήριο και έχει παραρτήματα σε διάφορες χώρες του κόσμου, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Διαθέτει δικούς του κανόνες διεξαγωγής διαιτησίας, λίστα διαιτητών από την οποία μπορούν να επιλέξουν διαιτητή οι διάδικοι και παρέχει γραμματειακή υποστήριξη και υπηρεσίες ελέγχου κατά την προετοιμασία της διαιτητικής απόφασης.

Άλλα Κέντρα είναι το London Court of Arbitration, το Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce, το Regional Centre for Arbitration at Kuala Lumpur, το American Arbitration Association (AAA), το Inter-American Commission of Commercial Arbitration και το International Centre for the settlement of Investment Disputes (ICSID).

Στην χώρα μας υπηρεσίες (διεθνούς) εμπορικής διαιτησίας δύνανται να παρέχουν και τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια (βλ. γενικότερα και Ν. 2735/99 για τη Διεθνή Εμπορική Διαιτησία).

10.2. Υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης

Η σύνταξη και υπογραφή μιας Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης είναι πρωταρχικής σημασίας, γιατί διευκολύνει το εμπόριο και ρυθμίζει ειδικά τις εμπορικές διαφωνίες που τυχόν θα προκύψουν. Η διεθνής σύμβαση πώλησης διέπεται από κανόνες που έχουν στόχο να διευκολύνουν το διεθνές εμπόριο.

Η Συνθήκη της Βιέννης, που αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο και την ανταλλαγή των εμπορευμάτων (**Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τις Διεθνείς Πωλήσεις Κινητών-ΔΣΒ** και στα αγγλικά UNITED NATIONS CONVENTION ON CONTRACTS FOR THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS-CISG http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods.html). Υπογράφηκε τον Απρίλιο του 1980, αφορά πάνω από τα 2/3 του διεθνούς εμπορίου, συμμετέχουν δε σήμερα σε αυτή 81 χώρες. Η ΔΣΒ θέτει νομικούς κανόνες που αφορούν:

- Το πεδίο εφαρμογής της (για ποιες συμφωνίες εφαρμόζεται)
- Τον τρόπο σύναψης των συμβάσεων πώλησης (το κλείσιμο δηλαδή της συμφωνίας)
- Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων (αγοραστή και πωλητή), τόσο κατά την ομαλή εξέλιξη της σύμβασης όσο και κατά την αθέτηση των υποχρεώσεών τους.

Ο αγοραστής και ο πωλητής πρέπει να έχουν ξεκάθαρη αντίληψη για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από μια διεθνή αγοραπωλησία κινητών πραγμάτων. Πχ εάν δεν έχει οριστεί εξαρχής σε μια σύμβαση ελληνικής και ξένης επιχείρησης το εφαρμοστέο δίκαιο, σε ποια δικαστήρια μια ελληνική επιχείρηση θα καταθέσει την αγωγή της και ποιο δίκαιο – ποια νομοθεσία θα επικαλεστεί ο Έλληνας επιχειρηματίας για να αποδείξει ότι έχει δίκιο;

Εάν δεν έχουν οριστεί εξαρχής τα δύο αυτά στοιχεία:

- Ποιο δίκαιο εφαρμόζεται στη σύμβαση
- Ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο να δικάσει οποιαδήποτε διαφορά προκύψει

την απάντηση τη δίνει το δικαστήριο στο οποίο, καλώς ή κακώς, καταθέτει την αγωγή του ο Έλληνας επιχειρηματίας. Αν η Ελλάδα δεν είχε υπογράψει τη ΔΣΒ, τότε τα ελληνικά δικαστήρια θα έπρεπε να εφαρμόσουν τον κανόνα του Αστικού Κώδικα που ορίζει ότι:

-Οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών ρυθμίζονται από το δίκαιο στο οποίο έχουν υποβληθεί αυτοί με δική τους συμφωνία (εφαρμοστέο δίκαιο)

-Αν δεν έχουν ορίσει εφαρμοστέο δίκαιο, ο δικαστής εφαρμόζει το δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών.

Αυτή την αβεβαιότητα που υπάρχει στα δικαστήρια όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο αίρει η ΔΣΒ που ξεκάθαρα ορίζει ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων όσον αφορά τις πωλήσεις κινητών. Σκοπός της ΔΣΒ είναι:

- Η υιοθέτηση ομοιόμορφων κανόνων
- Η άρση νομικών εμποδίων στις διεθνείς συναλλαγές
- Η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου

Ως προς το ποιο δικαστήριο θα στραφεί ένας έμπορος στις διεθνείς συναλλαγές: το θέμα αυτό ορίζεται από τον Καν. 44/2001 - που θα σταματήσει να ισχύει το 2015 βάσει του Καν. 1215/2012 - για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Στις διαφορές από σύμβαση, πρόσωπο με κατοικία σε ένα ΚΜ ενάγεται ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε η παροχή ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή. Εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:

- Εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων, ο τόπος του ΚΜ όπου, δυνάμει της σύμβασης έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων
- Εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών, ο τόπος του ΚΜ, όπου δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών.

Γι' αυτό οι επιχειρηματίες που ασχολούνται με το διεθνές εμπόριο πρέπει να γνωρίζουν τη ΔΣΒ. Άλλως πρέπει να αποκλείουν την εφαρμογή της και να καθορίζουν, εφόσον συμφωνήσει και η ξένη επιχείρηση, ως εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο.

Η Ελλάδα έχει κυρώσει με τον Ν. 2523/97 την εν λόγω Σύμβαση, η οποία υπερέχει της ελληνικής νομοθεσίας, ρυθμίζει από 01.02.99 τις συμβάσεις πώλησης μεταξύ ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων και θέτει ομοιόμορφους κανόνες.

Για να προετοιμαστεί μια σύμβαση, είναι απαραίτητο τα δύο συμβαλλόμενα μέρη να είναι σε απόλυτη συμφωνία. Η συμφωνία μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών εξαρτάται από την τιμή προσφοράς, τους γενικούς όρους της πώλησης και της αποδοχής.

Η Σύμβαση Διεθνούς Πώλησης πρέπει να περιλαμβάνει τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλόμενων ακόμη και των αντιπροσώπων των δυο επιχειρήσεων. Λεπτομερή περιγραφή του προϊόντος και του τρόπου συσκευασίας, των Incoterms, τόπος και χρόνος παράδοσης. Τιμολόγηση, τιμή μονάδος, όροι πληρωμής.

Οι γενικοί όροι της Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης καθορίζουν το νομικό πλαίσιο των εμπορικών σχέσεων των συμβαλλομένων επιχειρήσεων. Καθορίζουν τις υποχρεώσεις του αγοραστή, ενώ του επιτρέπουν να υπερασπιστεί τα συμφέροντά του. Οι όροι πρέπει να γραφούν με τρόπο σαφή και χωρίς αοριστολογίες. Η Σύμβαση Διεθνούς Πώλησης συντάσσεται κατά κανόνα είτε στη γλώσσα της χώρας του αγοραστή, είτε στα αγγλικά. Ο αγοραστής πρέπει να λάβει γνώση των γενικών όρων της πώλησης πριν την υπογραφή της σύμβασης. Η αποδοχή μιας Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης αποτελεί συμφωνία με τον πελάτη και οριστικοποιείται με τη σύμβαση πώλησης.

Στις 14-3-2013 παρουσιάστηκε ένα υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ICC - Model International Sale Contract), εύκολο στη χρήση του και πρότυπο για τις διασυνοριακές πωλήσεις.

Το νέο υπόδειγμα σύμβασης, που αναπτύχθηκε υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής Εμπορικού Δικαίου και Πρακτικής του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC), καθορίζει σαφείς και συνοπτικούς τυποποιημένους συμβατικούς όρους για τις πιο βασικές διεθνείς εμπορικές συμφωνίες.

Αν και δημιουργήθηκε για την εξαγωγή των μεταποιημένων προϊόντων προς μεταπώληση, το υπόδειγμα σύμβασης μπορεί επίσης να χρησιμεύσει ως παράδειγμα και για άλλα είδη συναλλαγών. Ενσωματώνει τους τελευταίους εμπορικούς κανόνες, τρόπους πληρωμής κ.λπ.

Το Υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης παρέχει σαφείς κατευθύνσεις προς τους πωλητές και αγοραστές για κάθε βήμα της διαδικασίας. Τα βήματα αυτά περιλαμβάνουν: γενικά χαρακτηριστικά της σύμβασης, το πεδίο εφαρμογής, τη λύση της σύμβασης και την επίλυση διαφορών.

Το Υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης του ICC συντάχθηκε με τρόπο που λαμβάνει υπόψη, τις συναλλαγές που διέπονται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη Διεθνή Πώληση Αγαθών, η οποία ισχύει για ένα όλο και μεγαλύτερο όγκο διεθνών πωλήσεων.

Το Υπόδειγμα Σύμβασης Διεθνούς Πώλησης του ICC υπάρχει στην ιστοσελίδα:

<http://www.walkerchb.com/WCB%20ISC%20Master.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Για Φορολογικά και Τελωνειακά Θέματα – Εξαγωγές (και συναφή θέματα)

Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) – TAXISnet:

www.gsis.gr

Ελληνικό Ηλεκτρονικό Τελωνείο – ICISnet:

<http://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet>

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

<http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>

Εθνικό Τυπογραφείο:

<http://www.et.gr/>

Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνείων της Ε.Ε.:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Διαβούλευση ή Συμβουλή Taric:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=el

Αντιντάμπινγκ και Αντισταθμιστικά Μέτρα :

http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm

Market Access της Ε.Ε.:

<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>

Γενική Διεύθυνση Εμπορίου της ΕΕ:

<http://ec.europa.eu/trade/>

Τηλεφωνικός Κατάλογος Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ):

http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Contact/documents_Contact/proistamenoι.pdf

Επαλήθευση ισχύος EORI :

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/eori_validation.jsp?Lang=el

INTRASTAT – Υποβολή Δηλώσεων:

<https://eurostat.statistics.gr/intrastat>

Σύστημα VIES – Επαλήθευση ΑΦΜ / ΦΠΑ:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=el

Seed on Europa – Επαλήθευση αριθμού ΕΦΚ:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/seed/seed_home.jsp?Lang=en

Εθνικοί Πρόσθετοι Κωδικοί Φορολογίας:

<https://www1.gsis.gr/wsicisnet/taric/addcode.do>

Ηλεκτρονική υποβολή αίτησης επιστροφής ΦΠΑ για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε άλλο Κ-Μ της Ε.Ε. :

http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Services/epixeiriseis.html

Εγχειρίδιο των συνηθέστερων ερωτημάτων που υποβάλλονται από τους πολίτες και των αντίστοιχων απαντήσεων σε τελωνειακά θέματα

<http://portal.gsis.gr/icisnetcms/getFile?ClazzName=com.unisystems.icisnet.cms.Procedures&UID=10252886&MemberName=Upload&language=GR>

Γενικό Χημείο του Κράτους:

http://www.gcsl.gr/index.asp?a_id=3

Προϊόντα Διπλής (Διπλής) Χρήσης:

<http://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

Αρχές, Φορείς και Οργανισμοί

Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος:

www.seve.gr

Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας:

<http://www.mindev.gov.gr/el/>

Υπουργείο Εξωτερικών–agora:

www.agora.mfa.gr

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

<http://www.minagric.gr/>

Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε - Enterprise Greece

<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>

Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ):

www.oaep.gr

Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ΔΕΕ) - International Chamber of Commerce (ICC) :

www.iccwbo.org

Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ) – World Customs Organization (WCO):

www.wcoomd.org

Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) – World Trade Organization (WTO):

www.wto.org

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) - Organization for Economic Co-operation and Development (OECD):

www.oecd.org

International Trade Centre:

<http://www.intracen.org/>

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων:

<http://www.yme.gr/>

Διεθνής Ένωση Οδικών Μεταφορών – International Road Transport Union (IRU):

www.iru.org

Ομοσπονδία Φορτηγών Αυτοκινητιστών Ελλάδας (ΟΦΑΕ):

www.ofae.gr